مۆساد

نووسینی: صلاح الأمام

وەرگێڕان و ئامادەکردنی: شێرزاد هەینی

منتدى اقرأ الثقافي
www.iqra.ahlamontada.com

مۆسادی ناو عەرەب

نووسینی: صلاح الامام

وەرگێڕان و ئامادەکردنی: شێرزاد هەینی

ستۆکهۆلم ٢٠٠٩

مۆسادی ناو عەرەب

نووسینی: صلاح الامام
وەرگێڕانی: شێرزاد هەینی
پیتچنین: نووسەر
دیزاینی بەرگ: موعین
دیزاینی ناوەوە: خەلیل هیدایەت مام شێخ
نرخ : (٥٠٠٠) هەزار دینار
شوێنی چاپ : چاپخانەی رۆژهەلات/هەولێر
لە بەڕێوەبەرایەتی کتێبخانە گشتییەکان ژمارەی سپاردن (٢٨٥) ساڵی ٢٠٠٩ پێ دراوە

لەبڵاوکراوەکانی کتێبخانەی ئاوێر ژمارە ٣٦

ناوەڕۆك:

بابەت   لاپەڕە

١. جاڵجاڵۆکە بەغدا گەمارۆ دەدات..............................٥
٢. ..لەناو بەندەرەکە ئەسکەندریە..............................٢١
٣. فڕاندنی فڕۆکەیەکی میێك ٢١ لە موسڵەوە..........................٣١
٤. ژنە جاسووسێکی مۆساد شفرەکانی لەناو لاپەڕەکانی ٥٢
٥. ئەو جاسووسە میسرییەی کە لە یەکەمین نامەوە گیرا ١٠٥
٦. ..بنەماڵەیەکی خۆفرۆش لە میسر..............................١١٧
٧. ئیلی کۆهین ترسناکترین جاسووس لە مێژووی ١٤١
٨. رأفت الهجان، ئەوەی ئیسرائیلی هەڵەخەڵەتاند. ١٦٧
٩. لیون تۆماس جاسووسێکی ناو کۆشکی کۆماری. ١٩٥
١٠. عیزراو ژنەکەی بەغدا هەراسان کردبوو. ٢٠٧
١١. ئەو جاسووسەی ناو کۆشکی کۆماری میسری سەرۆکی دەشێلا. ٢٢٣
١٢. خمیس بیومی، ئەوەی سەفارەتی عێراقی لە بەیروت تەقاندەوە. ٢٤٣
١٣. ئەو جاسووسەی بەرنامە مووشەکانی میسری لەناوبرد. ٢٥٦
١٤. نبیل النحاس، نێچیرە ئاسانەکە..................................٢٧٨

پێناسه:

ئەو کتێبە کۆششێکە بۆ ناسینی جیهانی جاسووسیەت،
ئەو جیهانەی لەهەموو کەس دوورو شاراوەو نادیارەو لە هەموو کەسێکیش نزیکە،
سێکس و پارەو دڵسۆزی و لاوازی ئینتیماو
دەسەڵاتدارەکان، فاکتەری دانانەوەو بەرنامەرێژی ئەو تۆڕانەبوون.
بوونی ئەو بابەتەم بەگرینگ و بەپێویست زانی،
تا وڵاتپارێزبین و گومانیشمان هەبێت،
دڵسۆزبین و ترسیشمان گەورەبێت،
تا وڵاتەکەمان گەشەدارو ئارام و خاوێن بێت.

شێرزاد هەینی
Sherzad.heini@gmail.com
ستۆکهۆلم ینایری ٢٠٠٩

جاڵجالۆکه بەغدا گەمارۆ دەدات.

یەعقوب نهێنییەکانی کۆگای ژمارە ٣ی سەربازی ئاشکرا دەکات!

لەڕۆژی کودەتایە سەربازییەکی ١٤ی گەلاوێژی ساڵی ١٩٥٨ەوە دەسەڵات و سەرکردایەتی عێراق تا ڕۆژی ڕوودانی ئەو چالاکییە لەدەست دەستەیەکی ئەفسەری کودەتاچی دابووە، بەردەوام سوپاکە کودەتای کردەوەو سەرکردایەتی گۆڕیوەو ئەفسەری نوێ هاتوونەتە سەرکارو سەرحوکم، ئەوانەش هەرگیز پابەندی بەرنامەو ستراتیژییەکی ڕوون و دیارنەدەبوون، لەبەرئەوەی ئەمریکا لەساڵی ١٩٤٩ەوە بەهەبوونی سەربازی خۆی بەرژەوەندییەکانی لە کەنداوی عەرەبی پاراستووە، بۆیەش ئەو گۆڕان و کودەتایە سەربازیانە ئەمریکای نیگەران دەکرد چونکە هێزەکانی بەشێکیش بوون لە بنکەیەکی گەورەی ئەستپلەکانی لەزەریای هیندی، لەودەمانەش بوونی سەربازی بریتانی بەرەو

لاوازی دەچوو، ئەمریکا هەستی بەوەدەکرد بوونی سەربازی سۆڤیەتیش لەزەریای ئارام بەرەو زۆربوون و هێزدەچێت، دەبووایە ئەمریکا پارسەنگەکە بەهێز بکاتەوە، چونکە نیوەی ئەو پترۆڵەی لەخۆرئاوای ئەوروپا بەکاردێت سەرچاوەکەی ناوچەی کەنداوی عەرەبییە، هێزەکانی ئەمریکیش لەناوچەکانی باشووری خۆرهەڵاتی ئاسیاو هێزەکانی پەیمانی ئەتلەسییش سوتەمەنیەکانیان لەپترۆڵی کەنداوەوە بۆ دابیندەکرا. هەردوو زلهێزەکە بۆ زۆرترین پێگەو دەسەڵات لەناوچەکە کەوتنە ململانێیەکی دژوار، بەئاراستەی سەربازی و سیاسی کەوتنەکار، سۆڤیەتییەکان وڵاتی عێراقیان تەژی چەکی پێشکەوتووکردبوو، چەندین پسپۆرو شارەزای چەکە سۆڤیەتییەکان لەشێوەی نمایشی دووردرێژ لەوڵاتەکە دەخولانەوە، غواسەکانیان لەناوچەکە بەتایبەتی لەبەندەوەکانی (أم قصر)ی خواروی عێراقی تەنیشت کوێت بوون و جەولەیان هەبوو، دەریاوانی سۆڤیەتی بووە جێگەی گومان و مەترسی لەناوچەکە، ئیسرائیل لەو ناوەدا بەوردی چاودێری رەوشەکەی دەکرد، لەکۆکردنەوەی زۆری چەکە سۆڤیەتیەکان لە ناوچەکە ترسی لێنیشتبوو. لەو دەمانەدا ئێران لەسەردەمی شاهەنشای ئێران دەرگای وڵاتەکەی و سنوورەکانی بۆ بەکرێگیراوانی ئیسرائیلی خستبووە سەرپشت، ئەوانە ئازادانە لەناو عێراق دەسووڕانەوەو چالاکانە بەرنامەکانیان جێبەجێ دەکردو پلانیان دژ بە وڵاتەکە دەچنی.

لەرۆژێکی مانگی ینایری ساڵی ١٩٦٦ لەیەکێك لەخاڵە سنوورەکانی پەڕینەوەی سنووری عێراقی ـ ئێرانی ئەفسەرێکی عێراقی وەك پشکێنەرێکی ورد لەئاکاری میوانێکی سەرسنوورەکەیان رادەمینێت، هەستدەکات کابرا شپرزەیە، کە پرسی پسولەی سەفەری لێدەکات دەزانی کابرا ئاسایی نییە، بۆیە زۆرتر لەکابرا بەگومان دەبێت و باشتر دەیپشکنێت، کە زۆر لە جانتاکانی دەکۆڵێتەوە،

لەناکاو گیرفانی شاراوەو لاچەپ لەناو جانتاکەی دەدۆزێتەوە، لەناو گیرفانەکانیدا چەند نەخشەی سەربازی و راپۆرتی نهێنی و زانیاری سەربازی گرینگی پەیوەست بەلایەنی سەربازی و ئابووری دەدۆزێتەوە، بەوەیان کەسە بەکرێگیراوەکە یەکسەر دادەوەشێت، زوو بە زمانی فارسی هاواری لێهەڵدەستێت و دەڵێت:

من هیچ نیم، من تەنها پەیامبەرێکم، من تەنها ئەوانەم هەڵگرتووەو دەیانگەینمە دەستی دووەم، من نەمزانیوە ئەو جانتایە ئەو شتانەی تێدا شاردراوەتەوە، من نەمزانیوە!

لەبارەگای موخابەراتی عێراقی و لەکاتی لێکۆڵینەوەکاندا ئینکاری کردبوو کەوا کەسی دووەم بناسێت، ئەو وتبووی:

(من هەموو جارێ ئەو کەسەم لەگۆشەیەکی شەقامی (الرشید) دیوەو هەر لەوێ پەیامەکەم پێگەیاندووە، بۆیەش من ئەو ناناسم و زانیاری تەواوی لەسەر ئەو کەسە نییەو شوێن و ناوەکەیان پێنەوتووم. !).

دیارە کەوا موخابەرات بڕوایان بەو قسەیەی ئەو نەکردووە، بۆیە سووربوون لەسەرئەوەی ئەشکەنجەی بدەن، ئەوان دەتوانن بەشێوەی کاری تایبەتی خۆیان مامەڵەی لەگەڵدا بکەن، تا وایان لەکابرا کردبوو دان بەراستی پلانەکەی دابنێت، کەوا ئەو بۆ بەرژەوەندی موخابەراتی ئیسرائیلی (مۆساد) کاریکردووە، کاری ئەو ئەوەیە لەناو عێراقدا چاوی بە جاسووسە ئیسرائیلیەکان بکەوێت، بەردەوام بەناو ئێراندا ئەو کارەی کردووە، نۆ جار بۆ گەیاندنی

بەڵگەنامەو پێویستییەکان بەرێگای ئێرانەوە ئەوانەی گەیاندووتە ناو بەغدا، بەڵام تا ئەو رۆژەی لەناو زیندانە تاکە کەسییەکەدا پێیان راگەیاند کەوا بەیانی ئیعدام دەکرێت، ناوی بەکرێگیراوەکەی نەدابووە بەرپرسانی ئەمنی عێراقی، بەڵام پاش ئەو هەڕەشەیە، گیراوەکە کە ناوی (فجر عبدالله)ی لەخۆی نابوو وتبووی:

(من تەنها ناوی یەکەمی ئەو کەسە دەزانم کە من پەیوەندییم پێوەی هەیە، دەزانم پیاوەکە ناوی یەعقوبە، جارێکیان لەگەڵ ئەو پیاوە لەچایخانەیەك لەشەقامی هارون الرشید دیمانەمان بووە، لەوێ گوێم لێبوو کابرایەك هاتەلامان و بەو ناوە بانگی ئەوی کردو زەرفێکی دایە دەست، بۆیەش دەزانم پیاوەکە ناوی یەعقوبە.!).

کە ناوەکەی بە بەرپرسانی زیندانەکە وتبوو، دەرگایان لەسەرکردیتەوەو گواستراوەتەوە ژوورێکی باشترو مامەڵەی باشیان لەگەڵدا کردبوو، خواردنی باشیان لەپێش دانابوو و بە رەوشتی بەرز رفتاریان لەگەڵدا کردبوو، هەمووش بۆ ئەوەبوو تا ئەو یارمەتیان بدات، کەسەکەیان بۆ دەستنیشان بکات، ئەوانیش بەهاوکاری دەزگاکانی تۆماری کەسایەتی هەرچی ناو یەعقوب لەو شارە هەبوو وێنەیان پەیداکردبوو، هەزارەها وێنەی ناو یەعقوبیان بۆی بردووتە ناو ژوورەکەو داوایان لێکردبوو یەعقوبەکەی خۆی بناسێتەوە، پاش چەند رۆژێك لە سەیرکردنی وێنەکان لە رۆژی حەوتەمدا توانی (یەعقوب یوسف جاسم)ی تەمەن ٣٤ساڵیان بۆ دەستنیشان بکات.

****

یەعقوبی جاسووسی مۆساد فەرمانبەربوو لە یەکێك لە ویستگەکانی کارەبای بەغدا، پاش ئەوەی وێنەی تری کابرایان بەشێوەی تر نیشاندابوو، ئەو دڵنیابوو کەوا ئەو کەسە خۆیەتی کە ئەو ناسیوویەتی، بۆیە کارمەندانی موخابەرات لەهێرشێکی کتوپڕدا لە ماڵەکەی خۆی دەریانهێنابوو، لەناو پسولەکانی ماڵەوە، بۆیان دەرکەوت ئەو پیاوە دەیان جار سەفەری ئێرانی کردووە، ئەوانیش لەکاتی لێکۆڵینەوەکاندا پرسی سەفەرەکانیان لێکردبوو، ئەویش وتبووی:

(من ژنم ئێرانییەو بۆیە سەردانی زۆری ناو ئێرانم کردووە).

بەڵام کە پۆلیس و موخابەرات زۆرتر لەماڵەکەی و لەناو کەلوپەلەکانی پشکنینی وردیان کردبوو چەند بەڵگەنامەیەکی سەربازییان لەناو یەکێك لە لوولەپێیە مسەکانی چوارپایەکەی نووستنی دەدۆزنەوە، ئەو بەڵگەنامەکانی بە داوێك بۆ بنەوەی لوولەی پێی چوارپایەکەی شۆڕکردبۆوە، لوولەکە سەرێکی هەبووە، بەڵام ئەو لەبیری کردبوو سەرەکەی لەسەر دابنێتەوە، بۆیە گومانیان لەو لوولەپێیە کردبوو، کە سەرە داوەکەیان راکێشابووە دەرەوە، چەند بەڵگەنامەی شاراوەیان دەرهێنابوو، کە ئەوەیان دۆزیوەتەوە، دەستەیەکی پسپۆر لەدۆزینەوەو ئاشکراکردنی شتی نهێنی لەماڵەکەی گەڕابوون، لەناو بەرگی دووەمی دیوانێکی شیعری (معروف الرصافی)دا نامەیان بە زمانی فارسی دۆزیوەتەوە، نامەکان کە لەئەفسەرێکی ئیسرائیلی لە بەندەری (عبادان)ەوە بۆی هاتبوو، تێدا داواکاربووە نەخشەو راپۆرتی لەسەر چەکە سۆڤیەتییە نوێیەکانی ناو سوپای عێراقییان بۆ سازبکات، هەروەها زانیارییان لەسەر ئەو غواسانەی کە لەبن ئاوی

کەنارەکانی بەندەری أم قصری عێراقی سەرسنووری کوێت مۆڵدراون بۆ پەیدابکات، کار بۆ ئەوە بکات مولگەکانی فڕۆکەی (توبولوف ٢٢)یان بۆ دەسنیشان بکات، ژمارەیان بزاندرێت تا لەکاتی گونجاودا هێرشیان بکرێتە سەر، پێویستیان بە زانیاری زۆر لەسەر فڕۆکەکانی مێك ٢١ و ژمارەی فڕۆکەوانەکان و شوێنی فڕۆکەخانەکانیان هەیە، داوایان لێکردبوو راپۆرتیان لەسەر پسپۆرە سۆڤیەتییەکانی ناو سوپای عێراقی و ناو فڕۆکەخانەکان بۆ بنوسێت.

****

یەعقوب جاسم وەك هەر گەنجێکی تری ناوچەکە خەونی بەگوزەرانی خۆش و شکۆیی دەبینی، ئەو لە خوێندن نەیتوانیبوو بڕوانامەیەکی باش بەدەست بخات، بۆیە بەهەزار کۆشش و ئەوملاوئەولا توانیبووی لە وێستگەیەکی کارەبای ناوشاری بەغدا کارێکی مامناوەندی بدۆزێتەوە، لەگەڵ ژانی رۆژانەی کارو ژیان هەستی بەشکان و رووخان دەکرد، چاوی هەر لەوەبوو دەستێك بەرەو زۆرترین رابواردن و خۆشگوزەرانی ببات. ئەو لەرۆژێکی مانگی سپتەمبەری ساڵی ١٩٦٢ جانتاکەی دەپێچێتەوەو بەرەو ئێران سنوور دەبڕێت، دوو هەفتە لەسەر کەنارە جوانەکانی دەریای قەزوین بەسەردەبات. ئەو ناوچەیەی دەکەوێتە نێوان چیاکانی بورزو دەریا، کە هاوینەکەی زۆر خۆشەو بارانی جوانی تێدا دەبارێت، سەفەری کردبوو تا لەسەر کەنارەکانی ئەستاراو رامرو بەندر پەهلەوی و بابلرو نوشەر ماوەیەك هەناسەی خۆشی هەڵمژێت، لەوێ لەسەر کەناری رامر زۆر کیژی ناسکی بینیبوو، لەدیار ئەو دیمەنە نازدارانە گریانی هاتبوو، جوانی دیمەنەکان

سەرسامیانکردبوو، هەستی بەوە کردبوو ئەو وەك گەنجێك چەند لەخۆشییەکانی جوانی ژیان بێبەشە، چەند لەخۆشی دوورە.

لەودەمانەداو لەو هەوارە خۆشەدا، پیاوێك بەزمانی فارسی سلاوی لێکردبوو، بەلام ئەو وتبووی:

(من کەسێکی عێراقییم و زمانی فارسی بەڵەد نیم).

بەلام ئەو بەزمانی عەرەبی پێیوتبوو:

(منیش لوبنانیم و ناوم (مازن)ەو لەتاران دەژیم و کاری بازرگانی دەکەم).

کە مازن ناوەکە لەو دوور دەکەوێتەوە، (ژالە)ی سکرتێرە شۆخەکەی خۆی پێدەناسێنێت، کە نازداری ئەو دەبینێت زۆر سەرسام دەبێت، لەسەر خوانەکەی ئێوارەیان ژالەو کوکوشی دەستە خوشکەکەی دانیشتنەکە زۆر ئەفسوناوی دەکەن، جوانی کوکوش زۆر مەستی دەکات، بۆیە یەعقوب بەرگەی نازەکەی ناگرێت، دەیەوێ هەڵسێت و بچێتەوە هوتێلەکەی، بەلام مازن تەکلیفی مانەوەی لێدەکات، لەژوورێکی سەرەوەیان لەگەڵ کوکوش دەمینێتەوە، لەخوارەوەش لەژوورەکەی مازنەوەو بەکامیرای تایبەتییەوە، مازن لەگەڵ دوو ئەفسەری مۆساد ژووانەکەی کابرا دەبینن. بەو جۆرە دانیشتنەکان دووبارە دەبێتەوەو درێژە دەکێشێت، تا مۆساد داوای لێدەکات لەکۆمپانیاکەی مازن کاربکات، بەوەش عێراقییە گەشتیارەکەی سەردەریای قەزوین سەرسام دەبێت، دەپرسی کارم لەو کۆمپانیایە چی دەبێت، ئەوانیش پێیدەڵێن:

ئێمە بڕیارمانداوە لقێکمان لە شاری بەغدا بکەینەوە، لقەکەمان کار بۆ ئەوە بکات زانیاری لەسەر رەوشی ئابووری عێراقمان بۆ کۆبکاتەوە، دەستنووسی نادروستی چەند لایەنێکی ئابووریشی پێ نیشاندەدەن، گەشتیارەکەش بڕوایان پێدەکات و زوو و بە دڵشادییەوە وەك بەڕێوەبەری لقی بەغدا رازی دەبێت.

****

کوکوش بەرنامەکەی تەواوبوو، ئەو گەڕاوەتەوە تاران، کوڕەکەش ماوەی گەشتەکەی تەواوبوو و گەڕاوەتەوە بەغدا، بەڵام لەبەرگی کەسێکی خاوەنکارو پیاوی بازار، لەناو جانتاکەشی ١٢٠٠ دیناری عێراقی تێدایە، ئەوەش پێشینەی سێ مانگی مووچەکەی بوو، رۆژانە دەرکەوت ئەو پیاوە بۆ مازنی مامۆستاو خاوەن کارەکەی بەوەفابوو، لەلای کەسیش باسی کارەکەی خۆی نەکردبوو، سەربردەی سەردەریای قەزوینی بۆ کەس نەگێراوەتەوە، بەپەرۆشی کەوتووتە ناو باس و سۆراخی بازارو کڕین و فرۆشتنی بازار.

پاش ٥ مانگ دووبارە یەعقوب سەفەری تارانی کردیتەوە، بەڵام ئەمجارە راپۆرتی ئابووری و زانیاری لەسەر بازارەکانی بەغدای کردبووە راپۆرتێك و هیوای زۆربوو، ئەو ببێتە کەسێکی سەرمایەدارو خاوەنکاری ناودار لە بەغدا. لەو سەفەریدا مازن ئەوی بەکەسێکی ئێرانی بەناوی (عبد نابلون)ی ناساندبوو، بەیەکەوە چوونەتە هوتێلێکی گەورە لەشەقامی ورزش لەباکووری پارکشەر لەتاران. لەوێ یەعقوب باسی بەرنامەکەو رەوشی ئابووری بەغداو پلان و پێشنیارەکانی بۆ بازارەکە بۆ کردبوو، بەڵام کابرای ئێرانی بابەتەکەی بەرەو

سیاسەت و چەکداریی و کاروباری سەربازی بردبوو، بەڵام ئەو بابەتەکانی ئەوی بە بێبایەخ وەرگرتبوو، خۆی لە باسەکانی نابلور دوورخستووتەوە، کابراش زانی بابەتەکە زۆر دەخایێنێت و پێویست بەکات بەفیڕۆدان ناکات، بۆیە یەکسەر کاکلی مەبەست و داواکەی خۆیانیان تێگەیاندبوو، کەوا ئەوان مەبەستیان ئابووری و بازارنییە، ئەویان بۆ نووسینگەی ئابووری و نوێنەری بازار گەرەك نییە، ئەوان ئەویان وەك کەسێکی بەکرێگیراو بۆ مۆساد مەبەستە، دەیانەوێت کاریان بەو ئاراستەیە لەگەڵدا بکات، هەموو کارێکیش هەرچەندە کەم و سادەش بێت ئەوان دەیکرن، بەروونی پێیدەڵێن، ئێمە کەپارەشی پێدەدەین دەمانەوێت.

بەبیستنی ئەو داوایە کابرا دەمی کلیلدرابوو، هەموو جەستەی هەژابوو، تێگەیشتبوو تازە ئەو کەوتووتە ناو تۆڕی مۆسادەوە، لەناو تەونی جاڵجاڵۆکەکە دەربازبوونی زەحمەتە، لەولاشەوە نابلۆن دەیزانی کابرا تا رادەی تاعەت و تەسلیمبوون رۆیشتووە، باش نقوومبووە، وێنە رووتەکانی کە بۆیان گرتبوو، راپۆرتەکان بەدەستخەتی خۆی، لەوانە چۆن دەربازی دەبێت، ئەوانە دەمی دادەخەن، ئەگەر گوێرایەل نەبێت، ئەگەر ئەوانە لە بەغدا ئاشکرابکرێت، لەوێش ئیعدامکردنەکەی مسۆگەرە، لەو رەوشەدا کیژێك بەناوی (فروزندە وپوقی) گەیشتووتە سەر سەری، ئەو رەنگە بتوانێ ترس و رووخانەکانی ئاسایی بکاتەوە، تارماییەکە لەسەرسینگی سووك بکات، زۆر بەیەکەوە قسەیانکردبوو، کیژەکە پێیووتبوو:

(من رازییم شووت پێبکەم).

ئەو کیژەش بەیارمەتی مۆساد هاتووەتە تەنیشتی و خەونێکی جوانی بۆ سازاندبوو، کیژەکە وتبووی:

(من ئامادەم لەگەڵتا بگەڕێمەوە ناو عێراق).

****

لەو ڕۆژەوە کابرا ئازادانەو زۆریش سەردانی وڵاتی ئێرانی کردووە، بەو پرۆسەیە مۆساد توانی زۆرترین زانیاری لەو پیاوە دەستەبەر بکات، فرزوندە ژنیەتی و مامۆستایەتی و مەشقی پێدەکات، ئەو باشی دەزانی چۆن بۆ بەرژەوەندی مۆساد رایپەڕێنێت. کە گەڕاوەتەوە بەغدا جاسووسی ناو تەونەکە کەوتووتە کارکردن، کاری بۆ دۆزینەوەی نهێنیەکانی چەکەکانی سوپای عێراقی دەکرد، لەجۆرو شێوەو ژمارەی چەکەکانی دەکۆڵیەوە، ئەو چەکانە چۆن دەگەنە ناو عەمانی ئوردن، سەرەتا کارەکانی باش و سەرکەوتوو نەبوو، بەئاسانی زانیاری بەسوودی دەست نەدەکەوت، تا پیاوێکی عەریفی بەناوی (نوری سوار) ناسی، بەپارە هەڵڕشتن و دیارییە زۆرەکانی، توانی عەریفەکە قایل بکات، زانیاری سەبارەت بە ژمارەی ئەو چەکانەی ڕەوانەی ئوردن کراوە، بۆیان پەیدا بکات.

یەعقوب و ژنەکەی لەدۆزینەوەی عەمباری چەکی کۆگای ژمارە ٣ی سەربازی کاریان دەکرد، دەیانویست نهێنییەکانی ئەو کۆگایە لەبەغدا باش تێبگەن. مۆساد زۆر جاریتر کاری بۆ نهێنیەکانی ئەو کۆگایە کردبوو، بەڵام هیچی دەسنەکەوتبوو، تا ڕۆژێکیان ژنەکە بەرێکەوت لەناو شەقامەکانی بەغدا ڕووبەڕووی ئەفسەرێك دەبێتەوە، لەئەفسەرەکە دەچێتە پێشەوە، بەعەرەبییەکی شڕ، پرسیاری شوێنێکی لێدەکات، بۆیەش ئەفسەرەکە ناچار دەبێت وەڵامی بداتەوەو ڕێگای نیشانبدات، لەوماوەیەدا قسەی لەگەڵ دەکات، هەربەڕێوە ئەفسەرەکە کە پلەی نەقیبی هەبوو، دەکەونە دەمەتەقێ، زۆریش بەرێزەوە مامەڵەی لەگەڵ دەکات، بەرنامەکەیان وادەبێت هەتا پێش دەرگاکەیان لەگەڵیدا دەڕوات، لەپێش

دەرگا مێردەکە ژنەکەی خۆی لەگەڵ ئەودا دەبینێت، پیاوەکەش بەرێزەوە سوپاسی نەقیبەکە دەکات، کەوا ئەرکی کێشاوەو ماندووبووە، بۆیە ژن و مێردەکە داوای لێدەکەن، لە ماڵەکەیان لابدات و ئیسراحەتێ بکات، ئەویش بەڵێندەدات ئەگەر مەجالی هەبوو سەردانیان دەکات، پاش چەند رۆژێك کابرای ئەفسەر لەدەرگایان دەداتەوە، ژنەکەش بەتەنها لە ماڵەوە دەبێت، دەڵێ مێردەکەم سەفەری موسڵی کردووەو چەند رۆژێك دەمینێتەوە، بۆیە ئەفسەرەکە کە دەزانی پیاوەکەی لەماڵ نییە دەیەوێت بڕوات، بەڵام ژنەکە میوانەکە ئیزن نادات، هەر لەو سەردانەدا بۆی رووتدەبێتەوە، کە تامی خۆشی جەستەی ژنەکە دەکات، دوو سەردانی تریشی بۆ دەکات، بەو شێوەیە ئەفسەرەکە دەکەوێتە داوی تۆڕەکە، بەو جۆرە تەواوی نهێنییەکانی کۆگای ٣ی سەربازی تەسلیم بە ژنەکە دەکات، لەبەرامبەر ئەو کارەش یەعقوب ٢٥٠٠ دینارو ژنەکەی خەڵاتی ئەفسەرەکە دەکات.

لەو رۆژەوە (أحمد رافع) دووچاری خەمۆکی و پەشیمانی دەبێتەوە، هەستدەکات خیانەت و ناپاکییەکی گەورەی دەرحەق بە وڵاتەکەی کردووە، سەردانی فرزندە ناکاتەوەو لەو دووردەکەوێتەوە، بۆیەش مۆساد هەست بەگومان و ترس دەکات. کەدەزانن کابرای ئەفسەر رەوشی دەروونی بەرەو خراپی و لاوازی دەڕوات ژن و مێردەکە لەترسی پەتی سێدارەو ئاشکرابوونیان بیر لە لەناوبردنی ئەو دەکەنەوە، یەعقوب بۆ جێبەجێکردنی پلانێك سەردانی دەکات، رافعی ئەفسەر بە لالووتەوە پێشوازی دەکات، پاش مانەوەی و خەریککردنی نێچیرەکەی ژەهری سیانیدی بۆ لە گلاسێکی شەربەت دەکات، کە هەستیکردووە، ژەهرەکە کاریکردووە، کابرای ژەهرکراو لەگەڵ ژانی مردنەکەی جێدەهێڵێت و دەڕوات بۆ بەیانی بۆ ناشتنی تەرمەکەی لەگۆڕستان بەشداردەبێت. لەدەستچوونی ئەو ئەفسەرە بۆ ئەوان زیانێکی گەورەبوو، بۆیە ناچارن لەدوای یەکێکیتر بگەڕێن،

بەڵام ئەمجارە لەئەفسەرێکی پلەدار دەگەڕین تا زۆرترین نهێنییان بۆ ئاشکرا بکات.

****

ڕۆژێکیان عەقیدێك بەناوی (جاسر عەبدولڕازی) لەناو ئوتومبێلە پەککەوتووەکەی دانیشتبوو، چاوەڕوانی شوفێرەکەی دەکرد، ئوتومبێلێکی بۆ بدۆزێتەوە تا ڕایانکێشێت، لەودەمانەدا ژنێکی شۆخی نازدار بەرەو ڕووی دەچێت، بەڵام ژنەکە چاو بەگریان و خەمگین دیاربوو، بە عەرەبیەکی شڕ لەئەفسەرە عەقیدەکە دەپاڕێتەوە، بەدڵسوتاوییەوە بەئەفسەرەکە دەڵێت:

(مێردە عێراقییەکەم دەمکوژێت، من ژنێکی ئێرانی بێکەسم لێرە.!).

ژنەکە لەکابرا دەپاڕێتەوە یارمەتی بدات تا بگەڕێتەوە ماڵی باوکی لە ئێران و لە دەست مێردەکەی ڕزگاری بێت، ئەفسەرەکە دڵی دەداتەوەو پێیدەڵێت:

(من لەگەڵتا دێمەوە ماڵەوەو مێردەکەت ڕازی دەکەم، مامەڵەی باشت لەگەڵدا بکات و ڕفتارە چەوتەکانی ڕاست بکاتەوە).

ژنەکە بەسۆزەوە بە ئەفسەرەکە وەدەنووسێت، لەودەمانەشدا هەمووی گیانی دەلەرزێت، بەو شێوەیە ژنەکە ئەفسەرەکە دەهێنێتەوە ماڵەکەی خۆیان ، لەوێش یەعقوبی مێردی زۆر ڕێز لە میوانەکە دەگرێت و بەگەرمی بەخێرهاتنی دەکات، بەسەرهاتی خۆی و ژنەکەی بەشێوەیەکیتر بۆ دەگێڕێتەوە، بۆ ئەو مەسەلەیە چاك خۆی سازکردبوو، بەڵام ئەفسەرەکە دەڵێت:

(ئەگەر تۆ بەردەوام بیت لەسەر ئەو رفتارە نامرۆیانە، من یارمەتی ئەو ژنە بێگانەیە دەدەم بگەڕێتەوە ماڵەوەیان لە ئێران، ئەوانە میوانی ئێمەن، بێگانەن، دەبێ ریزیان بگرین).

پاش چەند رۆژێك ئەفسەرەکە بۆ سەردانیان و بۆ تێگەیشتن لە وەزعی ژن و مێردەکە لەدەرگایان دەداتەوە، لێرەو لەودەمانە ژنە بەرنامەی خۆی جێبەجێ دەکات، مێردەکەی ناردووتە دەرەوە، خۆی تەنهایەو ئامادەیە هەنگاوێکیتر لە بەرنامەکەی بەرجەستەبکات، لەوێ زۆر سوپاسی کابرا دەکات کە لەدەست جەوری مێردە عێراقییەکەی رزگاریکردووە، باسی جوامێری و پیاوەتی ئەویش دەکات، بەو قسانە ژنە زۆرزانەکە تێدەگات ئەو باش رۆیشتووە، پاش چەند سەردانێك دڵی سوتاوو عەشقی بێسنووری خۆی بۆ پیاوەکە دەکاتەوە، بەئاشکرا پێیدەڵێت:

(من ئەڤینت بووم، من بۆت سوتاوم، دەبێ بەیەك بگەین).

ئەفسەرەکە بەراستی عاشقی ژنەکە ببوو، وای بۆ سووتا هەموو نهێنییەکان بەو دەفرۆشت، کەرامەتی پیشەکەی، پیرۆزی وڵاتەکەی بەو بەخشی، ئەو نهێنییەکانی فرۆکەی سۆڤیەتی توبولیف ۲۲ دابوو بە ئیسرائیلییەکان، ئەو فرۆکەیەی لە فرۆکە ب ـ ٥٢ ی ئەمریکی نوێتربوو، چەند بەڵگەنامەی بەبایەخی لەسەر ئەو فرۆکەیە رادەستی دوژمنەکانی کردبوو، زانیاری زۆری لەسەر گەنجینەکانی لەدەست مۆساد دەکرد، زانیاری لەسەر دەبابەکانی ت ـ ٦٢ ی بۆ کۆکردنەوەو هەموویان لەدەستی دانان، سەرژمێری تفەنگە برنۆیە شیکییەکان دانێ، بوونی رەشاشە دۆشکەکانی بۆ ئاشکراکردن، بە نەیارەکانی سوپای عێراقی

راگەیاند کەوا چەند تفەنگی کلاشینکۆفیان هەیە، چەند رەشاشی (سینا)ی چینییان هەیە.

عقید (جاسر عەبدولرازی) لەبنەماڵەیەکی دێرینی سەربازی بوو، زۆر لە ئەندامانی بنەماڵەکەیان پلەو پۆستی دیاری سەربازییان هەبووە، شانازی زۆری بەوە دەکرد کەوا ئەو زانیاری زۆری لەسەر سوپاکەیان هەیە، نهێنی زۆری ئەو سوپایە دەزانێت، خزمەکانی، برادەرەکانی ئەفسەرەکانی کە هاتوچۆیان دەکرد، زۆریان بۆ هەڵدەرشت، بەڵگەنامەی باشیان لەبەردەستی دادەنا، زۆری لەبەر خاتری چاوی ئەو ژنە دانا، پێکهاتەکانی سوپاکەیان، یەکەکانی چەندن، سستەمی کاریان چۆنە، بنکە ئاسمانییە ستراتیژییەکانی هەموو بۆی سازدەکرد، ژنەکە دەیزانی ئەو پیاوە زۆر شانازی بە روتبەکەی دەکات، شۆخی بە پلە سەربازییەکەی لە یەکەی ئاسمانی دەکات، چاکیشی دەزانی ئەو زۆر شەیدا مێبازییە، هەموو مووچەو دەستکەوتەکانی لەو کارانە سەرفدەکات، بەردەوام پارەیان بۆ قەرزدەکات، لەدەست قەرزارەکانی رادەکات، خۆی لەوان دەشارێتەوە، باشی دەزانی ئەو ئەفسەرە زۆر لە ژیانی خۆی بێزاربوو، زۆریش لە عێراق بێزاربوو، هیچ ئینتیمای بۆ وڵاتەکەی نەبوو، بەردەوام رەخنەی هەبوو، زۆریش سەرکۆنەی سەرکردەکان و بەرپرسەکانی دەکرد.

****

یەعقوب بۆ سەردان و سەفەرەکانی ناو ئێرانی ترسی نەبوو، چونکە ژنەکەی ئێرانی بوو، لەو سەفەرەنەدا چەند بەڵگەنامەو سەرچاوەی سەربازی گرینگی دەگەیاندە ناو ئێران، بەڵگەنامەکانی تریشی کابرایەکی بەکرێگیراوی تر بەناوی (عزاوی الجبوری) بۆی پەیدا دەکرد. بەو شێوەیەو بەهاوکاری ژنەکەی کاری دەکرد، سوودی زۆری بە مۆساد دەگەیاندو ترسی نەبوو، بیری لە دوارۆژە

ڕەشەکان نەدەکردەوە، تا لە ینایری ساڵی ١٩٦٦ لەگەڵ ئەندامانی تۆڕێکی نۆ کەسی گیرا، تا لە بەیانی ڕۆژی ٢ی فبرایری ساڵی ١٩٦٦ بەناکامی لەگەڵ ژنەکەی چاوەڕوانی چارەنووسە نادیارەکەی دەکرد، لەژووری نووستنەکەی خۆیان بوون، فروزندەو یەعقوب لەناو باوەشی یەکدابوون، گوێیان لەترپەی پێی دەیان کەس بوو، هەستیانکرد ماڵەکەیان گەمارۆدراوە، ژنەکە ویستی بەرەو قاندرمەیەك رابکات، دەیان چەکدار پیاوی لێیان بەژووریدا کەوتن، لەودەمانەدا ژنەکە زوو دەمی پڕکرد لەو ژەهرەی لەناو لوولەیەك کە لێ نزیك بوو، بەڵام یەعقوب دەستەکانی لەناو زەنجیری ئاسنی گران دۆزیەوە، دەست بەزنجیرەوە پەلاوازبوونی ژنەکەی بینی، چۆن چاوەکان کزبوون، جەستەی بەرەو زەوی لاردەبێتەوە، ئەو خۆی بەدەستی خۆی لەسێدارەدا، بەڵام یەعقوب لە دیسەمبەری ساڵی ١٩٦٦ پاش دادگاکردنێك کە ماوەی دە مانگی خایاند لە بەندیخانەی مەرکزی بەغدا لەسێدارەدرا، عزاوی الجبوریش لەئوردن گیرا، ئەو لەسێدارەدانی مامۆستاکەی بەچاوانی خۆی بینی، بەڵام مەرگی فروزندەی نەبینی، عەقیدەکەش بە دەمانچەیەکی میری لە ماڵەکەی خۆی خۆی دەکوژێت، بەڵام فجر عبدالله بەزیندانی هەتامردن و کاری قورسەوە دادگاییکرابوو.

لەرۆژنامەی (الجریدە)ی کوێتی لە١٢ ٠٩ ٢٠٠٨ وەرگیراوە.

لەناو بەندەرەکەدا.

لەناو بەندەرەکەدا.

هەموومان رووداوو ناوەڕۆکی فیلمی (بئر الخيانه)ی هونەرمەند (نور الشریف)یمان لەبیرە کەباسی کوڕێکی میسری دەکرد، کە چۆن خۆی دابووە دەست موخابەراتی ئیسرائیلی، چۆن نووسینگەیەکی دەریاوانی لەبەنداوی ئەسکەندریە دانابوو، بەئارەزووی خۆی لە شۆستەکان و کۆگاکان ئازادانە دەسووڕایەوە، دەیتوانی بچێتە ناو شۆستە سەربازییەکانیش، بەڵام پاشان موخابەراتی میسری هەستی پێکردو گیرا، لەو فیلمەدا هونەرمەند (عزت العلايلی) رۆلەکەی بینیبوو، کە تێدا ئەو لەوێ بەخائینی ژیاو بەکافریش مرد.

رووداوی فیلمەکە لەچیرۆکێکی راستەقینەی دۆسیەکانی موخابەراتی گشتی میسرییەوە وەرگیرابوو، پاڵەوانە راستیەکەش کوڕێکی ئەسکەندەرانی بوو، ناوی راستی خۆی (رجب عبدالمعطی)بوو، ئەو لە١ی ئوکتۆبەری ساڵی ١٩٣٧ لەگەڕەکی (القباری) لەئەسکەندریە لەدایکبووە، رووداوەکە لەگەڵ پاراستنی

لایەنی ئاسایشی نەتەوەییەوە وەك خۆی نمایشکراوە. لەبەر خۆشی ژیان و بەردەوام خەریکبوونی ئەو بەرابواردن، ئەو نەیتوانیبوو خوێندنی دواناوەندی تەواوبکات، بۆیە لەنووسینگەکەی باوکی لەدەریاوانی وەك فەرمانبەرێکی ژمێریاری لە ئەسکەندریە کاریکردووە، پاش سێ ساڵ کارکردن ئارەزووی یاخیبوون و دوورکەوتنەوەی کەوتووتە خەیاڵ، ئارەزووی سەفەری کەنارەکانی یونانی لەکەللەی داوە، ئەو زۆری لەلا ئاسایی بوو بەمەلەوانیش بێت بپەڕێتەوەو بچێتە یونان، بەڵام باوکی هانی نەداوە ئەو سەفەرەبکات، بەڵام کوڕەکەی لەدژی بۆچوونەکانی باوکی سووربوو لەسەر سەفەرکردن و یاخیبوونەکانی.

رجب لە هوتێلێکی سادەو هەرزان لە شاری (بیریە)ی یۆنانی دادەبەزێت، پێش ئەوەی پارەکەی تەواوبێت، لەگەڵ کۆنە ناسیاوێکیان یەکتریان ناسیوەتەوە، بۆیە بەدزی و بەفێل برێك پارەی لێ وەردەگرێت و رادەکات و دەچێتە ئەسینا، یەك مانگ لەو شارە بێ کاروکاسبی وەك سەدان گەنجی بێکارو بێ بەرنامەی میسری وەك خۆی نائومێد دەسووڕایەوە، زۆر بیری لەوە کردیتەوە کارێك بدۆزێتەوە لەکەسایەتی و زانینی ئەو بەوەشێتەوە، چاوەروان بوو ئەو فرسەتەی بۆ هەڵکەوێت. تارۆژێکیان لەشەقامەکانی ئەسینا دەسووڕایەوە رووبەرووی گەنجێکی (صعیدی) میسری دەبێتەوە، داوای لێدەکات لەگەڵ ئەو لەکارگەیەکی شەربەت کاربکات، بەڵام ئەو دەڵێ من ئەو کارانانە ناکەم، ئەوەیان لە من ناوەشێتەوە، بۆیە گەنجە صعیدیەکە ئامۆژگاری دەکات بگەرێتەوە میسر، ئەگەر بەو شێوەیە بێ بەرنامەو بێکار بسووڕێتەوە رۆژێ دادێ دەکەوێتە داوی تۆڕێکی جاسووسی مۆسادی ئیسرائیلی، ئەوانە لە راوکردنی گەنجانی میسری

زیرەکن و بەپارەو سێکس و مێبازی هەڵیاندەخەڵەتێنن، دژ بەوڵات و بەنەتەوەکەیان بەکاریاندەهێنن، بۆیە واباشە هەرچەندی زووە بگەڕێوە وڵات!.

ئەو رۆژە رجب بەنائومیدی گەڕاوەتەوە هوتێلە هەرزانەکەی و بەبیری هاتووتەوە کەوا جۆن باوکی وماڵەوەیان گاڵتەیان بەو هاتووەو پێیانووتوە تۆ خۆت پێناژیت و دەبی بەنائومێدی و شەرمەزاری بگەڕێیتەوە، لەودەمانە خاوەن هوتێلەکە لەدەرگای دابوو، داوای پارەی نووستن و مەسرەفەکانی لێکردبوو. لەبەرئەوەی گیرفانی بەتاڵ بوو، بڕیاریشیدابوو نەگەڕێتەوە ماڵەوەو بۆیە لەودەمانەدا قسەی کابرا صعیدییەکەی بەبیردێتەوە کە پێیوتبوو، زۆرن ئەو گەنجانە لەئەنجامی نەژیان و بیکاری خۆیان دەفرۆشنە مۆساد، لەودەمانەدا قووڕگی دەگیرایێت، چونکە خاوەن هوتێلەکەش تەنگی پیهەڵچنیبوو، بەکابرا دەڵێ تا بەیانی لەسەرم راوەستا، بۆیە ئەویش یەکسەر بڕیارێکی شێتانە دەدات و نامەیەك بۆ سەفارەتی ئیسرائیلی لە ئەسینا دەنووسێت، کە ئەوەش دەقەکەیەتی:

بەرێز گەورەم سەفیری دەوڵەتی ئیسرائیل لە ئەسینا..

من فەرمانبەرێکی میسرییم و لە هوتێلی (زفیروس)دا دابەزیوم، دونیام لێرەو لە شارەکەی خۆم ئەسکەندریە لێ گیراوەو هیوام بە هیچ شتێك نەماوە، من زانیوومە ئێوە یارمەتی هەر کەسێك دەدەن ئەگەر هانای بۆتان هێنابێت، ئێوەش دوا نوای منن، تکایە دەکەم دڵتان بە من بسوتێت و چاوەروانی سۆزو دلۆڤانیتان دەبم).

رجب عبدالمعطي

ئەسینا ٢٧ / ١٢ / ١٩٦٧.

****

هەر ئەو ڕۆژە رجب دەچێتە سەفارەتەکەو نامەکەی دەداتە فەرمانبەرە ئەمنەکەی پێشوازی و پاش سێ ڕۆژ نوێنەری سەفارەتی ئیسرائیلی لەئەسینا دەگاتە هوتێلەکە، کابرای داماو دەباتە سەفارەت، لەوێ پاسپۆرتەکەی لێوەردەگرن و بلانکێتێکی دەدەنێ و داوای لێدەکەن بۆیان پڕبکاتەوە، ناوی تەواوی ئەندامانی خێزانەکەیو هاوڕێیەکانی و کارو پیشەکانیان تێدا بنووسێت، داوادەکەن ژیاننامەی خۆی بەوردی بۆیان بنووسێتەوە، زانیاری زۆر لەسەر بەنداوی ئەسکەندریەی میسریان بۆ بنووسێت، باسی لێهاتوویی خۆی لەو کارەیان بۆ بکات، چە جۆرە پیشەو کارێك دەزانێت. ئەویش هەموولایەنێکی ژیانی خۆی بەوردی و بەجوانی بۆیان تۆماردەکات، پیاوانی سەفارەت بەدیتنی ئەو زانیاریانە خەنی دەبن، وادەزانن گەنجینەیەکیان دەستکەوتووە، بۆیە قەرزەکانی ناو هوتێلەکەی بۆ دەدەن، لەوێ دەریدەهێنن، ئەو دەچێتە هوتێلێکی پلەداری بەرزو پارەی زۆری بۆ ژیان و رابواردنەکانی دەدەنێ، پیاوانی مۆساد بەردەوام دۆلاری لەپێش روودەکەن، بەبێ ئەوەی باسی کارو بەرنامەی پێشینەی لێبکەن، ئەو ماوەیەش لەژێر چاودێری تاقیکردنەوە دەبێت. پاش چەند رۆژێك پیاوێك بەناوی (أبو أبراهیم) لە هوتێل دەچیتە سەردانی، ئەو ئەفسەرێکی مۆسادبوو، ناوەکەشی ناوی کارکردنی بووە لەو دەزگایەدا، ئەو پیاوە دەبێتە بەرپرسی ئەوو پێیدەڵێت:

(تۆ لەو رۆژانەدا سەفەری تەلئەبیب دەکەیت. بۆیەش داوات لێدەکەم، لەسەفارەت بەیانی زوو سەردانمان بکە، وا باشە خۆشت باش سازبکە).

پێش ئەوەی کابرا بڕوات و ئەو جێبهێڵێت ٤٠٠ دۆلاریشی لە گیرفانی بۆ دادەنێت. !

****

رائید له سوپای ئیسرائیل

هەر کە رجب لەفڕۆکە ئیسرائیلییەکە دادەبەزێت، سێ پیاو بە ئۆتومبێلێکی ڕەش چاوەڕوانیان دەکردو میوانەکەیان وەردەگرن و بەدەرگایەکی تایبەتی دەکەینە دەرەوە، رجب دەبەنە یەکێك لەو شوقانەی کە مۆساد جاسووسە نوێیەکانی تێدا مەشق دەکات، لەوێ کیژێکی عەرەبی زمان چاوەڕوانی دەکات، کیژەکەی پێدەناسێنن و پێیدەڵێن:

(ئەوە کیژە ناوی (زەرە)یە تا تۆ لە تەلئەبیب دەمینێیتەوە، ئەو لە خزمتت دەبێت).

پاش ئەو پێشوازی و بەڕێکردن و ناسینە، بۆ پشوودان تەنها جێیدەهێڵن، پاش چەند سەعاتێك دێنەوە شوێنی و دەیبەنە دەزگای مۆسادو لەوێ بەرەو مەشقی دۆزینەوەی درۆی دەکەنەوە، دووبارە هەموو زانیارەکانی کە لەسەر ئەسکەندریە تۆماری کردبوو، لێیدەپرسنەوە، ئەو زیرەکانە لەو ئەزموونە دەردەچێت، بەو بۆنەیەوە لە هۆلێکی دەزگاکە ئاهەنگی دەرچوونی بۆ سازدەکەن، لەوێ پلەی رائیدی لە سوپای بەرگری ئیسرائیلی پێدەبەخشن، بۆیەش مەشقی زۆرو بەرنامەی هەمەجۆری بۆ قۆناخی نوێ و دەستبەکاربوونی بۆ دەکەن. رجب لەوێ کۆرسەکانی راهێنانەکانی بەباشی بڕیبوو، بۆیە ئەوان بڕیاردەدەن رەوانەی شاری ئەسکەندریە بکرێتەوە، تا لەوێ یارمەتی باوکی بدات بۆ بوژانەوەی کۆمپانیا ئیفلاسبووەکەی باوکی، بۆ ئەو مەبەستەش ئیسرائیل پارەی پێویستی بۆ رەوانەبکات، بەڵام پێش سەفەرەکەی بۆ شارەکەی خۆی، تا کەس گومانی لێنەکات، دەچێتەوە ئەسیناو ماوەیەك لەوێ دەمینێتەوەو تا خۆی

وا نیشانبدات کەوا ئەو لە ئەسینا کاریکردووەو لەوێ دەوڵەمەندبووە، رجب لەگەڵ زەرە دەچێتەوە ئەسیناو بەرنامەشی ئەوەیە ئیسرائیل لە دوژمنەکانی بپارێزێت و دژایەتی عەرەبە تاوانبارەکان بکات.

مۆساد لەگەڕەکێکی هێمن لە ئەسینا شوقەیەکی گچکەیان بۆ بەکرێ گرتبوو، هەموو پێویستیەکانی ژیانێکی خۆشیان بۆ دابینکردبوو، چاکیان راهێنابوو کە چۆن مامەلە لەگەڵ میسرییەکانی ناو ئەسینا بکات، چۆن یارمەتیان بدات، چۆن زانیاری ترسناك و گرینگیان لێدەربهێنێت، لەبەررۆشنایی ئەو بەرنامەیەوە دۆستایەتی زۆری لەگەڵ میسرییەکانی ناو ئەسینا پەیدادەکات، ناوو کارە باشەکانی لەناو میسرییەکان بلاودەبێتەوەو ناوی گەیشتووتە ئەسکەندریە، لە ماڵەوەیان و هاوسێیەکانی هەواڵی سەرکەوتنی کوڕەکەیان پێگەیشت، زانیان کوڕەکەیان بوویتە براگەورەی هەموو میسرییەکانی ئەوێندەرێ و یارمەتی زۆریان دەدات چاکەو دەستی بەخێری دەگاتە زۆریان. بەو جۆرە یەك ساڵ لە ئەسینا ماوەتەوە، تا أبو ابراهیم بڕیاریدا رجب بگەڕێتەوە ئەسکەندریەو کۆمپانیای باوکی بژێنێتەوەو لەبواری دەریاوانی بکەوێتەوە کارکردن.

***

رجب گەڕاوەتەوە شارەکەی وەك کەسێکی سەرکەوتوو دەوری خۆی دەبینی، کە ماوەیەك لەدەرەوە چاکەی زۆری لەگەڵ هاوولاتیانی کردووە، وا لە شارەکەی خۆشی لەسەر هەمان بەرنامەو چاکە دەستبەکاردەبێتەوە، یەکەم کاری ئەوەبوو کۆمپانیاکەی باوکی نۆژەنکردیتەوەو کەرەستەو کەلوپەلی نوێ و گرانبەهای لە نووسینگەکە ریزکردووە.

لەسەرەتای ساڵی ١٩٧١ رجب بارەگای کۆمپانیاکەو کارەکانی سازبوون بۆ ئیشکردن، بەو بۆنەیەوە ئاهەنگێکی گەورەی سازکردبوو، لەگەڵ هاوڕێیەکان و

ئەندامانی خێزانەکەی چەند بەرپرسێکیشی داوەتکردبوو، ئەو هەواڵەشی لەدەزگاکانی راگەیاندن بڵاوکردیتەوە، بەیارمەتی دەزگای مۆسادەوە کراوە بە نمایندەی چەند کۆمپانیای ناوداری جیهانی. کۆمپانیاکەی گەشەیکردو فەرمانبەرو کارمەندەکانی ژمارەیان زۆر دەبێت، لەهەموولایەك و بەهۆی ناسیارەکانی کارو راسپاردەی زۆر دەبوو، ناوبانگی دەرکردبوو، لە بەنداوی ئەسکەندریە وەك کەسێکی رەسمی و بەئارەزووی خۆی دەسووڕایەوە، پەیوەندیشی لەگەڵ چەندین بەرپرسی گەورەو ناسراو بەستا، کەسیش گومانی لەو نەدەکرد، بۆیە بەئارەزووی خۆشی لە بەشە سەربازییەکەی شۆستەکەش هاتوچۆی دەکرد، لەماوەی سێ مانگدا کارەکانی زۆر گەشەیکرد، بۆ مۆسادیش کاری زۆر دەکرد، بۆیە ئامێرێکی لاسلکیی باشی بە شوفرەیان بۆ ناردبوو، لەو دەمانەشدا عەرەب سەرقاڵی ئاهەنگی سەرکەوتنەکانی شەڕی ئوکتۆبەربوون، لەولاشەوە رجب بۆ دۆستە جوولەکەکانی شێوەن و پرسەداربوو، بۆیەش مۆساد زۆرتر فشاریان خستبووە سەر رجب تا چالاکی و هەڵسوکەوتی پاپۆرە سۆڤیەتییەکان باش سۆراخ بکات، دەقە دەقە چاودێریان بکات، بزانی رۆژانە باری چی دەهێنن، بۆیەش لەودەمانە گومان لەجولەو چالاکی و پەیوەندییەکانی رجب لە بەنداوو لە شۆستەکەکرا، کە سۆراخی پۆستی ئەوروپایان کرد، موخابەراتی میسری شوفرەیەکەیان لە نامەکانی دەرەوەیان دۆزیەوە، هەموو جولەو هەڵسوکەوتەکانیان سۆراخکردو بۆیان روون بۆوە کەوا ئەو بۆ بەرژەوەندی ئیسرائیل کاردەکات.

بەیانی رۆژی ١٣ ی ینایری ساڵی ١٩٧٥ ئەو گیرا، باشترین بەڵگەش ئەوەبوو کەوا موخابەراتی میسری لە نووسینگەکەی رجب خەریکی پشکنین بوون لە ئەوروپاوە پۆستێکی بۆ هات، کە پۆستەکەیان کردیتەوە، بە شوفرەکان نامەکەیان خوێندیتەوەو بۆیان دەرکەوت کەوا مۆساد داواکارە لە ١ی مارس ئەو

سەفەری ئەسینا بکات، کە لە باڵەخانەی موخابەراتی گشتییەوە لێکۆڵینەوەیان لەگەڵدا دەکرد، لەوێ دانی بە زۆر بابەتی گرینگ دانابوو، بۆیەش رەوانەی دادگایەکی سەربازییانکردبوو، دەرکەوت کەوا ئەو زانیاری زۆری سەربازی و ئابووری بە دوژمن داوەو زیانی لە بەرژەوەندی دەوڵەتداوە، رازی بووە ناوێکی جوولەکە لە خۆی بنێت و پاسپۆرتێکی جوولەکەش وەرگرێت و پلەیەکی سەربازی جوولەکەش لەسەرشان بکات، بۆیە دادگا بڕیاری لەسێدارەدانی بۆی دەرکردووە، لەو ماوەیەی چاوەروانی رۆژی سزاکەی دەکرد، زۆر هەستی بەشەرمەزاری کردووەو زیندانیەکانیش زۆر سەرکۆنەیان کردووە، بۆیە بەرگەی چاوەروانی نەکردووە، تا رۆژێکیان بەجامی چاویلکەکەی دەمارەکانی دەستی بڕیبوو بە خوین پرژان لە کونجی زیندانەوە گیانی دەرچووبوو.

لەرۆژنامەی (الجریدە)ی کوێتی رۆژی ٢٧ی سپتەمبەری ساڵی ٢٠٠٨ بڵاوکراوەتەوە.

فڕاندنی فڕۆکەیەکی مێك ٢١ لە موسڵەوە.

فڕاندنی فڕۆکەیەکی میگ ۲۱ لە موسڵەوە.

لەسەرەتای شێستەکانی سەدەی رابردوو کە شەڕی ساردی نێوان هەردوو زلهێزەکەی دونیا گەرم و دژواربوو، لەودەمانەدا یەکێتی سۆڤیەت فڕۆکەیەکی شەڕکەری نوێی جۆری میگ ۲۱ی داهێنابوو، ئەو فڕۆکەیە لە پێکهاتەکانیدا لایەنی شاراوەی زۆری لەخۆگرتبوو، ولاٚتانی ئەندام لە پەیمانی ئەتلەسی، زۆر نهێنییەکانی ئەو فڕۆکەیان نەدەزانی، بۆیان ئاشکرا نەدەبوو، بەلاٚم زانرابوو کە ئەو فڕۆکەیە خێراییەکەی زۆرەو ئەو فڕۆکەیە لەیەک سەعاتداو لەبازنەیەکی داخراوی درێژی ٥٠٠ کم، دەتوانێت ۲٠٦۲ کم ببڕێت، هەر ئەو فڕۆکەیە لەبازنەیەکی کراوەیی درێژی ۱٠٠کم دەتوانێت خێراییەکەی بگاتە ۲۲۷٥ کم لەیەک سەعاتدا، ئەو خێراییەش دەگاتە دوو ئەوەندەی خێرایی فڕۆکەی سکای هۆک، فڕۆکەی ڤانتۆمیش خێراییەکەی تەنها ۱٤٠٠کم بوو لە سەعاتێکدا، فڕۆکەی میراجیش خێراییەکەی تەنها ۱٥٠٠کم بوو لە سەعاتێکدا، ئەو فڕۆکە نوێیە سۆڤیەتیەش دەزگا سەربازییە فڕۆکەوانیەکانی ولاٚتانی ئەتلەسی سەرسام کردبوو، ئەو فڕۆکەیە پانی باڵەکانی تەنها ۷٦٠ سم دەبوو، جەستەکەشی ۱٦,۷٥ مەتر

درێژبوو، ئەوەشیان لەفڕۆکەکانی وڵاتانی ئەمریکاو فەرەنساو ئینگلترا نەبوون. بۆیە فڕۆکەکە بۆ ئەو وڵاتانە ببووە کابوسێکی ترسێنەرو دیزاین و نەخشەکەی گرێیەك بوو هەموویانی هەراسان و پەرۆش کردبوو، ئامادەبوون هەموو شتێ بکەن تا لەنهێنیەکەی ئەو فڕۆکە تازەیە سۆڤیەتیە تێبگەن، لەهەمووشیان ترسناکتر ئەوەبوو فڕۆکەکە لەوڵاتانی عەرەبی وەك میسرو سوریاو عێراق کەوتبووە بەردەستی فڕۆکەوانی عەرەب، ئەوەش بۆ ئیسرائیل ببووە جێگەی گومان و ترس، بۆیەش هەموولایەك پەرۆشی نهێنییەکانی ئەو فڕۆکەیەبوون، دەزگا پەیوەندیدارەکانی ئەمریکی و ئیسرائیل ئامادەبوون هەموو شتێ بکەن و بیدەن تا دانەیەکی ئەو فڕۆکەیان دەستکەوێت و لەنهێنی دیزاینەکەی تێبگەن.

****

بۆ کۆششی هێنانی فڕۆکەکە، ئیسرائیل کۆششیکردو لەکۆتایی ساڵی ١٩٦١ حکومەتی میسری جاسووسێکی میسری بەنەژاد ئەرمەنیان بەناوی (جان لیون تۆماس) گرتبوو، ئەویش لەرۆژانی لێکۆڵینەوەکانیدا دانی بە کارە جاسووسییەکەی خۆی نابوو، کە لەبەرامبەر پارەیەکی زۆری خەیاڵی، فڕۆکەوانێکی میسری رازی کردووە بەیەك ملیۆن دۆلار فڕۆکەیەکی مێکی ٢١ ی میسری بفرێنێتە ناو خاکی ئیسرائیل، بەڵام کارەکەی سەری نەگرتووەو جاسووسەکەش لەسێدارەدرا، بۆیە کارەکەو گەیاندن و هێنانی فڕۆکەکە زەحمەتتربوو، جێبەجێکردنەکەی کارو بەرنامەی وردو باشتری دەویست.

دەزگاکانی ئیستخباراتی ئیسرائیلی بۆ هێنان و پەیداکردنی ئەو فڕۆکەیە بیریان لەوەش کردەوە، فڕۆکەیەکی میسری یان سوری ناچاربکەن لە ئیسرائیل بنیشێتەوە، بەڵام بیرۆکەکە پەسندنەکرا، چونکە ئیسرائیل فڕۆکەی خێراتر لەو فڕۆکە مێکانە نەبوو، بۆیە نەدەکرا ئەو چالاکییە ئەنجام بدەن، بۆیە بەناچاری بیریان لەوە کردەوە کەسێکی بەکرێگیراو بدۆزنەوە، ئەو لەناو فڕۆکەخانەکان

کاریان بۆ بکات و زانیارییان لەسەر فڕۆکەکە بۆ پەیدا بکات، بەڵام وتیان چاندنی کەسێکی بەکرێگیراوو چاوەروانکردنی ئەوو کۆکردنەوەو ناردنی زانیارییەکان کاتی زۆری دەوێت، بۆیە بڕیاریاندا فڕۆکەوانێکی عەرەب لەناو وڵاتانی عەرەبی بدۆزنەوە تا فڕۆکەیەکی میك ٢١ یان بۆ بفڕێنێتە ناو ئیسرائیل، ئەوەیان رێژەی سەرکەوتنی دەگەیشتە ٢٥٪ ئەو رێژەیەش باش و مقبوول بوو، بۆیەش هەموولایەکیان کەوتنەخۆ بۆ دۆزینەوەی پلان و بەرنامەیەك بەهۆی جاسووسەکانی ناو وڵاتانی عەرەبیان، دەستکرا بەدانانی پلانە شەیتانییەکەیان.

****

شەوە وەنەوشەییەکەی پاریس

لەشەوێکی بەجۆشی هاوینەیی کۆتایی ساڵی ١٩٦٤، گەشتیارێکی عێراقی لە دیسکۆیەکی ناو پاریس دابەزیبوو، مەستی نیگاو سەماو شەوەکەببوو، لەوڵاتی رافیدین بۆ خۆشی و پشوودان گەیشتبووە پاریس، لەوشەوەدا ئەو پیاوە عێراقییە کە چاوی بەکیژێکی نازداری زۆر ئازاد دەکەوێت، لەنجەو نیگاو مەستییەکەی سەرنجی رادەکێشێت، کە سەیری بەژن و جەستەی دەکات، مەست و شێتی دەبێت، ئەودەمانەش هەر کەسێکی ئیسرائیلی ئەگەر تووشی عەرەبێکی بووایە نەیدەووت من ئیسرائیلیم، واتە رەگەزنامە ئیسرائیلییەکەیان لای عەرەبەکان نەدەدرکاند، کیژەکە خۆی وەك هاووڵاتیەکی فەرەنسی بە پیاوە عێراقییەکە ناساندبوو، پێیووتبوو من بۆ کات بەسەربردن و ژووانێ هاتوومەتە ئێرە، پاش دەمەتەقێ و قسەکردنی زۆرتر بەگەرمی باسی پۆلیتیکیان کردبوو، کابرای عێراقی دڵی خۆی کردبووە، وتبووی:

(ئێمەی عێراقی زۆر لەرژێمەکەو حکومەتەکەمان بێزاین، هەموومان دڵمان پڕە، زۆر لەحزبی بەعسی دەسەڵاتدار پڕین، بەڵام چارەمان نییە.!).

کیژە ئیسرائیلییەکە بەنازەوە وتبووی:

(تۆش زۆر تۆختکرد، بڕواناکەم وا بێزاربن، واش نییە..!).

بۆیە گەشتیارە عێراقییەکە وەك قونبەلەیەك بتەقێنێتەوە، وتبووی:

(چۆن بێزارنین، کەسی وامان لەو بەغدایە هەیە برادەری خۆمە، ئامادەیە فڕۆکەی میکی ٢١ رادەستی ئیسرائیلییەکان بکات، ئامادەیە ئەو فڕۆکە سۆڤیەتیە بگەیێنێتە ناو ئیسرائیل، ئەو خۆی لای من وتوویەتی، ئەو فڕۆکەوانە ئامادەیە ئەوە بکات).

کیژەکە بەسەرسامی و بەجۆشەوە بە عێراقییەکە دەبێژێت:

(ئەوە معقولە، تۆ چۆن قسەی وادەکەیت، ئەوە چۆن روودەدات. !).

بەڵام گەشتیارەکە بەدڵنیاییەوە بەنازدارەکە دەڵێت خۆی چەندجار وتوویەتی و جنێوشی داوە، لەلای من وتوویەتی:

(هەردەمێك بۆم بگونجێت بەشانازییەوە ئەو کارە دەکەم).

کە کیژەکە ئەو قسەیە لەکابرا دەبیستێت، بەنەرمییەوە دەڵێت:

(دەزانی من زۆر حەزم لە سەفەری عێراقە، من لەگەڵ کیژێکی هاوڕێم زۆرجار بیرمان لەوە کردیتەوە سەردانی ئەو ولاتە بکەین، من هەوای خۆرهەلاتم لا خۆشە، ئای کە خۆش دەبوو من و ئەو کیژە میوانی تۆو برادەرەکەت دەبووین، هەر چوارمان خۆشمان رادەبوارد، چەند خۆش دەبوو دوو سێ هەفتە لە بەغدای زێدو ولاتی عەلادین و چرا سیحراوییەکەی دەبووین، ئای کە خەونێکی خۆش دەبوو...!).

ئەویش بەخۆشییەوە بە کیژەکە دەڵێت:

(بەچاوان هەر کە هاتیت بۆ بەغدا زووتر لە پاریس ئاگادارم بکەرەوە، من لە خزمەتیان دەبم، من لە دەرەوەی شاری بەغدا دەژیم، بەڵام ژمارەی تەلەفۆنی برادەرەکەمت دەدەمێ، ئەو هەموو پێویستییەکانت بۆ ئاسان دەکات، بەخێربێن).

میوانە عێراقییەکە هەو ئەو شەوە ژمارەی تەلەفۆنی برادەرەکەی بەناوی (جوزیف)ی دابووە کیژەکە، بۆیە کە کیژەکە ژمارەی تەلەفۆنەکەی وەرگرتبوو، تا کابرا هەست بەهیچ نەکات کیژەکە زوو بابەتەکەی گۆڕیبوو، بۆ بەیانی کیژە ئیسرائیلییەکە بەو هەواڵە نوێیە خۆشەو یەکسەر دەچێتەوە شوێنی کارەکەی لە باڵوێزخانەی ئیسرائیل لەپاریس، لەوێ دیمانەی نوێنەری مۆساددەکات، وردو درشتی قسەکانی بۆ دەگێڕێتەوە، ئەویش داوای لێدەکات پەیوەندەکە پتەوبکات، بەڵام کە پەیوەندی بە هوتێلەکە دەکاتەوە، دەڵێن میوانەکەمان سەفەری کردووە، بەیانی زوو دەرچووە، بەوەیان کیژەکە پەست و خەمگین دەبێت، بۆیە دەپرسێ دەبێ لە پاریس مابێت یان گەڕاوەتەوە بەغدا، لەودەمانەدا نوێنەرەکەی مۆساد زوو هەواڵەکە دەکاتە راپۆرتێك و دەیگەیێنێتە سەرکردایەتی خۆی لە تەلئەبیب.

****

گیانبازییەکە

لە تەلئەبیب سەرۆکی مۆساد مائیر ئامیت (عامیت)، راپۆرتێکی ئاسایی دەچێتە پێش کە وشەی میك ۲۱ ی دەوکەوێتە بەرچاوان سەرسام دەبێت، ئەو فرۆکەیەی ئەوان خەونیان پێوە دەبینی، بەردەوام کاریان بۆی دەکرد، راپۆرتێك باس لەو فرۆکە سۆڤیەتییە بکات، زۆر دڵشاددەبێت، ئەو کە لە ۲٥ی مارسی ساڵی

١٩٦٣ ئەو پۆستەی لەو دەزگایە وەرگرتووە نێچیری وای نەهاتووتە پێش. ئەو لەوماوەیەی لەو پۆستەبووە زۆرجار لەگەڵ وەزیرە پەیوەندەیدارەکان کۆبوویتەوە، زۆرجار باس لە دەسکەوتی ئەو فڕۆکەیان کردووە، نهێنی ئەو فڕۆکەیان مەبەست بووە، کە لەگەڵ سەرۆکی فڕۆکەوانی سەربازییان کۆبوویتەوە، ئەو زۆر جەختی لەسەر ئەو فڕۆکەیە کردیتەوە، مەبەستیان بووە نهێنی ئەو فڕۆکە نوێیەی دەست عەرەبەکان بدۆزنەوە.

سۆڤیەتییەکان بەدڵنیاییەوە فڕۆکە نوێیەکەیان فرۆشتووتە هاوپەیمانەکانیان لە وڵاتانی پەیمانی وارشو، بەڵام گیانبازی دەویست ئەگەر ئەو فڕۆکە نوێیان بدەنە دەست عەرەبەکان، کە بڕیاریشیان داوە فڕۆکەکان بفرۆشنە عەرەبەکان، داوای زەمانەتی زۆریان لەپاراستنی نهێنیەکانی فڕۆکەکە کردووە، پاش ئەوەی بەڵێنیان لە عەرەبەکان وەردەگرن کەوا ئەو فڕۆکانە نادرێتە فڕۆکەوانی نەفسنزم و گەندەڵ و لەرزۆك، فڕۆکەکان نادەنە کەسانی هەڵەپاس و زۆربڵێ و زۆر کراوە، فڕۆکە بدەنە ئەو کەسانەی لەپێش ژن و سکێس لاواز نەبن!. کە ناوی مێکەکە لە راپۆرتەکەی مۆساد لە پاریس هاتبوو، سەرۆکی مۆساد هەستی بەلێدانی زەنگێکی ترسناك و بڤەکردبوو، ئەگەرچی گومانی ئەوەش دەکرا رەنگە قسەکانی گەشتیارە عێراقییەکە تەنها گفت و قسەیەك بووبێت، یان تەنها سەرەداوێك بێت بۆ دۆزینەوەی تۆڕێکی مۆساد، یان فێڵێك بیت، بەڵام مۆساد ئەو نێچیرەی بە چەورو گرینگ ناساند، ئەوان ئامادەبوون پارەیەکی زۆرو بەرنامەی زۆریش بۆ ئەو دەستکەوتە تەرخان بکەن، وا بەئاسانی فڕۆکەکە دێتە بەر دەستیان، بۆیە لە خۆشییاندا بڕوای نەدەکرد. بەڵام بە موستحیلیان دەزانی.

****

سەرۆکی مۆساد لە ماوەی ٢٤ سەعات داوای راپۆرتێکی کردبوو، ویستی بزانی ئەو (جوزیف)ە بناسێت، ویستی بەهۆی کەسە نهێنییەکانی ناو عێراقیان ئەو

پیاوە بدۆزنەوە، ژمارەی تەلەفۆنەکەی بزانن، ئەگەر یەکێك لە پیاوەکانی بچێتە دەزگاکانی تەلەفۆنی بەغدا لەناو و ژمارەی تەلەفۆنەکەی پرسیار بکات، ئەوەیە چەند مەترسی هەیە، ئەو کارە چەند مەترسی دەخاتە سەر کەسەکانی خۆیان لەناو بەغدا، دەبێ ئەوەیان داو نەبێت، بۆ ئاشکرابوونی کەسەکانی ناو بەغدایان. هەموولایەك کۆك بوون لەسەرئەوەی بەرنامەیەك دابرێژن مۆساد بەکرێگیراوێك رەوانەی ناو بەغدا بکەن، ئەو کەسە شیاوو لێوەشاوەی ئەو کارە بێت، بتوانی بە چوستی لەناو بەغدا بسوورێتەوە، ئەو کەسەش زانیاری لەسەر شانەکانی مۆساد لەناو بەغدا نەبێت، ئەگەر گیرا هیچی نەبێت لەلای حکومەتی عێراق بیدرکێنێت، سەرۆکی بەشی چالاکییەکان لە مۆساد وتبووی:

(ئەگەری ئەوە زۆرە ئەوەی دەچیتە بەغدا ئەو کارەی پێرادەسپێردرێت بکوژرێت، ئەگەری ئاشکرابوون و گیرانی زۆرترە لە سەرکەوتنی لەو چالاکییەدا).

بۆیەش ئامیت وەڵامی داوەتەوەو وتوویەتی:

(دۆزینەوەی نهێنییەکانی فرۆکەی مێك ٢١ لە گیانی یەك یان سەد کەسیش گرینگترە، با ئەو کەسە بکوژرێت).

پاش لێکۆڵینەوەو دەراسەتی زۆر، بڕیاردرابوو کەسێك بەنهێنی رەوانەی بەغدا بکەن، ئەویش ناوی یوسف منصور (منشو)بوو، ئەو پیاوە جوولەکەیەکی ئیسرائیلی بەنەژاد عەرەب بوو، لەسەر پەرەشووتی فرۆکەوانی مەشقی کردبوو، لە زانکۆی قدس بڕوانامەی لە دەراساتی عەرەبی وەرگرتبوو، لەبەر زمانەکەی و نەژادەکەی ئەو بۆ ئەو چالاکییە شیاو و گونجاوبوو، ئەوەشی باش بوو ئەو هیچ زانیاریشی لەسەر دەزگاکانی مۆساد نەبوو، واتە ئەگەر ئەو گیراش هیچ زانیاری گرینگی پێنەبوو، بۆیە مەترسی لەسەرنەبوو.

له شوێنکی دوور له دەزگای مۆساد لەگەڵ یوسف دانیشتن، ئەو لەگەڵ ئامیت کۆبووەوە، لەو دانیشتنەدا سەرۆکی مۆساد وردەکاری چالاکییەکی بۆ باسکردبوو، پێیوتبوو ئەو کەسەی تۆ دەیبینیت، عێراقییەکی زۆر دژە حکومەتە، بۆیەش ئێمە لەو چالاکییە ترسمان هەیە، بۆیە مامەلە لەگەڵ کەسێکی لەو شێوەیە مەترسییەکەشی دژوارو ترسناکە، رەنگە بەیەك تەلەفۆنکردن هەموو شتەکان و بەرنامەکە ئاشکرابێت، چونکە ئەگەری ئەوە هەیە ئەو جۆرە کەسانە خۆیان تەلەفۆن بۆ دەزگاکانی ئەمن بکەن و شکایەتت لێبکەن و بەگرتنت بدەن. زۆریش ترسی ناوێت ئێمە هەموو ئاسانکاریتان بۆ دەکەین، خەمی هیچت نەبێت. سەرۆکی مۆساد هەموو ئەگەری ترسناك و پێشهاتەکانی لەپێش کابرا دانابوو، بەڵام پێیان وتبوو، ئێمە هەموو بوارو دەروازەکانی ئاشکرابوون و فەشەلبوون وەرناگرین و ناخەینە پێشمان، چونکە ئەگەر ئەو بگیرێت تۆڕیك ئەندامی مۆسادی ناو عێراقمان ئاشکرادەبێت، بەوەش زیانێکی کوشندەمان لێدەکەوێت. بۆیەش لەودەمانەش بیری لە ئەگەرو بواری تریش دەکەینەوە.

****

لەرۆژانی ٢و ٣ی سپتەمبەری ساڵی ٢٠٠٨ لە رۆژنامەی (الجریدە)ی کوێتی بلاۆکراوەتەوە.

چەند ساڵێك بوو دەزگای مۆساد لە ئەوروپا كۆمپانیایەكی بۆ دروستكردن و فرۆشتنی كەرەستەی كارەبایی و تەندروستی دروستكردبوو، مەبەست لەو كۆمپانیایەش پەیداكردنی چەندین گرێبەست و بازارو كڕین و فرۆشتن بوو لەگەڵ چەند وڵاتێكی عەرەبی، ساڵانەش سەرمایەو قازانجی باشیشی هەبوو، ئەو پارەیەش بەشی مەسرەفی جاسووسەكانی موخابەراتی ئیسرائیلی دەكرد، كە ئیسرائیل بەناوی كەسایەتی بریتانی و ئەڵمانی و فەرەنسی رەوانەی ناو وڵاتانی عەرەبی دەكردن، هەمووشیان رەگەزنامەی ئەو وڵاتانەشیان هەبوو. لەوێ دەبوونە نوێنەری ئەو كۆمپانیایانە. لەژێر پەردەی ئەو كارانەو لەگەڵ كاری كۆمپانیاكە كاری جاسووسیان بۆ بەرژەوەندی ئیسرائیل دەكرد.ی چاك دەزانی ئەگەر كەسایەتی راستەقینەی یوسف منصور ئاشكرابووایە زیانی زۆر بە تۆڕەكەی ئەوان لەو وڵاتە دەگەیشت، بەڵام سەركەوتنی ئەویش ماناو سوودی زۆری بۆ ئیسرائیل هەبوو، بەو پلانە دەگەیشتنە نهێنیەكانی فڕۆكەی مێك ٢١، ئەوەش بۆ سوپاو دەوڵەتی ئیسرائیل ماناو لێكدانەوەی زۆری دەبوو، بۆیەش ئاسایی بوو ئەگەر ئیسرائیل مغامرەو گیانبازییەك بۆ ئەو دەسكەوتەش بكات. یوسف منصور بۆ ماوەی چوار هەفتە مەشقی زۆری لەسەر كەرەستەی تیشكی ئێكس كرد، چونكە ئەو بەناوی كارمەندی شارەزای ئینگلیزی لەو كەرەستانە سەردانی ئەو وڵاتە دەكات، پاش ئەوەی باش تێگەیشتن كەوا ئەو باش رۆڵەكەی دەبینی وەك كارمەندێكی ئەو بوارە سەردانی عێراقی كرد.

یوسف منصور گەیشتە بەغداو لە هوتێلی (بغداد)ی ناودار لە شەقامی (السعدون) دابەزیبوو، لەماوەی یەك هەفتە لە نەخۆشخانەكانی بەغدا سەردانی ئامێرەكانی تیشكی ئێكسی كردبوو، لەگەڵ كارمەندانی وەزارەتی تەندروستی عێراقی دیمانەی كردبوو، ئەویان وەك شارەزایەكی كەرەستەی تەندروستی ناسیبوو، لەو ماوەیەشدا چاوەروانی كردنی تەلەفۆنە گرینگەكەبوو، كە بڕیاربوو بۆ كەسێكی نەناسراو بەناوی جۆزیف بیكات. یوسف رۆژێكیان دوو بەرپرسی وەزارەتی تەندروستی عێراقی

بۆ نانخواردنی نیوەڕۆ لە ڕێستورانتی هوتێلێکی گەورەی بەغدا داوەتکردبوو، ئەوەش بۆ ئەوەبوو کەس گومانی هیچی لێنەکات و لەپەنا ئەوەشەوە خۆی چاك بشارێتەوە، لەو دانیشتنەدا داوای یارمەتی لە میوانە عێراقییەکانی کردبوو کەوا بۆ کارێکی تایبەت بە بەرنامەی کارەکەی تەلەفۆنێك بۆ ناو بەغدا دەکات، لە ناو ڕێستورانتەکە یوسف ژمارەی تەلەفۆنە مەترسیدارەکەی لێدابوو، بەڵام لەکاتی تەلەفۆنکردنەکە دەستی دەلەرزی، تەلەفۆنەکە وەڵام درایەوەو ئەویش پرسیبووی، تۆ (جوزیف)یت، کابرای سەر تەلەفۆنەکە وتبووی:

(نەخێر ... من جوزیف نیم... کێ دەیەوێت...؟).

لە وەڵامدا یوسف وتبووی:

(من برادەرێکی ئەوم لە دەرەوەی وڵاتەوە هاتووم).

کابرا وتبووی:

(کەواتە من جوزیفم... ئەدی تۆ کێیت...؟).

لە وەڵامدا یوسف وتبووی:

(من ئەو کەسەم کارێکی گەورەمان بەیەکەوە دەبێت، ئەگەر لەگەڵ هاوڕێیەکەت بەیەکەوە دیمانەمان هەبێت، ئەگەر هەرسێکمان بەیەکەوەبووین، ئەوا باس لە بابەتەکە دەکەین).

جوزیف وەڵامی داوەتەوەو وتبووی: (کەواتە تۆ ئەو جنتلمانەی کە هاوڕێیەکەمت دیبوو).

بەو قسەیە یوسف زۆرتر شڵەژابوو، ئەویش وتبووی:

(بەڵێ من ئەو کەسەم).

لە قسەکانی ناو تەلەفۆنەکە بەزووترین کات جوزیف پێشنیارەکەی قبوول کردبوو، کە بەیەکەوە نیوەڕۆی بەیانی لە چایخانەیەکی بەغدا دانیشن.

****

لەناو چایخانەکەدا

بۆ بەیانی یوسف لەچایخانەکە دانیشتبوو، لەوێ لەسەر ئاو و ئاگربوو چاوەڕوانی جوزیفی دەکرد، ئەو داوایکردبوو لەو چایخانە یەکتری ببینن، ئەویش داوای لێکردبوو چە جۆرە جلوبەرگێك لەبەربکات، تا لەناو خەڵکەکەی ناو چایخانەکە ئەو میوانە بێگانەیە بناسێتەوە، کابرا تەمەنی ٦٠ ساڵێك دەبوو، بە قژە سپییەکەو دەموچاوە داکەوتووەکەی دیاربوو، یوسف ئەوەی لەسەربوو هەموو فەرمانەکانی ئەو وەك خۆی جێبەجێ بکات، ئەویش پێش ئەو و زوتر بچێتە ناو چایخانەکە، ئای ئەوەیان کە لەکاری جاسووسیدا کارێکی چەند ترسناك و هەڵەیە، لەو دەمانەدا پاڵەوانەکە جوزیفەو خۆی کردیتە پشیلەو یوسفیش تەنها مشکێکە لەناو فاقی چایخانەیەك گیربووە. جاسووسە ئیسرائیلییەکە لەناو چایخانەیەکی بەغدا بەترسەوە دانیشتووەو وادەزانێ هەموو چاوەکانی ناو چایخانەکە سەیری ئەو دەکەن، بیری لەوە دەکردەوە ئەو چرکەیەش نەگیرێت، چرکەیەکی تر قۆڵبەستی دەکەن، کە هەستیکرد وا دەستێك لەسەر شانیەتی هەستیکرد دەبوورێتەوە، پیاوەکە کورسییەکی راکێشایە تەنیشتی و دانیشت، خۆی بەو ناساندو وتبووی، منم جۆزیف.!

کابرا کە لەتەنیشتی دانیشتبوو وتبووی:

(شتێکی جوان بوو تۆ هاتووتە ئەو شوێنە).

ئەو قسەیە بە دڵی یوسف خۆش بوو، هەستی بەوەکرد ئەو پیاوە پیاوی

ئەمن و مەترسیدار نییە، بۆیە بە میوانەکەی وتبوو:

(ئێمە زۆر بەبایەخ بە کالاکەی لای تۆ دەدین).

جۆزیفیش لە وەڵامدا وتبووی:

(دیارە مەبەستت فرۆکە مێکەکەیە...!).

لەو قسەیە یوسف هەستی کردبوو دەترسێت، بەڵام جوزیف زۆر سەربەستانە کەوتبووە قسەکردن و وتبووی:

(دەزانن ئەو کالایە زۆر گران لەسەرتان دەوەستێت، پارەیەکی زۆری دەوێت، کاتی زۆری دەوێت! من دڵنیام لەکۆتاییدا سەردەکەوین).

لەودەمانەدا جوزیف ئازایەتی داوەتە بەرخۆی و وەڵامی داوەتەوەو وتوویەتی:

(هاوڕێیەکانم ئەوە نازانن تۆ چۆن بەو چالاکییە هەڵدەستیت، ئەو کارەی پێشتر بە زۆر کەسی تر نەکراوە، تۆ چۆن ئەنجامی دەدەیت، خۆت دەزانی ... داواکارم بەراشکاوییەکەم دڵتەنگ و بێزار نەبیت).

جوزیف بەپێکەنینەوە داوای دیدارێکی تری لەو کردووە، لەوێ بوار باش دەسازێت زۆرتر قسەبکەین، بۆ رۆژی پاشتر لەناو باخچەیەکی گشتی ناو بەغدا دیمانەیان بوو، دوور لە قەرەباڵغی خەڵکەکە دانیشتن، لەوێ جوزیف سەربردەی خۆی بۆ یوسفی ئیسرائیلی جاسووس گێراوەتەوە.

جوزیف وتبووی:

(سەرەتا باش بزانە من کەسێکی جوولەکەم، لە ماڵباتێکی دەستکورتی جوولەکە لەدایکبووم، ئەوە راستیەش ناسیارەکانیشم نایزانن، لەناو خێزانێکی کریستیانی دەوڵەمەندو لەتەمەنی دە ساڵییەوە وەك خزمەتکار ژیاوم، لەو ماوەیەدا وەك خزمەتکارێك لەگەڵ نهێنیەکەی ناخی خۆی ژیاوم، لەو رۆژەی دەوڵەتی ئیسرائیل دامەزراوە من ئاگادارو چاودێری بووم، من رقی زۆرم لە عەرەبە، بۆیە هیوادارم کارێك بکەم گورزێکی کوشندە لەوان بەوەشێنم، چاوەروانی هەلێکی وابووم، تۆڵەی خۆم لەوانە بکەمەوە، بەردەوام چاوەروان بووم ئیسرائیل بەسەریاندا سەرکەوێت، بەڵام من بەردەوام خۆم وەك عێراقییەکی دڵسۆز بۆ وڵاتەکەم نیشانداوە، هەرگیز ئەوان هەستیان نەکردووە من نەیاری ئەوانم. لەبەر رەوشە کۆمەڵایەتییەکەی خۆم نەمتوانیوە خوێندن تەواوبکەم، بۆیەش خوێندەوارییەکەم باش نەبوو، بەردەوام بەدزی لەگەڵ خێزانە جوولەکەکان دیمانەمان بووە، لەناو بەغدا باسی دەوڵەتەکەمان کردووەو شانازیمان بەگەشەو نماکردنەکەی هاتووە، بەیەکەوە پەیمانمانداوە هاوکاری بەردەوامی بین).

(منیر رچا) کوری گەورەی ماڵێکی کریستیانی مارونی بوو، لە قوتابخانەکانی عێراق خوێندنی تەواوکردبوو، کەس هەستی نەکردووە ئەو کورە کریستیانە، ئەو کورە لەگەڵ هاورێیە موسلمانەکانی هیچ جیاوازییەکی نەبووە، خۆی لەوان جیانەکردیتەوە، بۆیەش توانیویەتی پلەی ئەفسەری فرۆکەوانیش وەرگرێت، لە کارەکەشی سەرکەوتوو و یەکەمیش بێت، تا کراوە بە جێگری یەکێك لە دەستەی میکی ٢١، کە لەو نزیکانەدا دەوڵەتی عێراق لە یەکێتی سۆڤیەتی پەیدایکردبوون، کە باشترین و خێراترین فرۆکەی شەرکەربوون لە جیهاندا. ئەو بەردەوام لە ماڵەوەش باسی نوێکاری و سیستەمی فرۆکەکەی دەکرد، بۆیە هەموولایەکیان هەتا کورە خزمەتکارەکەشیان ئەوەی باش دەزانی کە ئەو شارەزای هەموو لایەنێکی ئەو فرۆکەیەو ئامادەشە بە پارەیەکی باش و بەدابینکردنی ژیانی ماڵەوەو دایکوباوکە پیرەکەی فرۆکەیەك بفرێنێتە ناو ئیسرائیل و

هەموو نهێینیەکانی رادەستی ئیسرائیلییەکان بکات، بەوەش خەونە گەورەکەی ئیسرائیلییەکان بهێنێتەدی، چونکە ئەو چاك دەیزانیماڵەوەیان بە سامانە زۆرەکەیان زۆر خۆش دەژین.

ئەگەرچی جۆزیف کەسێکی نەخوێندەواربوو، بەلاّم زیرەك بوو لە دۆزینەوەی چارەسەری بۆ هەر گرفتێك کە بێتە پێشی، گرێیە توندەکانی باش دەکردەوە، پێش ئەوەی سەفەری پاریس بکات، لەلای برادەرێکی جوولەکە کە بەنهێنی دیمانەیان دەبوو، وتبووی، هەر بگەمە پاریس یەکسەر دەچمە باڵوێزخانەی ئیسرائیل لەپاریس، بۆیە ئەوەشی کردو هەواڵەکەی گەیاندە ئیسرائیلییەکان و چاوەروانی وەلاّم و بەرنامە لەسەرخۆییەکەی ئەوان بوو، بەلاّم دڵنیابوو کەوا ئیسرائیلیەکان ئەگەر سەرەداوێکیان کەوتەدەست، هەتا کۆتایی لەگەڵ داوەکە دەمێنێنەوەو داوەکە بەرنادەن. لەوێ یوسف منصور پرسیاری لێکردبوو:

(چی دڵنیامان دەکات کەوا ئەو خێزانە لەگەڵمان راستگۆن و هەتاسەر لەگەڵماندا دەبن).

جوزیف وەلاّمی دابۆوەو وتبووی:

(ئەو خێزانە هیچ جۆرە ئینتیمایەکیان بۆ ئەو ولاّتەی خۆیان نییە، ئەوانە وا راهاتوون؛ ئەوانە رێزو گوێرایەلییان تەنها بۆ سامان و پارە هەیەو بەس، بۆ نمونە ئەگەر باسی بەخشینی نیو ملیۆن پاوەندی ئیسترلینیان لەگەڵدا بکەین، بەو پارەیە کارەکە دەکەن و زۆریش ممنون دەبن، سەبارەت بە منیش گەیشتنم بە ئیسرائیل هەموو هیواو داواکاریمە، ئەو تەمەنەی ماومە دەمەوێ لە ئیسرائیل بەسەریبەرم، ئەوانیش لەوێ باشترین خەلاّتی شیاوم دەکەن).

****

پلانێکی دارێژراو

پاش هەفتەیەك مانەوەی لە بەغدا، یوسف منصور گەڕاوەتەوە ئەورووپا، لەوێشەوە بەرەو تەلئەبیب سەفەری کردبوو، کەراستەوخۆ سەرۆکی مۆساد مائێر ئامیت خۆی پێشوازیکردبوو، هەموو زانیارییەکانی کە لەبەغدا کۆیکردبوونەوە پێراگەیاندبوو، بەدڵنیاییەوە پێیوتبوو:

(من گەیشتوومەتە قەناعەت کەوا بنەماڵەیەکی دەوڵەمەندی مارۆنی لە بەغدا هەیە، کوڕە گەورەکەیان فڕۆکەوانی میگ ٢١ە).

پاش دوومانگ یوسف منصور گەڕاوەتەوە بەغدا، دیمانەی لەگەڵ جۆزیف کردووە، داوای لێکردبوو ماڵباتە مارۆنەکە با یەکێکیان بەزووترین کات بەناوی چارەسەری نەخۆشی ڕەوانەی سویسرا بکات، لەوێ نوێنەری مۆساد پێشەکی پارەکەیان دەداتێ، لەکۆتایی کارەکەش ئەوان دڵنیادەکاتەوە کەوا نیو ملیۆن پاوندەکەی بەڵێنیان پێدراوە وەردەگرن، کە جوزیف لەپێشەکی پارەکە پرسیاری کردبوو یوسف پێیوتبوو، پێشەکییەکە چارەکە ملیۆن پاوندێکە، جوزیف بە یوسفی وتبوو، ئەوەی من دەزانم منیر بە فڕۆکەوە ناچیتە ئیسرائیل هەتا دڵنیانەبێت دایکوباوکی لەوڵات دەرنەچن، باوکیشیان ئەوە ناکات تا پارەیەکی باشی دەسنەکەوێت.

لەبارەگای موخابەراتی ئیسرائیلی بۆ جێبەجێکردنی پلانەکە کۆبوونەوەکان بەردەوام بوو، پارەکەیان بەپارەیەکی زۆر دەزانی، بەڵام کالاکەی بەرامبەریشی شتێکی گەورەو فرە گرینگبوو، دیارە کەوا موخابەراتی ئەمریکیش فڕۆکەکەیان دەویست، بۆیە ئەگەری ئەوە هەبوو ئەوانیش بڕێك لەو پارەیە بدەن، بۆ ئەو مەسەلەیەو بەردەوامی

بەرنامەکە، (ئامیت) دیمانەی (ئیسحاق رابین)ی کردبوو، کە ئەوکات سوپاسالاری ئیسرائیل بوو، پاشان هەردووکیان سەرۆك وەزیران (لیڤی ئاشکۆل)یان بینیبوو، ئەویش لەکۆبوونەوەی ناتەواوی ئەنجومەنی وەزیران رەزامەندی وەرگرتبوو کە بەرنامەکە جێبەجێ بکەن و کارەکە رەزامەندی وەرگیراوە، لەو دیمانەدا باسی دووخاڵی زۆر گرینگ و بەیەخداری کردبوو، کە ئەمانەبوون:

یەکەم:

ئەگەر مۆساد توانی فرۆکەیەکی میك ٢١ لە ولاتێکی عەرەبی بدزێت، ئەوا دەزگای موخابەراتی ئەمریکی و ئەورووپی شکۆو رێزی زۆری بۆ موخابەراتی ئیسرائیلی دەبێت، بەوەش کۆمەك و پشتیوانییەکانیان لە داهاتوودا زۆرترو گەورەتردەبێت، هاوکارییان بۆ هەموو تۆرەکانی زۆرتردەبێت.

دووەم:

ئیسرائیل دەبێ کۆشش بکات سوودو رێنمایی پێویست لە دەزگاکانی موخابەراتی ئەمریکی وەرگرێت، چونکە ئەوان تۆرو بەرنامەی زۆریان لەولاتانی عەرەبی و عێراقیش هەیە. دەزگای موخابەرات بەهەموو هێزو تواناوە کەوتەکارکردن، کارەکەو بەرنامەکەیان وا داڕشت کە ئەگەری نسکۆو فەشەلی تێدا نەبێت، کاری زۆریان بۆ سەرکەوتنی چالاکییەکە سازکرد، بۆیەش پێنج دەستەیان بۆ ئەو کارە سازکرد.

دەستەی یەکەمیان پێکهاتبوو لە (یوسف منصور)و شارەزایەکی لاسلکی، دەبووایەو ئەو دەستەیە بەبیانۆی کارکردن لە بەغدا بمینێنەوە، بەردەوامیش پەیوەندییان بە بنەماڵەکەی جۆزیفەوە هەبێت.

دەستەیەی دووەمیش چوار کەس دەبوون، دەبوایە ئەوانیش لە بەغدابن،

ئەوانە بەنهێنی چاودێری و پاراستنی دەستەی یەکەم دەکەن، بەبێ ئەوەی یوسف منصوریش ئاگاداربێت، دەزگای موخابەراتی ئیسرائیل بۆکسی پۆستەیەکی لەبەغدا بۆ یوسف منصور دابینکردبوو، کە بەو بۆکسە پەیوەندییەکەی بەدەستەی دووەم دەبێت.

دەستەی سێیەمیش سێ کەس بوون، ئاودیوی بەغدا کرابوون، کارو بەرنامەیان ئەوەبوو بەئامێری گوێگرتن و چاودێری ئەلکترۆنی چاودێری ماڵە مارۆنییەکە بکەن، ئیسرائیل ئەو دەزگایەی لە موخابەراتی ئەمریکیەوە بۆ سازکرابوو.

دەستەی چوارەمیش شەش کەس بوون، ئەندامی موخابەراتی سەربازیی بوون، ئەوانە بەهاوکاری موخابەراتی ئێرانی ساڤاك لە کوردستان مانەوە، ئەودەمانەی سەردەمی شاهەنشای لە عەرەش لادراوبوو؛ ئەو پەیوەندی بە ئەمریکاو ئیسرائیل زۆر پتەوو ستراتیژی بوو، ئەو دەستەیە دەبووایە لەگەڵ کوردەکان هاوکاربن بۆ دەرچوواندنی بنەماڵە مارۆنییەکە لە عێراق،

دەستەی پێنجەم و دەستەی شەشەمیش بارەگایان لە ئەهوازی ناو ئێران بوو، ئەوانیش کاریان ئەوەبوو بنەماڵەی فڕۆکەوانەکە (منیر رچا) لە ئێرانەوە بگەیێننە دەرەوەی ئێران.

هەر بۆ ئەو مەبەستەش تیمێکی دبلۆماسی رەوانەی ئەمریکاو تورکیاش کران، کارو بەرنامەکەشیان ئەوەبوو، ئەوان هاوکارو ئامادەبن ئەگەر فڕۆکەکە پێویستی بە نیشتنەوەی لەناکاوبوو، ئەوان مشووری راپەراندن و دابینکردنی پێویستییەکانی بۆ بخۆن. لەبەرئەوەی فڕۆکەکە بۆ گەیشتنی بە ناو خاکی ئیسرائیل بەسەر خاکی ئەیاراندا دادەهات، بۆیەش هەموو پلانێکیان بۆ سەرکەوتن و بەسەلامەتی گەیشتنی فڕۆکەکە دانابوو. بۆ جێبەجێکردنی ئەو بەرنامەو سەرکەوتنی مسۆگەری چەندلایەنی هەستیارو دەسرۆیشتوو لە ئیسرائیل و ئەمریکاو ئێران و تورکیا بەشدارو هاوکاربوون،

لەودەمانەدا شای ئێران سەرپەرشتی هەموو بەرنامەکەی دەکرد، سووربوو لەسەرئەوەی یارمەتی و پشتیوانی ئیسرائیل بکات دژ بە ولآتانی عەرەبی، لەناو بنتاگۆنەوەش وەزیری بەرگری ئەمریکیش یەك بەیەك و بەوردییەوە چاودێری بەرنامەو پلانەکەی دەکرد.

*****

سەردانێکی بەنهێنی

کارەکان هەموو لەناو بەغدا نەبوو، راستە جوزیف چوار مانگ خەریکی رازیکردنی ماڵی باوکی فڕۆکەوانەکەبوو، بۆیە هەستیکردبوو کاری هەمەلایەن و زۆرتری دەوێت،کاتی زۆرتری دەوێت، لەولاشەوە موخابەراتی ئیسرائیلی و ئەمریکی بۆنی بەرهەمەکەیان کردبوو، دەیانزانی نیچیرەکە زۆر چەورەو لیکاویان بۆی دەهاتە خوارێ، بۆیەش زۆر سەرقاڵ بوون، سەرۆکی موخابەراتی ئیسرائیلی (مائیر ئامیت) لەسەرداواو پێشنیاری سەرۆك وەزیران، سەردانی واشنتۆنی کردبوو، لەوێ لەگەڵ سەرۆکی موخابەراتی ئەمریکی لەسەر سەرکەوتنی بەرنامەو پلانەکەیان دیمانەیان کردبوو، مێوانەکە داوای زۆرتر پشتیوانی و زەمانەتیان کردبوو. لەسەر ئەو داوایە فەرمان بە دبلۆماسێکی گەورەی سەفارەتی ئەمریکی لە بەغدا درابوو بەنهێنی لەگەڵ فڕۆکەوانە عێراقییەکە کۆببێتەوەو پشتیوانی خۆیانی بۆ دووپات بکاتەوەو لەترس و دڵەراوکێ دووریبخاتەوە، دبلۆماسە ئەمریکییەکە فڕۆکەوانەکەی دڵنیاکردبۆوەکەوا پلانەکەی سەردەوکەوێت و خێزانەکەشی بەسەلآمەتی لە عێراق دەردەچێت، پاش تەواوبونی دیمانەکە کە زۆر بەنهێنی و لە شوێنکی زۆر دەراسەتکراودا کرابوو، دبلۆماتە ئەمریکییەکەی ناو بەغدا گەڕایەوە واشنتۆن نەوەك بزاندرێت و ئاشکرابێت، ئەو لەگەڵ ئەو کەسە دیمانەی بووە.

بۆ تەواوکردنی بەرنامەکەو دارشتنی باشترین پلان، (منیر رچا)ی فڕۆکەوان لەگەڵ ژنێکی نازداری ئەمریکی گەیشتە پاریس، گوایە ئەو کیژە عاشقی بوەو وەك دۆستێك سەفەر دەکەن، لەشەوێکی مەستی و رابواردندا فڕۆکەوانەکە ئاگای لەخۆ نامینێت و بەناەوشیارییەوە گەیاندرابووە ئیسرائیل، لەوێ دیمانەیان لەگەڵ (موردخای)ی سەرۆکی سوپای فڕۆکەوانی بۆ سازکردبوو، ئەوەش بۆ ئەوەبوو کە فشاری توند بخەنە سەر فڕۆکەوانەکە کە نەتوانێ لە فڕاندنی فڕۆکەکە پەشیمان بێتەوە، هەر لەو سەفەرەدا وێنەیان گرتبوو بەناەوشیارییەوە لە شوێنی ناشیاودا، وێنەیان لەگەڵ گەورە ئەفسەرانی ئیسرائیلی پێگرتبوو، وێنەکان هەموو بەڵگەو هەڕەشەی توندبوون ئەگەر کابرا پەشیمان ببێتەوە چارەنووسەکەی دیارە دەگاتە کێندەرێ و پاشەرۆژی چی دەبێت، ئەگەر ئەو بەڵگانە بگاتە دەسەڵاتداری حکومەتی عێراقی دیارە فڕۆکەوانەکە بەتومەتی خیانەتی مەزن بێگومان لەسێدارە دەدرێت.

لەودەمانەدا فڕۆکەوانەکە لە رەوشێکدابوو کەس ئێرەیی پێنەدەهات، ئەگەر داواکەیان قبوول نەکات، ئەوە یەکسەر لە عێراق رووبەرووی پەتی سێدارە دەبێتەوە، بۆیە بەئاسانی کەوتە ناو باوەشی ئیسرائیل، بڕیاریدا چالاکییەکە بکات، پاش چەند مانگێك بەرنامەکە هاتە واری جێبەجێکردن، یەکێك لە خزمەکانی بەناوی چارەسەری پزیشکی گەیشتە سویسرا، بۆ فڕۆکەوانە مارۆنییەکە توانرا راپۆرتێکی پزیشکی لە نەخۆشخانەیەکی ناو بەغدای بۆ سازبکەن، کەوا دەبێ بۆ نەشتەرگەرییەك بگاتە لەندەن، بۆیەش دەبێ دایکی لەگەڵ کوڕەکەی وەك یاوەر سەفەربکات، دایکەکەش گەیشتە لەندەن.

ئەندامانی خێزانەکەش ئاسایی بوو بۆ پشودانی کۆتایی هەفتە سەردانی کوردستان بکەن، بەکرێگیراوانی مۆساد توانیان ئەوانیش بگەیێنە ئەهوازی ناو ئێران، لەوێش هیلکۆپتەرێکی ئیسرائیلی چاوەروانی دەکردن، رۆژی ١٥ی ئوگسستی ساڵی ١٩٦٦ دەستکرا بە جێبەجێکردنی فراندنی فڕۆکەکە، فڕۆکەوانەکە لە بەیانییەکی زووی

ئەو رۆژە لە دەرچوونێکی ئاساییدابوو، فڕۆکەیەکی مێك ٢١ ی لە ئاسمانی باکووری عێراق لەبندابوو، منیر لە بنکەی ئاسمانی شاری موسڵدا ئەو بە فڕۆکەکەی هەڵسا، هەر ئەوەندەی بەس بوو کە گەیشتە ئاسمان، لەوێ بەبێ ئاگاداری دەزگا روسیە چاودێرەکانی ناوچەکە، بەرەو سنووری تورکیان سووڕایەوە، لەوێ دەستەیەك فڕۆکەی ڤانتۆمی ئەمریکی لە پێشوازییدابوون، لە بنکەیەکی نهێنی سەر بە موخابەراتی ئەمریکی نیشتەوە، لەوێ سوتەمەنی پێویستی وەرگرتووە، لەگەڵ دەستەیەکی ڤانتۆمی ئەمریکی دووبارە فڕیوەتەوە، بەسەر دەریای ناوەڕاستدا بەرەو شوێنە دیارکراوەکەی ناو ئیسرائیل ڕۆیشتووە.

لەو ڕۆژەوە دەزگاکانی موخابەراتی ئیسرائیلی و ئەمریکی لەهەموو نهێنیەکانی ئەو فڕۆکە سۆڤیەتیە تێگەیشتن، ئەو نهێنیانەی ماوەیەکی زۆر ببووە مەترسی و جێگەی گومانی هەردوولا، بۆیەش ئیسرائیل لە شەڕەکانی داهاتووی لەگەڵ وڵاتانی عەرەبیدا لە ٥ ی یونیۆی ساڵی ١٩٦٧ واتە پاش دە مانگ، گورزی کوشندەیان لە مصرو سوریاو ئوردن وەشاند.

ژنه جاسووسێکی مۆساد

شفرەکانی لەناو لاپەڕەکانی قورئانێك دەشاردەوە.

ژنە جاسووسێکی مۆساد

شفرەکانی لەناو لاپەڕەکانی قورئانێك دەشاردەوە.

ئامینە داود المفتی لە عەمان لەساڵی ١٩٣٩ لەخانەوادەیەکی شرکسی موسلمان لەدایکبووە، ئەو خێزانە ماوەیەکی زۆربوو کۆچی ئوردنیان کردبوو و لەوێ دەژیان، باوکی زێرینگرێکی دەوڵەمەندبوو، مامی پلەی لیوای لە بەلاتی پاشایەتییدا هەبوو، دایکی ژنێکی رۆشنبیربوو، بەچەند زمانی بێگانە قسەیدەکرد، پەیوەندی و هاموشۆی بە ژنە ئورستقراتییەکانی ئوردن گەرم بوو. ئامینە کیژی گچکەی ماڵەوەیان بوو، لەهەموویان زیرەکتربوو، لەبەر زیرەکی و لێهاتووییەکەی ئارەزووی زۆری هەبوو، ئەگەرچی هەموویان لەماڵەوە زۆر بەدابونەریتی کۆمەڵایەتی باوی چواردەورەیان بەسترابوونەوە، بەڵام ئەو حەزی بەکولتووری خۆرهەڵاتی نەدەکرد، حەزی لەئازادی و کرانەوەو بەرەڵایی دەکرد.

لەساڵی ١٩٥٧ بۆ خوێندن ئامینە المفتی دەچێتە ڤیینا لەخانووی ژمارە ٥٦ لەشەقامی (یوهان شتراوس) چەند هەفتەیەك دەمینێتەوە، کە بەشی ناوخۆی بۆ کێژە خوێندکارەکانی لایدەو بێگانە دەکرێتەوە، لەو شوقەیە دەگوازێتەوە. لەبەشی ناوخۆدا لەگەڵ کیژێکی جوهانسبرگ بەناوی (جولی پاتریك) کە زۆر لە ژیانی ئەوروپادا شارەزادەبێت، دەکەوێتە یەك ژوورەوە، جولی فێری جگەرەکێشانی دەکات، لە مامەلەکردن لەگەڵ کوڕاندا هوشیارو ئاگاداری دەکاتەوە، باسی ئاووسبوون و منداڵ لەبەرچواندانیشی بۆ دەکات، بۆیە لەکیژانی نزیکدەکاتەوە، تا دووربێت لە ئاژاوەو سەرئێشە لەگەڵ مێینەکانا هەوەس دەکات، بەوەش ئەو کیژە زۆرتر دەچێتەوە ناو کاری ناپەسندو بەدرەفتارییەوە، لەو قۆناخەدا لە کۆت و پەیوەندییەکانی خۆرهەلات دەربازی دەبێت، ماوەیەکی زۆر لە زانکۆی ڤیینا دەمینێتەوە. لەبواری دەروونناسی تەندروستی بەکالۆریس وەردەگرێت و بەنادڵی و بەبێزارییەوە دەگەڕێتەوە عەمان، بەڵام ئەمجارە رەفتارو هەڵسوکەوتی جیاوازەو بیری بۆ زۆر لایەن دەفڕێت، ژانەکانی ئاوارەیی و کۆتەکان و چاودێرییەکان، بەردەوام دەبێتە مەسەلەی بیرکردنەوەکانی، لەودەمانەداو لەو رەوشە نامۆییەدا کۆنەدۆست و یەکەم خەونی کوڕە فەڵەستینیەکەی (بسام)ی بەبیردێتەوە، کە ماوەیەك لەگەڵ یەکدا بەڵێنیان بەیەکدابوو، بەڵام کەدەزانێت کوڕەکە ژنی هێناوەو ئەوەی لەبەرنامەدا نەماوە، هەست بە رووخان دەکات، لەناو دەریای خەمدا دەتلێتەوە، بۆیە هیچ چارەی نامینێت و بڕیاردەدات دووبارە بگەڕێتەوە وڵاتی نەمسا، بەبیانوی تەواوکردنی خوێندن و وەرگرتنی دکتۆرا سەفەری ئەوروپا دەکاتەوەو بەو هیوایەی هەرگیز جارێکی تر نەگەڕێتەوە خۆرهەلات. لەتەمەنی ٢٣ ساڵییدا دەگەڕێتەوە نەمساو دەچێتە سەر ئاینی جوولەکە، بەژیانی ئەوروپاو ئازادییەکانی مەست و دڵشادە، بۆ ئەوەش کارکردن و

خۆژیاندن دەبێتە بەرنامەی رۆژانەی، دیارە کەوا بایەخ نادات بەو پارەیەی کە مانگانە لە ماڵەوە بۆی دەهات، لەکارگەیەکی دروستکردنی یاری منالاًن کاردەکات، بەرێکەوت کیژێکی جوولەکە بەناوی (سارا بیراد) دەناسێت، بەیەکەوە ژیاون و کاریانکردوە، هەر بەیەکەوە هەوەسی سێکسیشیانکردووە، لەگەڵ ئامینە هاوجووت بوون، بەیەکەوەش خولیای گرووپی هاپیزبوون کە لەودەمانە لە ئەوروپا زۆر باووبەرچاوبوو، کە لە خۆرهەلآت ئەو دیاردەیە بە (خنافس) دەناسرا.

رۆژێکیان ئەو لەگەڵ دەستەخوشکە جوولەکەکەی دەچێتە ماڵی باوکی کیژەکە، لەوێ چاوی بە (موشیە)ی برای گەورەی سارا دەکەوێت، خۆی پێراناگیرێت، سیحری نیگای، چوستی جولانەوەو ئاکارە سەرنجراکێشەکەی بەندی دەکات و ئامانی لەبەردەبرێت. کورەکە ئەفسەرێکی فرۆکەوان بوو بە پلەی نەقیب، حەوت ساڵ لەو گەورەتربوو، پیاوێکی هەست شاعیرانەبوو، شەیدای (موتسارت)و (بیزیە)بوو، حەزی بە قژرەشەکان بوو، پێیوتبوو من بۆ جوانی شۆخەکانی خۆرهەلآت دەسوتێم، لەیەکەم ژوواندا لەئامێزی ئەو پیاوە، تامی راستەقینەی زۆری بینیبوو، لەو رۆژەوە هەستیکردبوو تازە تێگەیشتووە هەوەس لەگەڵ رەگەزی مێینەدا تامی نیە، بۆیە وتوویەتی، وا تێگەیشتم پیاوان چە ئارەزوو و خۆشییەکم دەدەنێ. ئەو لەناو گێژاوی ئەڤین چاك نقووم ببوو، بایەخی بەوە نەدابوو ئەو ژنێکی موسلمانەو ئەویش پیاوێکی جوولەکەیە، ئەو تام و خۆشییەکانی دەویست. دیمانەو ژووانە حەرامەکانی زۆربوون، لەئامێزی ئەو پیاوە دڵشادو سەرفرازبوو ، هیچی بەبیردا نەدەهات، تەنها رەحەتبوون و خۆشییەکانی ژیان، بۆ وا نەکات کەوتووتە ناو کۆمەڵگەیەك بایەخ بە پاکیزەیی و خاوێنی نادەن.

ئامینە بەو جۆرە ٥ ساڵ دەمینێتەوە، لەبیری چووبوو بۆچی هاتووتە ڤیینا، کە لە خوێندنا سەرنەکەوت موشیەی دۆستی بڕوانامەیەکی دکتۆرای

ساختەی لە نەخۆشییەکانی دەروونناسی بۆ دروستکردبوو، ئەوەش لقێکە لە دەروونناسی تەندروستی، بەو بڕوانامەیە لە سپتەمبەری ساڵی ١٩٦٦ گەڕاوەتەوە عەمانی ئوردن، لەوێ هەموولایەك بەگەرمی پێشوازییان لێکردبوو، داوایانکردبوو شوو بەئامۆزایەکی بکات، بەڵام ئەو داوای کردبوو، لەسەرم بوەستن تا نەخۆشخانەیەکی تایبەتی لە عەمان دەکەمەوە، جارێ ئەوەیان گرینگترە، بۆ وەرگرتنی مۆڵەتی کلینکە پزیشکییەکەی لەگەڵ وەکیلی وەزارەتی تایبەت بەو مۆڵەتانە کێشەیان لێ پەیدابوو، بۆیە لەلای وەزیری تەندروستی شکایەتی لە وەکیلەکەی کردبوو، ئەویش بایەخی بەداواکەی دابوو، بڕیاریاندابوو بەزووترین کات لە داواو گازاندەکەی بپێچنەوەو لێکۆڵینەوەی شیاوی بۆ بکەن، لەسەرداوای وەزیرەکە لیژنەیەکی یاسایی بۆ پەسندکردنی بڕوانامەکەی ئامینە پێکهێنرابوو، لیژنەکە داواکاریبوو با بڕوانامەکەی لە ڤیینا دووبارە مۆرو پەسند بکاتەوە، ئامینەش چاکی دەزانی بڕوانامەکەی ساختەیەو چاکی دەزانی ئەوەی لە ڤیینا لا مەیسەر نابێت، ئەگەر مەسەلەکەشی ئاشکرابێت خراپ و ناشیرین لەسەر خۆی و بنەماڵەکەی دەکەوێتەوە، بۆیە بەپەق و ناڕەزاییەوە، دیسان بەرەو ڤیینا سەر هەڵدەگرێتەوە، دووبارە بۆ نازو ئارامی دەگەڕێتەوە ناو باوەشی موشیەی کۆنە دۆستەکەی.

****

کە سوپا عەرەبییەکان لەساڵی ١٩٦٧ لەشەڕەکە دەشکێن و دووچاری نسکۆیەکی شەرمەزاری دەبنەوە، ئەو زۆرتر رقی لەو رەگەزو نەتەوەی خۆی دەبێتەوە، بەشەرمەوە باسی عەرەببوونی خۆی دەکات، پەشیمانی خۆی لە هەموو شتێك بە عەرەبی گرێبدات رادەگەیێنێت، لەژووانی پڕ لەخۆشی و

تاوانەوەدا، موشیە داوای دەکات شووی پێبکات، بێ دوودڵی و بەخۆشییەوە رازی دەبێت، ناوەکەی خۆشی دەگۆڕێت بەناوی (ئانی موشیە بیراد).

لەهاوینی ساڵی ١٩٧٢ ئامینە بانگەوازێکی سەیر لە رۆژنامەیەك دەخوێنێتەوە، لە بانگەوازەکەدا هاتووە، کەوا ئیسرائیل داواکارە جوولەکەکانی ئەورووپا بۆ هاتنە ناو سوپای بەرگری ئیسرائیل بجولێنەوە، هەر لە بانگەوازەکەشدا ئاماژە بەوەدرابوو کەوا پلەو مووچەی شیاوو بەرزیان دەدەنێ، ئامینە بە خوێندنەوەی ئەو بانگەوازەو خاڵە هاندەرەکانی زۆر دڵشاددەبێت، زۆر بەگەرمی داوا لە موشیەی مێردی دەکات رازی بێت و بچێتە ئیسرائیل و لە سوپای بەرگرییدا بەشداری بکات، بە مێردەکەی وتبوو:

(دەسکەوتەکان بێجگە لە پارە، پاسپۆرتی ئیسرائیلی و خانوومان لەوێ دەدرێتێ).

ئەو وایدەزانی ئەگەر بەیەکەوە ئەو سەفەرەبکەن، ئەوە بەیەکجاری پشتی دەکاتەوەو ترسی نامینێت، بەڵام مێردەکەی چاوی لەوەبوو لەیەکێك لەکۆمپانیایەکانی فڕۆکەوانی مەدەنی کارێك بدۆزێتەوەو لەوێ وەزیفەیەك پەیدا بکات، بۆیە ئەو وتبووی:

(من چۆن بێمە ئیسرائیل لەودەمانەی وڵاتانی عەرەبی گەرمن لەشەڕکردنی ئەو وڵاتە، خۆیان چەکدارکردووە، خاکێك داگیرکراوەو عەرەبیش سوورن لەسەر وەرگرتنەوەی خاکە داگیراوەکەیان).

بەڵام ژنەکە بەرۆکی مێردەکەی بەرنادات و شەوو ڕۆژ لەبەری دەخوێنێت، پیاوەکە بەناچاری دەچێتە سەفارەتی ئیسرائیل و داوای ڕەزامەندییەکان دەکات، لەمانگی نۆڤمبەری ساڵی ١٩٧٢ بەیەکەوە بەفڕۆکەیەکی کۆمپانیای (العال)ی ئیسرائیلی دەفڕن، ئامینە کە ئێستا ناوەکەی بوویتە ئانی موشیە لە فڕۆکەخانی (اللد) بەشانازی و بەشکۆوە پێشوازییان لێکردبوو، مێردەکەی بەو پێشوازییە گەرمە لە ژنەکەی زۆر سەرسام دەبێت، دەڵێ دەبێ ژنەکەم یان ستارێکی سینەمایی ئیسرائیلە، یان لە بنەماڵەیەکی دیارو ناسراوی ئوردنە. پاش چەند ڕۆژێك ئامینە لەلایەن دەزگایەکی ئەمنییەوە داوەتکرا، لەوێ سەدان پرسیاریان لەسەر ژیان و ڕۆژانەو ماڵەوەیان لە ئوردن لێکردبوو، ناوی خزمەکانی، ناسیارەکانی، چۆن ئەو کوڕە جوولەکەی لە ڤیینا ناسیووە، ئەویش هەمووی بەدرێژی بۆ ڕوون کردبوونەوە، لێیان پرسیبوو، ئێستا ئیسرائیل لەناو ویژدانی تۆ چی دەگەینێت، هەستی بەرامبەرو ئوردن و فەڵەستینیەکان چۆنە، لەوێ پێیوتبوون:

(من رقم لە ڕێکخراوی ڕزگاریخوازی فەڵەستین و هەموو ڕێکخراوە فەڵەستینیەکانیترە، مەلیك حسین لەکاتی خۆی هەڵەیەکی زۆر گەورەی کردبوو لە ئوردن هەمووی نەکوشتن، ئەوانە ڕقیان لە کەمینە شرکسییەکانی ناو ئوردنە، خانووەکانیان لێ دەرماندن، سامانەکانیان دەفەوتاندن، وایاندەزانی مامم کە لەکۆشکی پاشایەتی پلەی لیوای هەبوو، دەستی هەبوو لە کۆمەڵکوژییەکەی ئەیلولی ڕەشی ساڵی ١٩٧١، کە دەرحەق بە فەڵەستینیەکان لە ئوردنکرا).

****

موشیە کە پلەی رائیدی فڕۆکەوانی لە سوپای ئاسمانی ئیسرائیلی پێدرا، مەشقی ئاسمانی زۆرین پێکرد، لە دەرچوونە ئاسمانییە شەڕکەرەکان چاك شارەزابوو، لەکۆتایی ینایری سالّی ١٩٧٣ بە فڕۆکەیەکی سکای هۆك بەرەو بەرەی سوری فڕیبوو، لەیەکەم دەرچوونی زانیاری کۆکردنەوە فڕۆکەشکێنەکانی سوریا فڕۆکەکەیان خستبووە خوارەوە، لەورۆژەوە ناوی وەك ئەفسەرێکی گومبوو تۆمارکرا، چونکە سوریا وەك ئەفسەرێکی دیل ناوی ئەویان نەهێناو تەرمەکەشی نەدۆزرایەوە، ئەوان رایانگەیاند کەوا فڕۆکەکە بەفڕۆکەوانەکەوە لەئاسمانەوە سووتاوە. بەلاّم ئامینەی ژنی بەقسەی سوریبیەکان بڕوای نەکردبوو، چەند رۆژێك بوو هاوارو فیغانە شێتانەی تەواو نەدەبوو، دووچاری هیستریابببوو، لە کلینکی دکتۆر (کوبات حولیم هستدروت) دەنگیان لێبڕی، لەو رۆژەوە دەنگی نەماو هێمن بوو، پاش مانگ و نیوێك دەنگی کرایەوە، کەوتەوە قسەکردن، یەکەم قسە وتبووی:

(من گومانم لە بەیانی سوریبیەکان هەیە، من هەستدەکەم و دلّنیام کەوا موشیەی مێردم ماوەو نەمردووە، لەناو پووش و پەلاش خۆی شاردیتەوە، لە ئەشکەوتەکان خۆی ماتکردووە، ئەو فڕۆکەوانێکی بەتوانابوو، دەتوانی خۆی دەربازبکات، موشیە نەمردووە.!).

ژنەکە بێدەنگ نەبوو، بۆ دۆزینەوەی مێردە فڕۆکەوانەکە تەسلیمی واقیع نەبوو، داوای لە دەزگا بەرپرسەکان کردبوو سەردانی لوبنان بکات، لەوێش ئەو دەچێتە دمشق، دەبێ سۆراخی مێردەکەی بکات، پاش چەندرۆژێك بە پاسپۆرتە ئیسرائیلییەکەی بەرەو ڤیینا فڕیبوو، لەوێ چاوی بە خانەوادەی مێردە

جەرگسووتاوەکەی کەوتبوو، چەندرۆژێك بۆ هەڵمژینی بۆنی پیاوەکەو ئارامبوونەوە لەلای ئەوان مایەوە، لەبەرئەوەی ماوەیەکی زۆر لەگەڵ موشیە لە قەراخ ڤیینا بەیەکەوە ژیابوون، سەردانی کۆنە هەوارەکەشی کردبوو، بۆنی پێڵاوو کتێبەکانی کردبوو، قەوانەکان و جلەکانی بۆنکردبوو، سارای کۆنە هاوڕێ و خوشکی مێردەکەی بەزەحمەت توانی رازی بکات لەو شوقە لاچەپە بێتە دەرەوە، بڕیاریدا شوقەکە چۆڵ بکات و بڕوات، بەڵام بۆ ڤیینا نا، بڕیاریدا جانتاکانی بپێچێتەوەو بەرەو فڕۆکەخانەو لەوێشەوە دووبارە بفڕێتەوە، پاسپۆرتە ئوردنییەکەی دەرهێنایەوەو سەفەریکردووە، یەکەم هەواری لە فڕۆکەخانەی بەیروت دابەزیبوو، لەیەکێك لە هوتێلەکانی بەیروت دادەبەزێت، لەکاتی سووڕانەوەکانیدا ژنێکی لوبنانی بەرەگەز ئوردنی بەناوی (خدیجە زەران)ی لە بوتیکێکی جلوبەرگ فرۆشتن دەناسێت، لەوێ چەند پارچەیەکی بەنرخی گران لێکڕیبوو، بەو شێوەیە سەرنجی بەرێوەبەری ئەو بوتیکەی بۆ لای خۆی راکێشابوو.

خدیجە لەوێ شوقەیەکی لەگەڕەکی (عین الرمانە) بۆ ئامینە دەستنیشانکردبوو، لەو شوقەوە ئامینە دەستیکردبوو بە سۆراخی مێردە بێسەروشوێنەکەی، چەند سەفەری نێوان دمشق و بەیروتی کردبوو، ، بەڵام هیچی دەست نەکەوتبوو، لەکۆششەکانی فەشەلی هێنابوو، کە زانیبوو بەرهەمی نابێت، دەستبەتاڵ و دڵبەخەم و بەژانەوە گەڕاوەتەوە ڤیینا.

لە ژوورەکەی خۆی لە ڤیینا کەوتبووە داوی جاسووسیەت، بەیانیەکیان بە زەنگی تەلەفۆنیك بەئاگایان هێنابوو، لە تەلئەبیبەوە تەلەفۆنیان بۆ کردبوو، بۆ بەیانی سێ پیاو بەناوی ئەفسەری ئیسرائیل میوانی ببوون، پێیانوتبوو، دەبێ تۆ بگەڕێتەوە ئیسرائیل سۆراخی میراتی پیاوە کوژراوەکەت بکەیت، تا لەگەڵ خانەوادەی مێردەکەوت و دەزگا رەسمییەکان لە ڤیینا یان لە ئیسرائیل کێشەت بۆ دروست نەبێت، دەبێ خۆت راستەوخۆ سەرپەرشتی ئەو مەسەلەیە بکەیت، چونکە میراتەکەو پارەی قەرەبوویەکەی دەگاتە نزیکەی نیو ملیۆن دۆلارو

شوقەیەکی باش و چەند زەمانەتێکی پاراستنی زۆر باڵاو چاودێریشی لەگەڵدایە، بۆیە داواکاردەبن ئانی یان ئامینە هاوکاریان بکات تا کارەکانی بۆ راپەڕێنن، ئەویش بێ دوودڵی و گومان رازی دەبێت، ئەو ژنە بەپێوانەی موخابەرات ئەو لە جۆری نایاب و پلەی پێشەوە دەژمێردرا، بەپارەو سامان هەڵنەدەسەنگێندرا، ئەو ژنە عەرەبە نیشتیمان و مێردی لە کیسچووە، رەوشی دەروونی ئاڵۆزو پەشێوکاوەو دڵی مشت ترس و دڵەراوکێیە، لەناو ئیسرائیل نەبێ هیچ نەواو هەوارێك نادۆزێتەوە، کەمۆکردن و دەستەمۆکردنی زۆر پێویستە، تەنها بەچاندنی کەمێ رق دژ بە عەرەب کە مێردیان کوشتووە، ئەو پیاوەی بۆ ئەو ئارامی و ژیان بوو، دەتوانن دەستەمۆی بکەن، هەر بەوەشە کە دەتوانێت لەپاش مێردەکەی ئەو بژیتەوە.

ئیسرائیل دەستنیشانکردنەکەی راست دەرچوو، ئەو ژنە سێ رەگەزنامەی هەبوو، پاسپۆرتی ئوردنی و نەمساوی و ئیسرائیلی هەبوو، بۆیە زۆر بەرنامەو سازکردن و شاردنەوەو گۆڕینی کەسایەتی بۆیان کورت کردبۆوە، بەو شێوەیە دەتوانن ئەو بەئاسانی دژی نەتەوەکەی‌و وڵاتەکەی بەکاربیهێنن. ئەو ژنە داکەوتبوو، شلەژابوو، لاوازو بێەیوابوو، ئەو ئاین و وڵاتەکەی هەرزانفرۆش کردبوو، شەرەفیشی نەمابوو، جلی داپۆشراوی شەرەف و حەرەمی داکەنیبوو، بۆیەش بۆ سێ ئەفسەرە میوانەکەی کە لە مۆسادەوە میوانی بوون، ئاسان و سانابوو رازی بکەن، دەیانتوانی لە ژێی لاوازییەکەی و رقی زۆری بۆ عەرەب و فەلەستینییەکان کام ئاوازیان بویت پێی بەژەنن، چونکە ئەوەی لەدەزگایەکی موخابەرات کاربکات پێویستی بەسۆزو دڵسوتان و ویژدان ناکات، کەسی دڵرەقیان دەوێت، کەسی لاوازو رووخاویان مەبەستە.

لەو رەوشەوە ئامینە تەسلیمی سێ ئەفسەرەکەبوو، سوکانی ئاراستەکردنی خۆی داوەتە دەست سێ ئەفسەرەکە، لە شوقەکەی خۆیدا لە ڤیینا مانگێك و چوار رۆژ مەشقیان پێکردبوو، زۆر کارە سەرەتاییەکانی جاسووسیان

فێرکردبوو، فێری وێنەگرتن و شوفرەو وەرگرتنی هەواڵەکان و چۆنیەتی ڕێزگرتنی هەستی ئەمنی و ناسینی جۆرەکانی چەك و تەقەمەنییان کردبوو، فێری شووشتنەوەی فیلمی وێنەگرتنیانکردبوو، دوورکەوتنەوەو خۆشاردنەوە لە چاودێری و بەکارهێنانی تەقاندنی دەمانچەیان فێرکردبوو، لە ئیسرائیلەوە شارەزاییەکیان لە بەهێزکردنی بیرەوەری و هەڵگرتنی زانیاری و کۆکردنەوەو لەبەرکردنی ژمارەو وتنەوەیان بۆ هێنابوو. لەو مەشقانەدا فیلمی سینەمایان نیشاندابوو، پاشان پرسیاری وردو چاوەڕواننەکراویان لێکردبوو، وەك لێیان پرسیبوو، لەسەر مێزی خوانەکە چەند قاپ ریزکرابوو، ڕەنگی پەردەکانی ژوورەکە چی بوو، لە ژوورەکەدا چەند لەمپا بەئاسمانەوە شۆڕکرابوونەوە، ئەو قاڵدرمەیەی لە ساڵۆنەکە سەردەکەوت چەند پایەبوو. ئانی موشیە لەو خولەدا سەردەکەوت و قۆناخەکەی بەجوانی و بەزیرەکی بڕیبوو، لەو ڕۆژەوە ئەو ژنە ئامادەبوو، دەیتوانی ڕووبەڕووی دوژمنەکەی ببێتەوەو بۆ تۆڵەکردنەوە سازو ئامادەبوو، ئامادەبوو موستحیل بکات بۆ تۆڵەی مێردەکەی، ئەوەی لەنزیك جۆلان و خوارووی لوبنان بێسەروشوێن بوو، ئەو ژنە کەوتە کارکردن، مۆساد بەرنامەیان بۆ دانا سۆراخی سەرکردایەتی بزاڤی ڕزگاریخوازی فەڵەستینیەکان بکات، ئەوانەی شەووڕۆژ کۆمەڵگای ئیسرائیلیان هەراسانکردووە، بەردەوام چالاکی گیانفیداییان ئەنجامدەدا، تەقینەوەو هێرشی کوشندەو زیان بە مۆڵگەو شارەکانیان دەگەیێنن، دەبووایە بەدوای بوارو ڕێگای دەربازبوونی فەڵەستینییەکان بۆ ناو خاکی ئیسرائیل بگەڕێت، دەروازەکان بدۆزێتەوە، خاڵە چاودێرییەکان دەسنیشان بکات، بزانێت ئەو فیدائیانە لەکوێ مەشق دەکەن، چەکەکانیان چە جۆرە، ژمارەیان چەندە، چەند بەرگەی بەرهەڵستی و پاشقۆڵ لێگرت دەکەن، کۆگاکانی چەك و تەقەمەنی و ئازووخەیان لەکوێ دەشارنەوە.

****

ئامینە یان (ئانی موشیە) لەجوانترین گەڕەکی بەیروت لەیەکێك لە باڵەخانەکانی (الروشە) شوقەیەکی بەکرێگرتبوو، لە باڵکۆنی شوقەکەیەوە ئاسۆی پانی دەریای لێوە دیاربوو، ماڵەکەی ئەو لە قاوەخانە ناودارەکەی بەیروت (الدولشی فیتا) نزیك بوو، ئەو قاوەخانەیە شوێنی بەقەدەرو بەرچاوی هونەرمەندان و رووناکبیران و گەشتیاران و جاسووسان بوو. ئامینە رۆژانە لە پچرانی هێڵی تەلەفۆنەکەی زۆر بێزاربوو، بۆیە سەردانی هاوڕێیەکەی (خدیجە زەران)ی کردبوو تا چارەسەرییەکی بۆ تەلەفۆنەکەی بۆ بدۆزێتەوە. خدیجەش یەکسەر تەلەفۆنی بۆ (مانویك عساف)ی کارمەند لەدائیرەی تەلەفۆنەکان کردبوو، ئەویش بۆ بەیانی هەر زوو سەردانی شوقەکەی ئامینەی کردبوو، پێیوتبوو، ئەو ناوچەیە هەروایە بەردەوام تۆڕی تەلەفۆنەکانیانی دەپسێت و پەکیان دەوکەوێت، بۆیەش کاری نوێکردنەوەیان لەسەرەو چارەسەریان دەکەن، منیش کۆششدەکەم بەهەموو جۆرێك چاومان لە تۆ بیت، ئامینەش بە ناوی بەخشیش و خەمخواردن لە کێشەکەی ٥٠ لیرەی دەداتێ، ئەوەشمان لەبیر نەچێت، ئەو لەگەڵیشی دەنووێت و جەستەشی دەداتێ، ئەو ژنە جاسووسە هەستیکردبوو نێچیرەکە خۆی بەئاسانی هاتووتە ناو دەستی، دەتوانی بەهۆی ئەو ژمارەی تەلەفۆنی سەرکردەکانی فەڵەستینی وەرگرێت، ناونیشانەکانیان بدۆزێتەوە.

دیارە کەوا پیاوەکەش لەبەرامبەر ئەو ژنە جوانەو ئەو جەستە پڕ شەهوەتە هەموو شتێکی بۆ دەکات، کابرا بەیەکجاری لەپێش ژنەکە چۆکی شکاو هۆشی نەماو گەرمارۆدراو بۆی نەکرا لەدەستی دەربازی بێت، یان بیر لە هەڵاتن بکاتەوە، تازە زەحمەتە دەست لەو مێینە نازدارە بەربدات، لەولاشەوە ژنەکە وەك جاسووسێکی کارامەو لێزان هەڵسوکەوتی کردووە، لەگەڵ رووخان و رووچونەکانیدا ژنەکە لە ئامێزی پیاوەکە تاوایەوە، کاری ژنە جاسووسەکان وایە، خۆی وا نیشاندەدات، ئەو زۆر رەحەتە، زۆر شەیدایەو خۆشییەکی بێسنوور وەردەگرێت، دیارە لەلای ئەوان سێکس کالایەکە بۆ وەسیلە نەك بۆ مەبەست، بەڵام ئامینە تووشی شۆك هاتبوو کە تێگەیشتبوو پیاوە دۆستەکەی ئەوانەی ئەو

دەیەوێت دەستی بکەوێت بەو چارەسەر ناکرێن، ئەو مەرامەکانی ناپێکێت، ئەو فەرمانبەرێکی گچکەیەو بڕیاری پێنادرێت، بۆیە هەستی بەشەرمەزاری و نسکۆکردبوو، بەڵام دڵی خۆی داوەتەوەو خۆی ئیقناعکردووە کەوا ئەوەیان یەکەم ئەزموونیەتی، با لەو ئەزموونە سەرکەوتوونەبێت، گرینگ نییە، کابرا دەیویست لەبەرامبەر ژنە ئاگرینەکە بەوەفابێت، ئەوەی لەدەستی بێت بۆی بکات، بەڵام کارەکان هەموو لەبن دەستی (مارون الحايك)ی بەرپرسەکەی بوو، بۆیەش ئەو بەراستی داواکەی پێڕاگەیاندبوو، بەیەکەوە لەشوقەکەی خۆی سەردانی ئامینەیان کردبوو.

الحايك کابرایەکی مێبازو کەیفچی بوو، بەردەوام خەریکی تێرکردنی هەوەسەکانی بوو، بەردەوام گوێی لە تەلەفۆنی ژنانی شارەکە دەگرت و سۆراخی هەواڵەکانی دەکردن، وێلی ژنی هەوەسبازو نوێ بوو، ئامینە کە ئەو پیاوەی بینیبوو، زانی هەموو زانیارییەکان بەو کەسە بەئاسانی پەیدادەکات، زوو جەستەی تەسلیمی ئەو پیاوەکردو لەگەڵی نووست، الحايك وا بۆی شێت و شەیدابوو هەموو پرسیارەکانی وەڵام دەدایەوە، توانی ژمارەی تەلەفۆنی هەموو سەرکردە فەڵەستینیەکانی لە بەیروت بۆ پەیدابکات، ناونیشانی هەمووانی لە گەڕەکی (الريحانە) کەوتە بن دەست، بەهۆی پۆستی تایبەتی مۆسادەوە ئامینە راپۆرتی بە زانیاری زۆرەوە لە بەیروتەوە رەوانەی مۆسادی دەکرد، لەبەررۆشنایی ئەو راپۆرتانەوە مۆساد رێنمایی و داوای تری مەبەست بوو، دەیویست ناونیشان و ئاکاری شێوەو ژمارەی تەلەفۆنی نوێنەرە فەڵەستینییەکان لە ئەورووپا وەرگرێت، دیارە ئەوەشی تەنها لە نووسینگەی تایبەتی یاسر عەرەفاتەوە دەست دەکەوت، یان بەهۆی سەرۆکی دەزگای موخابەراتەکەیان (عەلی حسن سلامە)ەوە دەبێت، ئەوەی (گۆلدا مائیر) ناوی نابوو، ئەمیرە سوورەکە، چونکە ئەو پاڵەوانی کوشتنی ١١ ئیسرائیلییەکەبوو کە لە شاری میونشینی ئەڵمانیا روویدابوو.

****

عەلی حسن سلامە

لەمانگی یونیوی ساڵی ١٩٧٣ ژیان لە بەیروت زۆر خۆش بوو، لە ڕۆژانی کۆتایی هەفتەدا کیژە جوانەکان بەناو هوتێلە گەشتیارەکان وەردەبوون، ئەو نازدارانە لە یانەکان سەربەستانە دەسووڕانەوە، لە گەرماوەکان و مەلەوانگاکان خۆیان جوانترو ناسکتر دەنواند، بەخۆشییەوە لەو گۆڕەپانانەدا یاری گۆلفیان دەکردو بە یاری تنس سەرقاڵ و کامەران دەبوون، شەوانە تا بەیانی لە دیسکۆکان سەمایان دەکرد، لەپێشبرکێیەکانی بە حوشتر ژنی شۆخ بەرچاودەکەوتن، لەناو ئەو ڕەوشە جوانەو مەستانەدا (عەلی حسن سلامە)ش جاروباریش بە یاوەری (فتحی عرفات)ی برای (یاسر عرفات)و سەرۆکی کۆمەڵەی مانگی سووری فەلەستینی بەشداردەبوو، کە (جۆرجینا رزق) بە شاەی جوانی لوبنان و جیهان هەڵبژێردرا، سلامە لە ڕووداوو دەنگۆیەکی مەزن ئەو کیژە جوانەی بۆ خۆی فڕاندو مارەیکردو بووە هاوسەری، بۆیەش کیژانی ناو لوبنان زۆر شەیدای بوون، بەڵام ئەو لە جوانی تێربوو، جوانترین کیژی لوبنانی هەڵبژاردبوو، بۆیە پێویستی بەنازو جوانی تر نەمابوو. دیارە ئەو پیاوە لەلایەن موخابەراتی ئیسرائیلییەوە چاودێری وردی دەکرا، بەڵام شێوەیان نەدەزانی، وێنەی ئەویان نەبوو، بۆیەش زۆرجار کۆشش بۆ کوشتنی سلامە فەشەڵی دەهێناو نەیاندەتوانی بیپێکن.

ئەوەی لە مۆسادەوە لە ئامینە داواکرابوو ئەو بگاتە بنکەو حەشارگەکەی ئەو، لەوێ زانیاری لەسەر زۆرترین ئەندامانی سەرکردایەتی و نمایندەکانی موخابەراتی فەلەستینی لە ئەورووپایان بۆ وەرگرێت، بۆیەش (سلامە) کەسێك و نێچیرێکی زۆر گرینگ بوو، چونکە ئەو کەسی دەستەڕاستی (یاسر عرفات)بوو، بەرپرسی پاسەوانەکانی بوو، پاشان کرابووە سەرۆکی ئەمن و موخابەراتی سەر بە ڕێکخراوی (الفتح)و هێزەکانی پاسەوانی ناوخۆ، کە ناوەکەیان

گۆڕیبوو بە هێزی ١٧، ئەوە هێزەیە کە عرفات بەناوی قەیسەری ڕۆمای کۆنی کردبوون.

گەیشتن بە لیستی ناوەکانی سەرکردایەتی فەلەستینی و ئەندامە دیارەکانی ڕێکخراوەکەیان لە ئەورووپا کارو چالاکییەکی گرینگ بوو، پێویستیان بەوە هەبوو، تا بتوانن پەیوەندییەکانیان لەناو بەیروت لەیەك بپچڕێنن، لەیەکتریان دابڕن، لە ئەورووپاو جیهانیان بکەنەوە. لێرە پرسیارەکە ئەوەیە بۆچی لەجیاتی کوشتنیان، دەیانەوێت دەست بەسەر دۆسیەو بەڵگەنامەکانیان دابگرن؟ کارو ڕاسپاردەکەی ئامینە لە بەیروت ئەستەم و زەحمەت بوو، ئەگەر ئەوەی پێ جێبەجێکرا ئەوە دەبێ ئیسرائیل چەند پەیکەری ڕێزو شکۆی بۆ دابنێت. لە دیمانەیەکی بەسۆزدا لەگەڵ (الحایك) لەشوقەکەی خۆی، ئامینە پرسیاری (عرفات)و (أبو أیاد)و کەسانی تری لێکردبوو ، ئەویش لە وەڵامی ئامینەدا الحایك وتبووی:

(من، ئەوانە کەسیان ناناسم!).

پاش ئەو ڕۆژەش بەردەوام الحایك تامی شیرینی لە جەستەی سۆزداری ئامینە وەردەگرت، بەڵام ئەو کە زانیبووی الحایك، کەسێکی وەك سلامە دەناسێت و دەزانی دەچێتە کام هوتێلیش، پارەی بۆ هەڵدەڕێژێت و مەسرەفی زۆری لێدەکات، بۆیە بەیەکەوە چەندجار دەچنە هوتێلی (کۆرال بیتش) تا پیاوە سامناکەکەی موخابەراتی فەلەستینی بناسێت و ڕووبەڕوو ببینێت، ئەوەش ماوەیەکی زۆری خایاند، کابرا شەوانە لەگەڵ ئەو ژنە جاسووسە دەنووێت و پارەی دەخوات بەبێ ئەوەی سلامە ببینن، ژنەکە هەست بە نسکۆو شکان دەکات، بۆیە

بیردەکاتەوە بەنائومێدی بەیروت جێبهێڵێت بەرەو ئیسرائیل سەفەربکات، بەڵام لەناکاو بیرۆکەیەکی بۆ هاتبوو، دەبووایە ئەوەشیان زۆر خێرا جێبەجێی بکات، بۆیە شوقەکەی بۆ (کورنیش المزرعە) گواستووتەوە شوێنکی ناو گەڕەکێکی میللی، کە خەڵکی ئوردوگاکانی فەڵەستینی لە بەیروت زۆر رووی تێدەکەن، زوو لەوێ پەرستیارێکی فەڵەستینی بەناوی (شمیسە) دەناسێت، کە لە کلینکی تەندروستی (صامد) لە خیوەتگای (صبرا) کاریدەکرد، بەو نێچیرە زۆر دڵی خۆش بوو، شمیسە بە بەرێوەبەری کلینکەکەی ناساندبوو، لەوێ بەرێوەبەرەکە وتبووی:

(ئێمە دکتۆری بێگانەمان زۆرە کە بەخۆرایی کارو خزمەتگوزاری بەو ئاوارە فەڵەستینیانە دەکەن).

بۆیە داواش لەو دەکات لەلای ئەوان کاربکات، ئەویش رەزامەندییان پێدەڵێت، بڕوانامە ساختەکەیان دەداتێ، ئەویش پێیدەڵێت، چاوەروان بکە تا لە سەرووی خۆمەوە رەزامەندییم بۆ دێتەوە، لەکۆتاییدا ژنە جاسووسەکە دەگاتە خەونەکەی خۆی و دەستی لە فەڵەستینییەکان گیردەبێت و ئاسان دەچێتە ناویان، لەوێیەوە قۆناخی فراوان و گرینگی جاسووسییەکەی دەست پێدەکات.

****

لە رۆژی ٢٢ ی یولیوی ساڵی ١٩٧٣ ئامینە لە شوقەکەی خۆیدابوو، مارون الحایك تەلەفۆنی بۆ کردبوو، پاش ئەوەی چەند وشەیەکی بە گوێیدا چرپاندبوو سەماعەکەی داخستبۆوەو یەکسەر تەلەفزیۆنەکەی پێکردبوو،

بێژەرەکە هەواڵی گرتنی گرۆپیکی شەش کەسی ئەندام لە مۆسادی لە ئوسلۆ بەتومەتی کوشتنی (گرسۆن)ێکی مەغریبی بە گولله بلاّودەکردەوە، کە یەکێکیان ژن بوو، الحایك و ئامینە وایانزانیبوو، ئەوانە ئەندامی تیمێکن بەناوی (الرمح ــ تیر) کە لە ئیسرائیلەوە بۆ کوشتنی عەلی حسن سلامە رۆیشتوون، بۆیە بەو هەواڵە زۆر شپرزەببوون، ئەو بیری لەوە کردەوە، ئەوان چۆن پلان بۆ کوشتنی ئەو دەکەن، لەولاشەوە من رادەسپێرن سۆراخی بکەم، کەواتە سۆراخەکەی منیان بۆ چییە، هەستی کرد گەمەکە لە بیرکردنەوەی ئەو گەورەترو دژوارترە، پرۆسەکانی موخابەرات و سیاسییەکان زۆر ئاڵۆزو فرەرەهەندن ، ئەو لەپاش کوژرانی مێردەکەی یەکەمجاربوو هەستی بە خۆشی ژیان کردبوو، بۆ بەیانی لەگەڵ مارۆن الحایك چوونە هوتێلی کۆرال بیتش، بەکلۆفەوە شەیدای دۆزینەوەی سلامەبوو، لەناکاو الحایك رووی ئامینەی وەرگێرایە لای ئەستێلەکەی مەلەوانی و پێیووتبوو:

(ها ... ها ئەوەیە عەلی حسن سلامە، سەیری کە ئەوە خۆیەتی!).

بەوە دیمەنە ئامینە دووچاری شۆك و سەرسوورمان هاتبوو. لەودەمانە تەمەنی سلامە تەنها ٣٣ ساڵ بوو، وەك کەسێکی سپۆرت و قۆز دیاربوو، تازە شاەی جوانانی جیهان جورجینا رزقی ناسیبوو، کیژەکەش تەمەنی ٢١ ساڵ بوو، لە خانەوادەی ماڵی کریستیانەکانی بەیروت بوو، دایکی هەنگاری و باوکی لوبنانی بوو، لە تەمەنی ١٦ ساڵییدا وەك شاەی جوانانی لوبنان هەڵبژێردرابوو، پاش دوو ساڵ جوانییەکەی لەسەر ئاستی هەموو جیهان دەنگی دایەوەو بە شاەی جیهانیش هەڵبژێردرا، ئەو تاقە کیژی ولاّتانی عەرەبی بوو بەشداری پێشبڕکێی (میامی

بیتش) کردبوو، بەوەش خاتوو رزق بووە، خاتوونێکی ناسراو لە هەموو جیهان، هەموو پیاوێك خەونی پێوە دەبینی، کیژەکە بە قژە رەشە درێژەکەو بەژنە زراڤەکەو دوو چاوە کەسکەکانی و جەستە سیحراوییەکەی و جوانیەکەی، هەموولایەکی سەرسامکردبوو. ئەو دەمانە (جیمی کارتر) حاکمی ولایەتی جورجینابوو، پێش ئەوەی ببێتە سەرۆکی ولایەتە یەکگرتووەکانی ئەمریکا، شانازی بەوەکردبوو کە لەگەڵ ئەودا بە فستانە رەشەکەی وەك شاەی جوانانی جیهان وێنەی دەربچێت، ئەو نازدارەی جیهان، بە ماسولکەکانی گەنجێکی وەرزشوانی وەك سلامە سەرسام ببوو، ئەویش دڵی بۆی لێدەدا.

ئامینە لەدوورەوە چاودێری سلامەی لەحەوزەکانی مەلەوانی دەکرد، وێنەی ئەو کارەی لە خەیاڵی خۆیدا رەسمکردبوو. سەردانی بۆ هوتیلی کۆرال بانیتش زۆرترکردبوو، هەفتانەو بەردەوام دووجار دەچووە ئەو هوتێلە، لەوێش سلامە ئەوی دەبینی، بەبزەو جوانیە ئاساییەکەی مەست ببوو. تا رۆژێکیان کە گەیشتووتە ناو هوتێلەکە لەجیاتی ئەوەی بچێتە ژوورەکەی خۆی، لەسەر خوانەکەی ئامینە لای دابوو، دەستی لەسەر کورسییەکی بەرامبەری دانابوو، کەمێ پشتی نەوی کردبوو، هەر بەپێوە چەند پرسیارێکی لێکردبوو، کەمێك بەپێوە وەستابوو، بەڵام پاشان کورسیەکەی راکێشابوو، لەبەرامبەری بۆ ماوەی نیو سەعاتێك دانیشتبوو، بەو دانیشتنە هەموو دەرگا داخراوەکان بۆ ئامینە کرانەوەو بووە جێگەی بڕوای فەڵەستینییەکان، پەیوەندی بەهەموو سەرکردە فەڵەستینییەکان پەیداکرد، تا گەیشتە یاسر عرفاتیش، تا وای لێهات گەیشتە ناو ریزەکانی رێکخراوەکانی فەڵەستینی، ئەو برینەکانی سارێژدەکردن و ورەی بەرزدەکردنەوەو هانای دەدان بۆ خەباتی بەردەوام، بەردەوام سەردانی خیوەتگەی فەڵەستینییەکانی لە باشووردەکرد، لەگەڵ تیمە خۆبەختکەرەکان

کاریدەکرد، بواری درابوو بچێتە ناوچە سنووردارەکانیش، چاوەکانی کردبوو کامێرا، چەندین وێنەی دەگرت و هەمووی هەڵدەگرتن، گوێیەکانی هەموو دەنگەکانی وەردەگرت، هوش و بیری وەك هێزو ئامێرێکی مەزنی لێهاتبوو، بەرگەی زۆرترین زانیاری دەگرت، وا راهاتبوو دەیتوانی هەموو دیمەن و زانیارییەکان کۆبکاتەوە، هەمووشیان بکاتە نەخشەو بەوردی دووبارە دروستیان بکاتەوە، لەناو لەبەرکردن و ناسینەوەی شوێنەکان نمونەی نەبوو، بەئاسانی جۆرو ناوی چەکەکان فێربوو، دەیزانی چۆن مەشقدەکەن و بەکام چەك مەشقدەکەن، کۆششی بەردەوام بوو هەموو زانیارییە پێویست و گرینگەکان بۆ ئیسرائیلییەکان لەناو لوبنان کۆبکاتەوە، لەنووسینگەی خۆیدا سێجار سەردانی یاسر عرفاتی کردبوو، لەوێ باسی کەموکوڕی و گەندەڵی و گرفتەکانی باشوری لوبنانی بۆ کردبوو، سەرۆك عرفاتیش بایەخی بە پێشنیارو راسپاردەکانی دابوو، بەوردی گوێ لە قسەکانی شلکردبوو، لەسەر داواو پێشنیارەکانیشی زۆر گۆڕان و فەرمانیشی دەرکردبوو، هەلەکانی هێزەکانی بەرگری لە باشووری بۆ باسکردبوو، بۆیەش نووسینگەکەی سەرۆك بۆ ئامینە لەسەرپشت بوو، بەردەوام دەیتوانی سەردانی بکات.

****

رۆژێکیان ئامینە لە قاوەخانەی (الدولشی فیتا) لەسەر کەناری (الروشە)ی کە پێچەکانی زۆر سیحراویین دانیشتبوو، قاوەی دەخواردەوە، لەبەردەم ئەو جێبێکی سەربازی راوەستاو سێ سەرباز بەپەلە لە ئوتومبێلەکە دابەزین، سێ پیاوەکە فەلەستینی بوون، بەخێرایی هاتنە لای ئامینە، داوایان لیکرد لەگەڵیان بێتە خیوەتگەی (شاتیلا)ی ئاوارەکانی فەلەستین، لەوێ تیماری

چەند برینداریکی فەڵەستینیان بۆ بکات، کە لەئەنجامی بۆمبابارانی فڕۆکەکانی ئیسرائیل بریندارببوون. کە لەنەخۆشخانەکە تەواوبوو، بۆ سەفەرکردنی بۆ ڤیینا داوایکرد بواری بدەن بڕوات، پێیوتبوون، سەفەردەکەم بۆ ناو تۆمارکردنە لە یەکێك لە کۆمەڵەکانی منداڵپارێزی دەوڵی! لەوێ ئامینە بەبێ ئەوەی گوێ بداتە سادەترین پرنسیپی نهێنی پاراستنی جاسووسیەت، بەئاشکرا دەیووت، من تۆڵەی کوشتنی موشیەی مێردەکەم لەو فەڵەستینیانە دەکەمەوە، رۆژانەو بێرەحمانە تۆڵەی خۆم لەو بکوژانە دەکەمەوە، زۆر باسی پرۆسەی کارەکانی خۆی لە بەیروت بۆ کردبوون، بە پاسپۆرتە ئیسرائیلییەکەی لەگەڵ کۆڵێ خەمەوە سەفەری تەلئەبیبی کردبوو، ئەو لە ئیسرائیل برادەرو هاورێی نەبوو، تەنها لەناو مۆسادا چەند کەسێکی دەناسی، بەسەرسامییەوە هەستیان بەو ژنە کرد کە هیلاکە، داوایان لێکرد کەمێ لە شوقەکەی خۆییدا پشووێ بدات، لەو رەوشەدا دکتۆرێکی جوولەکەی بەرەگەز عێراقی کە ناوی (زەیرە)بوو بۆ رێنمایی تەندروستی لە شوقەکەی لەگەڵیدا مایەوە، بە دکتۆرەکەیان وتبوو، باسی کۆتایی هێنانی کارەکەی بە هیچ شێوەیەك لەگەڵدا ناکەیت. دکتۆرەکە تەنها بۆ ئەوە دانرابوو خەمۆکییەکی بەرەوێنێتەوەو دڵی بداتەوەو بۆ ئەوەش بوو تا ماوەیەك ببێتە هاودەمێکی ناسك. دکتۆرەکە باسی کۆمەڵگەی جوولەکەی عەرەبی بۆ بکات، کە لەچەندین وڵاتانی عەرەبیەوە هاتوونەتە ناو ئیسرائیل، ئەوانە چۆن لەو ژینگەیە راهاتوون، چۆن لەگەڵ کولتوورە جیاوازەکان راهاتوون، ژنەکە باسی ئەو خێزانە کریستیانە عەرەبانەی بۆ دەکرد کە لە وڵاتانی عەرەبیەوە بۆ ئارامی دووردەکەونەوە لە کۆمەڵگە ئیسلامییەکان، بۆیەش هاتوونەتە ئیسرائیل و ژیانی ئێرەیان هەڵبژاردووە، لەوانە نەقیبی فڕۆکەوانی کریستیانی عێراقی (منیر رحا) کە فڕۆکەیەکی مێکی ٢١ ی شەرکەری سۆڤیەتی لە عێراقەوە فراندبووە ئیسرائیل، کە

دکتۆرەکە بەسەرهاتی ئەو فرۆکەوانەی بۆ ئامینە گێڕاوەتەوە، ئامینە بە (زەیرە)ی وتبوو، حەزدەکەم ئەو کەسە ببینم، ئەویش داوای لە کەسانی بەرپرس کردبوو، کەوا ئەو ژنە داواکارە فرۆکەوانەکە ببینێت، کە وتبوویان ئاساییەو دەتوانی ببیینێت، بەرەزامەندییەکە زۆر سەرسام بوو، زۆریشی لا سەیربوو، کە داوای دیمانەی کردبوو لەبەر ئەوە نەبوو کەوا ئەو کەسێکی عەرەبەو دەیەوێت پیاوێکی عەرەب بناسێت، ئەو داواکاربوو بەسەرهات و رۆژانەی چالاکییەکی ئەو باش ببیستێت. رۆژی دیمانەکەیان دیارکراو کە لەدەرگای ماڵەکەی ئەوانی دابوو، منیرو ژنەکەی بەبزەیەکی خۆشەوە دەرگایان لە ئامینەکردیتەوە، لەودەمانە منیر تەمەنی ۳۸ساڵان بوو، قژی سەری زۆری هەڵوەریبوو، لە ماڵەکەو لە خاوەن ماڵەکەش دەوڵەمەندی و خۆشگوزەرانیان پێوەدیاربوو، منیر پێیوتبوو:

(سەرەتا بە قۆناخێکی ناخۆش و تەنگدا ژیانمان بەرێکرد، زمانی عبریمان نەدەزانی، برادەرو هاورێمان نەبوو، بێ کارو بێ بەرنامەبووین، بەردەوام پیاوێکی ئاسایش وەك سێبەری خۆی بەدواوەمانەوە بوو. ماوەیەکی کورتیش لە سوپای بەرگری کارمکردووە، ئێستاش وەکالەتێکی پرۆپاگەندەی شیاوو گەورەی رووناکیم بەناوی خۆم هەیە، ژنەکەشم وەك بەرێوەبەرو بەرپرسی پەیوەندییەکان کارم لەگەڵدا دەکات. !).

ئامینە ئەو دیمانەیەی بە هەڵزانیبوو پرسیاری ئەوە لەو فرۆکەوانەکە بکات، کەی و چۆن فرۆکەوان لە دەربازبوون بە پەرەشووت لە ئاسمانەوە فەشەل دەهێنێت و رزگاری نابێت، بۆ فرۆکەوانی بەئەزموون ئەوەی پێناکرێت،

پرسیبووی، دەکرێ فڕۆکەی سکای هۆکی ئەمریکی ببێتە گۆڕی مردن بۆ فڕۆکەوانەکە، نابێ دەربازی بیت...؟

ئەویش بەوردی باسی فڕۆکەی سکای هۆکی بۆ دەکات، ئامینە چاك حالی دەکات، کەوا ئەو جۆرە فڕۆکانە کورسی دوو بەشی تێدایە کە لەکاتی تەنگانەدا فڕۆکەوانەکە فڕێدەدات و دووریدەخاتەوە، ئەگەر فڕۆکەکە مەترسی کوشندەی گەیشتێ، ئەو فڕۆکەیە دەتوانی فڕۆکەوانەکە بە کورسییەکەیەوە لە بەرزی سفرو لە خێرایی سفریش کارەکە بکات، کورسییەکە لە جۆری دو گلاس ئاسکاباکی (A_ C3)یە. کابینەی سەرکردایەتی پێشەکەی و پشتەوەی و باڵی چەپی گوللە نایبڕیت، پانی پۆلاکەی ١٨مم دەبێت. منیر لەدرێژی قسەکانیدا بە ژنەکە دەڵێت:

(دەبێ موشیەی مێردت بە مووشەکی جۆری سام ٦ پێکرابێت، ئەگەر واش بیت ئەو ئێستا لەلای سورییەکان دیلەو بەزیندووی گیراوە، ئەگەر بە مووشەکی جۆری (atoll) ئاسمان / ئاسمانیش لەلایەن سورییەکان پێکرابێت و مووشەکەش بەکابینەی سەرکردایەتییەکەی کەوتبێت، ئەوە فڕۆکەکەی تەقیوەو فڕۆکەوانەکەی مێردیشت بۆی نەکراوە دەربازی بێت).

ئامینە ئەو قسانەی زۆر بیستبوو، قسەکانی منیری فڕۆکەوانی عێراقیش وەك قسەکانی پێشوو بوون، لە وەڵامەکەدا وەڵامی ئەو پرسیارەی ئامینە نەدرایەوە، ئەگەر مێردەکەی لە ژیاندا ماوە یان نەماوە، دەبێ بەزیندوویی لەلای سورییەکان مابێت؟ یان لە ئاسمانەوە تەقیوەتەوە؟ ئەگەر لەئاسمانیش تەقیوەتەوە ئەوا لەو حالەتەدا دەبێ پارچەکانی لەناو خاکی سوریا بدۆزرێتەوە،

دیارە سورییەکان ئەوە رادەگەیێنن کەوا فڕۆکەیەکیان تەقاندیتەوەو پارچەکانی کەوتوونەتە خوارەوە، بەڵام ئەوان هەواڵی دۆزینەوەی پارچەکانی جەستەی خۆی و فڕۆکەکەیان رانەگەیاندووە.

ئامینە بەهەمان بەرنامەی خیانەتەوە لە ٣ی ئۆکتۆبەری ساڵی ١٩٧٣ بەرەو ڤیینا لە ئیسرائیلەوە بەڕێکەوت، نوێنەرەکی مۆساد پاسپۆرتە ئیسرائیلییەکەی لێوەردەگریتەوەو پاسپۆرتە ئوردنییەکەیان داوەتەوە دەست، بۆ بەیانیش پلیتی فڕۆکەی گەشتیان بۆ بەیروت لە دەست ناوە. بەیانی زوو بەهیوای تۆڵەکردنەوەی مێردەکەی دووبارەو بەخۆشیی و بەهیواوە بەرەو کارەکەی گەڕاوەتەوە، لەو سەفەرییدا رادیۆیەکی مارکەیەکی ناسراوی باشی جیهانیشی پێبوو، بەڵام لە راستیدا ئامێرێکی بێتەلی پێشکەوتوو بوو، وا دروستکرابوو کە بەکەس ئاشکرا نەبێت و گومانیشی لێنەکرێت، لەناو جانتاکەی دەستیشی قورئانێکی پیرۆزی تێدابوو، چەند لاپەرەیەکی قورئانەکەیان قرتاندبوو، لەجیاتی ئەو لاپەرانە شوفرەکەیان بۆی لەجیاتی لاپەرە قرتاوەکان دانابوو. لە سەعاتەکانی یەکەمی رۆژی ٦ی ئۆکتۆبەری ساڵی ١٩٧٣ ئامینە بە ئامێرە بێتەلیەکەی دەستی، یەکەم ئیشارەتی بەرەو تەلئەبیب رەوانەکردبوو، (ئار.کیو.ئار.وصلت بسلام..الامیر الحمر فی اوروبا... (ئار. کیو. ئار. بە سەلامەتی گەیشتم... ئەمیرە سوورەکە لە ئەورووپا...)

من ئەفسەرێکی فەڵەستینیم بەناوی (أبو ناصر) ناسیووە... مارون الحایك وەعدی داوە بمباتە باڵەخانەی بەریدی ناوەندی... بەنهێنی (جۆرج حبش) سەردانی تونسی کردووە، پیاوەکانی ئەو حەوت پیاوانی (حواتمە)یان کوشتووە... أبو عمار سەرمای بووەو لەماڵەوە نەهاتووتە دەرەوە، لەرۆمانیاوە

بەنهێنی بارێك دەرمان گەیشتووتە سەرکردایەتی...کەماسیمان لە ئەنتی بیوتکس هەیە.. لەگەڵ ڕێزم.

مۆساد ئەو نامەی ئامینە بەبایەخەوە وەرگرت، بەو نامەیە مۆسادی کامەرانی و ئارامی کردبوو، نامەکەی ڕەوان و ڕاستبوو، شوفرەکانی هیچ هەڵەی تێدانەبوو، هەواڵەکانیش زۆر گرینگ بوون، زوو نامەکەیان ڕەوانەی بەشی لێکۆڵینەوەو بەداچوونەوەکردبوو، زۆری نەخایاند ئامینە یەکەم نامەی لە ئیسرائیلەوە بەدەست گەیشتبوو، لە نامە شوفرەکەدا نوسرابوو.

(پیرۆزە پێگەیشتی... بایەخ بە چالاکییەکانی ئەمیر بدە..ێبو ناصر زۆر پیسە زۆر ئاگاداری خۆت بە... ئێستا بایەخ بە مارون مەدە. کە أبو عمار هەڵسایەوە.. پاپۆرەکەی (کیفین) لە صیدا چی تێدایە. زانیاریمان لەسەر کۆگاکانی خیوەتگەی البداوی لە گرابلس و مەڵبەندەکانی مەشقی نوێ لە قەڵای شقیف دەوێت).

لەودەمانەی جاسووسەکە خەریکی کارو بەرنامەی خۆی بوو، بۆ زۆرترین کارو بەرهەم پرۆژەی دادەنا، لەناکاو هەواڵی ئەوە بڵاوکرایەوە کەوا میسرییەکان هێلی بارلیف و کەناڵی سویسیان بڕیوە، ئەوەش بۆ ئەو سەرسامی و شۆکیکی مەزن بوو. ئامینە وەك دکتۆرێکی عەرەبی خۆبەختکەر لەناو وڵاتی لوبنان دەسووڕایەوە، بەردەوام زانیاری زۆری لەسەر چالاکییەکانی فیداییە فەڵەستینییەکان لەخوارووی لوبنان دەدایە مۆساد، کە لەودەمانەی سوپای میسری پێشرەوییەکی زۆری کردبوو، ئەوانیش گەرم ببوون و نەبەردییان زۆرترکردبوو. عەلی حسن سلامە بە بەرنامەو کاری نوێیەوە لە ئەورووپا گەڕایەوە، فیداییەکان لەناو خاکی ئیسرائیل زەبری کوشندەیان لێ دەوەشاندن،

ئیسرائیلییەکان بەو چالاکیانە نیگەران ببوون. لەناو خوارووی لوبنانەوە چوونە ناو ئیسرائیل و ئەنجامدانی چالاکی زۆر ئاسایی و زۆربوو، بۆیەش داواکرا ئامینە بەیروت جێبهێلێت و بچیتە صور، ئەو بەبێتەڵە ترسناکەکەی، رۆژانەی نامەو پەیامی بۆ ناو ئیسرائیل دەنارد، هەرچەند ناردنی نامەکانی زۆرتردەبوون، ژیانی زۆرتر دەکەوتە مەترسی، رۆژانە نامەکانی دەگەیشتە ٥ نامەی بێتەل، بۆیە وەرگری نامەکان لە ئیسرائیل ناچاربوون هێلەکەیان لەسەر هەمان شەپۆل بەردەوام بکەنەوە، هەموو دەمێ ئەگەری ئەوە هەبوو ئامینە نامە رەوانەبکات.

ئامینە لەرۆژانی شەڕەکەی ئۆکتۆبەردا نامەی زۆر دەنارد، بەدەستێك بریندارانی فەلەستینی تیماردەکردو بەدەستەکەی تری بە بێتەلەکەی نامەی دەنارده ناو ئیسرائیل، ئەو پرۆسەیە دەکرێ بە ئازاترین جاسووسی ناو دەزگای مۆساد پێناسەبکرێت، کە لەناو وڵاتانی عەرەبییەوە کاربکات، چونکە کارەکانی ئەفسوناویی بوون، ئەوەی ئێستاکراوە، زووتر بە (ئیلی کۆهین)یش نەکرابوو، کە پێش ئەو لەناو خاکی سوریاوە کاریکردووە، ئەو جاسووسەبوو گەیشتبووە پۆستی پالێوراوی جێگری سەرۆکی کۆمار لە سوریا. ئەو کاری زۆری لەناو بەرەکانی جۆلان دەکرد، لەپێشەوەی بەرەکاندابوو، لەبنکە نهێنییەکانیش ماوەتەوە، توانیبووی بڕوای تەواو بە سورییەکان دروستبکات، بەڵام لەدەرەوەی ماڵەکەی خۆی ئامێری بێتەلی بەکارنەهێناوە، تەنها لە ماڵەوە پەیوەندەی کردووە.

چالاکی فەلەستینیەکان رۆژبەرۆژ زۆرتردەبوو، لە سنووری وڵاتانی عەرەبی دەربازی وڵاتانی ئەوروپی و ئاسیاییش ببوو، لەوماوەیەدا ئامینە فشاری زۆری لەسەربوو، چونکە ئاسایشی ئیسرائیل شپرزەیی پێوە دەبینرا، فشارەکە لە بەیروت گەیشتە ئەو ژنە جاسووسەش، ئەوانیش داوای زۆرترو وردترین زانیارییان

دەکرد، بۆیەش بەناچاری خۆی گەیاندبووە خوارووی لوبنان، لەناوچەی (الشجرە) لە صور شوقەیەکی لەدووری ٢٠کم لە سنووری ئیسرائیل بەکریێ گرتبوو، لەو ماڵەوەو لەو شوێنەدا کەوتە کارکردن بۆ چاودێرکردنی فیداییەکان، ئاگاداری هەموو چالاکی و جوولەکانیان بوو، ئەگەرچی ئیسرائیلییەکان لەیەکەم نامەی بێتەلیدا لە ئەفسەری فەڵەستینی (ئێبو ناصر) ئاگاداریان کردبۆوە، بەڵام لە خوارووی لوبنانەوە پەیوەندی پێوەکردبوو، بەشێوەی تەنگاوکردن و ئیحراجکردن، زانیاری زۆری لێوە دەردەهێنان، بەبێ ئەوەی خۆی داوای لێبکات، یان کاری لەسەر بکات زۆری لەو وەردەگرت، چالاکییە پێشوەختەکانی ناو خاکی ئیسرائیلی پێ ئاشکرادەکرد، ئەویش کە ئەو هەواڵەی پێدەووت، بە هەلهەلەو بە خۆشییەوە، دەیووت، راستە، ئای کە خۆشە، چۆن ئەوە دەکرێت؟ ئای ئێوە کە ئازان لەناو خاکی جوولەکەوە زەبریان لێدەدەن، لە پیاوەکانتان ناترسن، ئەویش بەکامەرانی و بەسەرفرازییەوە دەیووت:

(پلانمان بۆ هەموو شتەکان چاك دارشتووە، بەرنامەی وامان داناوە ئەگەر کەشوهەواش خۆش نەبێت، زۆر بەوردی کارمان بۆی کردووە).

ئەو دەیوویست شوێنی هێرشەکەو کاتەکانیشی پێ ئاشکرابکات، بەڵام ئەفسەرەکە ئەوەی نەدەکرد، بەڵام ئامینە وازی نەدەهێناو بەردەوام کۆششیدەکرد، تا رۆژێکیان لە ماڵەکەی خۆی داوەتێکی بۆی سازکرد، لەوێ چاك خۆی بۆ ئەو کارە سازاند، لەوێ بە زمانی خۆی وتبووی:

دەستەیەك پیاوانی بەجەرگمان سازکردووە، کۆماندۆەکانمان لەناو ئیسرائیلن، بە مووشك شاری (نهاریا)ی سەر کەنار مووشکباران دەکەن.

ئامینە بە ئوسلوبی خۆی ئەوەی پێدرکاندبوو، ئەویش هەواڵەکەی بێ بایەخ گوێ رادەگرت، لەودەمانەدا بیری لەوە کردووە، چۆن بکارێت زۆرترین نهێنی و بابەتی گرینگی پێ ئاشکرابکات، بۆیە وەك دۆستێك رەفتاری لەگەڵ ئەفسەرەکە نواند، بەڵام ئەو لە خۆشترین حالەتی شەهوەتیش وەك ئەفسەرێکی راهاتوو لەکاری جاسووسی، زۆری بۆ نەدەدرکاند، بەوردی باسی چالاکیەکانی بۆ ئامینە نەدەکرد، لەودەمانەدا لە باڵەخانەی مۆسادەوە بەکلۆفەوە سۆراخی وردەکاری ژووانەکەیان دەکرد، لەودەمەی کە ئاگاداری ئامینەیان کردبوو لەگەڵ ئەو ئەفسەرە وریابێت، نامەکانی بەشێواوی دەگەیشت، وەك ئەوەی ئەفسەرەکە هەستی بە شتێ کردبێت، یان گومانی هەبووبێت، واتە کارەکانی کەوتبێتە ناو بازنەی گومانەوە، هەواڵی هێرشە دەریاییەکە، ئەگەرچی لە کاتەکەی راستبوو، بەڵام شوێنەکەی هەمان شوێن دەرنەچووبوو، چالاکیەکەی ناو تەلئەبیبیش گومان و شاراوەیی زۆری پێوەبوو، بۆیە فەرمانیان بە ئامینەدابوو، یەکسەر بگەرێتەوە بەیروت و لە شاری صور نەمینێت، با چیتر نامەو زانیاری رەوانە نەکات، بەڵام جاسووسەکە زۆر کەللەرەق بوو، لەناردنی نامەکان نەدەوەستا، لەنامەیەکدا هەموو پارسەنگەکانی گۆڕی، نامەکە نەك کەسە گچکەکانی مۆساد، بەڵکۆ گەورەکانیش بڕوایان پێکرد، ئەو پێیراگەیاندبوون کەوا نۆ فیدایی لە بەیانیەکی زووو بەچەکی ئارپیچی و کلاشینکۆف و نارنجۆکەوە هێرش دەکەنە سەر مۆڵگەی (جیشر هازیف) لەدووری شەش کیلۆمەتر لە باکووری نهاریاوە، رۆژەکەش یادی جەژنی نەتەوەیی ئیسرائیل دەبێت، بۆیە هێزەکانی ئەمن ناوچەکانی چواردەورەی مۆڵگەکەیان گەمارۆدابوو، لە چەندین خاڵدا دەستیان بە پشکنین کردبوو، لەگەڵ گزنگی رۆژی ١٥ ی مایۆی ساڵی ١٩٧٤ شەڕ دروستبوو، بەڵام لە ناوچەیەکی تر، نەك ئەو شوێنەی ئەو دەستنیشانی کردبوو، بەڵکو لە

مۆڵگەیەکی دوورترو جیاوازتر، لەشەڕێکی دژواردا ١١٧ ئیسرائیلی بەرکەوتن، لەوانە ٢٥ کەسیان کوژران.

ئامینە بەقسەی گەورەکانی خۆی لە مۆساد رفتاری نەدەکرد، کە ماوەیەك چالاکییەکانی سست بکات، دیارە ئەوەش بۆ ئەوەیان بوو ئاگاداری خۆی بێت، بۆ پاراستنی گیانی ئەویان بوو. ئامینە ببووە پارچەیەك سەهۆل و دەتاوایەوەو بەحەماسەوە بەرەو کارەکانی هەنگاوی دەناو وەچانی نەبوو، لەهیچ نەدەگەڕایەوە، ملی لێدەنا، کەس وەك ئەو جورئەتی نەبوو، گیانی لەسەردەستان دانابوو، ئەوەی ترس بوو هەستی پێنەدەکرد، تا رۆژێکیان کە مارون الحایك لە شوقەکەی سەردانی کردبوو، کە بە دیوارەوە وێنەی ئەستێرە شینەکەی داودی بەهەڵواسراوی بینیبوو، الحایك لە ترسانا خوێنی وەستابوو، زۆری نەمابوو رۆحی دەربچێت. بەئاشکراو راشکاوانە ئامینە بە الحایکی وتبوو، من جاسووسی ئیسرائیلم و تۆش شەریکی منی، وێنەی ئابرووبەری جووتبوونەکانی پێ نیشاندابوو، دەنگەکانی خۆی بۆ لێداوەتەوە، کە ژمارەی تەلەفۆنەکانی پیاوانی بەرگری فەڵەستینییەکانی بۆ دەخوێنتەوە، هەمووشتێکی تۆمارکردبوو، دانیشتنەکەی ئەو رۆژەیان بەوە کۆتایی پێ هێنابوو، پاش ئەوەی ئیمزای رەزامەندی بۆ کردبوو، رازی ببوو هاوکاری مۆساد بکات، داواشی لێکردبوو بچێتە ناو سەنترالی قسەکانی سەرکردە فەڵەستینییەکان و گوێ لەهەموو قسەکانیان راگرێت، بەوەش لەمەرامی فەڵەستینیەکان سەبارەت بە قەوارەی ئیسرائیل تێدەگەن و دەزانن چالاکی فیداییەکان کەی و لەکوێ دەبن، ئەوەش بۆ ئیسرائیل ئارامی و سوودی زۆر دەگەینێت. ئەگەرچی فەڵەستینییەکان هەموو قسەکانیان ئاشکراو کراوە نەبوون، بەڵام دەکرا سوودیان هەبێت، ئەوەش بەئاسانی مەیسەردەبوو، بەزیرەکی و لێهاتوویی دەکرا لە شوفرەکانیان تێبگەن، بەڵام

هەندێ جار سەرکردەکانیان لەکاتی قسەکردنیان خۆیان لەبیردەکردو زۆریان لەنهێنی و پلانەکانیان ئاشکرادەکرد، ئەوان وایاندەزانی تۆڕە تەلەفۆنەکانی ناو شارەکە چاك کۆنترۆلکراوەو هیچ گومانیان نەبوو، لوبنانییەکان ناتوانن جاسووسی لەسەر قسەکانیان بکەن، بازنەکانیان چاك داخراوەو بەکەس ناکرێت بێنە ناو بازنەکان، بەڵام الحایك بەئوسلوبەکەی خۆی، یان بە پچران دەکرا گوێیان لێ راگیرائێت.

میلیشیا کریستیانەکانی ناو لوبنان بۆ زانینی زۆرشت لەسەر موسلمانەکان، بازنەی تایبەتییان هەبوو بۆ وەرگرتنی ئاخاوتنی تەلەفۆنەکان، هەر بەهەمان کاریش بۆ ئەو دەکرا گوێ لە فەڵەستینییەکان راگیرێت، ئەوان لە گەڕەکی (الفکهاتی) بارەگای سەرکردایەتیان لە ناوەراستی بەیروت دامەزراندبوو. الحایك لە بەرەبەری بەیانی رۆژی ٢٣ ی مایۆی ساڵی ١٩٧٤ پەیوەندی بە ئامینەکردبوو، ئەویش یەکسەر ئامێری بێتەلیەکەی کردبۆوە، نامە ترسناکەکەی ئاراستەی مۆسادکردبوو، کە ئەوەش دەقەکەی بوو:

(ئار، کیو. ئار. پاش ٣٧ دەقەی تر هەشت فیدایی فەڵەستینی هێرش دەکەنە سەر ئوردوگای نیشتەجێی (زرعیت) کلاشینکۆف و قونبلەی ٥٧ ملم یان پێیە.. شالۆن).

لەکاتی دیاریکراودا چالاکییەکە ئەنجامدرا، بەراستی هەواڵەکە وردو دروست بوو، ئیسرائیلییەکان دەوری هەشت فیداییە فەڵەستینیەکەیان گرت، شەشیان کوشتن و دووشیان بەدیلی گرتن. لەئەنجامی کارە وردو رۆژانەکەی ئامینە توانی بچێتە ناو تۆڕی تایبەتی قسەکانی جورج حبش، پاش گوێگرتن لە

چەندین ئاخاوتنە تەلەفۆنەکانی بۆی روون بۆوە کەوا سازکاری بۆ چالاکییەکی سەربازی زۆر نهێنی لەئارادایە، تا رۆژێکیان لە قسەکانی لەگەڵ یەکێك لە یاریدەرەکانی لە شاری صیدا، حبش دیاربوو زۆر هەڵچووبوو، بۆیە فەرمانی دەدایە یاریدەرەکەی کەوا چالاکییەکە لە رۆژی ١٣ ی یونیو ئەنجام بدەن، لەناو قسەکانییدا بە هەلە ناوی (کیبوتز شامیر)ی لەدەم دەرچووبوو، ئەو زوو هەواڵەکەی گەیاندبوو، پاش سێ رۆژ پێنج فیدایی فەڵەستینی لە گوندی (کیبوتز شامیر) بینرابوون، پێش ئەوەی ئەوان بەخۆ بکەون لێیان هاتبوونە دەست و بە چەکەکانیان رانەگەیشتن و هەموویان کوژران. لە ٢٧ ی هەمان مانگا سێ فیدایی تر کوژران، پاش ئەوەی لە نهاریا چوار سەربازی ئیسرائیلیان کوشتبوو، هەموو چالاکی فەڵەستینییەکان یەك بەیەك و پێش قەومانیان دەگەیشتە ئیسرائیلییەکان، ئەوانیش بەوردی چارەیان دەکرد.

****

ئیسرائیل بەردەوام بوو لەسەرئەوەی بنکەو پێگەی فەڵەستینییەکان لەباشووری لوبنان، بەشێوەیەکی دبلۆماسی و زۆر نهێنی بۆ بەرژەوەندییەکانی خۆی بەکاردەهێنا، بۆ هەمان مەبەستیش لەژێرەوەش پەیوەندی پتەویان بە میلیشیا لوبنانیەکان هەبوو، مەبەست لەوەش کپکردنی جوولەو چالاکیی فەڵەستینییەکان و چاودێریکردنی یەکە سەربازییە سورییەکان لە لوبنان بوو. بۆ ئەو مەبەستەش تۆرێکی گەورە لە ئەندامانی مۆساد لە لوبنان کاریاندەکرد، لەولاشەوە دەزگای موخابەراتی فەڵەستینی بەسەرپەرشتی عەلی حسن سلامە ترسی زۆری لە دڵی ئەوان چاندبوو، ئەو ببووە کۆسپ لە زۆربوونی ژمارەی

بەکرێگیراوان، هەر بەخۆی توانیبووی لەناو ریزەکانی بەرگری فەڵەستینییدا ٢٠ کەسیان بدۆزێتەوەو بەدەستی خۆشی ئیعدامیان بکات، بۆیەش هەموو دائیرەکانیان بەچاوی گومان و لێپرسینەوەو چاودێری سەیردەکران.

جاسووسە ژنەکە لە ١ی ئوکتۆبەری ساڵی ١٩٧٤ لە ژووری سەنترالی نهێنی بوو، گوێ لێبوو عەلی حسن سلامە لەگەڵ یەکێك لە یاریدەرەکانی زۆر بەگەرمی قسەی دەکرد، کە دەقی ئاخاوتنەکانی بیستبوو شۆك ببوو، لە قسەکانی تێگەیشتبوو کەوا دوارۆژی (مەلیك حسین) نزیك بوویتەوە، جارێکیان گوێ بیستی دەمەتەقێیەکی هێمنانەی نێوان (عبدالوهاب الکیالی) پێشەوای بەرەی عەرەبی بوو، ئەوانەی لەگەڵ حزبی بەعسی عەرەبی پەیوەندییان زۆر باش بوو (أحمد جبریل)ی پێشەوای بەرەی میللی رزگاری گرتبوو، هەردووکیان باسی ئەگەری هێرشێکی فیداییان لەماوەیەکی کەمدا دەکرد، بەڵام دیاربوو دەمەتەقێیەکە ئەوەندە بایەخدار نەبوو. لەودەمانەدا ویستی گوێ لە تەلەفۆنەکانی (یاسر عرفات) بگرێت، بەڵام دیاربوو هێڵەکانی داخرابوون، لەودەمانەدا بیری لەوە کردەوە، گوێ لە تەلەفۆنەکانی (عەلی حسن سلامە) بگرێت، ئەودەمانە ئەو لەگەڵ (ئەبو نچال) قسەی دەکرد، پلی بە تەسجیلەکە وەنابوو خۆشی گوێ لە قسەکان راگرتبوو، کە گوێی لە ئاخاوتنەکە راگرتبوو، هەستیکردبوو وا ئەو دووکەسە پلان بۆ کوشتنی (مەلیك حسین) دادەرێژن و بەنیازن لەکاتی ئامادەبوونی ئەو لە کۆنگرەی لوتکەیی سەرانی عەرەبی کە بڕیارە لە (الرباگ) بگیرێت بیکوژن.

ئامینە بە بیستنی ئەو قسانە تووشی شۆك دەبێت، بۆیە هەواڵەکە دەکاتە راپۆرتێك و یەکسەر رەوانەی مۆسادی دەکات، پاش ٣٦ دەقە نامەیەکی بۆ دێت کە نامەکە دووبارە رەوان بکاتەوە، ئیسرائیل بەو هەواڵە نیگەران دەبێت و ئەوان لە گیانی مەلیك حسین دەترسان. ئامینە پاش ١٣ دەقە لەمۆسادەوە

نامەیەکی خێرای بۆ هاتبوو، نامەکە زۆر سەرسورهێنەرو نامۆبوو، داواکاربوون ئەو بە هەر شێوەیەك بێت بەبیانوی پشکنینی منداڵەکانی سلامە سەردانی ماڵەکەی ئەو بکات، ئامینە پێی سەیربوو کەوا چۆن (جۆرجینا رزق) سەر بە هەوێ شووی بەو پیاوە کردووە..! چۆن شاەی جوانەکان شوو بە پیاوێك دەکات ژن و منداڵی تری هەیە، ئەوەی نەزانیبوو سلامە ژنی یەکەمی لە بنەماڵەی (ئەمین الحسینی)یە، ئەو ژنەش دایکی منداڵەکانیەتی.

لەو کۆمەڵکوژییەی پاشان ناوی نرا (ئەیلول الاسود _ ئەیلولی رەش) کە تێدا سەدان کەسی بێتاوانی تێدا کوژراو پاشان ناوەکەی کرا بەناوی نهێنی تیمە تایبەتیەکەی یاسر عرفات، کە سەرۆکایەتییەکەی ئەو تیمە سپێردرابوو بە سلامە، یەکەمین دەستڕێژییەکەشیان (وصفی التل)یان کوشت، پاشان دەستیان درێژترکرد لەو ناو ولأتانی ئەوروپییدا هاوولأتی ئیسرائیلیان دەکوشت، سلامە بەئاشکرا بیری لە کوشتنی مەلیك حسین کردبۆوە، بەڵام مەلیك بەختیاربوو کە دەسەڵاتدارانی حکومەتی مەغریبی توانی ئەو دوو دەستە کۆماندۆە فەڵەستینییە بگرێت، کە بۆ ئەو مەبەستە لە ئەسپانیاوە هاتبوونە ئەو ولأتە، کە عرفاتیش لە کۆبوونەوەکە ئامادەبوو، بەڵام مەسەلەکەیان لە کۆبوونەوە لوتکەییەکە نەورووژاند، کە تێدا عرفات چەندین دەسکەوتی لەولأتانی عەرەبی بۆ رێکخراوی رزگاری فەڵەستین بەدەست هینابوو، هەر لەو کۆنگرەیەدا بڕیاردرا رێکخراوەکە ببێتە نوێنەری شەرعی و یەکەمی میللەتی فەڵەستینی، هەر ئەو رێکخراوەش دەتوانێ خەبات بکات و خەم لە بەدیهێنانی مافە شەرعییەکانیان بخوات.

****

ئەوەی ئامینە لە گوێگرتن لە تەلەفۆنی سەرکردە فەلەستینییەکان دەیکرد هەرگیز نەکرابوو، بۆ ئەو مەبەستەش دەستەخوشکەکەی (خدیجە زەران)یش بۆ هەمان مەبەست بەکاردەهێنا، لەودەمانەش سەرەتای شەڕی ناوخۆی لوبنان سەری هەڵدەدا، دەستەکانی ئەیلولە رەشەکە سەرقاڵی کارو بەرنامەی تربوون، ئامینە بیری لەوە کردەوە لە بەیروت بڕوات و بەرەو تەلئەبیب بۆی دەرچێت، بەڵام لەناکاو بەبیری هاتەوە کاتی خۆی داوایان لێکردبوو کۆشش بکات بچێتە ناو ماڵی سلامە، لەوێ دەتوانێ لیستی ناوی پیاوەکانی موخابەراتی فەلەستینی دەست بکەوێت. ئامینە وەك جاران سلامەی لە هوتێلی کۆرال بیتش بینیبوو، کە پرسیاری منداڵەکانی لێکردبوو، هەلەیەکی گەورەی کردبوو، ئەو وشەیەی کە لە منداڵەکانی پرسیبوو، وشەیەکی کوشندەبوو، بۆنی خوێنی لێهات، پیاوەکە زۆر سەرسام بوو، ئەو ژنە چۆن دەزانی ئەو منداڵی هەیە، هەرگیز کەس ئەو پرسیارەی لێ نەکردووە، بۆیە بڕیاریدا باش لەو رابردووی ئەو ژنە بکۆڵێتەوە، داوای لە پیاوەکانی کرد بەپەلەو زۆر بەبایەخەوە سۆراخی رابردووی ئەو ژنەی بۆ بکەن، هەمووڵایەك کۆششیانکرد بزانن، ئەو دکتۆرە ئوردنییەی کە ناوی (ئامینە داود المفتی)یە کێیە، ماڵی باوانی لە گەڕەکی (صویلح) عەمانی ئوردن ژیاون، کەیەکێکە لە گەڕەکە نایاب و خۆشەکانی عەمان، کە وەڵامی سۆراخی ژنەکە گەڕایەوە، وتیان راستە ئەو ژنە دکتۆرەو بۆ خوێندن رووی لەوڵاتی نەمساکردووە، لەبەرئەوەی لەگەڵ ماڵەوەیان رێکوباش نەبووە، بۆیە بڕیاریداوە عەمان جێبهێڵێت و لە عەمان دووربکەوێتەوە، بەو قسانە سلامە دڵی هێمن دەبێتەوەو بڕوای بە ئامینە نوێ دەکاتەوەو ترسی نامینێت.

سلامە ترسی لە ئامینە المفتی نەمابوو، تا رۆژێکیان لە فرانکفۆرتەوە نامەیەکی لە گەنجێکی فەلەستینی بۆ هاتبوو، لەوێ تێدا نووسرابوو، کەوا

گەنجێکی فەڵەستینی کە چەندجارێك بەیەکەوە لە کافتریایەك لەگەڵ گەنجێك دانیشتووەو ئەو وتوویەتی:

(کەوا ئەو هاورێیەکی جوولەکەی نەمساوی هەبووە، کە بە مادەی زۆری بێهۆشکەر مردووە، براکەی ئەو فرۆکەوان بووەو کیژێکی موسلمانی هێناوە، کیژەکە عەرەب بووە، بەیەکەوە لەگەڵ براکەی بەرەو ئیسرائیل رایانکردووە، کیژە عەرەبەکەش لەترسی موخابەراتی وڵاتانی عەرەبی داوای لە براکەم کردووە، بچنە ئیسرائیل و لەوێ بژین).

قسەی ئەو جوولەکەیە لەلای ئەو کوڕە فەڵەستینییە سەرەداوێکی گرینگ بوو. لە نامەکەدا نوسرابوو کەوا ئەو کیژەی شووی بەو جوولەکەیە کردبوو، لە نەمسا لە کۆلیژی پزیشکی دەروونی دەیخوێند، کە سورییەکان فرۆکەی مێردەکەیان خستبووە خوارەوەو مێردەکەی بێسەروشوێن بووە، ژنەکە لە حەژمەتاو بۆ تۆڵەی مێردەکەی بەرەو لوبنان رۆیشتووە. بەو نامەیە رادەی گومانکردن لە ئامینە زۆر زۆربوو، سلامە ترسی ئەوەی پەیداکرد بوونی ژنە جاسووسێکی عەرەب لەناو ریزی فەڵەستینییەکان کارەساتە.

سلامە زۆر بەپەلە نامەیەك رەوانەی ئەورووپا دەکاتەوەو تێدا داوایکردبوو، دووبارە لێکۆڵینەوە لەگەڵ گەنجە عەرەبەکە بکەنەوەو زۆرتر کاری لەسەر بکەن، ئەگەر ویستی کوڕەکە ببەنە ڤییناش، لەپەراوێزی نامەکەش نووسیبوی زۆر بەپەلە. سلامە چاوەروانی وەڵامەکەی نەکردبوو، یەکسەر فەرمانی دابوو سەرژمێری ناوی هەموو ژنە دکتۆرە عەرەبەکانی ناو نەخۆشخانەکانی ناو فەڵەستینییەکان و لوبنانییەکانیشم بۆ بکەن. سلامە گەنجێکی زۆر لێزان و زیرەك

بوو، لەتەمەنی ١٥ ساڵی بەچاوی خۆی بینیبووی کە چۆن جوولەکە باوکیان کوشتووە، وەك هەزارەها فەڵەستینی تر لە خیوەتگاکان بەهەژاری و بەبرسیەتی لە خیوەتگە بێ ئاوو کارەباکان ژیاوە، لە نابلس قۆناخەکانی خوێندنی بەپلەی زۆر باش تەواوکردووە، پاش تەواوکردنی دواناوەندی، زەمالەیەکی لە زانکۆی ئەمریکی لە بەیروت وەرگرتووە، کە مەڵبەندێکی رۆشنبیری گەورەو فراوانی فەڵەستینییەکان بوو، کە لەزانکۆ وەك ئەندازیار دەرچووە، یاسر عرفاتی ناسیووە، ئەوەی تازە رێکخراوی رزگاریخوازی فەڵەستینی دامەزراندبوو، پاش ئەو دیمانەیەی هەموو بوارەکانی ژیانی گۆڕا، پاش ماوەیەك کرابوو بە سەرکردەی هێزی ١٧و پاشان بە سەرۆکی موخابەراتی فەڵەستین (رصد) دانرا، پاشان کراوە بە سەرۆکی چالاکییەکانی رێکخراوی ئەیلولی رەش، کە بە مووشەکانیان ئیسرائیلیان هەراسان کردبوو، سلامە لە دۆزینەوەی بەکرێگیراوو جاسووسەکانی ناو ریزەکانیان لێهاتوو و زانابوو، لەماوەیەکی زۆر کەمدا توانیبووی ٢٠ کەسیان بدۆزێتەوە، لەسەردەستی پیاوانی موخابەراتی میسری چەندین خولی بەهێزکردنی دیبوو، ئەو زۆر شەیدای راونانی جاسووسەکانی مۆسادبوو، چەند جاریش لە کوشتن دەربازی بووە.

بەپەرۆشەوە چاوەروان بوو، تا نامەیەکی بەدەست گەیشتبوو، تێدا ئاماژە بەو کرابوو کەوا لەناو شاری بەیروت ژنێکی دکتۆر وەك جاسووسی مۆساد هەیە، ئەویش ناوی ٣٧ دکتۆری ژنی لەبەردەم دابوو، لەوانە چواریان خوێندنیان لە نەمسا تەواوکردبوو، لەوانە یەکێکیان شووی نەکردبوو، ئەویش ئامینە داود المفتی بوو. پاش هاتنی ئەو نامەیە سلامە فەرمانی دابوو ئەو چوار پەرستیارە بخرێنە ژێر چاودێری زۆر وردەوە، بیست و چوار سەعات چاودێرییان بکەن، هەموولایەك بەپەلەبوون زوو بگەنە راستییەکان و جاسووسەکە بدۆزنەوە، ئامینە

لەبەرئەوەی لەو کارە شارەزاو لێزان بوو، باش لە چاودێریکردنی دەزانی، بۆیە هەستیکردبوو، کەسانێك هەیە بەوردی چاودێری دەکەن، هەستیکرد بواری ئازادی گەڕان و سووڕانەوەکانی تەسك کراوەتەوە، سەرەتا ویستی ئامێرە بێتەلەکەی لەکۆڵ خۆی بکاتەوە، چونکە ئەوەیان بەرەو پەتی سێدارەی دەبات، دوانامەی بە بێتەلەکی نارد کە تێدا نووسیبوی:

(ئار. کیو. ئار. لە دوێنێیەوە شەوو رۆژ چاودێرییم دەکەن، من ترساوم، من نیگەرانم.. لەترسانە گیانم دەردەچێت.. دەربازم بکەن.. شالۆم).

پاش نیو سەعات وەڵامەکەی وەرگرتەوە، کە تێدا نووسرابوو:

(ئامێری بێتەلەکەت لەنهۆمی سەرەو لەناو بەرمیلەکەی زبڵ دانێ، شوفرەکان بسوتێنە، بەرێگای ئوتومبێلەکان بەرەو دمشق وەرە، لەوێ لە قاوەخانەیەك نامەیەکت دەگاتێ).

ئامینە بە نامەی گەورەکانی دڵی خۆش بوو، دەست بەجانتایەکی گچکە لە شوقەکەی بەراکردن و دڵەڕاوکێ دەرچوو، بەدڕندەترین شێوەی دەربازبوون و راونان جاسووسە ترساوەکە دەرۆیشت، گەیشتە گەراجی پاسەکانی دمشق، گەیشتە ناو پاسەکە هەستیکرد دەربازی بووە، لەناو پاسەکەدا دوو پیاوی ئەمن لەسەر سەری وەستابوون، لەوێ دەمی دەگیرێت و ترس دایدەوەشێنێت، لەوێ هەستیکردووە، ئەو رۆژە دوا ساتی خیانەتەکەیەتی، کە تێگەیشتووە دواساتی تەمەنیەتی بۆیە بڕیاریداوە بەدەست فەڵەستینییەکان نەمرێت، بە جولەیەکی

بێشعوری دەستی بۆ قژی بردووە، تا کەبسولە ژەهرە سیانیدەکە دەربهێنێت و قووتی بدات، بەڵام دوو پیاوەکەی سەرسەری زوو دەستیان گرتووەو کە پسولەکەیان لە ناودەستی دەرهێناوە، توند قۆڵبەستیان کردووەو بۆ ناو بیجۆیە ستێشنەکەیان کە لەپشت پاسەکە بەدەرگاکراوەیی چاوەروانی دەکردن راپێچیان کردبوو، هەردوو پیاوە ئاکار وشکەکان لە تەنیشتیبوون، لەودەمانەدا ئەو قاچەکانی بۆیان نەدەکرا هەڵیگرن، هەردوو پیاوەکە لەسەر ئەرزەکە بەرزیانکردەوە، فڕێیاندابووە ناو ئۆتومبێلەکەی وەك با بەرەو گەڕەکی الفکهاتی فڕاندبووداین، لەوێ لە ژوورێکی بن ئەرزی دایاننابوو، هەردوو دەستیان بە کەڵەپچەی ئاسن بە دیوارەوە گرێیان دابوو.

ئەو گیراوو قۆڵبەستکرا بەڵام تا ئەو ساتەش یەك بەڵگەیان لەسەر ئەو ژنە نەبوو، هیچیان لەسەری نەبوو، راپۆرتێکیان لە ئەورووپاوە سەبارەت بە پاکی یان بە خیانەتەکەی ئەو نەگەیشتبووە دەست، بەڵام لەو ترس و دڵەڕاوکێیەی لەو بەدیدەکرا گومانی پەیدادەکرد، چونکە لەو جۆرە ئاکارەو لەو شێواوییە پێناسەی خیانەتی لێوە دەبینرا، هەموویان هەستیانکرد ئەوەیان کارێکی گەورەیە، ئەو ژنە دکتۆرە خۆبەختکەرە تاوانێکی زۆر گەورەی کردووە، کە مادەی ناو کەپسولەکەیان تەحلیلکرد، پیاوانی ئەمن، دڵنیابوو ئەوە ژنەی کە لایان گیراوە جاسووسەو خیانەتی گەورەشی کردووە، زانیان یەك دڵۆپە لەو سیانیدە بەشی کوشتنی یەك فیل دەکات، بۆیەش دەبووایە ئامینە بۆ چەند رۆژێك بێ لێپرسینەوە جێبەهێڵن، بەوەش بەیەکجاری دادەوەشێت و دەرووخێت، دەستەیەکی تایبەت بۆ دۆزینەوەی بەڵگەو راپۆرت و کەرەستەی تر سەردانی شوقەکەیانکرد، زۆر بەوردی شوقەکەیان چەندجارێك پشکنیبوو، بەڵام هیچیان تێدا نەدۆزیەوە، بەڵگەیەکیان دەست نەکەوت کەوا ئەو ژنە جاسووس بێت، ژنەکە بواری لەپێش بوو خۆی

دەریازبکات، دەبووایە خۆی راگرێت، ئەوان هیچیان لەدەستدا نەبوو، بەڵام گومانیان لەو قورئانە پیرۆزە پەیداکردبوو، کە لە شوقەکەی ئەو دۆزرابۆوەو چەند لاپەرەیەکیش قرتابوو، لاپەرە قرتاوەکانیش بریتی بوو لە سورەتی (بنی ئسرائیل)و لاپەرەو نیوێکی سورەتی (الکهف)بوو، ئەوەیان دەزگای (رصد)ی سەرسام کردبوو، ئەو دەزگایەی لەژێر سەرکردایەتی أبو أیاد (صلاح خلف) باوکی رۆحی موخابەراتی فەڵەستینی و رێکخراوی ئەیلولی رەش کە بە سەرۆکایەتی (عەلی حسن سلامە)ی سەرۆکی چالاکییەکان و دینمۆی بزوێن و بلیمەتی لێهاتوویبوو، ئەو دەزگایە یەکێك بوو لە نهێنیترین دەزگاکانی ناو رێکخراوی رزگاریخوازی فەڵەستینی، کاری سەرەتایی ئیستخباراتی و کاری قەڵاچۆکردنی جاسووسیان دەکرد، لەناو ئەو دەزگایەش یەکەیەکی نهێنی چالاکییە تایبەتیەکانیان هەبوو، لە وڵاتانی لوبنان و میسرو ئوردن و مەملەکەتی عەرەبی سعودی و کویت و سوریا یەکەی تایبەتی نهێنییان هەبوو، نەدەکرا ژمارەی ئەندامەکانی بزاندرێت، أبو أیاد مامۆستای یەکەمی جاسووسەکان بوو لە رێکخراوەکە، هەر ئەویش بەرپرسی ئاسایش و دەزگا نهێنییەکانی بوو، کە راپۆرتی ئامینەیان لەبەردەم دانابوو، بە سلامەی وتبوو:

(سلامە ناکرێ ئەو ژنە عەرەبە سزابدرێت، تا بەڵگەیەکی لەسەر نەدۆزرێتەوە، بەڵگەکانیش بەباشی تاوانەکانی دەسلمێنن، دەبێ چاوەروانی دوا راپۆرتی پیاوەکانی ئەورووپامان بکەین، تا راپۆرتەکە نەگات، ئێوە هیچ ناکەن، سزاو لێپرسینەوەی لەگەڵدا ناکەن).

له ولاّتانی ئەوروپاش پیاوانی موخابەراتی فەلەستنی سەرگەرمی دۆزینەوەی ئەو گەنجەبوون کە شتێکی لەسەر ئامینە دەزانی، ئەو کورەی لە فانکفۆرتەوەش بۆ ئەو مەسەلەیە هاتبووە ڤیینا لەگەڵیاندا دەگەڕا، بەو کورە سەری داوەکە دەدۆززرایەوە، بەیەکەوە لە کوچەو باخچەکانی ئەو شارە گەڕان هیچیان دەست نەکەوت، کەسیان نەدۆزیەوە، بۆیە بەناچاری بیریان لەوە کردەوە، لە تۆماری ناوی ئەو هاوولاّتیانە بگەڕێن کە ژنی بێگانەیان هێناوە، ئەوەش کارێکی ئاسان نەبوو، دەترسان پیاوانی مۆساد لە ڤیینا هەست بەوە پشکنینە بکەن، دەبووایە کارەکەیان زۆر بەنهێنی بکەن، زۆر ئاگاداری خۆیان بن، بۆ ئەو مەبەستەش نووسراوێکی ساختەیان بەناوی سەفارەتی ئوردنی لە ڤییناکردو داوایان لە نووسینگەی هاوسەرگیری بێگانەکان کردبوو ئەدرێس و زانیارییمان لەسەر ئەو ژنە ئوردنییە بدەنێ، لەوێ وێنەیەکی پسولەی مارەییەکەی ئەوو پیاوە جوولەکەیان دەسکەوت و نوێنەریان بە فڕین پسولەکەی گەیاندبووە بەیروت، لەو دەمانەش پیاوانی رصد لە ڤیینا هەڵیانکووتایە سەر شوقەکەی ئامینە لە ڤیینا، لەناو کەلوپەلەکانییدا دەفتەری گچکەی بیرەوەرییەکانی ئامینەیان دۆزیەوە، بەکورتی سەرەدێری بیرەوەرییەکانی تێدا تۆماربوو، نووسیبوی چۆن لە بەیروت کاریکردووە، چۆن سەفەری ئیسرائیلی کردووە، مەشقی لە کێندەرێ و لەسەرچی کردووە.

****

پاش سۆراخێکی زۆرو پشکنینی ورد لە ڤییناو لەناو شوقەکەی گەیشتنە ئەنجام کەوا ئامینە ئەندامی مۆسادە، هەموو بەڵگەکانیان لەپێش کەسێکی لێزانی وەك (أبو أیاد)یان دانا، بۆیە بەخێرایی گەمارۆی ئامینەدا، ویستیان هەموو

چالاکییەکانی پێ ئاشکرابکەن، ئەوان دەیانزانی زۆر لە نەبەردی فیداییەکان سەری نەدەگرت، جاسووسێکی زۆر وریا هەیە زانیاری و پلانەکان زوو دەگەیێنێت، دەیانزانی لەناو بەیروت و لە دەرەوەشی مۆساد دەستی وریاو ئاگاداری هەیەو تۆڕێکی مۆساد کاردەکات. قسەدەرهێنان لە ژنێکی جاسووس بۆ دەزگای موخابەراتی فەڵەستینی نوێ و تازەبوو، ئەوان زۆر لەگەڵ پیاوانی جاسووس کاریانکردبوو، لەوانە باش شارەزابوون، بەڵام لەگەڵ ژنێك ئاسان نەبوو، بۆیە سلامە بۆ ئەو حالەتە بیری لەبەرنامەیەکی تر کردەوە، ویستی بە فێلێك لەگەڵ ئامینە هەڵسوکەوت بکات، بۆیە بە ژنەکەی وتبوو:

(موشیەی مێردت لەلای سورییەکان دیلە، لەو رۆژانە لەگەڵ دەستەیەکی تر لەگەڵ ئیسرائیلییەکان گۆڕدرانەتەوەو ئەو گەڕاوەتەوە ئیسرائیل، ئەو هەواڵەش لە رۆژنامەکان بڵاوکراوەتەوە).

ئەو قسەیان بۆ ئەوەبوو بە ژنەکە بڵێن، فەرموو تۆ ئەوەندە کارت بۆ مۆسادکردووە، ئەوەندە دڵسۆزی مێردەکەت بوویت، ئەوا ئەو ئازادەو مۆساد ئەوەش باش دەزانێت، ئینجا تۆیان ئاگادار نەکردیتەوە، بزانە تۆ چەند بێ قیمەت و بێبایەخی، تۆیان لەلا گرینگ نییە، ئەوەندە تۆیان ویستوە تا کارت بۆیان کردووە، دەبی هەست بەشەرم و شوورەیی بکەیت، بۆ کێ و لەگەڵ کێ کارت کردووە. تا راستی قسەکانیان بۆ ژنە گیراوەکە نیشانبدەن، رۆژنامەیەکیان بەو هەواڵە هەڵبەستراوەیان نیشاندابوو، لەرۆژنامەکەو لەلاپەرەی یەکەمیدا وێنەی مێردەکەی لەناو دەستەیەك لە برادەرەکانیان دیاربوو، لە وێنەکە دیاربوو مێردەکەی لەگەڵ دەستەیەك لە کارمەندانی خاچی سووری نیودەوڵەتییە، دیارە کەوا رۆژنامەکە یەك دانەی بۆ ئامینە چاپکرابوو، ئەویشیان لەپێشی دانابوو.

بەیانیەکیان کە نانی بەیانیان بۆ هێنابوو، پاسەوانەکە ڕۆژنامەیەکی لەدەست بوو لە لاپەڕەی یەکەمی وێنەی موشیەی مێردی لەسەربوو، ژنەکەش زۆر لە پاسەوانەکە دەپاڕێتەوە هەواڵی سەر وێنەکەی بۆ بخوێنێتەوە، پاسەوانەکە ڕۆژنامەکەی بۆ لەسەر ئەرز داناوە، ژنە دەست بەزنجیرەکە توانی هەواڵە هەڵبەستراوەکە بخوێنێتەوە، دڵنیابوو کەوا مێردەکەی ئازادکراوەو بەزیندوویی گەڕاوەتەوە ئیسرائیل، بەو هەواڵە شادی و خەم لە ئاکاری بەدیکرا، هیچی لەدەست نەما یەك بەدەنگی خۆی هاواری لیهەڵساوە، ئاگای لە ژانی دەستەکانی نەماوە، سەری لە دیوار داوەو، هاواری کردووەو وتوویەتی:

(موشیە بگەرە فریام، ڕزگارم بکە، زوو وەرە..!).

****

لە ٨ ی سیپتەمبەری ساڵی ١٩٧٥و پاش نۆ ڕۆژ لە گیرانەکەی، بۆ لێکۆڵینەوە ئامینە المفتی یان بردە نووسینگەی ئەفسەری لێکۆڵینەوەی موخابەراتی فەڵەستینی، أبو داود بەئوسلوبێکی هێمنانە لێپرسینەوەی لەگەڵدا کردبوو، دەستنووسەکانی خۆیان نیشاندابوو، بەدەستنووسەکانی خۆی کە لە شوقەکەی لە ڤیینا هێنرابوون، ڕووبەڕووی بوونەوە، ئەویش وەك نەخۆشێکی دەروونی و نەخۆش بە زیندەخەون لەگەڵیان دەجوولایەوە، ئینکاری هەموو شتەکانی کردو وتبووی:

من بەخەیاڵ زۆر شتم داڕشتووە، داواکرابوو أبو أیاد بەزووترین کات کارەکەی تەواوبکات، ناوی ئەندامەکانی تۆڕەکەیان بۆ ئاشکرابکات، هەرچەند ئەو

دوابکەوێت ئەگەری ئەو هەبوو ئەندامەکان لەدەست دادگاو لێکۆڵینەوە دەربازیان ببێت و کەسیان پێ دەستگیرنەکرێت، لەیەکەم ڕۆژدا ١٨ سەعات کاریان لەگەڵدا کردبوو، بەڵام ئەو هیچی نەدرکاندبوو، بۆ هەموو پرسیارەکان وەڵامی مەنتقی ئامادەی هەبوو، بەڵام لەیەك شت نەیتوانی خۆی دەرباز بکات، بۆچی ژەهری سیانیدی لەناو قژی شاردبۆوە، ئەو کەبسولە ژەهراوییەی بۆ چ بوو، لەبەرئەوەی خۆی تەندروستی دەروونی خوێندبوو، بۆیە وەڵامەکانی دروست دەدایەوە، لە وەڵامی بوونی ژەهرەکە وتبووی:

(من نەخۆشی دەروونییم هەبووە، بۆیەش بیرم لە خۆکوشتن کردیتەوە.!).

بەڵام پیاوەکانی سەر بە موخابەرات پێیان وتبوو:

(ئەو جۆرە ژەهرە لەبازاردا نیە، تەنها دەزگاکانی موخابەرات بۆ دەربازبوونی جاسووسەکانیان لە لێکۆڵینەوە بۆ جاسووسەکانیان پەیدای دەکەن، کەواتە ئەو ژەهرە تەنها لەو کارانەو بەو دەزگایانە پەیداو مەیسەردەبێت، بۆیەش ئەو ژەهرە نیشانەی ئەوەیە تۆ لە دەزگایەکی لەو شێوەیە کاردەکەیت).

أبو أیاد زانی ئەو شێوە لێکۆڵینەوەیە لەگەڵ ئەودا سوودی نییە، بۆیە ئوسلوبی ئازارو ئەشکەنجەیان گرتەبەر، کارەکە کەوتە بن دەستی هاوڕێیانی (أبو هول)، تێگەیشتن کارەکە بەوان تەواو دەبێت.

ئامینە دەیزانی بەڵگەکانی موخابەراتی فەڵەستینییەکان لاوازەو بەوە ناتوانن تاوانباری بکەن. لەبەرامبەر ئەوەش فەڵەستینییەکان لەو دەترسان دەسەڵاتدارانی لوبنان داوای بکەن، چاکیش دەیانزانی ئەوانیش سووك و ئاسان

ئازادی دەکەن، بەڵگەشیان ئەوەبوو ئەو ژنە عەرەبە لە ڤییناوە هاتووتەوەو ماوەیەك لە ئوردوگا فەڵەستینییەکان بەخۆڕایی کاری پەرستیاری و خەیری کردووە، زۆریش دڵسۆزانە خۆی ماندووکردووە، بۆیە لەجیاتی سوپاس و ستایش ئازاری دەدەن، ڕەنگە سەرپشکی بکەن لەنێوان دەرچوونی لە بەیروت یان مانەوەی لەو وڵاتە. بۆ نەهێشتنی ئەو داوایە، أبو أیاد سەردانی (شیخ بهیج تقی الدین)ی وەزیری ناوخۆی لوبنانی کردبوو، لەوێ داوایکردبوو، کەوا هەردوولا هاوکاربین بۆ دۆزینەوەی تۆڕە جاسووسییەکانی مۆساد کە بەدرێژی و بەپانی وڵاتەکە دەسووڕێنەوە، بۆیە داوایانکردبوو ئەو ژنە سێ ڕۆژی تریش لەلای ئەوان بمینێتەوەو لەو سێ ڕۆژەدا لێکۆڵینەوەکانی لەگەڵدا تەواودەکەن، بەوەش ئەندامانی تۆڕەکەی دەدۆزینەوە، وەزیرەکە ڕازی بوو گیراوەکەیان بۆ ئەو ماوەیە دیارکراوەدا لەلایەن بمینێتەوە.

ئامینە کەلەپچە لەدەست و لەپێیان بردەوە ژێرزەمینەکەیان، فەڵەستینیەکان بیریان لەوکردەوە شوێنەکەی بگۆڕن، نەوەك لوبنانییەکان لەوێ داوای بکەنەوە، یان دەستەیەکی مۆساد بیفڕێنن، یان ئەگەر نەکارن ڕزگاری بکەن، نەوەك وەکیلەیان شتێ بڵێت و ناوی کەسانی تر بدرکێنێت، ناوچەکە بتەقێنەوەو ئامینەش بکوژن، بەڵام صلاح خلف (أبو أیاد) وایدەزانی ئەگەر بگوازرێتەوە شوێنێکی ترسناك و نوێ لەوێ زووتر دان بە ناوی ئەندامانی تۆڕەکەی دەنێت و زۆر شتیان بۆ ئاشکرادەکات، هەموو کۆکبوون لەسەر ئەوەی ژنەکە بگواسترێتەوە ناو ئەشکەوتی (السعرانە) لەخوارووی لوبنان، نزیك لەکەنارەکانی دەریای ناوەراست، کە ئوردگاکانی فەڵەستینیەکانیش لەوێ نزیکە.

لەژێر چاودێرییەکی زۆرەوە بە ئوتومبێلێکی داپۆشراودا، ئامینەیان گواستەوە ئەشکەوتەکە، ئوتومبێلەکە دوو سەعات ڕۆیشت، بە گەیشتنیان ئەویان

له ئوتومبێلەکەیان دابەزاند، بە رێگایەکی سەختی شاخاوییداو بە رۆیشتنی دوو سەعاتیش، لەگەڵ (أیاد خشنه) بردیان، لەوێ دەمامکەکەی سەر دەموچاویان لادا، کە چاوی کردەوە، سام گرتی. نەیدەزانی شوێنەکە کێندەرێیە، لەکام ناوچەیە، لەوێشەوە بردیانە شوێنێکی تاریکی ترسناك. زۆر هەستی بەترس کردبوو، هەرگیز لەژیانیدا ئەوەندە نەترسابوو، لەوێ کیژێکی لەتەمەنی خۆی بە بەستراوی بینیبوو، گشت گیانی خوێن بوو، هەموو ئەندامێکی جەستەی خوێنی لێدەچوورایەوە، کیژەکە ماندوو و برسی و تێنووبوو، پارچە نانێکی رەشی رەق و شەربەیەك ئاوی پیسیان بۆ دانابوو، لەودەمانەدا پیاوێك فەرمانی بە پاسەوانەکان کرد دەست و قاچەکانی بە زەنجیر لەپشتڕا ببەستنەوە، تا أبو هول دەگاتە شوێنەکەو هەڵیواسن، بێجگە لە ئازارەکانی بەدەنی، لەرووی دەروونیش ئازاری زۆریان دەدا، پیاوەکان لەبەر چاوی ئەو کیژەکەیان گوللەبارانکرد، بەڵام پاشان بۆی روون بۆوە کەوا کوشتنەکە شانۆگەرییەك بوو بۆ ترساندنی ئەو نمایشیان کردبوو، تا بەو دیمەنە ئامینە بروخێت و هەموو شتەکان بەئاسانی بڵێت، ئەگەرچی کیژەکە رەگەزنامەی فەرەنسیشی هەبوو، بەڵام لەگەڵ فەڵەستینییەکان کاریدەکرد.

****

له ئەنجامی ئازاردانا هاواری ئامینە بەرزدەبۆوە. لەودەمانە یەکێك داوای دەکرد بەسە بەوەستن، ئێستا هەموو شتەکان ئاشکرادەکات وازی لێبهێنن. لەپێش چاوی أبو هول، بۆ لێپرسینەوە ئامینەیان بردە ناوچەیەکی چۆڵ لە (الجبل)، لەوێ هیچ دەزگاو ئامێرێکی تۆمارکردن و دەنگ وەرگرتنی لەبەرچاوان لێوە نزیك نەبوو، بەڵام لەراستیدا لەناو جێبێك کە چەند مەترێك لێوەیان دووربوو،

دەنگەکەی تۆماردەکرا، عەقید أبو هول لەگەڵیدا دەستی بە لێکۆڵینەوەکرد، لەوێ لێی پرسی:

کێ بەرپرسی یەکەمی تۆیە لە مۆساد؟ بەڵام ئەو لە وەڵامدا وتبووی:

زۆرم تێنووە، وا خەریکە دەخنکێم. هێشتا قسەکانی تەواو نەکردبوو،، ئەفسەرەکە بە پاسەوانەکەی وتبوو، ئاگر لە پشتی بەردەن، بە گورزی توند بیسوتێنن، بۆیە یەکسەر وتبووی:

ناوی ئاشیتوف بوو. ئەویش پرسیبووی:

(کوانی ئامێری بێتەلەکەت، کوانی شوفرەکانت.؟).

تەماشایەکی گورزەکەی کردبوو، بەترسەوە لە وەڵامدا وتبووی:

(ئەو فەرمانی پێکردم، بێتەلەکەو شفرەکان فڕی بدەمە ناو بەرمیلەکەی زەبڵی، نۆتەی شفرەکانیش کەلەناو لاپەرەی قورئانێکدا شاردبوومەوە بسوتێنم).

تا زۆرتر درۆ نەکات و کارەکەیان دوا نەخات، ئازاردانەکانی لێ توندترکردبوو، ئەو وتبووی:

(مێردەکەم کەسێکی سەر بە مۆسادبوو، منی بۆ ئەوە هێنابوو تا کاریان بۆ بکەم.!).

پیاوەکە تەنها ئەوەندەی لەو دەویست، بۆیەش دانی بە زۆر شت دانا، پێیوتبوو، ئەگەر شتەکان و ناوەکان نەڵێت، گوللەبارانت دەکەین، ئەویش ناوی هەموو هاوکارەکانی ناو لوبنانی بۆ ژماردبوون، لەوانە بەڕێوەبەری سنتراڵەکە، ئەوەی ژوورە نهێنیەکەی گوێگرتن لە تەلەفۆنەکانی بۆ دەکردەوە بواری بۆ

سازدەکرد گوێ لەهەموو ئاخاوتنەکان راگرێت، بەوەش زۆر لە قسەی سەرکردە فەڵەستینیەکانی دەبیست.

کە عەقید أبو هول گەڕایەوە سەر ئەفسەرەکەو سەبازەکانی ئەشکەنجەی ئامینەیان دەدا، هاواری کردبووە سەریان، کەوا بۆچی دەستتان نەرمەو توند ئازارتان نەداوە، تا ئەو دان بە شتەکان دابنێت، با هەموو جەستەی خوێنی پێدا شۆڕبێتەوە، من وامدەوێت، پاش جەولەیەکی تر لە لێدان و ئەشکەنجەدان، ئامینە بەیەکجاری دەبووڕێتەوە، ئەوەش مانای ئەوەبوو، ئەمجارە هەموو نهێنیەکان ئاشکرادەکات، لە لێپرسینەوەی ئەوجارەدا، لەبەرامبەر أبو هولدا، وەڵامی هەموو پرسیارەکانی داوەتەوە، وردو درشتی رۆژانەو بەسەرهاتەکەی خۆی بۆ گێڕاوەتەوە، لە رۆژی یەکەمی دەرچوونی لە عەمان و مانەوەی لە ڤییناو شووکردنەکەی بە پیاوە جوولەکەکەو بوونی بە جوولەکەو پاشان رۆیشتنیان بۆ ئیسرائیل و چۆن کراوە بە ئەندام لە مۆساد، کە تەحقیقەکەی تەواوکرابوو، دۆسیەکەی بەتەواوی رەوانەی پێش أبو أيادو یاسر عرفات کرابوو، بۆ بەیانی بەرێوەبەری سنترالەکە (مارون الحايك)و (مانویل عساف)و (خدیجە زەران)یان گرتبوو، بەڵام عساف خۆی لە نهۆمی پێنجەمی باڵەخانەکەی فرێدابووە خوارەوەو یەکسەر گیانی لەوێ دەرچووبوو، بەڵام دوو کەسەکەی تر کەوتنە بن دەستی موخابەراتی فەڵەستینی، ئەوانیشیان بردبووە هەمان شوێنەکەی ئامینە، بۆ ناو ئەشکەوتە تاریکەکە، لەوێ رووبەرووی ئامینەیان کردبوونەوەو لەپێش چاوی ئەوەو قۆڵبەستیان کردبوون، پاش لێدانێکی زۆر، دانیان بە هەموو شتەکان دانابوو، پاشان هەردوو لوبنانییەکەیان رادەستی حکومەتی لوبنانی کردبۆوە، تا خۆیان تەحقیقیان لەگەڵدا بکەن، هەرچەندی لوبنانییەکان داوای تەسلیمکردنەوەی ئامینە المفتيیشیان کردبوو، بەڵام

فەڵەستینیەکان رازی نەبوون بیدەنەوە دەست لوبنانییەکان، گوێیان نەدابووە فشارەکانی وەزیری ناوخۆی لوبنانی. وەزیرە لوبنانییەکە تووڕەببوو، بەڵام فەڵەستینییەکان بۆ وەرگرتنی زۆرتر زانیاری لە ئامینەو بۆ پاراستنی یەکە فیدائیەکانیان، داوای زۆرتریان لەو زانیاریانە دەکرد کە ئامینە بۆی سەلّماندبوون ئەو سەر بە مۆسادبووە، ئەوان دەیانویست بزانن کام پلان و بەرنامەی بەوان داوە، دەیانویست تەواوی ئیعترافەکانی لێ دەربهێنن، بەڵام ئەو زۆری لەوان دەشاردەوە.

*****

ئامینە کە رۆژانەی خۆی لە کتێبێکی گەورەی ٦٠٠ لاپەرەییدا بڵاوکردەوە، لەوێ باسی ئەوەی کردووە، کەوا لە رۆژانی لێکۆڵینەوەکانیدا زۆر زانیاری گرینگی لە فەڵەستینییەکان دەشاردەوە، هەمووشتەکانی بۆیان ئاشکرانەکردووە. کە هەواڵی گیرانی تۆڕەکەی ئامینە لە رۆژنامە لوبنانییەکان بڵاوکرایەوە، هەموو دەزگاکانی مۆساد هەژانیان تێکەوت، سەرکردە گەورەکانی بەخێرایی کۆبوونەوە، بیریان لەوە کردووە، چۆن شتێکی بکەن پرۆسە ئەفسوناوییەکەیان بگەڕێتەوە، ئەگەرنا هەموو بڕواپێکراوەکانیان لەو وڵاتە دەردەچن، هەموو تۆڕەکانیان لەترسانا هەرەس دەهێنن، لەولاشەوە یاسر عرفات دۆسیەکەی ئامینەو چارەنووسەکەی خستبووە بن دەستی خۆی، عەلی حسن سلامە، زوو وتبووی، سەرۆك با ئەو ژنە ئیعدام بکەین، بەڵام ئەو رازی نەبوو، ئەو وایدەزانی بەو ژنە دەتوانن چەند گیراوو دیلی خۆیان لە گرتووخانەکانی ئیسرائیل دەرباز بکەن.

ئەودەمانەی ئامینە لەلای فەڵەستینییەکان لە زینداناُبوو، ئەو دەستوەستان نەبوو، لەگەڵ یەکێك لە پاسەوانەکانی بەناوی (حسن الغزاوی) تۆڕێکی دانابوو، بە پاسەوانەکەی وتبوو، ئەو لەبەرئەوەی مامێکی لە بلاتی پاشایەتی ئوردن بووە، گوایە ئەو لە کۆمەڵکوژی فەڵەستینییەکان لە ئەیلولی رەشدا دەستی هەبووە، بۆیە ئەویان گرتووەو ئەو هەموو تومەتەیان بۆی هەڵبەستاوە، بۆیە پاسەوانەکە دڵی پێ سووتابوو، پیاوەکەی ئیقناعکردبوو، ئەو دەتوانی بیباتە ناو ئیسرائیل، ئەگەر بەیەکەوە دەربچن بەئاسانی دەگەنە ناو ئیسرائیل، ئەوەش یەکەم چالاکی مۆسادبوو، کە ئەندامێکیان لە زیندانا پاسەوانەکەی خۆی رازی بکات هاوکاری بکات و بەیەکەوە بۆی دەرچن، بەڵام خەونەکەی نەهاتبوو دی، چونکە پاسەوانەکەی لەلای هاوڕێیەکی خۆی لە ئوردوگاکەیان باسی مەسەلەکەی کردبوو، بەرێوەبەرەکانی زیندانەکە چاودێری پاسەوانەکە دەکەن، تا رۆژێکیان دەستەجلێکی سەربازییان لێگرتبوو، کە بەنیازبوو لەبەر ئامینەی بکات و بەو جلەوە لە زیندانا رابکەن، سەربازە پاسەوانەکەیان گرت و لەمانگی ئوکتۆبەری ساڵی ١٩٧٦ گوللەبارانیان کردو کۆتە ئاسنینەکانی دەستوپێی ئامینەشیان قورسترو زۆرترکردبوو، بەو شێوەیە بە دیواریشیان بەستابۆوە، لەو رۆژەوە خواردن و خواردنەوەیان لەسەر کەمکردەوە، بۆیەش هەناوی بەرەو داوەشان دەچوو، لاوازو سیس بوو، بەو جۆرە پێنج ساڵ مایەوە، زۆر هیوای بە مردن دەخواست تا لەو ژیانە بەژانە رزگاری بێت.

رێکخراوی خاچی سووری نێودەوڵەتی لەگەڵ فەڵەستینییەکان خەریکی دانوستان بوو تا ئامینە بگۆڕێتەوە، بەڵام ئیسرائیل بۆ بەرامبەر بەو کەسی لاوازیان دانابوو، دەیانووت کەستان نادەینەوە، ئەگەر دەستی بە خوێنی ئیسرائیلییەك سووربێت، لەولاشەوە یاسر عرفات بەرامبەر بە ئامینە ئازادکردنی

دوو فیدائی فەڵەستینی دەویستەوە، ئەوانیش (محمد مەدی بسیسو) کە بە حکومی هەتاهەتایێ گیرابوو، کە لە ساڵی ١٩٧١ بە بەلەمێك چەند ئیسرائیلییەکی کوشتبوو، کەسی دووەمیش (ولیم نصار)بوو، کە ئەویش بە حکومی ئەبەدی زیندانی کرابوو، بەتومەتی کوشتنی سێ ئیسرائیلی لەساڵی ١٩٦٨ لەشاری قدس گیرابوو، ئیسرائیل داواکەی یاسر عرفاتیان لا پەسندنەبوو، نوێنەری رێکخراوی خاچی سووری نیونەتەوەیی بە یاسر عرفاتی وتبوو، ئەو ژنە لای ئەوان ئەوەندە نایێت، ئەو وەك خائنێك و ناپاکێك بۆ وڵاتەکەی و نەتەوەکەی و ئاینەکەی کاریکردووە، بۆیە بەو دوو کەسە نایگۆڕنەوە، لەوەڵامدا عرفات وتبووی ئەگەر ئەوە نەکەن، ئەوا لەسێدارەدانەکەی لەسەر شاشەی تەلەڤزیۆنەوە دەبینن، ئەوەش چارەنووسی هەرکەسێکە بۆ بەرژەوەندی ئیسرائیل و مۆساد جاسووسی بکات، بەو وەڵامە (ئێسحق حوفی) بێزارو نارەحەت دەبێت، چونکە ئەوەیان جاسووسەکانیان لەناو وڵاتانی عەرەبیدا دەترسێنێت و لە کارەکانیان ساردەبنەوە، تۆڕە جاسووسیەکەیان کە ملیۆنەها دۆلاریان تێدا سەرفکردووە ئیفلیج دەبێت، لەکۆتاییدا داوای فەڵەستینییەکان هاتە قبوولکردن. بۆیەش رێکخراوی خاچی سووری نێونەتەوەیی کەوتبوو کارکردن بۆ دۆزینەوەی وڵاتێك کە تێدا دیلەکانیان تێدا بگۆڕنەوە، نوێنەریان سەردانی وڵاتانی فەرەنساو ئیتالیاو یونان و بولگاریای کردبوو، دەرئەنجام وڵاتانی تورکیاو رۆمانیاو قوبرس رازیبوون بۆ گۆڕینەوەکە رێوشوێن دابین بکەن، لەکۆتاییدا هەردوولا رێکەوتن لەسەرئەوەی لەسەر خاکی قوبرس پرۆسەکە ئەنجام بدرێت، لەسەر زاری وەزیری ناوخۆی قوبرس لە ١٣ی فبرایری ساڵی ١٩٨٠ راگەیاندرا کەوا لە فرۆکەخانەی لارنکای نێونەتەوەیی پرۆسەکە دەکرێت، لەو رۆژەدا ئاسمانی فرۆکەخانەکە لەنێوان

سەعات ١٤:٠٠ تا ٢٠:٥٠ لەرووی هەموو فڕۆکەیەك داخرا، لەودەمانەدا هەموولایەك لەسەر ئاوو ئاگربوون.

****

دە ڕۆژ پێش ڕۆژەکە ئەفسەرێك لە سەرکردایەتی ڕێکخراوە فەڵەستینیەکە لە زیندانا سەردانی ئامینەی کردبوو، لەوێ بڕیاریدابوو کۆت و زنجیرەکەی لێبکەنەوە، فەرمانیش دەدا خواردنی لەپێش دابنێن، دەیویست کەمی ببووژێتەوەو کەمێ گۆشت بگرێتەوە، لەو دیمانەشدا چەند وانەی ڕەوشت بەرزیشی بۆ خوێندبۆوە، باسی ئەوەی بۆ کردبوو لە ئەنجامی کارەکانی تۆ کە دەرحەق بە وڵاتەکەت و نەتەوەکەت و کەسوکارەکانت کردووتە، خەڵکێکی زۆر بوونەتە قوربانی، تۆ بەرپرسی لە هەتیوبونی منداڵانی زۆر، بێوەژنی زۆریش، چەندین ماڵ و نواش رووخێنراوە، کە قسەکانی بۆ کردبوو، ژنەکە بەگەرمی و بەسۆزەوە گریابوو، کەس نەیدەزانی ئەو ژنە لە خۆشیان گریابوو، یان لە ئاکامی پەشیمانی بوو گریابوو، لە کتێبەکەی خۆیدا نووسیویەتی، کەوا قسەکانی ئەو ئەفسەرەی منی بینی، لە گوللە تۆپێك بەهێزتربو، ڕەشاشێك بوو جەستەی دەبڕیم.

لەبەیانی ڕۆژی ٩ی فبرایردا ئامینە بەنهێنی گواستراوەتەوە ئوردوگایەکی باشووری صیدا، ئێوارەکەی بەنهێنی و بەچاودێری و پاسەوانی ژمارەیەك ئوتومبێلی چەکدارەوە گەیاندراوەتە بەیروت، لەوێ بردوویانەتە ژووریکی ڕێکخراوەکە، پاش ئەوەی ١٥٦١ ڕۆژ وەك لە ڕۆژانەکەی خۆییدا حیسابی کردووە، لە ئەشکەوتی السعرانە مایەوە، وا دووبارە رووناکی دەبینێتەوە، لە بارەگاکە دوو کیژ هاوڕێیەتیان دەکردو لە ژوورەکەی لەگەڵی نوستن، بەڵام ئەو شەوەکەی خەوی لێ نەکەوت، ئەو دەیزانی ئەگەر بچێتەوە ئیسرائیل بواری

دەرچوونی نادەن، بەناچاری و بەنادڵییەوە دەبێ هەر لەوێ بژیت، لەوددەمانە دایك و بنەماڵەکەی بەبیردەهاتەوە، بۆیە لە سەرینەکەی هەڵساوەتەوەو هاواری دەکردو دەگریاو دەیووت:

(من نامەوێ بچمەوە ناو ئیسرائیل، لێرە دەمینێمەوە، لێرە لەسێدارەم بدەن، من دەخوازم بگەڕێمەوە ئەشکەوتەکەی السعرانە، رقم لە دەوڵەتی ئیسرائیلە).

لەوددەمانە لەوپەڕی شەرمەزاری و پەشیمانی بوو، دەپاڕایەوەو دەیووت:

(تکایە بمکوژن، لەسێدارەم بدەن، بادەست بەکەلەپچەوە بژیم، نامەوێ بچمەوە ئیسرائیل).

ئەفسەرەکەش پێیدەووت:

(تۆی خائین بە دوو کەسی پاڵەوان دەگۆڕینەوە.!).

کەزانیان رەوشی خراپە، دکتۆرێك هاتە ژوورەوەو دەرزییەکی بێهۆشی لێدا، بۆیەکەوتە خەوێکی قوڵەوە، لەئێوارەی ١٣ی فبرایری ساڵی ١٩٨٠ لەژێر چاودێرییەکی زۆرەوە گەیاندراوەتە فڕۆکەخانەی بەیروت، لەناو چەندین ئەفسەرو سەربازی فەڵەستینی و نمایندەی خاچی سووری نێونەتەوەیی، نەوەك فڕۆکەی ئیسرائیلی بیفڕێنن، بە فڕۆکەکە بەرەو ئەنقەرە سواری فڕۆکەکرا، فڕۆکەکە لەوێیەوە بە ئاسمانی یونان گەڕاوەتەوە قوبرس. ئەو رۆژە قوبرس لە رۆژێکی سامناك دەژیا، رۆژی وای بەخۆییەوە نەدیبوو، شەقامەکان بە زرێپۆشو چەکداری زۆرەوە گەمارۆدرابوو، لەسەربانەکان چەندین قەناس وەستابوون، فڕۆکەخانەکەش بەزرێپۆش دەوری گیرابوو. کە فڕۆکەکە دەنیشێت، چەندین زرێپۆش گەیشتن بۆ

پاراستنی رەوشەکە، هەموولایەك هەناسەیان راگرتبوو، کە فڕۆکەکەی کۆمپانیای (العال)ی ئیسرائیل نیشتەوە، ئەفسەرێك ئامینەی لەسەرشان هێنایە دەرەوە، زرێپۆشێك گەیاندیە ناو فڕۆکە ئیسرائیلییەکە، لەولاشەوە دوو فەڵەستینییە پاڵەوانەکەیان دابەزاندە ناو زرێپۆشەکە، گواستنەوەو گۆڕینەوەی هەردوولا لە فڕۆکەخانەکە تەنها ٤٢ دەقەی خایاندبوو، ژنێکی شەرمەزار رۆیشت و دوو پاڵەوان گەڕانەوە، لەگەڵ نیشتنەوەی فڕۆکەکەیان یاسر عرفات لە پێشوازی دوو دیلەکە وەستابوو، ئامینەش ماوەیەك لە نەخۆشخانەیەکی دەروونی ژیاوەتەوەو پاشان هەواڵی نەماوە، زۆر قسە لەسەر چارەنووسی ئەو ژنە هەیە، دەڵێن گوایە بە نەشتەرگەرییەك ئاکاری دەموچاوی گۆڕیوەو سەفەری ئەمریکای کردووە، هەندێکیش دەڵێن ئێستا لە خوارووی ئەفریقیا دەژیت، چیرۆکی لەو جۆرەش لە ململانێی عەرەبی ئیسرائیلی نمونەی زۆرە.

لەرۆژنامەی (الجریدە)ی کوێتی لە رۆژانی ١٤و ١٥و١٦و ١٧ی سپتەمبەری ٢٠٠٨ بڵاوکراوەتەوە.

ئەو جاسووسە میسرییەی کە لەیەکەمین نامەدا گیرا.

ئەو جاسووسە میسرییەی کە لەیەکەمین نامەدا گیرا.

یەکێك لەسەربردە سەیرەکانی جاسووسەکان بەسەرهاتی (جمال حسنین)بوو، ئەوەی لەناو رۆژانی ژووان و دڵدارییدا کەوتبووە ناو تۆڕی جاسووسیەت، لەکۆتاییشدا دەستی نەگەیشتە خۆشەویستەکەی. حسنین لە ٢٩ی ئوکتۆبەری ساڵی١٩٤١ لە قاهیرە لەدایکبووە، باوکی فەرمانبەرێکی ئاسایی وەزارەتی کاروباری کۆمەڵایەتی بوو، بەمووچە کەمەکەی حەوت سەر خێزانی بەخێوکردووە. حسنین بەزەحمەتی قۆناخی سەرەتایی خوێندنی بڕیوە، بەڵام لەسەر خوێندن بەردەوام بووە، تا لەساڵی ١٩٦٢ دبلۆمی لەرووپێوی (مساحە) وەرگرتووە، لەمەسلەحەتی رووپێوی قاهیرە دامەزراوە، لەبەر مووچە کەمەکەی، خۆی زۆر بەکەم و گچکە دەبینی. حسنین هیواو ئارەزووی زۆری هەبوو، بۆیە لە ئامۆژگەی ئۆلومپی لە ئەسکەندریە دەوامی کردووەو لەساڵی ١٩٦٨ دبلۆمی وەرگرتووە، ئەو ساڵانەش رەوشی وڵاتی میسر پاش نسکۆی شەڕەکانی لەگەڵ ئیسرائیل ناڵەبارو شپرزەبوو، هەموولایەك چاویان لە تۆڵەو بەرنامەیان کاری بوژانەوەی وڵات بوو.

حسنێن لەبەرئەوەی لەمنداڵییەوە بووچاری (flat foot) ببوو، بۆیە بۆی نەدەکرا ببێتە سەربازو بەشداری تۆڵەو شەڕی دژ بە ئیسرائیل بکات، بۆیەش زۆرجار لەو خەمەوە بەسەر ماڵەوەو هاوڕێیەکانی هەڵدەشاخا بۆ ئەو مەبەستەش هیوای زۆربوو رۆژێ بێت نۆرەی ئەویش بێت لەبواریکدا بەشداری بوژانەوەو سەرفرازی وڵاتەکەی بکات، بۆ ئەوەش هەناسەی قووڵی هەڵدەکێشا. ئەگەرچی لەگەڵ خۆشەویستەکەی بەڵێنیان بەیەکدابوو، بەڵام لە ماڵەوە کەس یارمەتی نەدابوو تا هەردووکیان بەیەك بگەن، کە داوا لە باوکی دەکات ژنەکەی بۆ بگوازێتەوە، ئەو پێیدەڵێت:

(دەبێ ئەو پرۆسەیە بەخۆت جێبەجێ بکەیت).

ئەوەش زیاتر کوڕە عاشقەکە شێت و شەیدا دەکات، بۆیە بەتەنگاوی دەچێتە لای باوکی کیژەکەو لە باوکی داوای دەکات، بەڵام ئەویش بە مەرجە زۆرەکانی دەیشکێنێتەوەو ئەویش نائومێد دەگەڕێتەوە. بەڵام ئەو کۆڵ نادات و بیر لە چارەسەرییەك دەکاتەوە تا بتوانێ ماڵێك بۆ خۆی دامەزرێنێت، بەناچاری و بۆ پارەپەیداکردن روو لە بەیروت دەکات، ئەودەمانە خەڵکێکی زۆر بۆ سەرمایە کۆکردنەوە لە لوبنان کاریانکردووەو بازارەکەی گەرم بوو. حسنێن موچەی مانگانەی تەنها ١٦ پاوندی میسری بوو، لەوەش مۆلەتی بێ موچە وەردەگرێت، لەدەریاوە لە ئەسکەندریە بەرەو بەیروت دەڕوات، پێش سەفەرەکەی ئامۆژگاری و رێنمایی زۆر لەوانە وەردەگرێت کە پێشتر ئەو سەفەرەیان کردووە، یان ئەوانەی لە میسر بۆ کارکردن رۆیشتبوون، هەروەها حکومەتیش خولی پەروەردەیی و ئامۆژگاری بۆ ئەوو ئەوانەی وەك ئەو دەکاتەوەو زۆریان لە بنگوێ دەخوێنن، کەوا ناوی وڵاتەکەیان بەرزو شکۆدار راگرن و لەرفتاری ناپەسند خۆیان دوورکەنەوە،

چاپوك بن نەكەونە ناو داوی نەیارەكان، چونكە زۆر لە گەنجانەكانمان لە دەرەوە دەزگای مۆساد دەیانكڕێت، بەپارەو هەوس و سێكس دەستەمۆیان دەكەن و دژی نەتەوەو ولأتەكەیان كاری جاسووسیان پێرادەسپێرن، بەلأم حسنێن ئەوانە بەكەسانی نەفسنزم و بەزیوو ناودەبات، بۆیەش زۆر لە قسەكانی ئەفسەرەكان بیردەكاتەوەو دلّنیادەبێت كەوا هەرگیز دەست لەكاری وا شەرمەزاری نەدات و بیر لەوانە نەكاتەوە.

****

حسنێن لەسەر پشتی پاپۆرەكە پالّی داوەتەوەو بیری لە بەرنامەو كردنەوەی دەرگای ڕەزق و كاركردنی دەكردەوە، چی بكات تا بەزووترین كات كاریّ بدۆزێتەوەو ژیانی داهاتووی مسۆگەربكات، بڕیّ پارە پەیدابكات و پاشان بەدلّخۆشی بگەڕێتەوەو نازدارەكەی بگوازێتەوە. لەودەمانە گەنجێكی هاولأتی سوری كە لەسەر پاپۆرەكەی كارمەندبوو، لەخەونەكەی بەئاگای دەهێنێت، دەكەونە قسەكردن و دەمەتەقیّ، پرسیاری لێدەكات، لە بەیروت چۆن كارێك بدۆزێتەوە، لەكیّ كاربكات، ئەویش ئامۆژگاری دەكات بچێتە قاوەخانەی فاروق، لەویّ دەتوانی كۆنتاكت بكەیت و ئاسانكاریی هەیە كارێكت دەسكەوێت. ئەو لە پاپۆرەكە دادەبەزێت و لەناو شارەكە زۆر بەدوای كارێك دەگەڕێت، زۆر هیلاك دەبێت، بەلأم ڕۆژانە دەستبەتالّ دەگەڕێتەوە شوێنەكەی خۆی لە گەڕەكی المزرعە لەخوارووی بەنداوەكە، لە كۆتایی بەناچاری دەچێتە قاوەخانەكەش، كە لەویّ میسریەكان كاری تێدا دەدۆزنەوەو یەكتردەبینن، بەلأم ئەو لە ئاكاری میسرییە ماندووەكان بێزاریی و بیّ بەرنامەیی دەبینێت، هەست بەشكان و رووخان دەكات، پاش چەند ڕۆژێك حسنێن پارەكەشی تەواودەبێت و كاری دەست

ناکەوێت، بۆیە بەناچاری و بەبێەیوایی جانتاکەی هەڵدەگرێت و دەگەڕێتەوە قاهیرە.

ئەو بەرنامەی پارە پەیداکردن بۆ ژنگواستنەوەکەی لە مێشکییدا هەرمابوو، هەرچەند ئامۆژگاریانکرد ماوەیەك با پاش دەوام لە شوێنێکیتر کاربکات، بەوەش بڕێ پارەش کۆدەکاتەوە، بەڵام ئەو هەستیدەکرد، ئەو ناتوانی لەناو وڵاتا کارێك بدۆزێتەوە، تا کارەکانی پێ مەیسەربکات، ئەو جارە بیری سەفەرکردنی بۆ وڵاتی یونانی دەکەوێتە مێشك، وادەزانی ئەوەی لە سەفەرەکەی بەیروت بۆی نەهاتەدی، ئەوا لە شوێنێکیتر بەئاسانی بۆی دەستەبەردەبێت، کە سەفەر دەکات ناچێتە لای دەستگیرانەکەی (سماح فرحە) نەوەك پەشیمانی بکاتەوە، چونکە ئەو مانەوەی لا باشترە، کە لەدائیرەکەی مۆڵەتی نادەنێ یەکسەر دەست لەکاردەکێشتەوەو ئیستیقالە دەدات، بەپاپۆڕێکی قوبرسی دەچێتە بەنداوی (بیریە)، تەنها دووسەد دۆلاری ئەمریکی و چەند زاراوەیەکی زمانی ئینگلیزی هەبوو.

بەنداوی بیریە یەکێکە لە بەنداوە گەورەکانی یونان، بۆیە کارکردن و بواری کار دۆزینەوەی تێدایە، بەو گفت و قسانە حسنین هاتبوو. بەڵام دیسان لە یونان خەونەکانی نەهاتەدی. کاری دەستنەکەوت، ڕۆژانە لەوێ سەرگەردان دەسووڕایەوە، دڵتەنگ و پەشێوکاو چاوەڕوان بوو، بەڵام هیچی دەستنەکەوت، ئەو چەند (دراخما)یەی لە گیرفانیدابوو بەرەو تەواوبوون دەچوو، لەودەمانە کوڕێکی مەغریبی بەناوی سمعان ناسیبوو، ئەو وەعدی پێدابوو کارێکی بۆ بدۆزێتەوەو لەو تارماییە رزگاری بکات، بەڵام زۆریش چاوەڕوانی ئەو دەکات و کارێك نادۆزێتەوە. تا ڕۆژێکیان هاوڕێیە مەغریبەکەی بۆ پەیداکردنی بڕە پارەیەك پێشنیاری بۆ دەکات پاسپۆرتەکەی بفرۆشێت و لەهەمان کاتیش بڵێ گوومم

کردووه، لەبەرئەوەی پارەی هیچ نەمابوو یەکسەر بیرۆکەکەی قبوولکردووە. سمعان بۆ فرۆشتنی پاسپۆرتەکەی، نێچیرەکەی دەباتە قونسلەیەی ئیسرائیلی بەبیانوی ئەوەی لەوێ هاورێیەکی هەیە، ئەو دەیکرێت، هەر ئەویش لە هوتێلێك کارێکی بۆ دەدۆزێتەوە، لەوێ ئەفسەرێکی مۆسادی ئیسرائیل پێشوازی دەکات و بەگەرمی بەخێرهاتنی کردبوو، وەعدیشی پێدابوو کارێکی بۆ بدۆزێتەوە، هەر لەودیمانەدا داوای لێدەکات بلانکێتێکی بۆ پڕبکاتەوە، کە پێناسەی خۆی و خێزانەکەی بێت، هەموو زانیارییەکی تایبەتی خۆی تێدابێت، پاش سەوداکردنی پاسپۆرتەکەی بە ٢٠٠ دۆلار لێدەیکرێت، پاش فرۆشتنی پاسپۆرتەکەی هاورێیە مەغریبیەکەی حسنین دەباتە هوتێلی (ئایسخیلوس)ی ناودار، ئەو زوو لە کرێی شەوی نووستنەکەی هوتێلەکە دەترسێت، بەڵام بەکرێگیراوەکەی مۆساد لە پارەکەی دڵنیای دەکاتەوە، کەوا ئەو میوانی قونسلیەتی ئیسرائیل دەبێت، چونکە ئەوان کاری وا زۆر بەرامبەر بە گەنجانی عەرەب دەکەن تا نیازپاکی خۆیان بەوان رابگەیێنن، تا بزانن ئەوەی لە میدیای عەرەبی بڵاودەکرێتەوە سەبارەت بە ئیسرائیل هەمووی درۆن. !

****

پێوەبوون بە داوەکە

لەودەمانە حسنین قسەکانی ئەفسەرە میسرییەکەی بەبیرهاتەوە کە لەسەفەری یەکەمی باسی فێڵ و پلانەکانی مۆساد بۆ کڕینی کەسانی میسری لە دەرەوە بۆ کردبوو، تێگەیشت ئەوانە چەند زیرەك و بەکارن بۆ راکێشانی گەنجان لە خزمەتی خۆیان، چۆن بەو دروشمە بەجۆشانە کاردەکەن تا کەسانی وەك من بکەوینە ناو تۆڕەکانیان، ناچارین کاریان بۆ بکەین، ئەوانە کەسانی وا دەدۆزنەوە،

که سەرلێشواوبێت، پارەی لێبڕابێت، ڕەوشی نەفسی خراپ بێت، لەودەمانە تەلەفۆنێکی بۆ هات، کابرایەك بەناوی یوسف خۆی پێناساندو وتبووی:

(من کارێکم بۆ تۆ دۆزیوەتەوە).

بۆیە ئەویش بەخۆشیەوە شوێن و کاتی دیمانەکەیان دانابوو، ئەو لە دیمانەکەیاندا کابراکەی زۆر دەچێتە بەردڵان، بە پیاوێکی قسەخۆشی دەزانی و ئەویش بەکراوەیی باسی جوانی ژیانی بۆ کردبوو، باسی ئایین و جوانی سروشتیان کردبوو، کابرا لە بەخێوکردنی سەگ شارەزابووە، زۆری لایەنی خاوەنداری سەگی بۆ باسکردبوو، پاش ئەو قسانە کابرا باسی قەیرانەکانی خۆرهەڵاتی ناوەراستی بۆ کردبوو، کەی ئاشتی لەو ناوچەیە بەرقراردەبێت، ئاماژەی بە فەرموودەیەکی پێغمبەر د.خ، کردبوو کە چۆن پێویستە جیرانەکان بەئارامی و بەکامەرانی هاوشانی یەك بژین. دانیشتنەکانیان گەرم بوو، حسنین باسی دەستگیرانەکەی بۆ کردبوو کە چەندی خۆشدەوێت، بەنیازە بیگوازێتەوە ئەگەر ئیشێکی دەسکەوت و پارەیەکی باشی کۆکردەوە، وێنەکەشی نیشاندابوو، ئەفسەرەکەی مۆسادیش بەجوانی دەستگیرانەکەی پێکەنینی پێهاتبوو، بۆیە پێیووتبوو:

(تۆ لە یونان هێشتا ژنی جوانی ئێرەت نەدیوە، لێرە نازداری وای لێیە شێتت دەکات).

بۆ یەکەمجار ئەفسەرەکە حسنینی بردبووە دەرەوەو لە دەروازەی تیاترۆخانە پیرەژنێك بەگەرمی پێشوازی کردبوون. وای نیشاندابوو کەوا جارێکیتر حسنینی دیوە، بەڵام حسنین سوێندی خواردبوو ئەو هەرگیز ئەو ژنەو ئەو تیاترۆخانەی نەدیوە، لەوێ شەوەکەیان زۆر خۆش رابواردبوو، کە دەرگاکەش

داخرابوو بەرەو شوقەکەی خۆی گەڕاوەتەوە، کیژێکی بەسۆزیش بەگەڵی کەوتبوو، کیژەکەش دووڕۆژ لەباوەشی ماوەتەوە، بەو دوو شەوەو رابواردنەکانی پارەکەی حسنین تەواودەبێت، کە پارەی نەماوە بێسەرو پەریشان دەسووڕێتەوەو ئەفسەرەکەش لە لاوازی و بەکەساسی رووبەرووی دەبێتەوە، ئەویش لەناچاری خۆی رادەستیکردووە، لەودەمانەدا پیاوێك بەناوی ابراهیم سەردانی کردبوو، ئەو وتبووی من هاوڕێ یوسفم، کە لە بلانکێتەکە سەربردەی تۆم خوێندەوە، حەزمکرد تۆ ببینم.

ئەو ئەفسەرە مۆسادەی لەژێر ناوی ابراهیم خۆی پێناساندبوو، کەسێکی زۆر زۆرزان بوو، خاڵی لاوازی ناو دەروونی حسنینی دۆزیبۆوە، لەو خاڵەوە خۆی کردبووە ناخی ئەو، دەیزانی ئەو لە سیاسەت و مێژوو کۆڵەوارە، بۆیە دەستی کردبوو بە درۆهەڵبەستن و چەواشەکردنی رووداوو راستییەکان، چەندین درۆی بۆ دەڕێسێت، زۆر باسی جوولەکەی بۆ کردبوو، هەموو قسەکانی ئەویشی تۆماردەکرد، ئەویش پیاوێکی سادەو پەریشان بوو، لەودەمانە لێدوانێکی لەدەم دەرچوو کە تێدا وتبووی:

(جوولەکە زۆر غەدریان لێکراوەو مافەکانیان خوراوە، لە فەڵەستینیش مافی رەوای دەوڵەتبوونیان هەیە، زۆریش باسی قەیرانە ئابوورییەکانی ناو میسری بۆ هەڵڕشتبوو، بۆیەش ئەو بۆ پەیداکردنی پارەی ژن گواستنەوەکەی بۆ کارکردن رووی لە یونان کردووە، مەسەلەکەش بۆ ئەوە دەگەڕێتەوە کەوا میسر بەردەوام ئامادەیی شەڕی هەیە، زۆر بۆ شەڕ خۆی سازدەکات، ئەوەش ژێرخانی ئابووری میسر دەرووخێنێت، ناتوانێت گەشە بە وڵاتەکە بکات).

حسنێن لەبەرئەوەی پیاوێکی سادەو کەم ئەزموون بوو، بۆیە زوو بە قسەکانی ئەو بڕوادەکات، بۆیەش حسنێن لەگەڵ هەستکردن بەشەرمەزاری و نسکۆوە جنێویش بە حکومەتەکەی دەدات، زۆریش باسی کەموکوڕییەکانی ژیانی هاوولاٚتیانی خۆیانی کردبوو. کوتینی ئاسن بەگەرمی باشترین شێوەیە بۆ گونجاندنی بۆ هەموو شتێك، بۆیەش لەو رەوشە ناڵەبارو لاوازەی حسنێن و نەبوونی پارەو نەمانی پاسپۆرتەکەی و هیوا نەبوون بە سەفارەتی میسر بۆ یارمەتیدانی، لەهەموویان کوشندەترین لێرەولەوێ زانیبووی، گوایە وێنەی ناشیاوی ئەویان لەگەڵ ژنان بۆ گرتووە، ئەوانە هەموو ڕێخۆشکەربوون ئەو پیاوە میسرییە لە یونان بکەوێتە ناو تۆڕی مۆسادەو بەئاسانی بگیرێت. پیاوە داماوەکەیان بەوە رازیکردبوو ئەگەر ئەو یان هەر کەسێکی تری هاوکاری مۆساد بگیرێت و بکەوێتە دەست موخابەراتی میسری، ئەوان بە هاوکاری ڕێکخراوی خاچی سووری نێونەتەوەیی، یان وڵات و لایەنیکی دۆست لە پرۆسەیەکی نهێنیدا دەیانگۆڕنەوە، زۆر ناوی کەسانی میسریشیان بۆ ژماردبوون کە لەگەڵ مۆساد کاریانکردبوو، پاش گیرانیان لەلایەن موخابەراتەوە بە گۆڕینەوە ئازادکراون، ئێستاش ئازادانە لەناو ئیسرائیل لە ڤیلای گەورەو نازدار دەژین، بێگومان ماڵ و منداڵەکانیشیان راکێشاونەتە ئیسرائیل، بۆیە ئەو کەسانە بیریان لە خۆدزینەوە لەو کارە نەکردیتەوەو دەربازبوونیان نەبووە.

****

شێکی خیانەت

ئەو لە شوقەیەکی نازدار لەگەڵ ئەفسەرێکی مۆساد مایەوە، تا دەرسی سەرەتاییەکانی جاسووسیەتی فێربکات، فێری زۆرترین خیانەتی بکات،

لەبەرئەوەی حسنین لە میسر خزمەتی سەربازی نەکردبوو، بۆیە فێری بەکارهێنانی هەموو جۆرە چەکێکیان کردبوو، زۆر کەرەستەو پێوسیتە سەربازییەکانیان بە فیلم نیشاندابوو، پاشان بیرتیژی و ژیریان تاقیکردیتەوە، لەبەرئەوەی لە مەسلەحەتی رووپێوی کاریکردبوو، بۆیە دەیزانی نەخشەو شوێنەکان زوو بناسێتەوە، پاش چوارهەفتە ئەو جاسووسە نوێیە هەموو قۆناخە سەرەتاییە پێویستییەکانی بڕیبوو، بەپلەی جاسووس و خائین و خزمەتکارێکی دڵسۆز بۆ بەرژەوەندی ئیسرائیل لەو کۆرسە دەرچووبوو.

بۆ ئەوەی ورەی بەرزبکەنەوەو زۆر پشتیوانی نیشان بدەن، بەرپرسەکەی پێیوتبوو، ئێمە ناهێلن لە بەرامبەر دەستگیرانەکەت شەرمەزار بگەڕێیتەوە، یان دەستەبەتاڵ بیت، سەرەتا وەك پاداشت فەرمووهەزار دۆلارت پێشکەش بێت، مانگانەش دووسەد دۆلار وەردەگریت و بۆ هەر نامەیەك کە بەو بۆکس ئەدرێسە کە لە رۆمایەو بە ناوی (کاستالا یوستالی)یە، بۆمان دەنێریت ئێمە وەك پاداشت ٥٠ دۆلارت لەسەر مانگانەکەت بۆ رەوانەدەکەین، ئەوانەش هەموو پێشەکی بوون، تا حسنین بەحەماسەوە بگەڕێتەوەو ئەرکی سەرشانی خۆی بوێرانە راپەڕێنێت. تا گومانی ئەوە بڕە پارەی لە ماڵەوەو لەلای هاوڕێیەکانی لێ نەکەن، چوار مانگ لە بەنداوی بیریەی یونان مایەوە، پاشان جانتاکەی پێچاوەتەوەو بەدیاری فستانی بووکینی کە لە موخابەراتی ئیسرائیلییەوە وەریگرتبوو بۆ دەستگیرانەکەی سواری فڕۆکەبووە بەرەو قاهیرە.

حسنین زۆر بەپەلەبوو، زوو نامەیەك بەحبری ئاسایی بۆ هاوڕێیەکەی یوستالی لە رۆما دەنووسێت، بۆی دەنووسێت من بە سەلامەتی گەیشتم و لەو نزیکانەش دەستگیرانەکەم دەگوازمەوە.

هەر بۆ کارە جاسووسیەکەی و بۆ زانیاری کۆکردنەوە، سەردانی خزمە دوورو نزیکە سەربازەکانی دەکردو پرسی رەوشی سوپاو ورەی سەربازانی دەکرد، لەناو دەفتەرەکەی بەریاخەڵی هەموو زانیارییەکانی دەنووسیەوە، بەبیانۆی ئەوەی نامەی تایبەتی برادەرانی میسری لە بیریەی هێناوە بۆ خزم و برادەرەکانی سەردانی شارەکانی ئەسکەندریەو دمیاگ و منصورەو مرسی مگرح کردبوو، لەوێ چاوی لە کاروانە سەربازییەکان دەبڕی، لە چالاکییەکانی دەپرسی، سەیری باری ناو ترێنەکانی دەکردو لە دیار لۆرییە گەورەکانیش دەوەستا، بەو شێوەیە بابەتی زۆری کۆکردیتەوەو تا رۆژێکیان لە ژوورەکەی خۆیدا دەرگای لەسەر خۆی داخستبوو، لەناو دەفتەرەکەیدا هەواڵ و زانیارییەکانی بژارکردبوو، بۆ یەکەمین جارو بەحبری نهێنی یەکەمین نامەی بۆ مۆساد نووسی.

ئەودەمانە حسنین یەکەمین نامەی نووسیبوو رەوشی ولاتی میسر نائارام بوو، پێش شەرەکەی ساڵی ١٩٧٣ بوو، هەڵوێستی سەرۆکی میسری السادات روون نەبوو، جەماوەری میسری چاوەروانی تۆڵەو کارێکی گەورەبوون، زۆر بەڵێن و پەیمان هەبوون، لەولاشەوە فەڵەستینییەکان لە بەرگری بەردەوام بوون، بۆیە ئیسرائیلییەکان سەدان جاسووسیان لەناو توێژەکانی میللەتی میسری چاندبوو، هەموو بەردەوام کاریاندەکردو زانیاریان رەوانەدەکرد، بۆیە موخابەراتی میسریش چاودێری وردی نامەکانی پۆستی دەکرد، بەتایبەتی ئەو پۆستانەی رەوانەی دەرەوەی ولات دەکران، بۆیە یەکەمین نامەی حسنین کەوتە بەرچاوی موخابەرات، بەئاسانی ناوەرۆکی نامەکەیان خوێندەوە کە بە حبری نهێنی نووسرابوو.

لەو رۆژەوە بەهێمنی لە حسنێن گەڕان تا ئێوارەی رۆژی ٢٩ی نۆڤمبەری ساڵی ١٩٧٢ لە ژوورەکەی خۆی بەئارامی نووستبوو، بەبەڵگەی روونەوە دەستگیریان کردبوو، لەناو دەفتەرە گچکەکەی بەرباخەڵیشی زۆر زانیارییان دۆزیەوە، کە بەنیازبووە نامەی دووەمی رەوانەی رۆما بکات، لەرۆژانی دادگاش دانی بەوەدانابوو کەوا ئەو بۆ مۆساد کاریکردووەو زانیارییەکانیشی لەخزم و هاوڕێیەکانی کۆکردیتەوەو ئەوانیش لەبەرئەوەی گومانیان لەو نەبووە، بۆیە زۆر قسەیان بۆ کردووە، دادگا لە ناوەندی جەفتاکانی سەدەی رابردوو سزای گرتنی کاری قورسی هەتاهەتایی بۆ بڕیبۆوە، لە تەمەنی ٦٠ ساڵ رۆژێکیان لە ناوەندی نۆهەتەکانی سەدەی رابردوو لە گرتووخانەی (أبو زعبل) وەك کەسێکی شل و شێواو لە دەرگاکە هاتە دەرەوەو کەسیش لە پێشوازییدا نەبوو. دیارە وەسایە چارەنووسی هەموو خائینێك.

لەرۆژنامەی (الجريدە)ی کوێتی رۆژی ٢٨ی سپتەمبەری ساڵی ٢٠٠٨ بڵاوکراوەتەوە.

بنەماڵەیەکی خۆفرۆش.

بنەماڵەیەکی خۆفرۆش

لەهاوینی ساڵی ١٩٩٥ تەلەڤزیۆنی میسری زنجیرەیەکی درامی لە نمایشکردنی هونەرمەندان (سعید صالح)و (یسعاد یونس)و (گارق الدسوقی) نیشاندا، ڕووداوی زنجیرەکە لە چیرۆکێکی ڕاستەقینەی دۆسیەکانی هەواڵگری میسری وەرگیرابوو، پاڵەوانی ڕووداوەکە ژنێك بوو بەناوی (انشراح موسی)و لەناوچەی العریش لەڕۆژانی داگیرکردنی ئیسرائیلی لە سینا لە یونیۆی ساڵی ١٩٦٧ قەومابوو.

(انشراح عەلی موسی) لەشاری (المنیا)ی صعیدی میسری لەساڵی ١٩٣٧ لەبنەماڵەیەکی مامناوەندی لەدایکبووە، لەساڵی ١٩٥١ بڕوانامەی ئامادەیی لە خوێندن وەرگرتووە، ئەو لەودەمانە کیژێکی بەرچاوبووە، بۆیە زۆر لە گەنجەکانی شارەکە چاویان تێبڕیووە، بەڵام قەدەر بەرەو قاهیرەی دەبات، کە لەئامادەیی دەرچووە، باوکی خەڵاتەکەی بەوە داوە کە بۆ ئاهەنگی ژنگواستنەوەی یەکێك لە خزمەکانی سەفەرێکی قاهیرەی پێ بکات، لەوێ دەگاتە کوڕی نەسیبی خۆی کە گەنجێکی لەدایکبووی ساڵی ١٩٢٩ العریش بوو، ناوی

(ابراهیم سعید شاهین)بوو، لەو ئاهەنگەدا ئەو کوڕە سۆراخی هەموو شتەکانی ئەو کیژە میوانەی کردبوو، پاش چەند رۆژێك ئەگەرچی دایکی پێیدەڵێت ناکرێ تۆ ئەو رێگایە دوورەی نێوان شاری المنیاو العریش ببڕیت، هێنانی کیژێك ئەو کاروانە دووردرێژە ناهێنێت، بەڵام ئەو لەشاری المنیا دەگاتە پێشماڵی کیژەکە، کیژەکە زۆر عەشقی دەبێت، لەماوەیەکی کورتدا پرۆسەی هاوسەرگیری دەبەستن و بووکەکە دەگوازرێتەوە شاری العریش.

ابراهیم لە بەرێوەبەرایەتی العریش فەرمانبەری بەشی ژمێریاری بوو، ئەویش وەك هاوسەرەکەی بڕوانامەی ئامادەیی هەبوو، بەیەکەوە بەشیرینی و بەتاڵی دەژیان، تا ساڵی ١٩٥٥ کوڕێکیان بوو، ناویان نا (نبیل)، لە ساڵی ١٩٥٦ کوڕی دووەمیان بوو ناویان نا (محمد)، پاش دووساڵیتر (عادل)یان بوو، ماڵەکەیان پڕ زاق و زیقی مناڵان بوو، بەیەکەوە لەساڵی ١٩٦٢بڕیاریاندا کوڕەکانیان رەوانە لای مامیان لە قاهیرە بکەن، لەوێ کوڕەکان رەوانە بەر خوێندن کران و لە کۆمەڵگەی کۆچەری العریش دوورکرانەوە، لەساڵی ١٩٦٦ ابراهیم بە تومەتی وەرگرتنی بەرتیل گیرا، لەدادگا بڕیاری سێ مانگ گیرانی لەسەردرا، کە لە گرتووخانە هاتە دەرەوە، ژیانیان کەوتە کۆڵەمەرگی و نەبوونی.

****

تۆچاو ئارد

پاش شکان و نسکۆکەی ساڵی ١٩٦٧ ناوچەی سینا لەلایەن ئیسرائیلیەکان گیرا، لە ئەنجامدا ژن و مێردەکە سەفەری قاهیرەیان پێ نەدەکراو رێگایان لێ گیرا، هیوای دیمانەی منداڵەکانیان نەما، ژنەکە بەردەوام بۆ

منداڵەکانی دەگریا، رەوشی ماڵەوەشیان بەرەو خراپی دەچوو، پارەو پوولیان نەما، بۆیان نەدەکرا سادەترین پێویستییەکانی ناوماڵ و رۆژانەیان بکڕن، ئاشکرایە بۆ کۆمەڵگایەکی کۆچەری شەکرو تۆچا سادەترین و پێویسترین کەرەستەن، ئەوەشیان بۆ نەدەکڕا، رۆژانەیان بە گیایەکی خۆماڵی بەناوی (مرمریە) بەڕێدەکرد، کەوتنە ناو ژیانێکی ناخۆش و دەردەسەری.

لەناو برسیەتی و رەوشی خراپی دانیشتووانی دوورگەی سینا، موخابەراتی ئیسرائیلی بۆ پەیداکردنی بەکرێگیراوو لەژمارەیەکی زۆر لەجاسووس دەگەڕا، لەگەڵ باری ناڵەباری خەڵکەکەو گەمارۆی سوپای داگیرکەر لەناوچەکەو کۆنترۆلی توندی هاتوچۆی هاووڵاتیان بارەکە لەباربوو کەسانی زۆر بۆ ئەو کارە جاسووسیە بدۆزنەوە.

خێزانەکەی ابراهیم برسیەتی تەنگی پێ هەڵچنیبوو، لەبەر سنووردارکردنی ناوچەکەو فەرمانەکانی حاکمی سەربازی ئیسرائیلی لە ناوچەکە، ژنەکە بۆ دیتنی منداڵەکانی لە قاهیرە زۆر دەسووتا، بەردەوام دەگریا، بۆیە رۆژێکیان ابراهیم لەتاو برسیەتی و دڵسوتانیان بۆ منداڵەکانی لە دەرگای حاکمە سەربازە ئیسرائیلییەکە دەچێتە ژوورەوە، داوایکردبوو مۆڵەتی پێبدەن سەفەری قاهیرە بکات، کە ئەوان دەرگایان لێ نەکردۆتەوە، لەخەفەتا هاواری کردۆتە سەر ئەفسەرێك و وتبووی:

(هەموو دەروازەکانی ژیانمان لەسەردا داخراوە، برسی و رووتین، یەك لەتە نان لە ماڵەکەمان نادۆزینەوە، لە برسانا وشك بووینەتەوە).

ئەفسەرەکە کە بە (أبو نعیم) ناویان دەبرد، دڵی داوەتەوەو بەنەرمی قسەی لەگەڵ کردووەو بەڵێنی پێداوە مۆڵەتەکەی بۆ وەرگرێت، لەگەڵ نەرمی

قسەکانی ئەفسەرەکەو سووتانی پیاوەکە، دەمەتەقێ پەیدادەبێت، ئەفسەرەکە کیسێك ئاردو بڕێ شکرو چای دەداتێ، بەکۆڵێ زادو بەموژدەی وەرگرتنی مۆڵەتی سەفەرکردنیان بۆ قاهیرە، بەدڵێکی کامەرانەوە ئەو دەگەڕێتەوە لای ژنەکەی. پاش چەند رۆژێك لەسەر بەڵێنی أبو نعیمەکە، ابراهیم رۆژانە دەچێتە بەردەرگای ئەفسەرەکە، چەند جارێك دەستەبەتاڵ، لە کەمێ زادو مۆڵەتی سەفەری خۆی ژنەکەی بۆ قاهیرە دەگەڕێتەوە، هیوای بە بەڵێنەکانی نامینێت.

بەیانیەکیان ئاگاداریان کردیتەوە کەوا لە نووسینگەی أبو نعیم داوای دەکەن، حاکمی سەربازیش رەزامەندی لەسەر سەفەرەکەی خۆی و ژنەکەی بۆ قاهیرە دەرکردوە، ئەفسەرەکە هەواڵەکەی پێوتبوو، بەڵام ئەفسەرەکە مەرجێکی بۆ دانابوو، داوایکردبوو ئەو نرخی سەوزەو میوەی ناو بازارەکانی قاهیرەیان بۆ بهێنێت، لە براکەشی رەوشی هێنان و بردنی بازاریان بۆ سۆراخ بکات. ابراهیم وەڵامی دابوونەوە، کەوا ئەو مەرجە زۆرئاسانەو بەچاوان بۆیان دەکات، زۆر بەباشی و بەوردی نرخی خواردەمەنی و سەوزەو ماسییان بۆ دەهێنێت، ئامادەشە شتی زۆرتریشیان بۆ بکات، کە ئەفسەرەکە وەڵامەکەی ابراهیمی بەو شێوە وەرگرتەوە، تێگەیشت کابرا لەیەکەمین تاقیکردنەوە دەرچووە، ئەویش رەوانەی لای ئەفسەرێکی تری دەکات کە ئەرکی پۆلین و پالأوتنی لەسەرشان بوو.

****

رووخانەکەی ئەو لە شاری بئر السبع

بۆ بەیانی ئوتومبێلێکی سەربازی لەپێش ماڵی ابراهیم راوەستاوەو سەربازێکی لێ دادەبەزێت و سەری لەبن گوێ کابرا ناوەو ابراهیمی لەگەڵ خۆی

بردووته نووسینگەی ئاسایش، لەویّ ئەفسەریّك بەناوی (أبو یەعقوب) چاوەروانیدەکرد، لەسەرداواو پیّشنیاری أبو نعیم ئەفسەرەکە زۆر ریزی گرتبوو و پیّشوازی گەرمی لیّکردبوو، ئەویش سوپاسی گەرمی ئەوو أبو نعیمی کردبوو، بەیەکەوە زۆر قسەدەکەن، أبو یەعقوب بەهەستیّکی جاسووسیانە لیّی دەچیّتە پیّشەوەو نەرمی بۆ دەنوواند، داواشی لیّکردووە لە (بئر السبع) سەردانی نووسینگەی سەرۆکی تایبەت بە کاروباری دانیشتووانی سینا بکات. لەویّ ئیسرائیلییەکان زۆر ریزی دەگرن، داوایان لیّکردبوو ئەگەر هاوکاریان بکات و زانیارییان لەسەر میسر بۆ کۆبکاتەوە، پارەی زۆری دەدەنیّ، یارمەتی بەرچاوی پیّشکەشدەکەن، لەکۆتاییدا یەکەم پیّشینەی پارە وەردەگریّت، پیاویّکی لاتی برسی، ئەوەی پارەی یەك پاکیّت جگەرەشی نەبوو، یەکدەست هەزاردۆلار وەردەگریّت، گۆرانیّکی زۆر گەورەو وەچەرخانیّکی سەرسوورهیّنەربوو لەژیانی ئەو روودەدات، ئەوانیش بەلّیّنی ئەوەیان پیّداوە ژیان و سەلامەتی مندالّەکانی دابینبکەن، با لە العریش ترسی نەبیّت. لەو رۆژەو لەو شویّنەدا ابراهیم لەکەسیّکی ئاسایی کە پەرۆشی مۆلّەتیّکی سەفەری قاهیرەبوو، شیّکی جاسووسی و خیانەتی مۆرکردو خۆی بۆ بەرژەوەندی دوژمنەکەی فرۆشت و دەستی لەگەلّ شەیتان تیّکەلّکردووە.

ابراهیم یش وەك هەموو جاسووسەکانی تر کەوتە بەر مەشقیّکی چاك و دژوار، فیّریان کرد چۆن بە حبری سپی بابەتیان بۆ بنووسیّت، چۆن زانیاری لەناو خزم و کەسوکاریان کۆبکاتەوە، فرۆکەکان بناسیّت و لەیەکتریان جیابکاتەوە، چەکەکان بناسیّت. ئەوان زاراوەکانی جاسووسیان پیّناساند، لەبەرئەوەی ئامادەیی زۆری تیّدابوو بۆ ئەو کارە بۆیە لە بەرنامەکانی زوو و باش سەرکەوت. ابراهیم فیّرکرا چۆن پروپاگەندە بلاّوبکاتەوە، چۆن نوکتەو گالّتەپیّکردنی لەنیّوان

سوپاو سەرکردەکان هەڵبەستێت، چۆن هەستی ئەمنی بخولقێنێت، چۆن وەڵامی ئەمنی میسری بداتەوە ئەگەر دووچاری لێپرسینەوەبوو، چۆن خۆی وا بسازێنێت گومانی لەسەرنەبێت.

ابراهیم بەکۆڵی دیارییەوە گەڕاوەتەوە ماڵەوە، گیرفان تەژی پارە گەیشتووتەوە ماڵەوە، کە ژنەکەی پرسیاری ئەو هەزار دۆلاری لێکردبوو، ئەو لە وەڵامدا وتبوو:

(من ئەو پارەم وەك پاداشت لە ئیسرائیلییەکان وەرگرتووە، من پێگەیەکی فیدایە فەڵەستینییەکانم نیشانداون، بۆیە ئەوانیش خەڵاتیان کردووم!).

ئەو بەبێ دوودڵی و ترس ئەو قسەیەی لەمستی ژنەکەی نابوو، بە ژنەکەشی وتبوو، لەو ڕۆژانە پسولەی ڕێپێدانەکەشمان بۆ قاهیرە دەدەنێ، بۆیەش ژنەکە بەخۆشیەوە مێردەکەی لە ئامێزگرتووەو دڵشادی لە ئاکاری دەربڕیوەو وتوویەتی:

(ئەو فیدایانە ئیمرۆش نەگیرابووانە، بەیانی هەر دەگیران).

پیاوەکە بە ژنەکەی وتبوو:

(ژنەکە ئەوەی من کردوومە خیانەتە؟!).

ئەویش وەڵامی داتەوەو وتوویەتی:

(پیاوەکە تۆش ئەوەت نەکردبووایە، ئەوا یەکێکی تر، ئەوەی بۆ دەکردن و ئەوانە هەر دەگیران، هەزار دۆلارەکە بووە نەسیبی ئێمە. ! چاکت کردو دەستت خۆش!).

ابراهیم بە ژنەکەی وتبوو، ژنەکە ئەوانە ریزی زۆریان گرتم، بەڵێنی زۆریان پێداوم، بڕیاریانداوە خۆم و ماڵ و منداڵەکانم بپارێزن، ئەگەر من بەردەوام هاوکارییان بکەم، پارەی زۆرم دەدەنێ، ئەوان لە قاهیرە زانیارییان لە من دەوێت. ابراهیم راستییەکانی بە ژنەکەی وتبوو، ئەوان ئامادەنە بۆ هەر نامەیەك ٢٠٠ دۆلارم بدەنێ، ئەوان نرخی بازاری ناو قاهیرەیان لە من دەوێت، ژنەکە بەو قسەیە خەنی ببوو، بیرو خەیاڵ دوور رۆیشتبوو. ژنەکە بە پیاوەکەی وتبوو:

(تا من هەست بەترس نەکەم و دڵنیابم ژیانمان لە مەترسیدانییە، دەبێ لەهەموو نامەکان ئاگادارم بکەیتەوە، هەموو نامەکانم نیشان بدەیت، من مافی ئەوەشم هەبێت ئەگەر دێرێك یان هەواڵێك بەدڵم نەبێت ئەو بڕگەیە لابدەم. پاش ئەو دانوستانە ژن و مێردەکە رێکەوتن، واتە ژنەکە لەپرۆسەکە بووە هاوبەشی مێردەکەی).

****

سەفەرکردن بۆ تەلئەبیب

لە ١٩ی نۆڤمبەری ساڵی ١٩٦٧ ابراهیم و ژنەکەی بەپێناوی رێکخراوی خاچی سووری نێونەتەوەیی گەیشتنە قاهیرە، حکومەت بەشێوەیەکی کاتی لەگەڕەکی (ئەلموتریبە) شوقەیەکی بۆ تەرخانکردن، کە دەزگا رەسمییەکانی

پارێزگای سینا له العریش گواسترایەوە قاهیرە ئەویش گەڕایەوە سەر وەزیفەکەی خۆی، پاش ئەوەی ژیانی کەمێك بەرەو باشی گۆڕا ماڵەکەی گواستەوە گەڕەکی (الامیریە)، لەوێیەوە ابراهیم دەستیکرد بە کۆکردنەوەی زانیاری، ژنەکەی یارمەتی دەدا بۆ نووسینی راپۆرتەکانی بە حبری نهێنی، لەنامەکاندا ژنەکە دەینووسی کەوا ئەو لە هەموو بابەتی گچکەو گەورەکان شەریکی پیاوەکەیەتی، ابراهیم بەو دەستەواژەیە کۆتایی بە نامەکانی دەهێناو دەینووسی: (بژی ئیسرائیلی مەزن!).

دیارە کەوا باری ئابووری ئەبرەیم بەرەو باشی دەچوو، بۆیە بیری لە بەکارهێنانی پارەکانی دەکردەوە، روو لە بازرگانی جلوبەرگ و کەرەستەی کارەبایی کردەوە، لەبەرئەوەی پارەی باشی هەبوو، بۆیە کە لەکاری رۆژانەی دەوامەکەی دوادەکەوت ئیدارەکەیان گلەییان لێ نەدەکرد، چونکە بەردەوام دیاری دەدایە بەرپرسەکانی ناو دائیرەکەی، بەردەوامیش نامەو زانیارییەکانی بە پۆستی رۆما دەگەیاندە مۆساد، بۆیە خۆی و ژنەکەی داوەتی رۆما دەکەن، تا بۆ کارو بەرنامەی باشترو گرینگتر بەکاریان بهێنن.

لەمانگی ئۆگستی ساڵی ١٩٦٨ بەناوی بازرگانی ژن و مێردەکە بەدەریاوە گەیشتنە لوبنان، لەوێشەوە بەرەو رۆما فڕین و نمایندەی مۆسادیش لە پێشوازیاندابوو، لەوێ دوو پسولەی سەفەری ئیسرائیلی بە ناوی (موسی عمر)و (دینا عمر)یان وەرگرتبوون، بە فڕۆکەیەکی کۆمپانیای (العال)ی ئیسرائیل هەردوو خائینەکە بەرەو تەلئەبیب دەفڕن، لە فڕۆکەخانەی اللد ئەفسەرێکی مۆساد پێشوازیکردن. ئەوان فێرن بەو شێوەیەو بەگەرمی پێشوازی هەموو بەکرێگیراوێکیان دەکەن، لە ڤیلایەکی نایاب هاتنە خوارەوەو هەشت رۆژ جۆرەها زانیارییان فێرکردن، شێوەو ناوی فڕۆکەکان، چەکان، وێنەی فۆتۆگرافی و

کۆکردنەوەی زانیاری، پاش ئەو کۆرسە چڕوپڕە پلەی عقیدیان بەناوی موسی بەخشی بە ابراهیم، پلەی ئەفسەری یەکەمیش بە ناوی دینا داوەتە ژنەکەی.

لەدیمانەیەکی تایبەتی لەگەڵ سەرکردەیەکی مۆساد ژنەکە داوایکردبوو، با مووچەو پاداشتەکانیان بە گوێرەی کارە زەحمەتەکانیان بێت، ئەو کارەی ئەوان ئەنجامی دەدەن پارەی زۆرتری شیاوە، مۆساد ریزی ئەرك و ماندبوونی هەردووکیانی بەرز نرخاندو ستایشی زانیارییەکان کردن، بۆیە بڕیاریاندا پاداشتی زۆر باشیان بکەن، هەردووك بە هەگبەیەك مشت دۆلار گەڕانەتەوە میسر، لەو ڕۆژەوە هەستیان بە لێپرسینەوەی زۆرترکردو زۆرتر کەوتنەخۆ بۆ کۆکردنەوەی وردترین و بەسوودترین زانیاری. وڵاتی میسر ئەودەمانە لەسەردەمی شەڕێکی تایبەتی بوو، فڕۆکەکانی ئیسرائیلی دەگەیشتە قووڵایی خاکی میسرو بەئارەزووی خۆیان مەبەست و خاڵی گرینگیان دەپێکاو ئامانجە مەدەنیەکانیشیان بەوردی دەپێکا. ژن و مێردەکەش سەربەستانەو ئازایانە لەناو وڵاتا دەسووڕانەوەو بەئارەزووی خۆیان وێنەیان دەگرت و ڕەوانەی شوێنە تایبەتییەکانیان دەکرد، وێنەو نەخشەی زۆری کارگەکانیان نارد، بەو ئوتومبێلە نوێیەی کە مۆساد بۆی کڕیبوون، زۆرتر دەگەڕان دەگەیشتنە هەموو خاڵێکی پێویستی دیاریکراو.

لەساڵی ١٩٩٧ ڕۆژنامەی معاریفی ئیسرائیلی دیمانەیەکی لەگەڵ (عادل)ی کوڕە گچکەی ابراهیمی جاسووس سازکردبوو، لەوێ وتبووی:

(ئەو ڕۆژە نیگبەتییەم لەهاوینی ساڵی ١٩٦٩ تا لەژیاندا ماوم لەبیرناچێت، تێدا لەو ڕۆژەدا لەگەڵ چرپەو پستەپستی قسەکانی دایکو باوکم لە ژووری نووستنەکەیان بەئاگاهاتم، کە باسی بابەتێکی نامۆو سەیریان دەکرد،

دایکم جانتایەکی پێستی دەستی لەدەستدابوو، باوکم دەیویست کامێرایەك لەناو جانتاکە دابنێت، هەرگیز دایکم وا تووڕە نەدیبوو، بە باوکمی دەووت:

(نا وا نابێت، کامێراکە دەبینن!).

باوکم کامێراکەی دەرهێنایەوەو دووبارە لەناو جانتاکەی دانایەوە، منیش بەرامبەریان دانیشتم، دەمەتەقێیەکەیان گەرم بوو، باوکم دەیووت:

ئێمە بەسەیران دەچینە ئەسکەندریە. لەوەدەمانە دایکم و باوکم زۆر نیگەران بوون و دەترسان، هەموومان بە ئۆتومبێلەکەمان دەرچووین، هەر چەند لە قاهیرە دووردەکەوتینەوە، باوکم زۆرتر ئارەقەی دەکرد، ئەوەندە ئارەقەیکرد تا هەموو قەمیسەکەی تەڕبوو، بەزەحمەتی قسەی لەگەڵ دایکم پێدەکرا، ئێمەش تێگەیشتین ئەو گەشتەمان وەك گەشتەکانی ترمان ئاسایی نییە، بێدەنگ دانیشتین، لەوەدەمانە لەسەر هەموو ڕێگا گشتییەکانی ناو میسر سەرباز مۆڵ درابوون، ڕێگاکە هەموو بنکەو ربایەی سەربازیی بوون، کە لەیەکێك لەسەربازگاکان نزیك بووینەوە، دایکم کامێراکەی دەرهێناو باوکم فەرمانی پێدا، بەزووترین کات وێنەبگرە، زووبە وێنەی زۆر بگرە، خێرابە، دایکم چاکێتەکەی تەنیشت پەنجەرەکەی لاداو وێنەی دەگرت و دەستی دەلەرزی و بەترسەوە دەیووت، پیاوەکە بەو کارانەت ئێمە دەچینە دۆزەخ، باوکیشم بەتووڕەییەوە دەیووت، ئەوجارە دواجارمانە، تەواو ...! دایکم پڕتەو بۆڵەی دەهات و هاواری دەکرد، خۆمان لەزیندان دەبینینەوە، باوکم بەپاڕانەوە دەیووت زووبە، ئەو وێنەیەش بگرە...!

محمدی برام ویستی بپرسێت، ئەوە چ قەوماوە، چ ڕوودەدات، زوو ئەوان وەڵامیان دایەوەو خۆیان لەو تووڕەکرد، بۆیە کەسمان چیتر پرسیارمان نەکرد، بێدەنگماینەوە، کە گەڕاینەوە ماڵەوە، باوکم دەرگای لەسەرخۆی داخست، پاش دەمێك دەرگاکەی کردەوەو هاتە دەرەوەو دەستی لە ملی دایکم کردو بە خۆشییەوە وتی:

خۆشەویستەکەم وێنەی نایابت گرتووە، دەستەکانت خۆش.!

دایکم وتبووی:

دەبێ منداڵەکانیش لە مەسەلەکان بگەن، دەبێ بزانن ئێمە چ دەکەین.

تا ئەودەمانەش شۆك هەمووماني گرتبوو، نەماندەزانی چ ڕوودەدات. ئەوە یەکەم سەفەرمان بوو، وای لێهات سەفەرەکانمان لەناو هەموو میسر ئاسایی بوو، زۆر دەگەڕاین، هەموو ڕۆژانی کۆتایی هەفتە دەچووینە شارێك، دەچووینە شارەکانی الاقصرو ئەسوان و ... شوێن نەما ئێمە بۆی نەچووین، باوکم هەندێ جاریش لەناوەندی هەفتەش لە دائیرە مۆڵەتی وەردەگرت و سەفەری دوورودرێژمان دەکرد، چەند ڕۆژ دەماینەوە، لەهەموو سەفەرەکان وێنەی پێگەو مۆڵگە سەربازییەکانمان دەگرت، نێوان سەربازگەکان و ڕێگا گشتییەکانمان دەپیوا، بەوەش شوێنی کارگەو سەربازگەکانمان دەستنیشان دەکرد، بوونی ئێمەی منداڵیش لەناو ئوتومبێلەکەو هاوڕێیەتی ئەوان لە سەفەرەکانیاندا گومانی لەکارەکانیان دووردەخستەوە).

****

ابراهیم و انشراح بەردەوام سەفەری رۆمایان دەکرد، زۆرجاریش سەفەرەکانیان لەسەرداوای مۆسادبوو، سەفەریشیان دەکردو ئەو هەزارەها دۆلارەی لەو کارە جاسووسیانەدا دەستیان دەکەوت بەکاریان دەخست و ئیشیان پێدەکرد. تا زۆرتر پارەکە وەرگرن و ئەندامانی تۆڕەکەیان فراوانتربێت، منداڵەکانیان هەموو خستەکارو ئەوانیش بوونە جاسووس.

سەبارەت بەو سەفەرەیان بۆ رۆما، عادلی کوڕیان بە رۆژنامەی معاریفی ئیسرائیلی راگەیاندبوو:

(کە دایك و باوکم لەرۆما گەڕابوونەوە، چەندین دیاری جوانیان بۆ هێنابووین، جلی باشیان بۆ کڕیبووین، هەستم دەکرد شتێکی نائاسایی لە ماڵەکەمان روودەدات، زۆر بیرم لەو مەسەلەیە دەکردەوە، تا رۆژێکیان رووبەرووی هەردووکیان دانیشتبووم، باوکم مەسەلەکەی بڕاندەوەو نهێنییەکەی بۆ درکاندین و وتی:

ئێمە رۆژی رەشمان زۆر بینی، برسیەتیمان بەسەرداهات، نانمان نەبوو، مستێك خوێمان نەبوو، ئیستاش هەموو شتێکمان هەیە، رەوشمان باشە، ژیانمان خۆشەو لە هیچمان کەم نییە، دەبینن منداڵەکانی چواردەورمان چەند برسین و بەرووتی دەژین، وەك کوێلە لە برسانا دەناڵێنن، دیارە ئێوە وەك پاشایان دەژین، راستە من و دایکت بەردەوام کارمانکردووە، مووچەمان هەبووە، لە بازرگانی کارمان باش و سەرکەوتووبووە، بەڵام هێشتا ئەو سامانەی زۆرەی هەمانە، ئەو ژیانەی دەژین، لە نیوچەوانی کەسانی تری دڵسۆزە، کەبەردەوام هاوکاریمان دەکەن، دیاری زۆرمان بۆ رەوانەدەکەن، پارەمان دەدەنێ، ئەوانەی رەوشی ئێمەیان گۆڕی ئیسرائیلیەکانە...! ئەوانە ئێمەیان لەبرسیەتی رزگارکرد، ئەوانە

ئێمەیان لەدەربەدەری رزگارکرد، بە خێرو چاکەی ئەوانە وا ئێمە هەموو شتەکانمان بۆ دابینکراوە.! ئەودەمانە من تەمەنم ١٢ سالّ بوو، هاوینی سالّی ١٩٧١ بوو، نبیلی برام دوو سالّ لە من گەورەتربوو، محمدی براشم یەك سالّ لە من گەورەتربوو، من مندالّ بووم ئەو مەسەلەیەم ئەوەندە لا گرینگ نەبوو، باوکم لەکێ کاردەکات و هاوکاری کێ دەکات، منیش وەك هەموو مندالّەکانی کۆلاّنەکەمان رقمان لە جوولەکە هەبوو، بەلاّم لەمالّەوە بەشێوەیەکیتر پەروەردەدەکراین، مەسەلەکە لەمالّەوەمان روویەکی تری هەبوو، لەمالّەوە فێرکرام کەوا من نانی سەر خوانەکەمان لە خێرو بەرەکەتی ئیسرائیلییەکانە، جلە جوانەکانم لەوانەوە سەرچاوە دەگرن، خۆشییەکان ئەوان بۆیان مەیسەرکردووین. کە گەورەتربووم هەستمکرد باوکم چە جۆرە کارێك دەکات، پارەی چۆن دەستدەکەوێت، ترسم لێ دەنیشت، باشم دەزانی ئەگەر کارو سەرچاوەکەم ژیانی باوکمان نەبێت، ئەوا برسیەتی لە ناومان دەبات، ئیفیلج دەبین، من وەك پاشایەك دەژیام، هەموو شتەکانمان بەئاسانی دەهاتە ناودەست).

****

مالّەکە هەموویان کەوتنە ناو تۆڕەکە، هەموو بوونە جاسووس، ژنەکە حەزی دەکرد مالّەکەیان بگوازنەوە گەڕەکی دەولّەمەندەکان، بەلاّم مێردەکەی ئارەزووی ژنەکەی قبوول نەدەکرد، بۆیە ژنەکە پێیوتبوو:

(تا نەگیراوین با بە خۆشی بژین).

ئەوان ماڵەکەیان گواستەوە گەڕەکی (النصر)ی نوێ، منداڵەکان چوونە خوێندنگای باش. لەو گەڕەکە نوێیەدا ابراهیم پەیوەندییەکانی کۆمەڵایەتی لەگەڵ هەموولایەك خۆشکرد، بەردەوامیش هاموشۆی کۆنە هاوسێیەکانی دەکردەوە، لە ڤیلا گەورەکەیان بەردەوام گەورە ئەفسەرانی سوپای تێدا داوەتدەکرا، میوانی فرۆکەوانی زۆر دەهاتن، کوڕە گچکەکانی وەك جاسووسی تەمەن گچکەو تازە لەگەڵ دایکوباوکیان کەوتنە کارکردن، بۆ هێنانی زانیاری لە کوڕە ئەفسەرە هاوپۆلەکانی هەموویان پێشبڕکێیان بوو، شەڕیان لەسەر ئەوەبوو هەریەکێکیان چەند زانیاری و هەواڵی بەسوود بە تۆڕەکەی ماڵەوەیان بگەیێنێت. لەماڵەوەیان فیلمە فۆتۆگرافیەکانیان دەشووشتەوە، منداڵەکانیش دەبوونە پاسەوانی تاقیگەکەی ماڵەوە تا دایکوباوکیان کارەکانیان تەواودەکرد، لەو پیشەیە نبیلی کوڕیان زۆرتر چووە پێشەوەو باوکی فێریکرد بە حبری سپی نامەکان بنووسێت، لە دارشتنی راپۆرتەکان هاوکاری تۆڕەکەی ماڵەوەی دەکرد.

****

بیری شەرمەزاری

ئێوارەیەکیان هەموو بەیەکەوە لە تەلەڤزێون تەماشای فیلمێکیان دەکرد، لەفیلمەکەدا پاڵەوانە جاسووسەکە گیراو دادگاش بڕیاری لەسێدارەدانی لەسەردەرکردو هەموویان بەچاوی خۆیان چارەنووسی جاسووسەکەیان لە فیلمەکە بینی، بەدیتنی ئەو دیمەنە ترسناکە هەموویان ترسیان گەیشتێ، رەنگیان زەرد هەڵگەڕاو تووشی شۆك هاتن، ئەو ترسە ماوەی چەند هەفتەیەك بەرووویانەوە دیاربوو، بۆیەش لەوماوەیەدا هیچ راپۆرتێکیان نەدەناردو چالاکیەکانیان

ساردکردبوو. هەموویان ترسی زۆریان لێنیشتبوو و دووچاری ئیفیلجی کردبوون، بۆیەش انشراح دەستەیەك فیلمی نوێیێ تازە وەرگێراوی دەزگاکانی میسری لەگەڵ خۆیدا بردو سەفەری رۆمای کرد، لەوێ دیمانەی (أبو یەعقوب)ی کردبوو، باسی ترسەکەی ناو ماڵەوەی بۆ کردبوو، ئەفسەرەکە بەقسەی خۆش ئارامی کردبۆوەو لە یانەیەکی شەوانە داوەتیکردبوو، شەوەکەی بەیەکەوە مانەوە، ژنەکە بەرووتی خۆی لە باوەشی ئەفسەرەکە دەدۆزێیەوە، سەرەتا زۆر دڵتەنگ و نارەحەت بوو، بەڵام ژنەکەی بۆ تام وەرگرتن لەو پیاوە لە تەلئەبیب سەردانی کردبوو، بەپەرۆشەوە شەیدایی خۆی بەو دەربڕیبوو.

لەکۆتایی مانگی سپتەمبەری ساڵی ١٩٧٣ انشراح بەتەنها سەفەری رۆمای کردبوو، لەوێ دیمانەی لەگەڵ بەرپرسەکەی دەکردو راپۆرتەکانی پێشکەشدەکرد، لەودەمانەبوو کە شەڕی مەزنی ئوکتۆبەر روویدا، لەورۆژانەدا سوپای میسری لە هێلی بارلیف پێشرەوی کردبوو، توانیبووی ئەو هێلە پتەوە ببەزێنێت و لەکەناڵی السویس بپەڕێتەوە، لەودەمانەدا أبو یەعقوب بە گریانەوە دەگاتە لای انشراح، هەست بەشکانەکە دەکات، وادەزانن تازە ئیسرائیل رووخاوو هەموو وڵاتانی عەرەبی پشتیوانی سوپای میسریان کردووە، ژنەکەش وەك ئەفسەرە ئیسرائیلیەکە خەمگین و ترساو تەماشای رووداوەکانی دەکرد.

****

لەئەپریلی ساڵی ١٩٧٤ انشراح لەگەڵ ماڵەوە بۆ گەشتوگوزار سەردانی تورکیای کردبوو، لە ئەنقەرەبوون أبو یەعقوب پەیوەندی بە ابراهیم دەکات، داوا دەکات بەزووترین کات لە ئەسینا ببینێت، لەوێشەوە سەردانی ئیسرائیل بکات، کارێکی بەلەزو ترسناکیان هەیە، لە دەزگای موخابەراتی ئیسرائیل لە تەلئەبیب

پرسیاری لێدەکەن، بۆچی لە هێرشەکە ئاگادار نەبوویت، چۆن بۆت نەکرا لە چالاکی سوپای میسری ئاگادارمان بکەنەوە، لەوێ ابراهیم لە وەڵامدا وتبووی:

(من هەستم بە چالاکی سوپا نەکردبوو، زۆربەی ئەفسەرە خزم و هاوڕێیەکانم بۆ زیارەتی عمرە لە کعبە مۆڵەتیان وەرگرتبوو، کەسیان لەوێ نەبوون، ئەگەر ئاگاداریش بم، من تەنها دەتوانم بە نامە هەواڵەکانم بگەیێنم، ئەوەش کاتی دەوێ، پەیوەندییەکە ئەوەندە خێرا نییە، بۆیە سوودیشی نابێت).

پاش دانوستانێکی گەرم و زۆر، مۆساد بڕیاری دابوو ئامێرێکی بێتەلی زۆر پێشکەوتوو و نوێی بدەنێ، کە بەهاکەی دەگەیشتە سەرووی سەدهەزار دۆلار، ئیسرائیلییەکان ترسیان هەبوو، ئەوان لە بەرنامەو پلانی فریق (سعد الشاژلی) دەترسان، ئەو دەیویست شەڕەکە بەردەوام و دژواربێت، شەڕەکە بگاتە هەموو پارچەیەکی دووری سیناش، بەپێچەوانەی سەرۆك السادات، ئەو دەیویست شەڕەکە تەنها بۆ جولانەوەی مەسەلەکەو رووداوەکان بێت.

بە سێ رۆژ مەشقێکی چڕوپڕیان لەسەر ئامێرە بێتەلە نوێیەکە بە ابراهیم کردبوو، بەڵام ئەو نەوێرابوو ئامێرەکە لەگەڵ خۆی بهێنێتەوە قاهیرە، ئەوان بۆیان پێشنیاریانکردبوو، کەوا ئامێرەکەی لە خاڵێکی کیلو ١٠٨ لەڕێگای قاهیرە سویس بۆ دادەنێن، لەوێ ئامێرەکە لەناو بەرمیلێکی ئاوی گەورەی بێ سوودی کون لە بن خۆڵ بۆ دەشارنەوە، شوێنەکەش لەپشت دیوارێکی چیمەنتۆیی رووخادەبێت. ئیسرائیلییەکان پێیدەڵێن کە ئێوە گەڕاونەوەماڵەوە، بچنە شوێنەکەو بە هەڵکۆڵینی نیو مەتر ئامێرەکە دەردەکەوێت. لەگەڵ وەرگرتنی هەواڵەکەو دانانی ئامێرەکە، موژدەی دووقاتکردنی مووچەکەی دەدەنێ، پێیدەڵێن:

(ئەگەر هەواڵی پێشینەی شەڕێکمان پێرابگەیێنن بەیەك ملێون دۆلارت خەڵاتت دەکەین. !).

ماڵەوەی جاسووسەکە لە ئەسینا چاوەروانی پارە حەرامەکەیان دەکردو بەیەکەوە گەڕانەوە میسر. کە گەڕانەوە قاهیرە سواری ئوتومبێلەکەیان بوون، بەرەو خاڵی کیلۆ ١٠٨ بەڕێکەوتن، لەوێ انشراح دەست بە خاکەناسەوە خەریکی هەڵکۆڵین بوو، کە ماندووبوو عادل خاکەناسەکەی لێوەردەگرت، ئامێرەکەیان لەناو کیسەیەکی پلاستیکی لوولدراو دۆزیەوە، کە گەڕانەوە ماڵەوە ابراهیم کۆششی زۆری کرد، نەیتوانی ئامێرەکە بەکاربهێنێت، دیارە لەگەڵ دەرهێنانەکە سەرەکەی شکابوو، کە زانیان شوێنی کلیلەکەی شکاوە، هەموولایەك دڵتەنگ لەدیار ئامێرەشکاوەکە دانیشتن، لەودەمانە ژنەکە بڕیاریدا سەفەری لەناکاو و ئازایانەی ئیسرائیل بکات. لە ٢٦ ی یولیوی ساڵی ١٩٧٤ أبو یەعقوب بەدیتنی ژنەکە سەرسام بوو، چۆن ئەو ژنە هاتووە، چەند شەوێك بەیەکەوە مانەوە، لەپاداشتی سەفەرەکەی ٢٥٠٠ دۆلاری وەردەگرێت و مووچەکەشی ١٥٠٠ دۆلاریشی بۆ بڕاوەتەوە، کە لەو ڕۆژانە فەرمانبەری ئاسایی دەرچووی زانکۆ تەنها مانگانە ١٧ پاوەندی میسری وەردەگرێت. لەودەمانەی ژنەکە لەگەڵ ئەفسەرێکی مۆساد لە تەلئەبیب دەسووڕایەوە، پیاوەکە توانی ئامێرەکە بەکاربهێنێت، بەئیشکردنی ئامێرەکە موخابەراتی میسری بە ئامێرێکی زۆر هەستیاری سۆڤیەتی بەناوی (گیرەی شەپۆڵەکان) زوو هەستی بە شەپۆڵەکە کردبوو، بۆیە یەکسەر مەفەرەزەیەك ناوچەکەی پشکنیبوو، کە جاری دووەم ئامێرەکە دەنگی لێوە

هاتبوو، یەکسەر ئامێرەکەو شوێنەکەو خاڵەکە دەدۆزرێتەوەو دەچنە سەریان و ئامێرە ئیسرائیلییەکە دەگرن!

لە ٥ی ئۆگستی ساڵی ١٩٧٤ موخابەراتی میسری ابراهیمی گرتبوو، کە گیرابوو یەك وشەی لە زاری نەهاتبووە دەرەوەو هەموو گیانی لەرزیبوو، لەودەمانە وتبووی:

(من پەشیمانم، من شەرمەزارم... برسیەتی کافرە... نسکۆکە وای بەسەرهێناین.. من بۆ ئاردو چا خۆم فرۆشتە جوولەکە...!).

پیاوانی موخابەراتی میسری ماڵەکەیان ورد پشکنیبوو، ئامێرەکەو شوفرەکەیان دەدۆزنەوە، کابرا قۆڵبەستدەکەن و بە سەرشۆڕی دەیدەنە پێش خۆیان، تیمێکی سێ کەسیش لەگەڵ منداڵەکانی دەمینێنەوەو چاوەڕوانی گەڕانەوەی ژنەکەیان لە تەلئەبیب دەکەن. لە ٢٤ی ئۆگستی و بەفڕۆکەیەکی هێڵی ئاسمانی ئیتاڵی گەشتی ژمارە ٧٩١ ژنە جاسووسەکە لە ئیسرائیلەوە دەگاتەوە رۆماو لەوێشەوە دێتەوە قاهیرە. ژنەکە یەك مانگ بوو لە قاهیرە دەرچووبوو، لەناو فڕۆکەخانە بەئارەزوویەکی خۆشییەوە عارەبانەکەی پاڵدەداو جانتا گەورە پڕ دیارییەکانی بەخۆشییەوە بەرەو دەرەوەی ساڵۆنی دەرچوون دەبرد، لەگەڵ دەرچوونییدا چاوی لە مێردەکەی و منداڵەکانی دەگێڕا، لەدەرەوەش چاوی لە ئوتومبێلەکەیان گێڕابوو، کە تێگەیشتووە کەس چاوەڕوانی ناکات، بەناچاری تاکسییەکی راگرتووەو بەرەو ماڵەوەیان لە شاری (الصدر) رۆیشتووە. کە دەرگای ماڵەوەی کردیتەوە هەموو گیانی هەژاوە، کە زانیوویەتی چەند میوانێك لە ماڵەکەی چاوەڕوانی دەکەن، دووچاری شۆك هاتووە، لەترسانا میزی بەگیانی

هاتووته خوارەوە، یەکێك لە ئەفسەرەکانی ناو ماڵەکەی جانتاکەی دەستیان لێوەرگرتووە، هەردوو کلیلەکەی ئامێرەکەی بێتەلەکەی دەرهێنابوو، لەناو جانتاکەی هەزارەها دۆلاریش دەدۆزنەوە، ئەفسەرێکی تریان کەلەپچەیەکی ئاسنی لەدەستی دەکات و لەگەڵ سێ کوڕەکەی بەرەو باڵەخانەی موخابەراتی میسری بردوویانە.

موخابەرابەتی ئیسرائیلی ئاگای لەهیچ نەبوو، ئاگاداری گیرانی سەری تۆڕەکە نەبوو، نەیدەزانی ابراهیم و منداڵەکانی گیراون، ئەوان چاوەروانی وەڵامی کلیلی ئامێرەکەبوون، لەناکاو نامەیەکیان لە موخابەراتی میسری پێگەیشتبوو، تێدا لەوەڵامدا بەمۆساد دەڵێن نامەکانتان راگرن، چیتر کەستان نەما لەو ئامێرە ئێوارانی یەکشەمموان نامەکانتان وەرگرێت، جاسووسەکەتان بەژن و منداڵەکانییەوە گیران. !

لە ٢٥ ی نۆڤمبەری ساڵی ١٩٧٤ لەلایەن دادگای باڵای ئەمنی دەوڵەت بڕیاری لەسێدارەدانی (ابراهیم شاهین)و (انشراح موسی)ی ژنی دەرچوو، کوڕە گەورەکەیان نبیل ٥ ساڵ بڕیاری زیندانیکردنی بۆ دەرچوو، لەبەرئەوەی دوو کوڕەکەی تری تەمەنیان گچکەبوو، ئەوان رەوانەی دادگای نەوجەوانان کرابوون.

لەرۆژی ١٦ ی ینایری ساڵی ١٩٧٧ ابراهیم بۆ جێبەجێکردنی بڕیارەکەی دادگا راپێچی زیندانی ئیستئنافکرا، لەبەرئەوەی شەنگی هەڵسانەوەو رۆیشتنی نەمابوو، دوو سەرباز بنهەنگڵیان گرتبوو، کەزانی دواساتی ژیانیەتی و لەسێدارە دەدرێت، دەپارایەوەو هاواری دەکرد:

خودای گەورە لێمان خۆش بە، خودایە لێمان خۆش بە...!

پاش ئەوەی مەلای زیندانەکە شەهادی پێ دەڵێتەوە، بەچەند چرکەیەك لە سێدارەیاندا. سەبارەت بە چارەنووسی ژنەکەش چەند بۆچوونێك دەگوترا، تا

رۆژی ٢٦ی نۆڤمبەری ساڵی ١٩٨٩ رۆژنامەی حداشوتی ئیسرائیلی بەسەرهاتی جاسووسی ئەو ژنەی لەسەر لاپەرەکانی پێشەوەی بڵاوکردەوە، لەوێ ئاشکرابوو کەوا سەرۆك السادات لەلایەن حکومەتی ئیسرائیلی فشاری زۆری لەسەربووە، بڕیاری لەسێدارەکەیان بۆ زیندانیکردن بە ١٥ ساڵ بەکاری قورسەوەی بۆ دەگۆرێت. کە بڕیارەکەیان گۆڕیوە بە فەرمانێکی سەرۆکایەتی بەر لێبووردنی سەرۆکایەتی دەکەوێت و خۆی و هەر سێ کوڕەکەی رەوانەی ئیسرائیل دەکرێن، دەڵێن ئەوەیان بە گۆڕینەوەیەك بوو، کە کەس و مەبەستی بەرامبەرەکەی ئاشکرا نەکرا، کە ئەو خێزانە گەیشتنە ناو ئیسرائیل هەموویان رەگەزنامەی ئیسرائیلیان پێ بەخشراو بڕوایان بە ئاینی جوولەکە هێناوەو ناوی (شاهین) گۆڕاوە بە ناوی (دەیڤید)و ناوی ژنەکەش کراوە بە (دینا)و ناوی (عادل)یش کراوە بە (رافی) و ناوی (نبیل)یش کراوە بە (یوشع)و ناوی (محمد)یشیان گۆڕیبوو بە حاییم!

عادل لەدیمانەیەکی تایبەت بە رۆژنامەی معاریف وتبووی:

(دواجار کە دایکم بۆ کەرەستەی ئامێرە بێتەلەکە سەفەری ئیسرائیلی کردبوو، باوکم لەسەرکار بە مەلوولی گەڕایەوە، هەستمکرد رەنگی گۆڕاوەو لەسەر کورسیەك دانیشت و بەنەرمی بە منی وت:

وادەزانم گیرام، دیارە لە دائیرە لە منیان پرسیوە.!

باوکم ماوەی حەوت ساڵ لە کاری جاسووسی بە هەستێکی تیژ کاریکردووە، دیارە هەستی بە ترسناکی کردبوو، بۆیە ئەو رۆژە ئەو قسەیەی

کردبوو، ئەو رۆژە ٦ فیلمان لەماڵەوەمان هەبوو، باوکم هەموو فیلمەکانی دڕاندو نامەکانی سووتاندو تێگەیشت گەیشتووتە خاڵی کۆتایی، تا ئیمرۆش بیر لەوە دەکەمەوە، بۆ باوکم ئەودەمانە بیری لە دەربازبوون نەکردەوە، بۆ لە ماڵەوە مایەوە؟ بەیانیەکی زوو بەتوندی لە دەرگای دەرەوەماندرا، سێ کەس هاتنەژوورەوە لە باوکمیان پرسی، منیش وتم، باوکم لەسەرکارە، وتیان کە لە ماڵەوە نییەو لەسەر کارە ئێمە چاوەروانی دەکەین، دوو کەسیان لە سالۆنەکە دانیشتن، کەسی سێیەمیشیان لە پەنا دەرگاکە دانیشت، من و براکانم بیرمان لە فەوتاندنی بەڵگەنامەکان کردەوە، بەڵام دۆڵابەکان داخرابوون و کلیلەکان لەلای باوکم بوون. ئەودەمانە کاتەکە نەدەرۆیشت، سەعاتێك بە رۆژێك بوو، هەستمکرد کاروانێك ئوتومبێل بەرەو ماڵەکەمان دەهات، ئوتومبێلەکەی باوکم بەدەیان ئوتومبێل دەوری گیرا، دەیان سەرباز دابەزین، هاتنە ناو ماڵەکەمان، سەربازەکان بەسەرفرازی و بەدڵی زۆر خۆشەوە ماڵەکەیان دەپشکنی، کە ئامێری بێتەلەکەیان دۆزیەوە هاواریان دەکرد، بەگەرمی پیرۆزباییان لەیەکتری دەکرد، لەودەمانە باوکم سەری بۆ ئێمە نەوی کردو وتی:

کوڕەکانم داوای لێبووردنتان لێدەکەم).

عادل سەربردەی گێرانەکەی دایکیشی بەو شێوەیە بۆ رۆژنامەکە گێڕاوەتەوە:

(دایکم بەیانی رۆژی ٢٤ ی ئۆگستی زۆر بەتووڕەییەوە هاتەوە ماڵەوە، چۆن باوکم لە فڕۆکەخانە پێشوازی نەکردووە، کەسمان لەوێ نەبووین، کە گەیشتە ژوورەوە یەکەم قسە وتی، کورەکان کوا باوکتان؟ کە سەری

بەرزکردەوەو سەیری چواردەورەی ماڵەکەی کرد، زانی پیاوانی موخابەرات گەمارۆیانداوە، یەکێکیان وەڵامی دایەوەو وتی:

الحمدلله بە سەلامەتی هاتیتەوە مادام دینا.

یەکسەر دایکم گیراو رەوانەی باڵەخانەی دەزگای موخابەراتی میسریکرا، ئەو باڵەخانەیەی ئێمە چەندجار بۆ مۆساد وێنەی زۆرمان گرتبوو).

ناوی چەند دەزگایەکی هەواڵگری لە جیهان:

١. دەزگای موخابەراتی ئەمریکی CIA
٢. دەزگای موخابەراتی سۆڤیەتی جاران KGB
٣. دەزگای موخابەراتی گشتی رووسی SVR
٤. دەزگای رووسی بۆ قەلاچۆکردنی جاسووسیەت MB
٥. دەزگای ئاسایشی ناوخۆ MBD
٦. دەزگای موخابەراتی سەربازی رووسی BRU
٧. دەزگای موخابەراتی گشتی ئیسرائیلی (مۆساد).
٨. دەزگای موخابەراتی سەربازی ئیسرائیلی.
٩. دەزگای ئاسایشی ناوخۆی ئیسرائیلی (شین بیت).
١٠. دەزگای موخابەراتی دەرەوەی بەریتانی (نووسینگەی شەشەم) M16
١١. دەزگای موخابەراتی دەرەوەی بەریتانی (نووسینگەی پێنجەم) M15
١٢. دەزگای موخابەراتی گشتی فەرەنسی (نووسینگەی دووەم).
١٣. دەزگای موخابەراتی گشتی ئێرانی (ساڤاك).
١٤. دەزگای پۆلیسی نهێنی نازی پێشوو (جیستابو).
١٥. مباحسی فیدرالی ئەمریکی FBI
١٦. موخابەرایەتی سەربازی ئەڵمانی فیدراڵ MAD
١٧. موخابەرایەتی ئەڵمانی دژە جاسووسیەت BND

لەرۆژنامەی (الجریدە)ی کوێتی لەرۆژانی ٢٩و ٣٠ی دیسەمبەری ساڵی ٢٠٠٨ بلاۆکراوەتەوە.

ئیلی کۆهین ترسناکترین جاسووس لە مێژووی ئیسرائیل.

ئیلی کۆهین ترسناکترین جاسووس لە مێژووی ئیسرائیل

کە لەمانگی فبرایری ساڵی ١٩٥٨ یەکێتی میسرو سوریا ڕاگەیاندرا ئیسرائیل هەستی کردووە مەترسییەکان زۆرتربوون و دەبێ پلانەکانیان بەو ئاراستەیە ببەن، یەکێتی عەرەب بگۆڕێت و کاربکات یەکێتیەکە نەبێت و سەرنەگرێت، چونکە لەدوارۆژ لە ئەنجامی ئەو یەکێتییە سیاسییە چارەنووسی ئیسرائیل دەکەوێتە مەترسی، چونکە یەکێتی سەربازی عەرەبی هەڕەشەی نەمانی لێدەکات. بۆیە پیاوێکی بە وەچە سوری، میسری پەروەردەکراو، بە جوولەکە ئایین، دەدۆزنەوە تا کارێك بکات پەیوەندییەکانی میسری و سوری بروخێنێت.

لەپاش ئەوەی لە ٢٨ ی سپتەمبەری ساڵی ١٩٦١ یەکگرتنەوەکەی میسرو سوریا شکستی هێنا، ئیسرائیلییەکان هەناسەی شادومانیان هەڵکێشا، ئەوەش وەنەبێ گەلی سوری هزری سەرکردایەتی (جمال عبدالناصر)یان پشتگوێ خستووبێت، چونکە ئەگەری یەکبوونەکە هەرمابوو، بۆیە موخابەراتی ئیسرائیلی بۆ لەباربردنی یەکبوونەکەی نیوان ئەو دوو وڵاتە کارکەربوون. (لیڤی ئاشکۆل) سەرۆك وەزیران بە سەرۆکی مۆسادی وتبوو:

یەکەمجار کە سورییەکان بیرۆکەی یەکبوونەکەیان لەگەڵ میسر پێشنیارکرد، ئێمەیان بەتوندی هەژاند، بۆیە نابێ بواربدەین جارێکیتر ئەو هەواڵ و بەرنامەیە بمانهەژێنێت.

سەرۆکی مۆساد لەئاگادارکردنەوەکەی سەرۆکە نوێیەکەی باش تێگەیشتبوو، لەودەمانە کەسایەتی بەکرێگیراوێکی خۆیانی بەبیرهاتووتەوە، کەماوەیەکی زۆرە مەشقی پێدەکەن، ئەویش (ئیلی کۆهین)بوو، ئەو لە دیسەمبەری ساڵی ١٩٢٤ لە شاری ئەسکەندریەی میسر لەدایکبووە، بەرەچەڵەك سورییەو بنەماڵەکەی هاتوونەتە میسر، حەوت برای هەبوو، هەموویان رەگەزنامەی میسریان هەبوو، لەوێش دەچێتە زانکۆو لە ساڵی ١٩٤٤ دەبێتە ئەندام لە رێکخراوی گەنجانی جوولەکە لە ئەسکەندریە، لەودەمانەوە ئەو دڵسۆزی بۆ رێکخراوەکەو پاشانیش بۆ دەوڵەتی ئیسرائیلی هەبووە، کە دەوڵەتی ئیسرائیل دامەزراوە، هەموو بنەماڵەکەی دەچنە ئیسرائیل تەنها ئەو نەبێت، ئەو وەك کەسێکی کارکەرو بەکرێگیراو بۆ ئیسرائیلی تازە دامەزراو دەمینێتەوەو لەگەڵ دەستەیەکی تری جوولەکە بۆ کاری پێویست و پابەند بە دەوڵەتەکەیان دەمینێتەوەو ئامادەیی کارکردن نیشاندەدات کە هەموو گاڤێ لە خزمەتیاندا کاربکات.

لە ١٥ی یولیۆی ساڵی ١٩٥٤ چەند تەقینەوەیەك دەزگا بریتانی و ئەمریکییەکان و چەند سینەمایەکی لەناو قاهیرەدا، ولاتەکەی هەژاند، بۆ بەیانیەکەی چەند تەقینەوەی ترسناك و کاولکارانە شاری (ئەسکەندریە)شی گرتووتەوە، لەبەرئەوەی ئیخوان المسلمین دژی پرۆژەی رێکەوتن بوو لەگەڵ بریتانییەکان، بۆیە زوو ئەوان بەو کارانە تاوانبارکران، پاش لێکۆڵینەوەو چاودیری ورد حکومەتی میسری بۆی روونبۆوە، کەوا ئەو کارە تێکدەرانە بەدەستی چەند

گەنجێکی جوولەکەبوو، لەوانە ١٢ گەنجی جوولەکە گیران بەتاوانی ئەو کارە تیرۆریستانە دادگایی کران. چالاکییەکە بەناوی (سۆزانا) ناسرا، هەروەها ناوی (شەرمەزارییەکەی لافۆن)یشی لێنرابوو. کۆهین یەکێك بوو لەو ١٢ گەنجی بەو کێشەیەوە دادگاییکران، بەلاّم لە دادگای تاوانەکەی لەسەر ساخ نەبووتەوە، بۆیە ئازادکراوە، بەلاّم چاوەکانی پیاوانی ئەمن بەردەوام چاودێری وردیان کردووە، بۆیە بەناچاری سەفەری ئیسرائیلی کردووەو لەساڵی ١٩٥٧ سنووری بڕیوەو لە ئیسرائیل دامەزراوەو وەك ژمێریارێك لەیەکێك لە کۆمپانیاکان کاریکردووە، بەلاّم ئەو بەردەوام چاوی لە کاری جاسووسی بووە، دووجار خۆی سەردانی دەزگای مۆسادی کردووەو حەزی لە کاری جاسووسی کردووەو ئەو ئارەزووی بۆیان ورووژاندووە، بەلاّم هەردووجار بەرسڤی رازیبوون و ئەریّ وەرناگرێت، تا رۆژێکیان کابرایەك دەستی دەگرێت و موژدەی ئەوەی دەداتیّ کەوا مۆساد ئامادەیە کاری پێبکات، ئەگەر لە ئەزموون و مەشقە تایبەتیەکانی پێویست دەرچوو و تێگەیشت ئەو کارە مەترسی زۆرەو ژیانی دەکەوێتە مەترسیش. کە باسی ترس و مردنیان لەگەڵ کردبوو کەمێك نیگەران ببوو، ئارەزووی جارانی نەمابوو، بەلاّم رۆژێکیان لەناکاو فەرمانی دەرکردنیان لە سەر کارەکەی بۆ دەرکردبوو، ئەویش زوو تێگەیشتبوو کەوا ئەو نانبڕینە لەلایەن موخابەراتەوە بووە، بۆیە بەناچاری خۆی تەسلیمی مۆسادکردووەو بڕیاری کارکردنی بۆ بەرژەوندی ئەوان دابوو.

سەرەتا ئەوان چەند راهێنانێکی سادەو ئاساییان پێکردبوو، فێری چەند ئامێرێکی پێویستیان کردبوو، یەکەم هەنگاو پێیانوتبوو:

(دەبیّ تۆ لە تەلئەبیبەوە بچیتە قودس، لەویّ روو لەکاری کەرتی گەشتوگوزاری بکەیت. لەویّ پاسپۆرتێکی فەرەنسییان بەناوی جوولەکەیەکی

میسری بۆ کردبوو، لەوانەی لە میسرەوە گەیشتبوونە ولآتی خوارووی ئەفریقیاو ئێستاش بۆ ماوەیەکی کاتی لە ئیسرائیلە، بەو پاسپۆرتەوە دە رۆژ لە قودس دەمینێتەوە، ئەو لەو رۆژانەدا تەنها بەزمانی فەرەنسی و بەزاراوەی میسریش قسەدەکات و ناوی کرابوو بە (مارسیل کویان)، پاشان پێیانوتبوو، ناکرێ ئەگەر بشکوژرێت ناوە کۆنەکەی خۆت بلێیتەوە، یان هەلەیەك بکەیت، بەردەوام خۆت چاودێری خۆت بکە. لەکۆتایی مانگی دیسمبەری ساڵی ١٩٦٠ ئەو بۆ کارکردن لە ولآتێکی عەرەبی و سازو ئامادەبوو، دەبووایە کار بۆ رووخانی هزرو بەرنامەی یەکبوونی میسری سوری بکات، دەبووایە ئەو بگاتە کەسە نزیکەکانی دەسەلآت و لەناو ئەو بازنەیەدا کار بۆ کودەتایەك بکات، دەبووایە بچێتە میسر یان سوریا، بەڵام لەکۆتایی بڕیاریاندابوو ئەو نەچێتە میسر، با چالاکییەکەی لەناو سوریا بکات، چونکە زەمینەی ناو سوریا بۆ ئەو کارە لەبارتربوو. مۆساد سەرەتای بەرنامەی کارەکەی کۆهینی لە ئەرجنتینەوە بۆ دانابوو، ئەوەشیان لەبەر دوو هۆکاربوو، یەکەمیان مولحەقە سەربازییەکەی سوری لیوا (ئەمین حافیز) لەوێ بەوە ناسرابوو، زۆر دژی یەکبوونی میسری سوری بوو، زۆریش رقی لە رژێمی جەمال عەبدولناسربوو، دیارە ئەویش بیرو حەزی کودەتای سەربازی لەناو سوپای سوری هەبوو، دەبووایە کارو بەرنامەیەك بۆ ژیان و گەیشتن بە سوریای بۆ سازبکەن، بۆیە ئەفسەرەکەی مۆساد پێیوتبوو، من ژیاننامەی رۆژانەی ئەرجنتینت بەو شێوە بۆ دادەرێژم، کەوا تۆ لە بەیروت لەدایکبوویت، لە تەمەنی سێ ساڵییەوە بەماڵەوە چوونەتە ئەسکەندریەو لەورۆژەوەش ناوت دەبێتە (کامل ئەمین سابت)، ناوی دایکت (سعیدە ئیبراهیم)ە، بەرەچەلەکیش ئێوە سوریین و ساڵێك پاش مردنی خوشکێکت هاتوونەتە ئەسکەندریە، لەورۆژەوە تۆ کوری بازرگانێکی کاری رستن و چنینیت، بۆیەش لەساڵی ١٩٤٦ باوکت سەفەری

ئەرجنتین دەکات، پاش ماوەیەکی کورت نامەیەکت بۆ دەنووسێت تۆش بچیتە ئەرجنتین، لەساڵی ١٩٤٧ ئێوەش بەماڵەوە دەچنە ئەرجنتین، لەوێ باوکت لەگەڵ بازرگانێکی ئەوێندەرێ لە (بیونس ئایرس) دەبێتە شەریك، بەڵام باوکت لە بازرگانیەکەی زەرردەکات و پارەی نامینێت و لەساڵی ١٩٥٦ باوکت لەخەفەتا دەمرێت، شەش مانگ پاش مردنەکەی ئەو دایکیشت دەمرێت، تۆش لەگەڵ مامێکت کار لە نووسینگەیەکی گەشتوگوزار دەکەیت، لەو کارە سەردەکەویت و پارەیەکی زۆرت دەستدەکەوێت).

بەو شێوەو بەو بەرنامەیە ئەفسەرەکە قسەکانی تەواودەکات و پێیدەڵێت:

(ئێستا دەتوانی بچیت بەلای کاری خۆتەوەو ئێمەش هەموو پێویستییە رەسمییەکانت بۆ ئامادەو سازدەکەین، بەیانیش پەیوەندییمان پێوەدەگریت).

لەودەمانە ئەفسەرەکە بەناوە نوێیەکەی بانگی دەکات و پێیدەڵێت:

(کامل... !).

ئەویش لەبەرئەوەی دەرسەکانی باش وەرگرتبوو، بۆیە یەکسەر ئاوڕی لێ دەداتەوە، ئەفسەرەکە ئافەرینی لێدەکات و پێیدەڵێت، بەراستی وەك عەرەبێك جولایتەوە، ئەوەی ماوە تۆ سمێلێکی گەورەش بۆ خۆت پەروەردە بکە. لەورۆژەوە موخابەراتی ئیسرائیلی بەرێگای نوێنەرێکیان لە ئەرجنتین بەردەوام چاودێری کۆهینیان دەکردو دیمانەیان دەبوو، ئەو کە گەیشتبووە ئەوێندەرێ هەمووشتیان بۆ سازکردبوو، لە بانك پارەیان بۆ دانابوو، بەناوی (کامل ئەمین سابت) شوقەیەکیان لەگەڕەکی (کۆلی) لەناو سەنتەری شاری بوینس ئایرس بۆ گرتبوو، مامۆستایەکیان لە یانەی عەرەبە موسلمانەکان بۆ گرتبوو دەرسی زمانی

ئەسپانی پیّ دەووتەوە، خەڵکی زۆریش لە عەرەبە پەناهەندەکان سەردانی ئەو یانەیان دەکرد، لەویّ بایەخی زۆری بە (جورجیت) کیژە گچکەکەی (ەوار)ی ناودار دەدا، کە لەکۆمپانیای (اسو)ی پترۆڵی بەرپرسی لقە ناوخۆییەکانی بوو. ناوی کامل سابت لەناو خێزانە سورییەکان بە باشە زوو بڵاودەبێتەوە، ژمارەیەکی زۆریش ئەویان ناسی، وەك گەنجێکی خۆش ناوی دەهات، بەتایبەتی لەناو مێینەکان، هێدی هێدی گەیشتە ناو دەستەی کەسە ناودارەکان، هەفتانە سیّ جار سەردانی یانەکەی دەکرد، لەویّ خۆی وەك کەسێکی نەیارو دوژمنی سەرسەختی زایونیزم دەردەخست، ماوەماوەش لەناو رۆژنامەی (الوگن العربی) کە دەستەیەك لە رۆشنبیرانی یانەکە بە زمانی عەرەبی دەریاندەکرد، ریکلامی بڵاودەکردەوە، بۆیە خاوەنی رۆژنامەکە (عبداللگیف حسان) دەبێتە هاورێی نزیکی ئەو، لەگەڵ ئەو دەچێتە داوەتێکی رەسمی سەفارەتی سوری، لەوێش هاوسەری مولحەقی بازرگانی سەفارەت یادی رۆژی بوونیشی سازدەکرد، حسان بە کامل دەڵێت:

(هاورێم دەزانی ژنەکەی مولحەقی بازرگانی زۆر بە کەسایەتی تۆ سەرسام بوو، دیارە باش سەرنجی ئەوت بۆ لای خۆت راکێشابوو. !).

بەڵام ئەو بە هاورێیەکەی دەڵیّ، نەخێر ئەفسەرەکە سەرنجی منی راکێشابوو، ئەو پیاوە تەمەن سەرووی حەفتا ساڵانە کەسایەتییەکی بەرچاوی هەبوو، بۆیە حسان دەستی کامل دەگرێت دەیباتە لای ئەفسەرەکەو بە ئەفسەرەکە دەڵێت:

(جەنابی لیوا (ئەمین حافیز)، ئەو کوڕە شەریفە سوریەت پێدەناسێنم، بەراستی کەسێکی ولاٚتپارێزەو هەتا بلێت کەسێکی چاکە).

بۆیەش کامل تەماشای حسان دەکات و دەڵێت، بەراستی ئەوە لیوا ئەمین حافیزی مولحەقی سەربازی سەفارەتە.! لیوا حافیز کەسێکی کەمدوو بوو، حەزی لە ئاخاوتن نەبوو، بەلاٚم ئەو توانی بیدوێنیت و پێیبڵێت، من لەو ڕۆژانە هەستدەکەم لەناو خەڵکی لە سوریا نیگەرانی و دڵەراوکێ لەسەر ڕەوشی سیاسی لەئارادایە، حافیزیش لە وەلاٚمدا وتبووی:

(بەڵێ ..! دیارە کەوا جەمال عەبدولناسر ڕەوشەکەی بۆ بەرژەوەندی و سیاسەتی خۆی قۆرخکردووە، سیاسەتەکە بەو ئاراستەیە بڕوات سوریا داگیردەکات و جلەوی هەمووشتەکان دەخاتە بندەستی خۆی، ئەگەر شتەکان لەبندەستی من بێت و دەستم لە ولاٚت بڕوات، ئەو یەکبوونمان لەگەڵ میسر دەرووخێنم و عەبدولناسرو ئیسرائیلیش بەیەکەوە لەناو دەبەم).

کامیلیش دەپرسێت:

(تۆ وادەزانی سوریا بەتەنها دەتوانێت ئەوە بکات؟).

لیوا حافیز وەلاٚمی دەداتەوەو دەڵێت:

(من ئيمانم بەوە هەيە، بەڵام دەبێ سەرەتا رژێمی سیاسی وڵاتەکەمان بگۆڕین، ئەوانە بە دروشمەکانی عەبدولناسر باش هەڵخەڵەتاون).

کامیلش لەوەڵامی لیوا تووڕەکەدا دەڵێ:

(گەورەم ... ئەگەر لەناو سوریا چەند کەسێکی وەك تۆ هەبووایە، رەوشەکە دەگۆڕاو گۆڕانی سیاسی لە بەرژەوەندی وڵاتەکەمان روویدەدا. ئێستا چارەنووسی سوریا لەئاقارێکیتر دەبوو، ئەوەش تەنها بەسەرکردەیەکی بەتواناو بەئەزموونی وەك تۆ دەکرێت).

کامیل بەو قسانەی جوان مەبەستەکانی دەپێکا، لەبەرئەوەی لیوا حافیز لەودەمانەدا پەیوەندی بە دەستەیەکی سەربازی لەناو وڵات بۆ رووخانی رژێمەکە بە کودەتایەکی سەربازی هەبوو، بۆیە دۆستایەتی و پەیوەندەییەکانی ئەو دووکەسە زۆر پتەودەبێت. لەودەمانەدا موخابەراتی ئیسرائیلی داوای کۆهین دەکاتەوەو ئاگاداری دەکاتەوە، کاتی ئەوە هاتووە تۆ بچیتە ناو سوریا، تا لەناو سوریا بەباشی کارەکانت راپەڕێنێت، هەموو کەرەستەو پێویستییەکانیان بۆ دابینکردوویت، دەزگاکانی گەیاندنیان بۆ دابینکردوویت. تا بچیتە ناو سوریا، ئەو بەدەریا گەیشتووتە ناو شاری بەیروت، لەوێ بازرگانێکی سوری دەناسێت، ئەو کارمەندانی گومرگ و سنووری سوریای دەناسی و بە بەخشینی پارەیەکی زۆر بازرگانە سورییەکە توانیبووی کەلوپەلەکانی کامیل بەبێ تەماشاکردن دەربازبکات. ئەو وەك بازرگانێکی سوری گەیشتە ناو دمشق، لەگەڕەکی (أبو رمانە) لەبەرامبەر بینایەی سەرکردایەتی سوپای سوریی ڤیلایەکی بەکرێگرتبوو،

ڤیلاکەی ئەو لەنزیك دیوەخانەی گەورە بەرپرسانی حکومەتی سوری بوو، خاوەن موڵکەکە داوای کرێی پێشینەی یەك ساڵی لێدەکات، ئەویش بێ بیرکردنەوەو دوودڵی ١٣٠٠ پاوەندی لەدەستی دەکات، کابراکە بەزووترین کات هەواڵی کرێچییەکی دەوڵەمەندی خۆی بە هاوسێیەکانی دەگەیێنێت، کە هاتنی هاوسێیە دەوڵەمەندەکە لە دەڤەرەکە بڵاودەبێتەوە، هەموویان هەڵپەی ئەوە دەکەن سەردانی بکەن.

****

لەوڕۆژانەی کامیل گەیشتبووە دمشق چەند هەفتەیەك بوو یەکبوونەکەی میسرو سوریا هەڵوەشابۆوە، بۆیەش موخابەراتی ئیسرائیلی داوایکردبوو ئەو بەزووترین کات بگاتە سوریا، هەموولایەك وایاندەزانی هەوادارانی یەکبوونەکە کودەتایەکی سەربازی دەکەن و تۆڵەی هەڵوەشانەوەکە دەکەنەوە، بۆیەش ئەودەمانە حکومەتی سوری سەرقاڵی بەرنامەو کاریتربوون، نەدەپرژانە سەر هاتن و کارکردنی ئیسرائیلییەکان، بیریان لەوە نەدەکردە ئەو بێدەنگی و غافڵگیرییە دەبێتە مەرگ و گۆڕستانی هەموولایەکیان. کۆهین خۆی ئارەزووی کاری جاسووسی لەناو ئیسرائیل هەبوو، نەك لە سوریا، ئەو لە خوێندگاکانی ئەسکەندریە فێربووەو زاراوەی میسری چاك زانیووە، ئەوەو ئەو دەیویست تۆڵەی هەرەسهێنانی چالاکییەی سۆزاناش بکاتەوە، کە لەلایەن ئیسرائیلییەکان بەناوی شەرمەزارییەکەی لافۆن دەناسرا. هۆکارەکانی سووربوونی ئیسرائیل بۆ چوونی کۆهین بۆ سوریا نەك میسر، ئەوەش بوو کەوا میسرییەکان دەروازەکانیان توندوتۆڵترەو بەرنامەی موخابەراتیان باشترە، بەتایبەتی ئەوانەی لەدەرەوە دەگەنە ناو میسر، ئاشکرایە موخابەراتی میسری لەهەموو موخابەراتەکانی تری

ولاّتانی عەرەبی چالاکترو شایستەتربوو، ئەوەو لەوڕۆژانەو پاش هەرەسی یەکبوونەکە سوریا باشترین پێگەیەبوو بۆ لێدانی میسرییەکان و کەسایەتی جەمال عەبدولناسرو سووککرنی کەسایەتی عەرەب، بەوەش ئیسرائیل کاریدەکرد جارێکیتر ئەو دووولاّتە هەرگیز لەدوارۆژ بیر لە یەکبوون و هەڤالّبەندی نەکەنەوە، بۆیەش ئیلی کۆهین، یان کامیل ئەمین سابت بووە ترسناکترین جاسووسی کارکەر بۆ ئیسرائیل.

ئیلی کۆهین کەوتوتە ناو جەرگەی شاری دمشق، لەدوای ئەوەی ئەو ماوەیەکی کورت لە دمشق دەمینێتەوە، زوو دەبێتە جێگەی سەرنجی بەشێکی زۆری کۆمەلگەی سوری. وەك چۆن موخابەراتی ئیسرائیلی دەیویست، ئەو وا هەلّسوکەوتی دەکرد، ئەو بەوەش ناسرا کەوا ئەو ملیۆنێرێکی سورییەو لە تاراوگە ژیاوەو پیاوێکی ولاّتپارێزەو زۆریش رقی لە ئیسرائیلە، بەردەوام داواکارە عەرەب شەڕی ئیسرائیل بکەن، بە هیچ شێوەیەك سەرکردایەتی میسرییان قبوول نییە، کە داخوازە دەسەلاّت لەسەر ولاّتانی عەرەبی بچەسپێنێت، ئەوەش خەونی کەسایەتی ئەو بووە. دەزگاکانی موخابەرات تا بەکرێگیراوەکانیان ئاشکرا نەبن، تا پلانەکانیان نەدۆزرێتەوە، داوایان لێدەکرێت رۆژانە زۆر سادەو نۆرمال ژیان بەڕێبکەن، کۆشش بکەن کەس گومانیان لێ نەکات، زۆرجار وا روویداوە کەسێکیان بۆ ماوەی ١٥ سالّ و ٢٠ سالّ چاندووە، ئینجا لە رۆژێك و لەکاتێکی گونجاو کاری پێدەکەن، بەلاّم لە کێسی ئەو مۆساد بەجۆرێکی تر هەلّسوکەوتی کردووە، چونکە هەستیدەکرد کاتەکان لەبەرژەوەندی ئەواندا نییە، چونکە زۆر دوورنییە پەیوەندی میسرو سوریا بگەڕێتەوە رەوشی ئاسایی جارانیان، ئەگەر دووبارە یەکبوونەکە نوێ ببێتەوەو ئەو دوو ولاّتە یەکبگرنەوە دووبارە جەمال

عەبدولناسر دەبێتە پاڵەوانی ناوچەکەو بڕیارو پلانەکان هەموو دەگەڕێتەوە بن دەستی ئەو.

****

موخابەراتی ئیسرائیلی هەموو شێوازەکانی خۆشگوزەرانی بۆ ئەو فەراەمکردبوو، ئەویش وەك ملیونێرێکی سوری دەجولایەوەو پارەیەکی زۆری بۆ چالاکییەکانی حزبی بەعسی دەسەلاتدار لە سوریا سەرفدەکرد، پارە زۆرەکەش بە بانکێکی ئەمریکی لە دمشق دەگەیشتە دەستی ئەو. پیاوەکە وەك کەسێکی شیاوو بۆ پۆست و شوێنی شیاو کاریدەکرد، بۆیەش هەموو دەروازە باڵاکانی کۆمەڵگەی سوری بۆ ئەو لەسەرپشت بووە، دەفتەری شێکەکانی ئەو پیاوە هەموو کارەکانی ئاساندەکرد، بەدیاری گرانەکانی وەك پاڵتۆو بۆن و دیارییە نازدارەکانی بازارەکانی پاریس توانیبووی ژنی بەرپرسەکانیان باش رازی بکات، هەموولایەك گەیشتبوونە ئەو قەناعەتەی ئەو پیاوە سورییە کارەکانی لەبەرژەوەندییە باڵاکانی سوریادایە. رۆژێکیان (سالم سیف) بەڕێوەبەری ئیستگەی سوری داوایەکی زۆر هاندەرو چاوەڕواننەکراوی بۆ پێشنیاردەکات، داوادەکات بەرنامەیەکی راستەوخۆ بۆ سورییەکانی ئەمریکای لاتینی بۆ سازبکات، بەپێی ئەزموونەکەی خۆی لەژیانی تاراوگە کارئاسانیەك بکات پەیامێکی کاریگەر بگەیێنێتە ئەو سوریایانەی لەو وڵاتانەدا دەژین، کە کۆششێك بێت ئینتیمایان بەوڵات ببەستێتەوە. کامیل یەکسەر بەکامەرانییەوە ئەو هەڵە دەقۆزێتەوە، پاش ئەوەی ماوەیەك لە بەرنامەکانی لەو ئاراستەوە کاردەکات، بۆی ئاشکرا دەبێت بەڕێوەبەری ئیستگەکە سالم سیفیش بۆ بەرژەوەندی مۆساد کارکەربوو. لەسەردانە بەردەوامەکانی ئەو بۆ ئیستگەکە نووسەرو کارمەندەکانی میدیای سوری ناسدەکات، لەبەرئەوەی ئەو لەناو ئیستگەکەوە بەرنامەکانی پەخشدەکرد، بۆیە ئەو بەئاسانی بەئامێرە رادیۆییەکانی ئەوانیشەوە شوفرە نهێنیەکانی دەگەیاندە موخابەراتی ئیسرائیلیەوە. ! ئەو نامە گەورەکانیشی لەناو گەنجینە هونەرییەکان دەشاردەوەو

به ئەدرێسێکی دیاری ناو پاریس ڕەوانەی دەرەوەی دەکرد، ئەو وەك کەسێکی بازرگان و سەرمایەدارێك چالاکی کردووە، بۆیەش بواری بۆ سازدەبوو کۆنتاکت و بۆندی نائاساییش مۆربکات، ئەو بە دوو شێوە نامەکانی دەگەیاند، یەکەمیان لە ماڵە گەورەکەی خۆی ئامێرێکی بێتەلی پێشکەوتووی دانابوو، لەبەرئەوەی ماڵەکەی لە شوێنێکی زۆر لاچەپ و نزیك بوو لە دەزگا سەربازییەکان بۆیە گومانی لەسەربوو، لە ئیستگەکەی سورییش بەئاسانی نامە نهێنییەکانی بە شوفرەکانی دەنارد.

****

رەش و سپی

ئیسرائیل لەکۆنەوە دەراسەتی عەقلیەتی کەسایەتی عەرەبی کردبوو، کەوا ئەوان تەنها ڕەنگی ڕەش و سپی دەبینن، ئەوان هەست بە بوونی ڕەنگی تری نێوانیان ناکەن، سورییەکان بەئاسانی بڕوایان بە کەسایەتی ئیلی کۆهین کردبوو، کەوا ئەو دەوڵەمەندێکی سورییەو لە تاراوگە گەڕاوەتەوەو پارەی زۆرەو زۆریش چاوتێرەو بەردەوام میوانی زۆرەو زۆریش ڕقی لە ئیسرائیلەو بەعسییەکی توندڕەوەو دڵسۆزی وڵاتی سوریایەو ڕقی زۆریشی لە سەرۆك جەمال عەبدولناسرە، ئەوان هیچ گومانی پێچەوانەو کەسایەتیەکی تریان لەو پیاوە نەدەکرد.
موخابەراتی ئیسرائیلی بۆ گفتوگۆو وەرگرتنی زۆرترین زانیاری کۆهینیان داواکردبوو، ئەویش لەلای برادەرەکانی وتبووی، من لەبەر کاری بیزنیس دەبێ بچمە دەرەوەو چەند ڕۆژێك لە ئەوروپا دەمینێمەوە، بۆیە لەسەردانەکەی بۆ دەرەوە گەیشتووتەوە ئیسرائیل، لەوێ فەرمان و کاری زۆرتریان بۆ داناوەو پارەی زۆریشیان بۆ ناردووە، ئەوانیش هەموو مەبەستەکانیان نەهێشتنی

ڕێکەوتنی میسری سوری بوو، کە بەوەیان ئەو بتوانێت بچێتە ناو بازنە تەسکەکانی حکومەت و حزبەکەیان.

لەو سەفەرەدا داوایانکردبوو ئەو بچێتە بەرەکانی جۆلان و سەنگەرەکان ببینێت و زانیاریان بۆ بنرێت. پاش گەڕانەوەی وەك جاسووسێك ئەرکی زۆرتربوو، بڕواشی زۆرتر بوو کەوا سالم سیف سەر بە مۆسادە، بۆیەش بەیەکەوە ئاهەنگ و داوەتی گەورەیان بۆ کەسایەتییە دەسەڵاتدارەکان سازدەکرد، لەو دانیشتنانەدا زۆریش باسی بڕیارو بەرنامەی حکومەتیش دەکرا، لەو شەوانەدا زانیاری زۆر ترسناکی دەستدەکەوت، گەورە ئەفسەرە مەستەکان زۆر نهێنییان ئاشکرادەکرد، براژنەکەی سالم سیف سووربوو لەسەرئەوەی کامیل وەك کەسێکی خۆشەویست دەبێ لەو دانیشتنانەدا ئامادەبێت، ئەو ژنە چاو ئەفسوناوییە توانی لەیەکێك لە داوەتەکانی ئەفسەرێکی پلەداری سوپا لەوێ داوەت بکات، ژنەکە بەکامیلی وتبوو:

(ئەو ئەفسەرە حەزدەکات تۆ بناسێت، ئەویش کەسێکی زۆر وڵاتپارێزەو دژایەتی ئیسرائیل و میسر دەکات و سوورە لەسەر ئەوەی سوریا شەڕی ئیسرائیل بکات. !).

ئەفسەرەکە ناوی (سالم حاتوم)بوو، کە یەکتریان ناسیبوو، کامیل پاش دووڕۆژ لە ماڵەکەی خۆی داوەتی کردبوو، ئەفسەرە عەقیدەکە بەشانازییەوە داوەتەکەی قبوول دەکات، لەو داوەتەدا کامیل زانیاری سەربازی زۆر کۆدەکاتەوە، لەوێ ئەفسەرەکە ئاشکرا دەکات کەوا دەستە ئەفسەرێك سەرقاڵی

کودەتایەکی سەربازیین، بێزارن لەو رەوشەی ولآت و لەو نزیکانەدا کودەتا سەبازییەکە دەکەن.

****

ئەو دەستی دەگاتە ناو ریزەکانی سوپای سوری

جاسووسەکە میوانەکەی بەرێکردووەو لەماڵەوە چاوەروانی کاتی بێتەلەکەی بوو، لەورۆژەوە ئەو زانیاری سەربازی گرینگی دەگەیاندە ئیسرائیل، پاش دوو رۆژیتر ئەو لە ڤیلاکەی خۆی ئاهەنگێکی گەورەی سازکردبوو، زۆر کەسی داوەتکردبوو، لەوانە عقید حاتومیش ئامادەببوو، لەبەرئەوەی میوانەکان زۆریان ئەفسەری پلەداری سوپابوون، بۆیە وەزارەتی بەرگری سوری بۆ خزمەتکردنی میوانەکانی کامیل دەستەیەك کیژۆلەی بۆ بەردەستی و خزمەتکردن ناردبوو خزمەت ئەو، ئاهەنگەکەشی بەناوی رۆژی لەدایکبوونی خۆی سازکردبوو، لەوێ حاتوم بە کامیلی وتبوو:

(من ئەو شەوەو لەو ئاهەنگەدا هەناسەیەك بۆ پشوودان هەڵدەمژم، من ماندووم، لە سەنگەرەکانی پێشەوەی بەرەکانی سەرسنووری فەڵەستینەوە هاتووم، شەوانە لەناو کون و ژێرزەمینەکانی سەرسنوورەکان بەنارەحەتی رۆژانەمان بەرێدەکەین، با ئیمشەو بۆ خۆمان بژین.!).

دیارە کامیل بەئوسلوبی تایبەتی خۆی ئەفسەرەکە رازیدەکات بیباتە سەرسنوورو سەنگەرەکانی کە بەرووی ئیسرائیل لێدراون نیشانی بدات،

ئەفسەرەکەش ئامادەیی نیشاندەدات، کەوا کەسێکی وڵاتپارێزی وەك ئەو بباتە سەنگەرەکان و ڕەزامەندی سەرکردایەتی بەرەکەش مسۆگەردەکات. کامیل سەردانی سنوورەکەی کردبوو، کە زانیاری بە مۆساد دابوو، کەوا ئەو سەنگەرەکانی دیوە، بەپەلە داوای لێدەکەن، کۆشش بکات جارێکیتریش بچێتەوە ئەو ناوچەیەو زانیاری زۆرترو وردتریان بۆ پەیدا بکات، پێیانوتبوو:

ئێمە زانیارییمان لەسەر کەرتی سێیەمی بەرەی سورییەکە کەم و دەگمەنە. بۆیە ئەویش بە ناردن و بەخشینی دیاری گرانبەهای زۆر، توانای دۆستایەتی پتەویش لەگەڵ سەرکردەی کەرتەکەش پەیدابکات، لەهەموو مۆڵەتەکانیدا لە دمشق دیمانەو دانیشتنیان دەبوو، سەردانی زۆریان هەبوو، تا ڕۆژێکیان لەکاتی ناردنی بروسکەی تایبەتی بۆ تەلئەبیب لەسەر سەریشی ئامادە دەبێت. پاش ماوەیەك کارکردن لەو بازنەیە کامیل بەپەلە داوادەکرێت بگاتە ئیسرائیل، لەوێ دەیانەوێ پرسی بوون و پلانی کودەتایەك لە سوریای لێ بکەن، چونکە ئەو پرسیارانە بەبروسکەو بەبێتەڵ نەدەبوون، بۆیە ئەویش دەچێتە ئەرجنتین و لەوێشەوە بەرەو تەلئەبیب دەفرێت، لەوێ پێیدەڵێن، ئێمە هەستدەکەین، ئەمین حافیزی مولحەقی سەربازی پێشووی سەفارەتی سوری لە ئەرجنتین، کودەتایەك دەکات و دەبێتە کەسی یەکەمی وڵات و پۆستی سەرۆکایەتی کۆمارو هێزەکانی سوریا وەردەگرێت.

کە کامیل گەڕاوەتەوە لە ٨ی مارسی ١٩٦٣ کودەتایە سەربازییەکە قەوماو سەرۆکی وڵاتەکە کەوتە دەست کۆنە برادەرەکەی ئەرجنتینی، ئەوەی خۆی و ژنەکەی بەدیاری و داوەتی زۆر خەنی و تێرکردبوو. لەبەرئەوەی ئیلی کۆهین کۆنە برادەری سەرۆك بوو، بۆیە ئەویش لە ئاهەنگی وەرگرتنی پۆستی

سەرۆکایەتی داوەتدەکرێت، لەوێ ئامادەبووان ئەو وەك دۆستێك و دڵسۆزێکی حکومەت و سەرۆکایەتی دەناسن، سەرۆك لیوا ئەمین حافیزو ژنەکەی کە ئەو فەروە گرانبەهای لەسەرشان بوو، کە لەکاتی خۆی ئەو پێشکەشی کردبوو، پێشوازی لە میوانەکانیان دەکەن. لەو ئاهەنگەدا کامیل بەڵێندەرێکی سوری دەناسێت کە پرۆژەیەکی گەورەی لەبندەست بوو، بۆ گۆڕینی ڕێڕەوەی ئاوی رووباری بانیاس بۆ سوریا، دیارە کەوا ئەو پرۆژەیە بۆ سوریاو جیهانی عەرەبی بایەخی زۆری هەبوو. حکومەتی سوری داوای لە کامیل کردبوو، کار بۆ ئەوە بکات سەرمایەدارە سورییەکانی تاراوگە پارەکانیان بهێنەوە ناو سوریاو سەرمایەگوزاری تێدا بکەن، داواشی کردبوو ئەگەر لەو پلان و پرۆژانەش کە دەتانەوێ سەربازی و بەرگریش بێت، ئەوا لە پاراستنی نهێنیەکانی دڵنیابن. لەوماوەیە کامیل زانیاری سەربازی زۆری دەدایە ئیسرائیل، نەخشە تۆبۆگرافییەکانی دەگەیاند، رادیۆی سوریاشی بۆ ئەو مەبەستە بەکاردەهێنا، لە ئاهەنگ و داوەتەکانی ماڵەکەی خۆشییدا وێنەی زۆری میوانەکانی لە رەوشی ناشایستەش دەگرت، پاشان وێنەکانی وەك هەڕەشەش بەکاردەهێناو زانیاری ترسناکیشی بەو شێوەیە دەستدەکەوت.

*****

وەزیرە جاسووسەکە

لەبەرئەوەی کامیل لە سەرۆك زۆر نزیك بوو، بۆیە زۆر ناوی دەهات بکرێتە وەزیرێکی دەسەڵاتداریش، واتە وەزارەتێکی کاریگەریش وەرگرێت، فریق (عەلی عامر) سەرۆکی دەستەی ئەرکانی شەری سوپای میسری بۆ

بەسەرکردنەوەی سەنگەرەکانی سوریاو وەستان لەسەر کەموکورییەکانی ئەو سوپایەو باسکردنی لە ئەگەری شەڕێك بەرووی ئیسرائیلی دوژمن، بریاربوو سەردانی سوریا بکات، ئەو وەك نمایندەی سەرکردایەتی یەکگرتووی عەرەبەکان دەهات، کە تازە ئەو نوێنەرایەتیە لەلایەن کۆمکاری عەرەبی و لەبەر رێنماییەکانی سەرۆکەکەی (عبدالخالق حسونە) دانرابوو، کە فریق عامر گەیشتبووە بەرەکەو لە سەردانەکانیدا بەردەوام بوو، ئەفسەرە هاوڕێیەکانی کامیل حەزیان کردبوو، ئەویش لەو مەراسیمەدا جێگای دیاربێت، بۆیە سووربوون لەسەرئەوەی ئەویش لە پێشوازییەکان و بەرنامەکان ئاگاداربێت، بەلام ئەو زۆر حەزی نەکردبوو، بەلام لەبەرئەوەی دەنگۆی ئەوە هەبوو ئەو دەبێتە وەزیرو پۆستێکی بالا وەردەگرێت، ئەویش وەك کەسایەتیەکی ناوداریش ناکرێ خۆی لەو میواندارییە دوور راگرێت. لەودەمانە ئەمین حافیز بەنهێنی بۆ چارەسەری لە دەرەوەبوو، کە لە سەردانەکەی گەڕاوەتەوە ولات لەگەڵ ئەندامانی بالای حکومەت و حزب کۆبوونەوەی کردبوو، پاش چەند سەعاتێك چەند بەشی بەرنامەو کارنامەی دیمانەکەی لە رادیۆی ئیسرائیل دەقاودەق دەبیستێتەوە، ئەوەیان سەرۆکی زۆر نیگەران و تەنگاوکردبوو. بۆیە زۆر بیری لەوە کردیتەوە، دەبێ کێ بێت ئەو قسانە بباتە دەرەوە، ئەو کارنامەیە چۆن وا زوو و بەدروستی دەگاتە ئیسرائیل، دیارە یەکێکی زۆر نزیك لە خۆمانە، یەکێك لە ئەندامانی سەرکردایەتی و کەسێك پەیوەندی هەیە، بەلام ئەو گومانی لە کەسایەتی کامیل سابت نەبوو، لەمێژە ئەو ناسدەکات و وەك کەسایەتیەکی سوری و ولاتپارێزێك ناسراوە، بۆیە پەنجەی گومان ئاراستەی ئەو نەدەکرا.

لە کۆبوونەوەی داهاتووش هەمان سیناریۆ دووباردەبێتەوە، کۆبوونەوەکە لەناو بازنەیەکی سەرۆکایەتی داخراویش گیرابوو، ئینجا لە رادیۆی

ئیسرائیل باسکرا کەوا سوریا بەنیازە ئاراستەو ڕێرەوی ئاوی ڕووباری بانیاس بگۆڕێت، پلانە سەربازییەکانی بەرەکانیان ئاشکرا دەکرد، بڕیارەکانیان دەزانن، هەمووﻻیەك کاریان بۆ ئەوە دەکرد کەسە گومانلێکراوەکە بدۆزنەوە، بەڵام هیچیان دەستنەکەوت، چونکە سەرۆك و سەرکردایەتی تەنها لە کامیل گومانیان نەبوو، لەوﻻشەوە موخابەراتی میسری کاری لەسەر ئەو وێنانەکردبوو کە لە سەردانەکەی رفیق عەلی عامر بۆ سوریا گیرابوون، گومانیان لەسەر کەسایەتی کامیل کردبوو، یەکێك لە ئەفسەرە میسرییەکان یەکسەر ئیلی کۆهینی ناسیووەتەوە، وتبووی، ئەو پیاوە بەسمێلە دەناسمەوە، ئەو پیاوەی لە وێنەکان بەجلی سەربازی لەپشت فریق عامر وەستاوە، ئەو پیاوە جوولەکەیە کە لە ئەنجامی سەرنەکەوتنی لە چاﻻکییەکەی سۆزانا لە میسر رایکردو دوورکەوتەوە، بەڵام لەبەر ئاڵۆزی پەیوەندەییەکانی ئەو دوو وڵاتە نەدەکرا سەرکردایەتی سوری بەوە رازی بکەن، کەوا کامیل سابت، پیاوێکی جوولەکەیەو ناوی ئیلی کۆهینەوە لە میسر رایکردووە.

****

کە سەرۆك جەمال عەبدولناسر دۆسیەی تەواوی ئیلی کۆهینی جاسووسی دیبوو، کە بەناوی کامیل سابت لە دمشق ژیان بەسەردەبات دڵنیادەبێت ئەوە ئەو کەسەیە کە لەرابردوو لە میسربووەو پیاوێکی جاسووسە. ئەودەمانەش پەیوەندییەکانی حکومەتی میسری بە حزبی بەعس لە سوریا ئاڵۆزو شپرزەبوو، نەیارەکانی یەکبوونەکە پاش هەڵوەشانەوەی پڕۆژەکە، کەوتنە قسە هەڵبەستن و دارشتنی پلان بۆ زۆرتر دروستکردنی ناکۆکی لەنێوان ئەو دوو وڵاتە، دەیانووت، عەبدولناسر زۆرتر مەبەستی ئەوەبووە کەوا وڵاتی سوریا کۆنترۆل

بکات، ئەو دروشمی نەتەوەیی عەرەبی بەفێڵ بەرزکردیتەوە، ئەو چاوی لە دەسەڵاتی تەواوی ناوچەکەیە، ئەو ماوەیەش کە بەیەکەوە یەکێتیەکەیان کردبوو ساڵانی زوڵم و داپڵۆسین و ئەشکەنجەبووە، دەزگای موخابەراتی میسری لەسەر هەموو بوارەکانی کارکردن باڵادەست بووە، بۆیە زۆر نهێنی ترسناکیان ئاشکراکردووە.

یەکێك لەوانە توقیعی لەسەر بەیانی هەڵوەشانەوەی یەکێتییەکە کردبوو (صلاح الدین ئەلبەیتار)بوو، ئەگەرچی تا ئەودەمانەش جەمال عەبدولناسر ئەوەی بەکەسێکی دڵسۆزو کارای هزری یەکبوونی عەرەبی دەزانی، بۆیە بڕواکردن بەیەکتری نەبوو، رەوشەکەی ناوچەکەو سوریان بەرگەی ئەوەی نەدەکرد دۆسیەیەکی وا نیشانبدرێت، بەڵام عەبدولناسر بڕیاریدا دوو دانە لەو دۆسیە رەوانەی سوریا بکات، یەکێکیان بگاتە دەست سەرۆك ئەمین حافیز، دانەی دووەمیش بگاتە دەست عقید (ئەحمەد ئەلسویدانی) سەرۆکی یەکەی قەڵاچۆکردنی جاسووسیەت لە موخابەراتی سوری. دۆسیەکە چەندین بەڵگەی روونی تێدابوو، مەبەستی میسرییەکان ئەوەبوو ئەوان باش لەو مەسەلە تێبگەن و چارەسەری بکەن، بەڵام سەرۆك حافیز چۆن بڕوادەکات برادەرێکی سەردەمی رۆژانەی ئەو لە سەفارەتی ئەرجنتین ئەو جۆرە کارانە بکات.! ئەو کارە لەو کۆنە برادەرەی ئەو ناوەشێتەوە، ئەو لەو رۆژانە هەستیکردووە، ئەو پیاوە بازرگانە دەوڵەمەندە، ئەو کەسەی هاوکاری زۆری حزبەکەیان بووە، ئەوەی زۆر بەئاشکرا دژایەتی ئیسرائیلی پێوە دیاربوو، بۆیە ئەوەی لێکدابۆوە کەوا میسرییەکان نیازیانە حزبی بەعس بروخێنن، بۆیەش دەیانەوێ ناوو دۆسیەی بەگومانی بۆ بدۆزنەوە. بەو جۆرە کامیل بێ گومان و دوور لە چاوی چاودێری لە دمشق مایەوە، بەڵام حافیز دەیزانی کەسێکی نزیك لە خۆی بۆ بەرژەوەندی ئیسرائیل

جاسووسی لەسەردەکات، گومان لەو هەموو کەسە نزیکەکانی خۆی هەبوو تەنها کامیل سابت نەبێت، نەیدەزانی جاسووسەکە ئەوەو لە ژووری نووستنەکەی خۆیدا بێتەلی داناوەو بە شوفرە نامە ئاراستەی مۆساددەکات، لەولاشەوە کامیل دڵنیابوو دەزگا موخابەراتەکانی سوریا سستن، بۆیە بێ گۆڕان و جوولەکردن بە ئامێرو شوفرەکانی کاریکردووە، چونکە ئەودەمانە هەموو سوریاییەکان ئەوەندەی سەرقاڵی جەمال عەبدولناسربوون، ئەوەندە بیریان لە ئیسرائیل نەدەکردەوە.

****

کامیل سابت لە ئوکتۆبەری ساڵی ١٩٦٤ نامەیەکی شفرەداری دەگاتە دەست تێدا داوادەکەن، بەزووترین کات بگاتە تەلئەبیب، ئەویش پلیتی فڕۆکەی زیورخ لە سویسرا دەبڕێت و لەوێشەوە بۆ ئەرجنتین، لەوێشەوە دەگەڕێتەوە ئەورووپاو سواردەبێت بەرەو ئیسرائیل دەفڕێت، بەو شێوەیە مۆساد چاك سەر لە چاودێرکردنی ئەو دەشێوێنێت. لە ١٣ی نۆڤمبەری ساڵی ١٩٦٤هێزەکانی ئیسرائیل سنوورەکانی سوریا دەبڕن و ڕێڕەوی ئاوەکەی ئوردن دەشکێنن و هەموو کەرەستەی پرۆژەکەش خاپووردەکەن، بەو هێرشە لەناکاوە بەرنامەو نەخشە دزینی ئاوی رووباری ئوردن لەلایەن سوریا هەڵدەوەشێتەوە. لەو رۆژە سورییەکان بەو هێرشە زۆر وردو پێکانە زۆر وریایانەی ئیسرائیلییەکان شۆك دەبن، دەرکەوت هەموو بەرەکەو سەنگەرەکان بەرووی ئیسرائیل رووت بووە، دیارە هەموو خاڵەکان باش و ورد دەراسەتکراون، بۆیە هەموولایەك گومانیان لە چاوو گوێیەکی زۆر ئاگادار هەبوو، پرسیاردەکرا دەبێ ئەو بەکرێگیراوە کێ بێت...!؟ کامیل پاش ئەو زەبرە کوشندەیەی ئیسرائیل کە لە سوریای وەشاندی، ئەو گەڕاوەتەوە سوریاو بە حەماسەوە وتوویەتی:

ناکرێ ئێمە لەو هێرشەی ئیسرائیل بێدەنگ بین، کاتی ئەوە هاتووە سنوورێك بۆ دەستدرێژییەکانی دابنێین، چونکە ئەوانە دوژمنی سەرسەخت و پیسی نەتەوەی عەرەبیمانە، جەمال عەبدولناسریش لە قاهیرە وەك کەسێکی ترسنۆك و بێدەسەلات سەیری ئەو دوژمنە دەکات، دەبێ ئێمە لەو هێرشە دەستپێشخەربین، هەموو وڵاتانی عەرەبی بۆ ئەو شەرە پیرۆزە راکێشین.

ئەگەرچی ئەو بەو شێوەو بەو زمانەش قسەی دەکرد، بەڵام هەستی دەکرد، وەك جاران پێشوازی ناکرێت، دەرگای ماڵی بەرپرسەکانی بەروودا ناکرێتەوە، بەڵام ئەو گومانی نەبوو، ئەوان درکیان بە هیچ نەکردووە، وایدەزانی ئەوەشیان تەنها پارێزێکە ئاسایشی سوری رەچاوی دەکات و بەس ئەگینا هیچی تر لە ئارادا نییە. رۆژێکیان سالم سیفی بەرێوەبەرەکەی ئێستگەی دمشق دڵسۆزانە ئامۆژگاری هاورێیەکەی کردبوو، پێیوتبوو، من هەستدەکەم لەناو سەرکردایەتی گومانێك و هوشیارییەك هەیە، جوولەیەکی نائاسایی هەیە، بۆیە حەزدەکەم زۆر وریابە، ئاگاداری خۆت بە. دیارە موخابەراتی ئیسرائیلی ئیلی کۆهینی لە سالم سیف دڵنیاکردبۆوە، ئەوەی جاسووسێکی خۆمانەو ترست لەو نەبێت. بەڵام ئەو بەسادەیی وەڵامی سیفی داوەتەوە، کەوا ترسی ناوێ، ئەو نیگەرانییەی سەرکردایەتی سوریی کاتییەو دەرِوات، چونکە ئەوان زۆرتر بیریان لەلای جەمال عەبدولناسرە، نەك ئیسرائیل، لەبەر دژایەتی ئەوو میسر ئاگایان لە دوژمنە سەرەکییەکەی خۆیان نەماوە. سەرکردایەتی مۆساد هەستی بە مەترسی لە ژیان و مانەوەی ئیلی کۆهین کردبوو، بەڵام چاویان لە زۆرترین زانیاری بوو، دەیانویست زۆرتر سەنگەرەکانی (جۆلان)یان بۆ بدۆزێتەوەو نەخشەی زۆرتریان دەویست، مائیر ئامیتی سەرۆکی مۆساد دەیزانی کۆهین زۆرتری پێدەکرێت، بۆیە نەدەکرا دەستبەرداری بن، دەیویست زۆرتر زانیاری لەسەر دامەزراوە ئابووریی و سەربازییەکانی وڵاتانی عەرەبی تریشیان دەسکەوێت، مۆساد پارەیەکی زۆریان لەو جاسووسە سەرفکردبوو، بۆیە نەدەکرا، وا بەئاسانی ئەو لەو گۆرەپانەکە

بکێشێتەوە، بۆ گەڕانەوەو دەربازبوونیشی لە سوریاو گەیشتنەوەی بە ئەرجنتین بەرنامەیەکی وریای دەویست.

****

تەڵەکەو گیرانەکە

شەوێکی درەنگ لەگەڵ لێدانی دەرگای ڤیلاکەی بەئاگاهاتبوو، کە دەرگا دەکاتەوە عقید سالم حاتومی هاوڕێی دەبینی، لە بەرەکانی پێشەوەی جۆلانەوە هاتبوو، بەو شەوە درەنگەو بەو ڕێگا دوورە تەنها بۆ رابوردن و شەوچەرەیەك نەهاتبوو، هاتبوو چەند زانیاری ترسناك بگەیێنێت، هاتبوو بڵێت، لەسەرانسەری بەرەکەمان ئەفسەرەکانمان هەست بە هەڵچوون دەکەن، هەموو دەنگیان هەڵبڕیوەو دەیانەوێ چەند دەستە کەماندۆیەك رەوانەی ناو ئیسرائیل بکەن، ئەفسەرەکە لەبەرخۆییەوە وتبووی:

(ئەو ئەفسەرانە راناوەستن رەوشەکە ترسناکە).

بەیانی زوو حاتوم لە ماڵەکەی کامیل دەڕوات و ئەویش ئامێرە بێتەلەکەی لەبن سیسەمەکە دەردەهێنێت و زوو ئەو زانیارییە نوێیە دەکاتە بروسکەیەك بۆ ئیسرائیل. لەو بەیانییەدا هەموو دمشقییەکان لە شیرینە خەودا بوون، بەڵام کامیل خەریکی ناردنی بروسکەو زانیاری بوو، لەودەمانە ئەو کە سەربەرزدەکاتەوە، دەبینی پیاوێك لەسەر سەری وەستاوە، بەڵام کە باش لە چواردەورەکەی دەڕوانی دەبینی دەستەیەك ئەفسەری موخابەراتی سوری بە سەرۆکایەتی عقید ئەحمەد ئەلسویدانی ژوورەکەیان گەمارۆداوە. سەرۆکی موخابەراتەکە دەستی لەسەر شان دادەنێت و دەڵێت:

(مەترسە نامەکە تەواو کە، ئەگەر زانیاری زۆرتریشت دەوێت بۆت تەواو دەکەین.!).

سێ رۆژ کامیل سابت لە رۆژەکەی دەمینێتەوەو لەوێش ناوەکەی دەگۆڕن و بە ناوە کۆنەکەی بانگی دەکەن، ئەویش بە چاودێری موخابەراتی سوری نامە رەوانەی ئیسرائیل دەکات، بەڵام ئەمجارە نامەی درۆو ساختەی پێدەنووسن و بروسکەکانی پێ رەوان دەکەن. بەڵام ئەو بە ناردنی لەسەرخۆی نامەکان بەرپرسەکانی خۆی تێدەگەیێنت کەوا ئەو گیراوەو تۆڕەکەی دۆزراوەتەوە، چونکە زووتر ئەو شوفرەیان لە نێواندا هەبووە، ئەگەر بروسکەی لەسەرخۆی بۆ ناردن واتە ئەو گیراوەو ئاگاداری خۆتان بن.

موخابەراتی سوری ئیلی کۆهین ناچاردەکات ئەو بروسکەی خوارەوە بگەیێنێتە ئیسرائیل:

(بۆ سەرۆك وەزیران لیڤی ئاشکۆل و سەرۆکی مۆساد لە تەلئەبیب، لەو رۆژەوە ئیلی کۆهین و هاوڕییەکانی لە دمشق میوانن، ئێمە هەستدەکەین هەموو هاوڕێیەکانی دەگەنە لامان، لە دوارۆژیش ئێوە چارەنووسی ئەو کەسە دەبیستن).

سەرۆکایەتی سوری هەواڵی گرتنی کۆهینیان بڵاونەکردەوە، ئەو هەواڵە بۆ سەرۆك ئەمین حافیزو ژنەکەی و هەندێ لە برادەرەکانی زۆر کوشندەبوو، لە رووی بەڵگەکانیش هیچیان لەدەست نەدەهات. لەودەمانە ئەلسویدانی بە سەرۆك دەڵێت، گەورەم ئەگەر زوو بە راپۆرتەکەی سەرۆکی میسری جەمال عەبدولناسر بڕوامان کردبووایە، ئەو زیانە ئەستوورەشمان پێنەدەکەوت، سەرۆك قسەکانی سەرۆکی موخابەراتی بە هەند وەرگرتبوو، بەڵام بۆ زۆرتر دڵنیابوو، خۆی لە زیندانا قسەی لەگەڵ هاوڕێیە جاسووسەکەی کردبوو!

بۆیەش پاش سەردانەکەی لە ژوورەکەی خۆیدا هاواری کردبوو و وتبووی:

(ئەی خودای مەزن ئەوە چی روو دەدا، چی دەرچوو، ئەوە پیاوە موسلمانیش نەبوو، من بە چەند وشەو رستەی ئیسلامەتی ئیقناع بووم).

سەرۆکی موخابەراتیش بە سەرۆك دەڵێت:

(گەورەم ئەوە چاك دەزانی ئەو بۆ پۆستێکی باڵای وەزارییش کاندیدکرابوو).

لەپاش لێکۆڵینەوەی ورد دەرچوو ٦٠ گەورە ئەفسەرانی سوری دەستیان لەگەڵ کامیل سابت هەبووە، هەموویان زانیاری زۆر ترسناکیان گەیاندبوو، لەوانە ١٧ کەسیان بە تاوانی ئاشکراکردنی نهێنییەکانی دەوڵەت و زیان گەیاندن بە پاراستنی نەتەوەیی لەسێدارەدران. سەرۆکایەتی سیاسی سوری دادگاکەی کۆمینی لە پرۆسەیەکی زۆر نهێنی جێبەجێکرد، بەڵام هەموو دانیشتنەکانیان بە کامێرا تۆمارکردبوو، سەرۆك حافیز ئەوەی کردبوو تا سەرۆکی میسری هەموو شتەکان نەزانێت و میللەتی سوری رق و تووڕەییان لە رووی ئەودا دەرنەبڕن. حکومەتی ئیسرائیلیش بۆ ئازادکردنی ئیلی کۆهێن لەسەرئاستی نهێنی و بەئاشکراش چەندین هەنگاوی نابوو، یەکێك لە پێناوەکانی ئازادکردنی جاسووسەکە وتبووی:

(ئیسرائیل ئامادەیە ژمارەیەکی زۆری شۆفل و لۆری و کەرەستەی تەندروستی بداتە سوریا، ئامادەیە لەبەرامبەر ئەو پیاوە دە جاسووسی سوری رزگاربکات، ئامادەیە یەك ملیۆن دۆلاریش بدات).

بەڵام سوریا ئامادەنەبوو بەهیچ شێوەیەك سازش لەسەر سێدارەدانی ئەو بکات، بۆیە ئیسرائیل بەچەندین شێوە ویستبووی رای گشتی وا حاڵی بکات کەوا ئەو پیاوە لە دوورو نزیك پەیوەندی بە مۆساد نەبوو، حکومەتی سوری لەبەرنامەی بەردەوامی خۆی بۆ دژایەتی سامییەت پیاوێکی بێتاوانی جوولەکە بە ناوی جاسووسیەت دەکوژێت. ئیسرائیل بە چەندین شێوەو لەرێگای رێکخراوەکانی مافی مرۆڤ و شاژن ئیلیزابێپی دووەم و فاتیکان و ٢٢ ئەندامی ئەنجومەنی عمومی بریتانی و سەرۆك وەزیرانی پێشووی کەنداو دوو سەرۆکی پێشووی فەرەنسی و سەرۆکی لێبووردنی گشتی و وەزیری دەرەوەی ئەرجنتینیان راسپاردبوو کەوا کۆهین ئازادبکەن و حکومەتی سوری بە هەر چ شێوەیەك بێت ئەو رادەستی حکومەتی ئیسرائیلی بکاتەوە، بێجگە لەوانە ئیسرائیل دوو پارێزی فەرەنسیشی بەناوی ژن و منداڵەکانی بۆ گرتبوو، بەڵام حکومەتی سوری بۆ ئەو دوو پارێزە هیچ ئاسانکارییەکی نەکردبوو، رۆژانەو رێورەسمی دادگاییەکەش لە دمشق بەئاسایی بەرێوەچوو، ئەو لە ینایری ساڵی ١٩٦٥ گیراو لە ١٩ی مارسدا دادگاییەکەی کۆتایی پێهێنابوو و سەرۆکی سوریش ئیمزای لەسێدارەدانەکەی کردبوو و لە ١٨ی مایوی هەمان ساڵ بڕیارەکە جێبەجێکرا.

لە رۆژنامەی (الجریدە)ی کوێتی لەرۆژانی ٩و١٠و١١ی سپتەمبەری ساڵی ٢٠٠٨ بڵاوکراوەتەوە.

رأفت الهجان ... ئەوەی ئیسرائیلی هەڵخەڵەتاند.!

رأفت الهجان ... ئەوەی ئیسرائیلی هەڵخەڵەتاند. !

لە ژمارەی ٣١٩٥ ی گۆڤاری (المصور)ی میسری رۆژی ٣ی ینایری ساڵی ١٩٨٦ ئەلقەی یەکەمی رۆمانی (رأفت الهجان)ی رۆماننووسی میسری کۆچکردوو (صالح مرسی) بلاوکردەوە، رووداوی رۆمانەکە سەرنجی هەموولایەکی راکێشا، بەردەوامیش چاوەروانی ژمارەو ئەلقەی نوێی رۆمانەکەیان دەکرد، کەسایەتی رووداوەکەش کە لەچیرۆکی راستەقینەی دۆسیەکانی موخابەرات وەرگیرابوو. چیرۆکەکە لەساڵی ١٩٨٧ کرا بەزنجیرەیەکی تەلەڤزیۆنی کە تێدا ئەکتەری نادوار (محمود عبدالعزیز) پاڵەوانیەتیەکەی دەبینی. رووداوەکانی لە هەموو ولاَتانی عەرەبی بەتایبەتی لە ئیسرائیلیش ببووە جێگەی هەواڵ و مەبەست و سەدان رۆژنامە زانیاری تازەیان لە سەر جاسووسەکە بلاودەکردەوە. کە ئەو جاسووسە زانیاری زۆری بە میسرو ولاَتانی عەرەبی گەیاندبوو، کەوا توانیبووی بگاتە زۆربەی گۆشەکانی کۆمەڵگای ئیسرائیلی و دەزگاکانی ئەو ولاَتە، کە لەو کارەدا ١٨ ساڵی تەواوی خایاندبوو، بێ ئەوەی تۆرەکەی ئاشکرابێت. بۆیە ئیسرائیلییەکان وتبوویان، ئەوەی لە رۆمانەکەو تەمسیلەکان بلاوکراوەتەوە تەنها

خەیاڵی هەڵبەستراون، دیارە کەوا موخابەراتی میسری زیرەکەو دەکارێت ئەو جۆرە چیرۆکانە دروست بکات، بەڵام میدیای ئازادی ئیسرائیلی سەرۆکی مۆسادی پێشووتر (عیزرا هارئیل)ی ناچارکرد دان بەوەدا بنێت، کەوا ئەوان هەستیان کردووە موخابەرات گەیشتوونەتە ناو دەزگاکانیان و لەناو ئاسایشی ئەواندا دەستیان هەبووە، بۆیە ئەو وتبووی:

(ئێمە گومانمان لەوەدا نییە کەوا (جاك بیتون) کە ناوی ئیسرائیلی الهجان بوو).

لە ساڵی ١٩٨٨ەوە موخابەراتی ئیسرائیل پەرۆشی هەواڵ و زانیاری بوو لەسەر ئەو کەسە، رۆژنامەی (جیروزلیم پۆست) راستی بوونی کەسێك بەناوی جاك بیتون یان رأفت الهجانی راگەیاندبوو، کەوا ئەو کەسە بوونی هەبووەو ئەو لەساڵی ١٩١٩ لە شاری (المنصورە)ی میسری لەدایکبووەو لەساڵی ١٩٥٥ گەیشتووتە ئیسرائیل، دووبارە لەساڵی ١٩٧٣ گەڕاوەتەوە، کە توانیبووی بگاتە دەسەڵاتدارەکان و لەوانە (گۆلدا مائیر)و (مۆشی دایان)ی وەزیری بەرگری ئیسرائیل. لەمانگی فبرایری ساڵی ١٩٨٧ نووسەری کۆچکردوو صالح مرسی سەربردەی دۆزینەوەی ئەو رووداوەی ئاشکردووە، کە چۆن چالاکی رأفت الهجانی دۆزیوەتەوە، چۆن بەرێکەوت لە دانیشتنێکی تایبەتی لەگەڵ دەستەیەك لە ئەفسەرانی موخابەراتی میسری دیداری دەبێت، ئەوان بەکورتی رووداوەکەی (الهجان)یان بۆ گێڕاوەتەوە.

ئەفسەرەکان نووسەرەکە هاندەدەن دووبارە ئەو رووداوانە بنووسێتەوەو خوێنەرانی خۆی دووبارە بەو شێوەیە ئەدەبیە سەرسام و پەرۆش بکاتەوە، بۆیە بڕیاردەدات دۆسیەکەی الهجان لە موخابەراتەوە لەبن هەنگڵی بنێت

و بیباتەوەماڵەوەو شەوەکەی کە دەیخوێنێتەوە، لەوێ بە کەسایەتی ئەو جاسووسە میسرییە سەرسام دەبێت و بڕیاردەدات کاری نووسینەوەی لەسەربکات، بۆ زۆرتر دەوڵەمەندکردنی بابەتەکەو نووسینەکەی دیمانەی لەگەڵ ئەو ئەفسەرە سازدەکات، کە لەسەرەتاوە چۆن الهجان مەشقدراوەو گەیاندوویەتی ئەو ئاستە، لەو دیمانەیەدا (محسن ممتاز) وردەکاری زۆرتری لەسەر کەسەکەو چالاکییەکانی دەداتێ، ئەوەش زۆرتر ئەو هاندەدات لەسەر نووسینەوەکە گەرمتربێت. پاش نووسینەوەکە ئەو بەسەرهاتی وردی ١٨ ساڵەی چالاکییەکان بۆ ئەو هونەرمەندە دەگێڕێتەوە کە پاشان رۆڵی سەرەکی لە زەنجیرەکە دیبوو.

***

کورتەیەك لە ژیانی الهجان

رەفعەت عەلی سلیمان الهجان لەشاری (دمیاگ)ی میسری لە ١٥ یولیۆی ساڵی ١٩٢٧ لەدایکبووە، باوکی بازرگانی بە خەڵووزکردووە، دایکی لە بنەماڵەیەکی ناوداری ناوچەکەبووە، هەردوو زمانی ئینگلیزی و فەرەنسی باش زانیووە، دوو خوشك و برای بەناوی (لبیب)و (نزیهە)و زڕبرایەکیشی بەناوی (سامی) هەبووە، لەساڵی ١٩٣٦ باوکی کۆچی دواییکردووە، لەبەرئەوەی سامی مامۆستای زمانی ئینگلیزی شاژن (فریدە)بووە. ئەو پێگە دیارەش وایکردووە ئەو برایان ببێتە پیاوی ماڵەکەیان و چاودێری خوشك و براکانی بکات، پاشان لەو شارە دەگوازنەوە قاهیرە.

رەفعەت منداڵێکی لاساربووە. بە هیچ شێوەیەك حەزی لە خوێندن و مەکتەب نەبووە، هەرچەند براکەکەی کۆشش دەکات کوڕەکە ئارەزووی ناکەوێتە سەر خوێندن، رەوشتی ئارام و رێگای راست ناگرێتەبەر، سەرەتا دەردەکەوێت

ئەو حەزی زۆری لە گەمەو شانۆو سینەمابووە، ئەو توانیویەتی بەهرەکەی خۆی بەرووی هونەرمەندی گەورە (بشارە واکیم) دەربخات و لەگەڵ ئەودا رۆلی سێ فیلم ببینێت. براکانی داوای لێدەکەن بچێتە بەر خوێندنی بازرگانی، بەڵام خۆی ئارەزووی ئەو جۆرە خوێندنەی نەبووە، بەڵام ئەو توانی زمانی ئینگلیزی بەزاراوەی بریتانی باش فێرببێت و هاوشانی ئەو زمانە زمانی فرنیسیش بەزاراوەی پاریسیش چاك فێردەبێت. لە ساڵی ١٩٤٣ (نزیهە)ی خوشکی شوو بە کوڕێکی ئەفسەری پلەیەك دەکات، دایکیشی ماڵەکەی دەگوازێتەوە شاری (دکرنس)ی نزیك المنصورە، لەوێ سامی برای کیژی محرم فەیمی نەقیبی پارێزەران لەقاهیرە دەهێنێت، بۆیە رەفعەت بەناچاری لەگەڵ لبیبی برای دەژیت کە ژمێریاربووە لە بانکی بارکلیز، هەردووکیان بەیەکەوە لەو شوقەیە دەژین کە سامی برای لە مەیدانی (الڤوغلی) بۆی گرتبوون، رەفعەت لەساڵی ١٩٤٥ لەگەڵ بشارە واکیمی ئەکتەر یەکتری دەناسن، لەیەکێك لە فیلمەکان رۆلێکی گچکەو کورتی دەداتێ، بەوەش ئەو سەراپای ژیانی دەگۆڕێت، ئەگەرچی رۆلەکەی لە فیلمەکە زۆرکورت بوو، بەڵام ئەو بەو کارو دەرکەوتنە زۆر دڵی خۆشدەبێت، بۆیە هاوڕێیەکانی بەچاوێکی گەورەو ئەکتەرێکی گەورە ناوی دەبەن، زۆریش بەرێزەوە قسەی لەگەڵدا دەکەن، بۆیەش ئەو زۆرتر بڕوای بەخۆی پەیدادەکات، لە خوێندنەکەی بەردەوام دەبێت، لەودەمانە کیژێکی سەماکەر دەناسێت و لەبیرەوەرییەکانیدا دەڵێت:

(من سەماکەرێکی سەرشێتی هەرزەکارم بە ناوی (کیتی) ناسی، کە پاشان دەستی لەگەڵ تۆڕێکی جاسووسی تێکەڵکردووە لە میسر رایکردو ناوی نەما).

رەفعەت لەگەڵ سەماکەرەکە دەژیت و لە شوقەکەی ئەویش دەمینێتەوە، بۆیە لبیبی برای زۆر لێی توورەدەبێت، بۆ دوورکەوتنەوە لە کێشەکانی لەگەڵ ماڵەوەیان واز لەو سەماکەرە دەهێنێت و لەکاری سینەماش دووردەکەوێتەوەو لە کۆمپانیایەکی پترۆڵی بێگانە لەسەرکەناری دەریای سوور کاردەکات، لەبەرئەوەی هەردوو زمانی فەرەنسی و ئینگلیزی باش زانیووە بۆیە لە کارەکەی زۆر سەرکەوتوودەبێت، لەبەرئەوەی شوێنی کارەکەی دووسەد کیلۆمەتر لە قاهیرە دووربوو، بۆیە ئارەزووی کارکردنی نامینێت و ئەگەرچی کۆمپانیاکە ئەو دەگوازێتەوە ناو قاهیرەش بەڵام ئەو واز لەو کارە دەهێنێت. رەفعەت لەگەڵ سەرمایەدارێکی ئەسکندریە کارێك دەدۆزێتەوەو لەوێ دەژیت و بۆ یەکەمجار هەست بەئارامی ژیان دەکات و ئیسراحەت دەکات، لەرۆژانی کارەکردنیدا هەستدەکات کابرای خاوەنکار، لەبەرئەوەی منداڵی نەبوو، بۆیە بە چاوی کوڕی خۆی تەماشای ئەو دەکات، بۆیە ئەویش لەسەر ئەو کارە دەگیرسێتەوەو کاردەکات و گەشە دەکات و بەبەختیاری ژن دەهێنێت. ئەو بۆ کارەکانی کۆمپانیاکەیان دەچێتە قاهیرە لەوێ بەرێوەبەرە ناپەسندەکە بە تاوانی دزی و ساختە رەفعەت تاوانباردەکات، بەڵام خاوەن کارە ئەسکەندرانییەکە چاك دەزانێت رەفعەت کاری وا ناکات و ئەو ناشایستەیە نەو ناوەشێتەوە، بەڵام ناچاردەبێت لە کارەکەی دەریدەکات، بەڵام یارمەتی دەدات وەك ژمێریارێك دامەزرێت لەسەر پاپۆڕی باری (حورس)، بۆیە رەفعەت بۆ یەکەمجار لەساڵی ١٩٤٦ دەریا دەبڕێت و چەندین وڵات و بەنداوی ئەورووپی دەکات، هەر لە ناپۆلییەوە تا مارسیلیاو برشلۆنەو تەنجەو لەکۆتاییدا لە بەنداوی لیڤرپۆلی ئینگلیزی دەمینێتەوە، کە بڕیاربوو بە پاپۆڕەکە بچێتە شاری بۆمبای هیندستان.

****

ژیانێکی ئاڵۆز

لەئەنجامی کارەکەی لە بەنداوی لیڤرپۆل رەفعەت شەیدای جوانی (جودی موریس) دەبێت و لەبەر رۆشنایی چاوانی ئەو، کۆنە دۆستە سەماکەرەکەی بەبیردێتەوە، کیژەکە فێری دەکات لەکاتی دەرچوون و بەڕێکردنی پاپۆڕەکە بڵێت ژانە سگمەو هەستدەکەم ریخۆڵە کوێرەم دەتەقێت، بەو فێڵە لەگەڵ پاپۆڕەکە دەرناچیت و لەبەنداوەکە دەمینێتەوە. بەوەش ئەو لەو شارە دەمینێتەوەو لەمانگی مارسی ساڵی ١٩٥٠ دەگەڕێتەوە میسر، لەوێ دووبارە لەسەر پاپۆڕێکی تری بارهەڵگر کاردەکاتەوەو دەگاتە مرسیلیا، لەبەرئەوەی زمانی فەرەنسی چاك زانیووە، بۆیە ژنانی سۆزانی زۆر دەناسێت و خەریکی مێبازی دەبێت، لەبەرئەوەی کارتی مانەوەو ژیانی لەوێ نەبوو، بۆیە سەرهەڵدەگرێت بەرەو بریتانیا دەڕوات، لەوێ بەبیانۆی نەشتەرگەری ریخۆڵە کوێرە دەمینێتەوەو لە وەکالەتێکی گەشتوگوزار کاردەکات. کە لەو بوارەو لە کارەکەی سەردەکەوێت روو لە لەندەن دەکات، لەوێ ئیقامەی رەسمی وەردەگرێت و دەبێتە یەکێك لە شارەزاو پسپۆڕانی ئەو بوارە، لە کۆمپانیایەکی ئەمریکی گەورە لە نیویۆرك پێشنیاری بۆندی کاری بۆ دەکەن، ئەویش زوو پێشنیارەکە قبوول دەکات و سەفەری ئەمریکا دەکات. لە ئەمریکا دەمینێتەوەو بەقاچاغی ژیان بەسەردەبات و رەچاوی بوونی کارتی سەوز ناکات، بۆیە بەناچاری ژیانی بێ یاسایی بەقاچاغ بەسەردەبات، بەو شێوەیە لە ئەمریکا دەژیت و لەوێیەوە ژیانی جاسووسیەت دەدۆزێتەوەو ناوی دەکەوێتەوە ناو لیستی رەش، بەناچاری لەوێیەوە بەرەو کەندا رادەکات و پاشان دەپەڕێتەوە ئەورووپاو بەرەو فرانکفۆرت دەربازی دەبێت، لە ئەڵمانیا رەزامەندی ترانزێت وەردەگرێت و دەگاتە ولاتی نەمسا، لەبەرئەوەی شەوێکیان لەگەڵ ژنێك دەمینێتەوەو بۆ بەیانی بێ پارەو بێ پاسپۆرت بەئاگادێت.

لەودەمانە کۆنە نازییەکان لە ئەڵمانیا رادەکەن و بۆ دەربازبوونیان بەناچاری پاسپۆرتی بێگانەکان دەکڕن، بۆیە پۆلیس تاوانباری دەکەن کەوا ئەو پاسپۆرتەکەی بەپارە بە نازییەکان فرۆشتووە، لەئاکامدا هیچ پسولەی سەفەری نوێیّ نادەنیّ، بۆ ماوەیەك پۆلیسی ئەڵمانی دەیگرن و بەزۆری و بەیەکەم فرۆکە بەرەو میسر دووریدەخەنەوە. رەفعەت کە گەڕاوەتەوە میسر بێکار ماوەتەوە، پاسپۆرتەکەشیان لێوەرگریتەوە، تروسکاییەك هیوای لە هیچ سەرچاوەیەك بەدی نەدەکرد، بەڵام کە لە کۆمپانیای کەنداوی سویس کاری دەستدەکەوێت، دەتوانی بە بەهرەی زانینی زۆرترین زمان زوو بێتە پێشەوە، بەڵام ئەو بەڵگەو پێویستییەکانی دامەزراندنی نەبوو، بۆیە بەناچاری دادەبەزێتە خوارەوەو لەگەڵ ساختەکارەکان دەست تێکەڵدەکات و ئەوانیش پاسپۆرتێکی قەڵپی ساختەی بەناوی (عەلی مستەفا) بەوێنەی خۆی بۆ سازدەکەن.

ئەو بەو ناوە نوێیەوە لە کۆمپانیاکە دادەمەزرێت. لەو رۆژەوە ئەو هەستدەکات بەرەو ئارامی و حەسانەوە دەچێت. پاش شۆرشەکەی یولیۆی ساڵی ١٩٥٢ بریتانییەکان هەستدەکەن میسرییەکان لەگەڵ رژێمە نوێیەکە هاوکارو هاوسۆزن، بۆیە لە کۆمپانیا فەرەنسییە بریتانییەکە دەستدەکەن بە پێداچوونەوە بە ناوو پسولەی کارمەندانی کۆمپانیاکەیان، دیارە ئەویش ناوەکەو پسولە رەسمییەکانی هەموو ساختەبوون، بۆیە کارەکەی لەدەستدەچێت و کۆمپانیاکە جێدەهێڵێت. لەهەمان سەرچاوەی ساختەکاری پێشوو، پاسپۆرتێکی سویسری بەناوی ژوورنالیستێك دروست دەکاتەوە، بەڵام ئەمجارە ناوەکەی دەبێتە (شارلز دینون)، چەند رۆژێك لە یەکێك لە هوتێلە ستار بەرزەکان دەمینێتەوە، بیّ ئەوەی کەس هەستی بکات، ئەو رێك وەك ژوورنالیستێك دەجوولێتەوە، دەتوانیّ هەموولایەك ئیقناع بکات، کەوا ئەو ژوورنالیستەو لە بانکیش ١٢ هەزار دۆلاریشی

هەیە، لەوەش دەردەکەوێت ئەو چەند بەهرەداربووەو بە زمانە بێگانەکان کە زۆر چاك قسەی پێکردوون هەمووماان هەڵدەخەڵەتێنێت. ئەو لەگەڵ گۆڕانەکان و پێداچوونەوە بە ناوو پاسپۆرتی بێگانەکان لە هوتێلەکە دووردەکەوێتەوەو خۆی بزردەکاتەوە، بۆیەش دووبارە ناوو پاسپۆرتەکەی دەگۆڕێت، بەڵام ئەمجارە دەبێتە کەسێکی بریتانی و ناو لەخۆ دەنێت (دانیال کالدویل)، بەشێوەی ئۆتوستۆپی ئۆتومبێلەکان روو لە سنووری لیبیا دەکات، لەورۆژە بیر لەوە دەکاتەوە بەیەکجاری لەمیسر دووربکەوێتەوە، لەوێ لەسەر خاڵی سنوورەکە، بە زاراوەی بریتانی قسە لەگەڵ ئەفسەرە بریتانیاکە دەکات، بەڵام ئەمجارە کارەکەی مەیسەرنابێت، لەودەمانە سەدان سەربازی بریتانی لەناو میسرو بەو رێگایە رادەکەن، هەر لەو دەروازەدا جوولەکەش سامانەکانیان دەربازدەکرد، لەکاتی پشکنینە ئاساییەکەدا گیرفانەکەی پێ رووتدەکەنەوە، لەگەڵ پسولەکان دەفتەرەکەی لەگەڵ ناوەکەی یەك نەبوو، لەوێ یەکەمین هەڵەی گەورە لە ژیانیدا دەکات، لەسەر دەفتەرەکە ناوە ئەسلییەکەی خۆیەتی و لە پاسپۆرتەکەشی ناوە بریتانیاکەیەتی، بۆیە ئەفسەرە بریتانیاکە دەستگیری دەکات، بەبەندکراوەیی رەوانەی قاهیرە دەکرێتەوەو گومانی ئەوەی لێدەکرێت ئەو پیاوە نە میسرییەو نە بریتانیشە، گومان دەکەن رەنگە ئەو (داڤید ئارنسۆن)ی ئەفسەری جوولەکەبێت، کە رۆژانێك راوێژکاری سەرکردەی تورکی (جەمال پاشا)بوو لە دمشق، کە لە تۆڕێکی جاسووسی کاریکردووە، کە ئەو بنەماڵەیە لەناو وڵاتانی عوسمانی دابەشببوون، لەبەرئەوەی دەسەڵاتدارانی میسر ئەوەندە کارامەو لێزان نەبوون لەو جۆرە کارانە، بۆیە زوو ئەویان وەك کەسێکی جوولەکە ناسی، رەفعەت بەوە تاوانبارکرا کەوا ئەو ئەفسەرە جوولەکەکەیە، کە بە میسریش قسەیان لەگەڵ دەکات کێشەکە زۆرتر ئاڵۆزدەکات، بۆیە رەوانەی قاهیرەی دەکەن.

****

جاك بيتون و جوولەكەكانی ناو میسر

لە قاهیرەو لە بەشی میسری نوێدا، دووبارە لێپرسینەوە لە رەفعەت ئەلجەمال دەكرێتەوە، هەموولایەك بە سەربردەكەی ئەو سەرسام و شۆك دەبن، بەشێك لە ئەفسەرو سەربازەكان، هەتا هەندێك لە گیراوەكانیش گومانیان هەبوو كەوا ئەو جوولەكەیەكی میسرییە، لەودەمانەو لەناكاو كەسێكی نادیارو نەناسراو لەناو زیندانەكەیدا سەردانی كردووە، وەك چۆن رەفعەت دەگێڕێتەوە لەودەمانە، ئەوەیان وەچەرخانێك بوو لە ژیانی ئەودا، ئەو سەردانە هەموو كاروان و بەرنامەی ژیانی دەگۆڕێت و دوارۆژی ژیانی بەرەو ئاراستەیەكی تر دەبات. رەفعەت ئەلجەمال لە بیرەوەرییەكانییدا نووسیویەتی:

(كابرایەكی بالأبەرزی چوارشانەیان هێنایە بەرامبەرم، دیاربوو كابرایەكی چالاك بوو، جلی مەدەنی لەبەردابوو، كە لەسەرخۆو بەنەرمی قسەی دەكرد، زۆر بەرێزەوە فەرمانەكانی دەردەكرد، بە پاسەوانەكەی پشتەوەی منی وت:

تۆ برۆ دەرەوەو تەنها بەجێمان بهێڵە. !

ئەو رووی لەمن كردو وتی، دانیشە، منیش بەترسەوە بەرامبەری دانیشتم، زۆر نیگەران بووم، هەستم بە مەزاجێكی كەللەرەقی و بێزاریی دەكرد، نەمدەزانی چی دەقەومێت، ئەو لەسەر مێزەكەی دانیشتبوو، دەست بەجگەرەوە لە منی دەڕوانی، بەبزەیەكی سادەو ناسك رووی لەمن دەكرد، ئەو خۆی بە من ناساندو وتی:

(من ناوم (حسن حسنی)یە، من لە پۆلیسی سیاسی كاردەكەم).

دەستناکەوێت، ئێمە نەکارین پێناسەو ناسنامەی هەموو کەس بدۆزینەوە، تۆ تا ئەودەمەش هیچت لەسەر نییە، تۆ بەگومانەوە گیراویت، بۆیە ناکرێ لە دوورۆژ زۆرتر لەلای ئێمە بمینێیتەوە، دەبێ دۆسیەکەت رەوانەی لای قازییەك بکرێت، ئەو دەتوانی ئازادت بکات یان بتگرێت، ئێمە تا ئەودەمانەش لە حاڵەتی شۆرش داین، ناتوانین بەرگەی هەلەو بڕیارێك بگرین.

من بەجوانی و لەسەرخۆ گوێم لە قسەکانی ئەو رادەگرت، ئەو کە وتی:

من حەزدەکەم دۆزەکەت دابخەم لەوەی کە پاسپۆرتێکی بریتانیت بەناوی (دانییل کالدویل) دزیبوو، بەڵام دۆزەکەت بەوەی کە تۆ کەسێکی جوولەکەی بەناوی (دەیڤید ئارنسۆن)، ئەوەیان سەری لێشێواندووم، دەزانم شێکی گەشتوگوزاریت نەدزیوە، من ئێستا ئازادت دەکەم، تەنها لەوە تێبگەم راستی تۆ چییە، تۆ کێیت؟

منیش لە کابرام پرسی، دەمەوێ بزانم تۆ بۆ بایەخ بە دۆزەکەم دەدیت، من چاك دەزانم بۆیە من لێرە ماومەتەوە دیارە کاریکتان بە من هەیە، ئەگینا هەمووتان دەزانن من بێتاوانم، ئەویش لە وەڵامدا وتبووی:

من زۆر بە تۆ سەرسامم، وەڵامەکانت زۆر خێران).

****

رەفعەت لەوە گومانی هەبوو، ئەو کابرایە کە لە پۆلیسی سیاسییە، بۆچی ناوەکەی خۆی بەو وتبوو، ئەوان بەشیکن لە موخابەرات، ئەوان وتبوویان، ئێمە بەڵگەو ئەرشێفمان نییە، هیچمان بۆ نادۆزرێتەوە. ئەو وتبووی من زۆر بایەخ بە دۆزەکەی تۆ دەدەم، من ئەوە باش دەزانم تۆ کەسێکی زۆر زیرەکی، تۆ لەیەك

****

ڕەفعەت لەوە گومانی هەبوو، ئەو کابرایە کە لە پۆلیسی سیاسییە، بۆچی ناوەکەی خۆی بەو وتبوو، ئەوان بەشیکن لە موخابەرات، ئەوان وتبوویان، ئێمە بەڵگەو ئەرشێفمان نییە، هیچمان بۆ نادۆزرێتەوە. ئەو وتبووی من زۆر بایەخ بە دۆزەکەی تۆ دەدەم، من ئەوە باش دەزانم تۆ کەسێکی زۆر زیرەکی، تۆ لەیەك کاتدا وەك کەسێکی ئینگلیزو جوولەکەو میسری وێنەت هەیە، ئێمە یەکێك لە پیاوەکانمان ناردبووە لای تۆ، تا لە زیندانا چاودێریت بکات، ئەو وتبووی هەموو جوولەکەکانی ناو زیندانەکە تۆیان وەك جوولەکەیەك ناسیبوو، دەبێ هەموومان وریابین، دوژمنانی شۆڕشەکەمان زۆرەو دەیانەوێت وڵاتەکەمان دووبارە ببەنەوە باوەشی بێگانەو چەپۆکی داگیرکەران و گەورە ئاغاکانی کشتوکاڵ و زەویدارەکان، تۆش وەك کەسێکی ئینگلیز ئەوەیان بۆ تۆ بایەخدار نییە، بەڵام من دڵنیام تۆ ڕقت لە میللەتی میسری نییە.

کە ئەفسەرەکە قسەکانی تەواوکردبوو، ڕەفعەت زۆر بەتووڕەییەوە هاواری کردبوو، من شەرم دەکەم، من هەستدەکەم ڕەزیلم دەکەن، من تاکێکی ئەو وڵاتەم، من وەك ئێوە میسرییم، من دڵسۆزو خەمخۆری ئەو خاك و ئاوەم، میللەتەکەی خۆم خۆشدەوێت. ئەفسەرەکە هەستی کردبوو کەوا گیراوەکە زۆر تووڕەبووە، بۆیە جگەرەیەکی بۆ دادەگیرسێنێت و بەپێکەنینەوە سەرکەوتنی خۆی لەو مەیدانە دەردەبڕێت، بۆیە بەشانازییەوە بە گیراوەکە دەڵێت:

(من تێگەیشتم تۆ بە ڕەچەڵەك میسرییت، بەڵام من دەمەوێ تێبگەم تۆ چۆن توانیت وا لەو جوولەکانە بکەیت ئەوان تۆ وەك کەسێکی جوولەکە بناسن؟).

ڕەفعەت وەڵامی دەداتەوەو دەڵێت:

(ئەوەیان چیرۆکێکی دوورە، من دەزانم تۆ تاقەتت نییە گوێم بۆ شل بکەیت).

ئەفسەرەکە وتبووی:

(دەی قسە بکە، من کاتم زۆرە.!).

ئەویش پرسیبووی، باشە، بۆ تۆ بایەخ بەو مەسەلەیە دەدیت؟

ئەویش لەسەرخۆ وتبووی:

(من زۆر کارم بەو ئیشەیە، من پێشنیارێکم هەیە، قسەیەکم هەیە پێتیدەڵێم).

رەفعەت وتبووی، من چاوەروانی ئەو قسەیەم دەکردو تێگەیشتم من زۆرم درۆکردووە، زۆرم خەڵك هەڵخەلەتاندووە، با ئەو جارە لەوەیان دڵشادبم، من پێویستم بەوە هەیە، با راستییەکان بدرکێنم.!

****

جەمال قسە دەکات و دەڵێت:

بەو شێوەیە سەربردەی خۆم بۆ حسن حسنی گێڕایەوە، لەسەرەتاوە من چۆن لە ستودیۆی سینەماکان خەڵکی جوولەکەم زۆر ناسیوە، من باش لاسایی ئەوانم کردیتەوە، باش چوومەتە ناو قاڵبی کەسایەتی ئەوان، باسی رۆژانەی خۆمم لە ئینگلتراو فەرەنساو ئەمریکا بۆ ئەو کرد، چۆن لەو دوایانەدا لە میسر ژیاوم، هەموو شتەکانم بەراستی گێڕایەوە، کە لە قسەکانم بوومەوە ئەو بەجوانی بەرووم پێکەنی و وتی:

(تۆ کەسێکی زۆر سەیری، تۆ لە ماوەیەکی کورتدا ئەزموونێکی درێژو دەڵەومەندت هەبووە، بەسەرهاتەکانت زۆر زۆرتر لە چاو تەمەنت، رووداوی نامۆو سەیرت دیوەو شارەزایی زۆرت لە ژیان پەیداکردووە، من بەپەرۆشەوە لە کەسێکی وەك تۆ دەگەڕام، دەکرێ زۆر سوود لە ئەزموونەکەت وەرگرین، دەکرێ تۆ ببیتە سەرمایەکی باش بۆ ئێمە).

رەفعەت وتوویەتی:

(منیش لەودەمەدا لێم پرسی، تۆ چییت لە من دەوێت.؟).

ئەویش وەڵامی داوەتەوەو وتوویەتی:

(وەك من زووتر وتم، ئێمە لە میسر قەیرانی زۆرمان هەیە، لە دەرەوە جۆرەها فشارمان لەسەرە، ئاشکرایە کەوا سەرمایەکی زۆر لە وڵاتەکەمان دەچیتە دەرەوە، ئەوانەی پارەکانیان دەبنە دەرەوە جوولەکەکانن، ئەوان بە ساختەو فرتوفێڵ پارەکانیان رەوانەی دەرەوە دەکەن، ئەوان دەتوانن بڕێك پارە بەشێوەی یاسایی ببەنە دەرەوە، ئەوە تەنها ٥ ساڵە دەوڵەتی ئیسرائیل دامەزراوە، لەوماوەیە کورتەدا سەرمایەکی زۆری بۆ دەچێت، ئێمەش بەئاسانی دەکارین فێڵەکانی پارە ناردنەکانیان بدۆزینەوە، ئێمە باش دەتوانین کەسانێکی زۆریان لە ناویاندا بچێنین، دەکرێ کەسانی وا دەستنیشان بکەین، کە ئەوان بڕوایان پێبکەن و بتوانن پشتیوانیەکانیان بدۆزنەوە، تۆش بۆ ئەو کارە شیاویت، دەبێ ئەو کەسە جوولەکەیە بێت، دیارە کە تۆ توانیبووت، بەوان بسەلمێنیت کە تۆ کەسێکی جوولەکەیت، ئێمە دەزانین ئەو کارە بە تۆ دەکرێت، ئێستا چییت وت! رای تۆمان لەو چالاکییە پێ گرینگە).

سەرەتا رەفعت وایدەزانی گاڵتەی لەگەڵدا دەکەن، ترسی هەبوو، دەترسا گۆبەندێکی تری بۆ بنێنەوە، دووبارە لەگەڵ جوولەکەکانی ئەسکەندریە ئاوێتەی دەکەنەوەو تووشی سەرئێشەی دەکەن، بۆیە پرسیای کردبوو:

(من چ بکەم، ئێوە چیم بۆ دەکەن..؟).

ئەفسەرەکەش لەوەڵامدا وتبووی:

(خەمی هیچت نەبێت، ئێمە هەموو رابردووەکانت بۆ رەشدەکەینەوە، هەموو دۆزەکانی دادگات بۆ دەسڕینەوە، کێشەکانی پاسپۆرتە ساختەکانی لەسەر لادەبەین، ئەوەی بە ناوی عەلی مستەفا و شارلز دیتون و دانیل کالدویل دۆزت لە دادگا بۆ کراوەتەوە هەمووت بۆ چارەدەکەین، ئەگەر ناوو کێشەی تریشت هەبێت هەمووت بۆ چارەسەردەکەین، بەهای شێکەکانی گەشتوگوزارەکان بۆ دادەنێینەوە، چیت دەوێ، کام سەفقەت بە دڵە، بە کام ناوو لە کێندەرێ هەمووت بۆ ئاسان دەکەین).

ئەویش پرسیبووی:

(من دەتوانم بڕارێ بکەم، من دەکارم دەستنیشانی بکەم).

ئەویش لە وەڵامدا وتبووی:

(وەك بڕیارو پرێنسیپ هەموو بژارەکانی تۆمان قبووڵە، ئەگەر تۆش ئەوانە قبووڵ نەکەیت، ئەوا دووبارە لەسەر دۆزەکانت دەگەڕێیتەوە زیندان، دیارە تۆش کێشەی زۆرت لەسەرە، بەوانەش ماوەیەکی باش و زۆریش دەگیرێیت. بۆیە

ئەو زوو وەڵامی داوەتەوەو وتوویەتی، کەواتە چۆن دەست پێبکەین، لە کێندەرێیەوە من ئامادەم.!).

ئەفسەرەکە وتبووی:

(لەو ساتەی پێشنیارەکەی ئێمەت قبووڵە، ئێمە مەشق بە تۆ دەکەین، مەشقەکانمان کات و شێوەو بەرنامەی زۆر چڕە، لەورۆژەوە کەسایەتیەکی نوێت دەبێت، لەودەمانە ناوت دەگۆڕێت، پێشەی نوێ دەبێت، دەبێ رابردووت لەبیربکەیت، لەودەمانەوە تۆ خۆت بەرپرسی خۆت نیت، دەبێ خۆت کارەکانت چارەسەربکەیت، ئەگەر زانیمان کێشەکانت ئاڵۆزبوون، ئەوا دەستت دەگرین، لە رەوشە ترسناکەکان دەگەینە فریات).

پاش ئەوەی گێراوەکە قسەکانی بیستبوو لە سوچێکدا بڕیاردەدا بیری لێ بکاتەوە، کە زانیبووی هیچ چارەی نییە، یان دووبارە بگەڕێتەوە زیندانەکەی، یان دەستی لەناو دەستی ئەفسەرەکە بنێت و بە مەرجەکانیان رازی بێت، یەکسەر داوای کردبوو با بەیەکەوە کاربکەین، با دەست پێبکەین، ئەفسەرەکەش بەبزەوە وتبووی:

(من دڵشادم بەو بڕیارەی لەتۆم بیست، شادومانم).

****

پاش ئەوەی کابرا بەمەرج و پێشنیارەکانی ئەو رازی ببوو، مەشقەکان دەستی پێکردبوو، لەوێ بەرنامەکانی شۆرشەکەیان بۆ شرۆڤەکردبوو، لقەکانی زانستی ئابووریيان بۆ باسکردبوو، لەوێ فێریان کردبوو، کۆمپانیاکان چۆن سەردەکەون و بێگانەکان چۆن قازانج دەکەن، ئەوانە بە چ شێوەیەك خۆیان لە

باجەکان دەشارنەوە، چۆن سامانە زۆرەکانیان رەوانەی دەرەوە دەکەن، لەوێ فێریان کردبوو جوولەکەکان چۆن دەژین، هەڵسوکەوتیان چۆنە، چەند کۆرسێکی زمانی عبرییان پێدابوو، مێژووی جوولەکەیان باش پێ خوێندبوو، ئەوان چۆن لە میسر ژیاون، فێریان کردبوو، چۆن جوولەکەی ئەشکیازو سفاردیم و شارید بناسێتەوە، هەموو سرووتە جوولەکانی باش و زیرەکانە لەبەرکردبوو، جوولەکە کەی پشوودەدەن، هەموو ئەوانەی بەردەوام دەوتەوەو شەوانەش لەکاتی نووستنیدا دووبارەی دەکردنەوە، ئەوان فێریان کردبوو چۆن بەردەوام بژیت، چۆن خۆی لەگەڵ ژیان رابهێنێت، چۆن لەکاتی پێویستدا خۆی بشارێتەوە، پۆلیسی نهێنی باش ناسیبوو، ئەوان چۆن مامەلە دەکەن، ئەوانە چۆن کاردەکەن، ئەو بەو مەشقانە کەسایەتییەکی نوێی وەرگرتبوو.

****

جاك بیتون

لەو رۆژەوە ناوەکەی ئەو گۆڕا بە جاك بیتون و رۆژی لەدایکبوونەکەشی کرا بە رۆژی ٢٣ی ئۆگستی ساڵی ١٩١٩ی شاری المنصورە، بەڵام لە باوکێکی فەرەنسی و دایکێکی ئیتالی، ئەوەشیان بۆ هەڵبەستا کەوا ماڵباتەکەیان لە میسر باریانکردووە، ئێستا لە فەرەنسا دەژین، وەزعی ئابووری ماڵەوەشیان زۆر باشەو ئایینەکەشیان جوولەکەی ئەشکنازییە. بەو ناوو پێناسەو بەرواره نوێیەوە بەڵگەنامەو پسولەکانی وەرگرت، بەو شێوەیە رەفعەت الجمال رۆژانەی خۆی گێڕاوەتەوە. ناوەکۆنەکەو کەسایەتیەکەی جارانی نەماوە، بەرەسمی بووە بە جاك بیتون، بۆ ژیان و کارو بەرنامەکانی گەیشتووتە شاری ئەسکەندریەو لە گەڕەکێکی جوولەکەنشینیش ماڵی داناوەو وەزیفەیەکی

شایستەشی لە کۆمپانیایەکی تەئمین وەرگرتووە، هێدی هێدی بڕوای بەو کەسایەتییە بەرزو شیاوە دەبوو، لەگەڵ جوولەکەکانی دەڤەرەکی ئاشنایەتی دەبوو، لەوێ کۆنە هاوڕێییەکی زیندانی دۆزیوەتەوە کە بەیەکەوە لەسەرسنووری لیبی بۆ دەربازبوون ڕۆیشتبوون، لەگەڵ (لیڤی سلامە) ماوەماوە یەکتریان دەبینی. ڕەفعەت ئەوەی لە بیرەوەرییەکانی باسیان لێوەدەکات لە زنجیرە تەلەڤزێونەکە باسی نەکردووە، لەوێ نووسیویەتی:

(کەوا ئەو لە ئەسکەندریە گەیشتووتە ناو یەکەی جوولەکەی ژمارە ١٣١ کە لەلایەن کۆلۆنیلی جوولەکە (ئافراهام دار) بۆ بەرژەوەندی ئیسرائیل دامەرزرابوو، کاریان بۆ موخابەراتی جەنگی ئیسرائیل دەکرد، ئەندامەکانی ئەو گرووپە کاری تێکدەرانەیان دەکردو دەزگاکانی ئەمریکی و بێگانەکانیان دەتەقاندەوە، لەناو میسریش وا دەناسرا کەوا ئەو چالاکییانە لەلایەن ڕێکخراوە نهێنییە میسرییەکانەوە ئەنجامدراوە، بەڵام دوایی بەشەرمەزارییەکەی لافۆن ناسرا، ناوەکەش لە ناوی (ئیسحاق لافۆن)ی سەرۆك وەزیرانی ئیسرائیلی ئەو کاتەوە هاتووە. لەناو یەکە جوولەکەکە جاك بیتون چەند جوولەکەیەکی ناسیبوو، پاشان ئەوانە بوونە کەسایەتی ترسناك و ناودار لەجیهانی موخابەرات و جاسووسیەت، وەك مارسیل نینوو ماکس بینیت و ئیلی کۆهین، ئەوەی دوایی لە سوریا گەیشتبوو پلەیەکی ناسك و پلەدار لە سوریاو لە زۆر لە نووسینەکانی جاسووسیەتی ئیسرائیل ناوی وەك جاسووسێکی ترسناك هاتووە).

***

لەو بەشەی بیرەوەرییەکانیدا رەفعەت سەرسامی و شۆکی پێوەیە، دیارە ئەوانەی نووسراوە لە هیچ بەڵگەنامەو بلاوکراوەکاندا ئاماژەیان بەو شێوەیە پێنەدراوە، ئەو بەتەواوی بەشێوەیەکی تر باس لە چالاکییەکەی سۆزانا دەکات، یان وەك ناسراوە بەشەرمەزارییەکی لافۆن، ئەو دەڵێ هەموو رووداوەکان لەژێر کۆنترۆلی دەزگای قەلاچۆکردنی جاسووسیەت بوو، زوو ئەفسەرە هاوڕێیەکەی حسن حسنی و پاشان عەلی غالی چاویان لە رەفعەت بووە، پاش ئەو رووداوە هەموو چالاکییەکانی یەکەی ١٣١ چاودێری دەکرا، ئەو لەناو جەرگەی رووداوەکان و لەناو گەرمی زانیارییەکان زانیاری دەگەیاندە ئەفسەرە بەرپرسە میسرییەکانی، بۆیەش زۆر لە چالاکییەکانی ئەو یەکەیە سەری نەدەگرت و زۆریش دەگیران، کە یەکێکیان لەپێش سینەماکەی ریو لە ئەسکەندریە گیرا، رێکەوت نەبوو، چونکە لەو شانەیەدا رەفعەت کاریدەکرد، دەزگا ئەمنییەکان رەفعەت و ئیلی کۆهینیان وەك ئەندامێکی ئەو یەکەیە گرتبوو، بەلام زوو هەردووکیان لەبەرئەوەی هیچیان لەسەر ئاشکرا نەبوو ئازادکرابوون. کۆهین پاش ئازادبوونی ولات جێدەهێڵێت و جاك بتۆنیش لەسەر کارەکانی بەردەوام دەبێت، گومان لەوەدا نەبوو کەوا ئیسرائیل دەستی هەبووە لەو رووداوەو ئەوانیش یەکەی ١٣١یان بەو تاوانبارکردبوو، چونکە بۆل فرانکیان پاش گەڕانەوەی بۆ ئیسرائیل بەو تاوانە بە ١٢ ساڵ زیندانی کرابوو. رەفعەت لە بیرەورییەکانیدا جەختی لەسەر ئەوە کردیتەوە، کەوا ئەو لەناو جوولەکەکانی ئەسکەندریە کاری زۆری کردووە، پاش ئەو رووداوە رەفعەت دەچێتە قاهیرەو لەوێ دیمانەی لەگەڵ ئەفسەرە نوێیەکە (عەلی غالی) دەبێت، ئەویش دەستخۆشی گەرمی لێدەکات، بۆیە داوای لێدەکات لەو رۆژانە دووبارە ئەو بەرنامەی نوێی بۆ دادەرێژێت، بەپێی ئەو کارو بەرنامەیە ئەو رەوانەی درەوەی

میسر دەکرێت، چونکە ئەو وەك ئەندامێکی کارای یەکەی١٣١ وەك پاڵەوانێك لەلایەن ئاژانسەکانی جوولەکە ناوی دەهات. سەبارەت بەو گۆڕان و بەو بەسەرهاتە نوێیانە رەفعەت، بەو شێوەیە باسی بیرەوەرییەکانی خۆی کە وەك جاك بیتۆن نووسیویەتی:

(بینیم ئەو رۆڵە بۆ من زۆر ترسناك بوو، من ئێستاش هەستدەکەم، ئەوانەی ژیانی منیان کڕیوەتەوە زۆر قەرزاریانم، کارکردن لەگەڵ ئەو دەزگایە موخابەراتییە زۆر ناسك و مەترسیدارە، کە بریارمداوە بچمە ناو جەرگەی مەیدانەکە واتە دڵی لانەی شێرەکە، جەرگی دەوێت، ئەوەم باش دەزانی خۆشاردنەوە لەناو ئیسرائیل ئاسان نییە، ئەگەر ئاشکرابوومایە یەکسەر دەکوژرام، بواری دەربازبوونم نەبوو، ئیسرائیل هەموو جاسووسەکانی پاش لێکۆڵینەوە کوشتووە، بێگانەکانی زوو کوشتووە، من لەودەمانە وەك لە فیلمێك رۆڵ دەگێڕم، بەو شێوەیە پێیەکانم لەسەر زەوی گیرکرد، وام لێهات ناوو کارەکەم بە ناوی جاك بیتۆن خۆش دەویست، حەزم زۆر چووە گەمەکە، ئەمجارە شانۆکەم بەرینتربوو، گەیشتمە رووبەرێکی بەرین لەو جیهانە، بابەتی شانۆکەمان جاسووسەتی دەوڵی بوو، زۆر چێژم لەو رۆڵە دەبینی، حەزمکرد ئەو گیانبازییە بکەم، چاك بیرو بەرنامەم بۆی دارشت، دوو رێگام لەپێش بوو، یان دەگیرێم، یان دەربازم دەبێت، باشم دەزانی بگیرابوومایە یەکسەر دەکوژرام، من لەو رۆڵە حەقی خەڵاتی ئوسکارم هەیە، من ئەوەم باش دەزانی کەوا من بۆ میسرو میللەتەکەم کاردەکەم، بۆیە ئەودەمانە بە غالی ئەفسەرە بەرپرسەکەم وت:

تۆ دڵنیایت من ئەو چالاکییەو ئەو ئەرکە قورسەم پێدەکرێت. پاش ئەو پرسیارە دوو پرسیارم ترم لە غالی کرد، باشە چۆن دەست پێبکەین، کەی و چۆن...؟).

ئەویش لە وەڵامدا وتبووی:

(ئێمە لەسەر دۆزو مەسەلە دەوڵییەکان مەشقت پێدەکەین، دەبێ گەمەکە باش لەناو خوێنت بگەڕێت، تۆ دەرهێنەری شانۆنامەکەی، یان لە دەرهێنانەکە سەردەکەویت، یان بەیەکجاری لەناودەچیت. منیش قسەکانی ئەوم باش وەرگرت. ئەوان چەند کۆرس و راهێنانی چڕیان بۆم کردەوە، مێژووی جوولەکە ئەوروپاییەکانیان پێ خوێندمەوە، مێژووی زایونیزمیان فێرکردم، زانیم جوولەکە چۆن و کەی گەیشتوونەتە فەڵەستین).

بەو جۆرە ئەو لەسەر قسەکانی بەردەوام بوو و بە منی وت:

لەو ماوەیەدا مێژووی هەموو سیاسییەکانی ناو ئیسرائیلم خوێند، سەندیکاکانم ناسی، یەکێتی کرێکاران یان هستدرۆتم ناسی. تا زۆر باش بتوانم کارەکانم راپەرێنم ئابووری و جوگرافیاو تۆبۆگرافیاو پێکهاتەی کۆمەڵگەی ئیسرائیلم خوێند، ناوی کەسایەتیە ناودارەکانیان لە بواری سیاسەت و سوپاو ئابوورییان فێربووم، بەچەندین فیلمی هەواڵەکان و هەفتەنامەکان ئەو دەرسانەیان پێدەدام. بەکامیرای زۆر وردو بەڵگەنامەیی حاڵەتی شەڕو هێرش و دەربازبوون و

خۆشاردنەوەیان نیشاندام، فێریان کردم چۆن فیلمی فۆتۆگراف بشۆمەوە، چۆن بێتەلەکان بەکاربهێنم، چۆن بە حبری سپی نامەی نهێنی بنووسم، دەبووایە بەکارهێنانی رادیۆش باش بزانم، هەموو پلەو پۆستی دەزگاکانی موخابەراتم ناسی، چەکە قورسەکان و وردە چەکەکان و نارنجۆکەکان و قونبلەی دەستی و دانانەوەیان فێرکردم. زۆر بایەخم بە ئایینی موسابییداو خەریکی فێربوونی زمانی عیبری بووم، رۆژانە چەند سەعاتێك گوێم لە رادیۆی ئیسرائیل دەگرت، کۆششم کرد زاراوە میسرییەکەم زۆر باش زمانی عبری دەربیڕم، چونکە من لە میسر لە دایکبووم، پاش ئەوەی مەشقە چڕوپڕەکانم تەواوکرد، دەبووایە کارێکم بۆ بدۆزنەوەو ناوو کارم دیاربێت، منیان کردە وەکیلی گەشتوگوزارو نووسینگەیەکم بۆ دانرا، بەوەش دەکرا بەئاسانی و زۆریش بچمە ناو ئیسرائیل، کارو بەرنامەکەم وا بوو، من زۆر دەمینێمەوەو بەئاسانی تەواونابم، چالاکییەکانم درێژخایەن دەبن، بۆ ماوەیەکی کورت و دیاریکراو نییە، بڕاری ئەوەشم هەبوو هەر کە هەستم بە مەترسیکرد، دەکرد، زوو و یەکسەر وازبهێنم و بکشێمەوە، وتیان دەتوانی بگەڕێتەوەو میسرو بەرنامەی ئاسایی ژیانی خۆت ببەیتەسەر، هەردەمێ ویستت دەستبەردارت دەبین. یەکەمجار ٣٠٠ دۆلاری ئەمریکیم وەرگرت و چوومە ناو ئیسرائیل، لە مانگی یونیۆی ساڵی ١٩٥٦ سواری پاپۆربووم بەرەو ناپۆلی بەڕێکەوتم، مەبەست و بەرنامەشم گەیشتن بوو بە خاکی میعاد، رۆیشتم و نەمدەزانی دوارۆژم دەگاتە کێندەرێ.

ئەو لەو کاروانەدا گەیشتە ناپۆلی، لەوێ ئاژانسی جوولەکەکان ئەوێندەرێ دۆزیوەتەوە. ئەوان کۆششی زۆریان کرد تا ئەو رازی بکەن سەفەری ئیسرائیل بکات، ئەویش وەك جوولەکەکانی تر بچێتە خاکی میعاد، بەڵام زیرەکی و لێهاتوویی ئەو لەوەدابوو وایدەردەخست حەز بەو سەفەرە ناکات، نایەوێ بەرەو

ئیسرائیل کۆچ بکات، بەڵام ئەوان زۆر خەریکی دەبن، زۆر کۆششدەکەن بۆیە بەو سەفەرە رازی دەبێت و ئەوانیش بۆ ناو پاپۆرەکە بەرەو ئیسرائیل پاڵی پێوەدەنێن، لەوێ پیاوێکی سەر بە موخابەرات بەناوی (شواب) بەگەرمی پێشوازی دەکات، کەمێ پرسیارو لێپرسینەوەی لەگەڵدا دەکەن، دەرئەنجام ماوەی مانەوەو پاسپۆرتێکی ئیسرائیلی دەدەنێ، بۆیەش موخابەراتی میسری دەزانی پیاوەکەیان هەنگاوەکانی باش بریوەو توانیویەتی مەودایەکی باش بچێتە پێشەوە. رەفعەت لە بیرەوەرییەکانییدا بەو شێوەیە باس لەو رۆژانە دەکات و نووسیویەتی:

(من توانیم لەشەقامی برینر ٢ لەجەرگەی شاری تەلئەبیب نووسینگەیەکی گەشتوگوزار بەناوی (سی تورز) دامەزرێنم، توانیم دۆستایەتی لەگەڵ (مۆشی دیان) پەیدابکەم، شواب بەردەوام خەریکم بوو، کۆششی دەکرد من دەستەمۆبکات، تا رۆژێکیان ژنێکی زۆر نازداری بەناوی (راکیل ئابشتین)ی نارده لام، کە بروای تەواوی شواب و عیزراو ئایزمانم بەدەست هێنا، بەگەرمی و بەترسناکییەوە چوومە ناو گەمەکە، پێش هێرشە سێ قۆڵییەکەی سەر میسر من ئاگاداربووم، لەودەمانەدا سەفەری رۆماو میلانۆم کردبوو، لەوێ هەموو رووداوو زانیارییەکانم دەگەیاندە بەرپرسەکانم، من ماوەیەکی زۆر قسە و هەواڵم بۆ دەهێنان، بەرپرسە میسرییەکانم کەسیان بروایان نەدەکرد، لە ساڵی ١٩٥٧ لەناکاو کۆنە هاورێیەکەی یەکەی ١٣١ ئیلی کۆهین سەردانی کردم، من زوو زانیم ئەو پیاوە لە سوریا کاردەکات، لەوێ دەیەوێ زانیاری بۆ ئیسرائیل پەیدا بکات، هەر بە نووسینگەکەم توانیم پردی نەپساوەی زانیاری لەگەڵ بەیروت سازو گەشە بکەم، جوولەکەی بەیروتم دەگەیاندە ئیسرائیل، بۆیەش ئیسرائیلیەکان لەسەر ئاستی بەرز بروایان پێمکرد، لەهاوێنی ساڵی ١٩٥٨ بەنهێنی سەرم لە میسردا،

نیازی سەفەرەکەشم ناونابوو پیرۆزبایی کردنی لەپرۆسەی هاوسەرگیری ئیلی کۆهین و هاوسەرەکەی).

ئەو لە بیرەوەرییەکانیدا باسی پەیوەندییەکانی بە (دیان)و (ئایزمان)و (شواب)کردووە، کە ئەو کەسانەی ناسیووە گەیشتبووە (بن گوریون)، توانیبووی ببێتە یەکێك لەو گەنجانەی بەردەوام هاورێیەتی ئەویان کردووە، هەمووشیان بڕوای زۆریان بەو کردووە، گۆلدا مائیری بە ژنە دلۆڤانەکە ناوهێناوەو وتوویەتی:

(ئەو ژنە زۆر منی خۆشویستوەو رووی زۆر دەدامێ. من زۆریش لەوە دەترسام ئەگەر رۆژێك ئەو ژنە راستیەکەم بزانێت، چیم لێدەکات و وەلامی چ دەبێت. !).

****

داوای کۆتاییهێنان

سالآنی ١٩٥٩ تا ١٩٦٢ گۆڕان و بەسەرهاتی شیاوی باسی تێدا نەبووە، بەلآم لەناکاو زانیاری کوشندەو سەرسورهێنەر بە میسر دەگەیێنێت، بە میسرییەکان رادەگەیێنێت کەوا ئیسرائیل خەریکی بەرنامەی چەکی ناوەکییەو چەکی نوێی زۆر سازکردووە، ئەو قسانەشی بە سەرۆکەکەی عەلی غالی گەیاندبوو، کە لە شاری میلانۆ دیمانەیان بووە، لەوێ یەکەمین و دوایەمین داواشی لێ دەکات پێیدەلێت:

(گەورەم عەلی غالی من دەمەوێ دەست لەو کارە بکێشمەوەو بگەڕێمەوە میسرو بەیەکجاری کەسایەتی جاك بیتۆن بنێژێم و ئەو ناوەو ئەو کەسایەتییە لەکۆڵ خۆم بکەمەوە).

ئەو لە یونیۆی ساڵی ١٩٦٣ هەستی بە ماندبوون و بێزاری لەو کارە کردبوو، بۆیە بەکڵۆفەوە داوای کردبوو، کۆتایی بە کارەکەی بهێنێت، شەیدای ئەوەبوو ناوەکەی جارانی وەرگرێتەوەو کەسایەتی رەفعەت ببینێت و بگەڕێتەوە سەر ئایینی ئیسلام و ناسنامەی میسریبوونی خۆی وەرگرێتەوە، بەڵام ئەو وەك هەستیدەکرد، ئەوەیان وا ئاسان نەبوو، نەدەکرا وا بەئاسانی وا بەخێرایی کەسایەتی و ناوی جاك بیتۆن لەسەر خۆی بسڕێتەوەو، ناکرێ وا ئاسان لەناو دڵی ئیسرائیل دابڕێت، دووبارە وەك رەفعەت بگەڕێتەوە شارەکەی خۆی و لە قاهیرە سەربەستانە بسووڕێتەوە. رەفعەت ئەوەی چاك دەزانی وازهێنان لەبازنەی جاسووسیەت وا ئاسان نییە، بۆیە بیرۆکەی دەست لەکارکێشانەوەکەی دواخست، دڵی خۆی بەوە خۆشکرد کە بۆ ماوەیەکی تریش با کەسایەتی جاك بیتۆنی لەبەردابێت، بەڵام بیری لەوە کردەوە ئەگەر لە ئیسرائیل دووربکەوێتەوەو لە وڵاتی سێیەم بژیت، ژیانی خۆشتردەبێت، بەوە رەنگە مۆساد ئەویان لەبیردەچێت و دوورکەوتنەکەی لە کارەکەی ساردی دەکاتەوە. لە بەشی بیرەوەرییەکانیدا کە ئەو بۆ ژنە ئەڵمانەکەی نووسیوە، دەڵێت:

(کە لەینایری ساڵی ١٩٦٤ گەڕامەوە ئیسرائیل کە تۆم بە گۆلدا مائیر ناساندو ئەویش زۆر تۆی کەوتبووە بەردڵان، پاشان بەیەکەوە چووینە لای گۆریون لە کیبوتزە تایبەتیەکەی خۆی، لەو گەشتەماندا (دیان)یش لەگەڵمان هات، ئەو

پیرەمێردە زۆر بەگەرمی پێشوازی لە تۆ کرد، کە من لەگەڵ ئەوو دیان کارو بەرنامەمان هەبوو، ئەو بە تۆی وت، دەتوانی لە کیبوتزەکە بۆ خۆت پیاسەیەك بکەیت. لەو دیمانەیەدا من و ئەو شتێکی گرینگمان باس نەکرد، تەنها ئەوەبوو دەبووایە لە رووداوەکانی رۆژگارا ئاگاداربین).

ئەو لەگەڵ ژنە ئەڵمانییەکەی لە ئوکتۆبەری ساڵی ١٩٦٣ یەکتریان خۆشویست و بوونەتە هاوسەر. رەفعەت بەو جۆرە لە گەورە دەسەڵاتدارانی ئیسرائیل نزیك بوو. ئەگەرچی ئەو ماوەیەکی زۆر لە ئیسرائیل و لە دەرەوە ژیابوو، بەڵام خوێنە میسرییەکەی هەر تێدامابوو، کە ژنەکەی لە ئیسرائیل ئاووس بوو، حەزی نەکرد منداڵەکەیان لەوێ ببێت، تا منداڵەکەیان لە ئیسرائیل لەدایکی نەبێت و رەگەزنامەی ئیسرائیل وەرنەگرێت، سەفەری ئەڵمانیای کردبوو، بەوەش ژنەکەی لەوێ بزێت و منداڵەکەیان رەگەزنامەی ئەڵمانی هەبێت، نەك رەگەزنامەی ئیسرائیلی. ئەو هێدی هێدی کارەکانی کەم دەکردەوە پەیوەندییەکانی لە ئیسرائیل لاوازدەکرد، بەڵام لە ئەڵمانیا پەیوەندییەکانی زۆرترو فراوانتر دەکرد، ماوەیەکی باش خەریکی پترۆڵ بوو، بابەتی هەمەجۆری لەسەر پترۆڵ دەخوێندەوە، بڕیاریدابوو ئەو کارەو ئەو بەرنامەیە بکاتە سەرچاوەی ژیانی نوێی خۆی، کە داوای رەگەزنامەی ئەڵمانیشی کرد، زۆرتر کەوتە بواری کارکردن، ئەو باشی دەزانی ئەگەر رەگەزنامەی ئەڵمانی هەبێت، زۆرترو ئازادانەتر دەتوانێ سەفەربکات، بەتایبەتی بۆ میسر، ئەو وەك خاوەنکارێك و وەك بازرگانێکی گەورەی جیهان بوارو بازار پترۆڵ دەیتوانی سەفەری هەمووی لایەك بکات. رەفعەت بە پەیوەندییە زۆرەکانی ناو ئیسرائیل زانیبووی لە یونیۆی ساڵی ١٩٦٧ ئیسرائیل هێرش دەکاتە سەر میسر، ئەوەشی بەروونی بە دەسەڵاتدارانی ناو میسر وتبوو، بەڵام کەسیان قسەکانی ئەویان بە جدی وەرنەگرتبوو، بایەخیان بە

زانیارییەکانی ئەو نەدابوو، چونکە ئەوان زۆرتر بیریان لەوە دەکردەوە کەوا ئیسرائیل زۆرتر مەبەستیان سوریایە نەك میسر، بۆیە زانیارییەکانی ئەویان پشتگوێ خستبوو. !

لە ساڵی ١٩٦٧ نسکۆکە روویداو شکانەکە گەورەبوو، ئەگەرچی شکانەکەو رووخانەکە دژوارو مەترسیداربوو، ئەو پەیوەندییەکانی بە موخابەراتی میسری هێشتووتەوەو هەموو زانیارییەکانی بەردەوام دەگەیاندە میسرییەکان، تا رۆژێکیان هەواڵ و زانیارییەکی زۆر ترسناك و لەناکاوی گەیاندە میسرییەکان، ئەوانیش بڕوایان پێکردو شەڕەکەی ساڵی ١٩٧٣ قەوما.

****.

مردنی جەمال عەبدولناسر:

مردنی سەرۆك جەمال عەبدولناسر کاریگەری زۆری لە سەر رەفعەت هەبوو، ئەو بە مردنەکەی ئەو زۆر شلەژا، شنەوەکەی حەزی دەکرد زۆر بگرێیت، بەڵام بۆی نەکرا بگرێیت، بەناچاری ژانەکەی دڵی دەخواتەوەو بەو بۆنەیەش ئەو وتوویەتی:

(کە من باوکم لە رۆژی ٢٨ی سپتەمبەری ساڵی ١٩٧٠ مرد، هەستم بە مردنەکەی ئەو نەکرد، جەمال عەبدولناسر لە جێگەی باوکم بوو).

رەفعەت دەڵێ، کە من پاش نسکۆکەی ساڵی ١٩٦٧ سەردانی میسرم کرد، زانیم چەند پێویستە من بۆ وڵاتەکەم کاربکەم، تێگەیشتم ئەو شەڕە چەند دژواربوو، ئەرکەکەی سەرشانم چەند پیرۆزە کە لەناو وڵات و لە ئیسرائیل و لە

ناوچەکە کۆشش بکەم. ئاگری گەرمی ڕووداوەکان ڕەفعەتی باش دەکولاند، بۆیە ئەرکەکانی بەباشترین شێوە رادەپەراند، تا کۆتایی شەڕەکەو سەرکەوتنی سوپای میسری لە بەشێکی بەرەکە ئەو بڕیاردەداو داوا دەکات بگەڕێتەوە ولاتەکەی، بەلام موخابەراتی میسری هەرگیز قبوول ناکات ئەو بە ناوە کۆنەکەی بگەڕیتەوەو هەموو بزانن ئەو کێ بووە، چونکە پاراستنی ئەویش ئاسایی نەبوو، بۆیە ئەو وەك کەسێکی ئیسرائیلی و سەرمایەدارێك و خاوەن کارێکی ئەلمانی هاتەوە میسرو لە سالی ١٩٧٧ ماف پشکنینی پترۆلی میسری دەستکەوت، تا نەخۆشی کانسەر لەسالی ١٩٨١ەیلاکی کرد کاریکردووە، پاشان لە بیرەوەرییەکانی ئاشکرابوو ئەو کەسە کێ بوو و چی بۆ میسرکردبوو، ئینجا ژنە ئەلمانیەکەی (فلتراود)و کوڕەکەی دانیال و کیژە بەناوکراوەکەی (ئەندریا) راستی باوکیان زانی، لە رۆژی مردنەکەشی برازاکەی محمد سامی ئەلجەمال، بەو هەواڵەو کۆششەکانی مامی شۆك گرتبووی. ژنەکەشی باس لە پەیوەندییەکەی بە هونەرمەند ئیهاب نافیع و شووکردنەکەی بەو هونەرمەندە دەکات، لەوێ باس لەوە دەکات چۆن مێردە کۆچکردووەکەی پەیوەندی بە موخابەراتی میسری کردووە، کە مێردەکەشی ئەو کارانەی کردووەو ئەو ئاگاداری هیچ نەبووە، بەلام بەردەوام دەیویست لەراستییەکان تێبگات. موخابەراتی میسری توانی بۆ ماوەی ١٨ سالێ، ئیسرائیلییەکان بەهۆی ڕەفعەت الجمال هەڵخەڵەتێنێت، ئەو ببێتە یەکێك لە زیرەکترین جاسووسی جیهان.

لەرۆژنامەی (الجریدە)ی کوێتی رۆژانی٢١و٢٢و٢٣ی سپتەمبەری سالی ٢٠٠٨ بلاوکراوەتەوە.

ليون تۆماس جاسووسی ناو كۆشكی كۆماری

لەكۆتایی پەنجاكان میسرو سوریا بەرنامەی یەكێتی و یەكگرتنەوەیان هەبوو، دەبوایە ئیسرائیل لەو رەوشەدا بەوردی چاودێری رەوشەكەی كردبووایە، بۆ وەرگرتنی باشترین زانیاری لەسەر ئەو دوو وڵاتە دەبووایە ئیسرائیل چەندین جاسووسێكی هەبێت تا بتوانن زۆرترین و هەستیارترین بەڵگەنامە بدۆزنەوە، لەوانە ئیسرائیل كەسێكی ئەرمنی بەناوی (جان لیون تۆماس) پەیداكرد، كەتوانی تۆڕێكی جاسووسی بەهێز لەناو میسر پەیدابكات، ئەو توانی جاسووسێكی سامناك بەناوی (ئیلی كۆهین) بدۆزێتەوە كە بەزیرەكی و چالاكییەكانی سەری هەموو لایەكی شێواندبوو.

لەسەردەمی داگیركەری بەریتانی كەمینەی ئەرمنی لە میسر زۆربوون، ژمارەیان لە هەزارەها كەسیان تێدەپەڕاند، ئەوانە لەناو كۆمەڵگەكە ئاوێتەببوون، زوو بەژن و ژنخوازی و بەخوێن باش لەگەڵ میسرییەكانی تر تێكەڵببوون، بەڵام لەگەڵ یەك و لەناو ئەرمنییەكان زمان و كولتووری خۆیان پاراستبوو، بۆ زمان و دابونەریتی خۆیان دڵسۆزبوون، تۆماس یەكێك بوو لەوانەی كاری بازرگانی دەكرد، بەچەند ساڵێك توانی سەرمایەكی باش كۆبكاتەوە، كە ژنە ئەڵمانیەكەی هێناوە

توانیویەتی زۆرترو باشتر بچێتە ناو خەڵکەکەو (کیتی دورس)ی ژنی رۆلی زۆری هەبووە تۆماس بەو خەڵکە نوێیە بناسێنێت.

****

لە ناو تەڵەکەدا

بۆ راپەڕاندنی کارە بازرگانییەکانی تۆماس سەفەری زۆری ئەڵمانیای خۆرئاوایدەکرد، لەوێ جاسووسی زۆر کارامەو وریا خۆیان پێناساندووە، ئەوانە هەستیانکردووە، ئەو پیاوە خاڵی لاوازی زۆری تێدایەو دەتوانن لەو خالآنە سوودی لێوەرگرن و بەکاریبهێنن، کە لەو نزیك دەبنەوەو تێدەگەن ئەو کەسێکی ناسراوەو پەیوەندی زۆری لەناو میسردا هەیە، زۆرتر لە دەوری دەسووڕێنەوە، بەسیماو بەبەرگی پیاوانی بازار ئەفسەرانی موخابەراتی ئیسرائیلی لەو نزیك دەبنەوە، ئەفسەرەکان ئەوەی تێدا دەدۆزنەوە کەوا ئەو حەز لە لاقەی منالآن دەکات، یان هەندێ جار نەخۆشی دەرونی دەیگرێت و مەزاجی دەشێوێنێت، زۆریش تووڕەبوونەکانی لە ژنە جوانەکەی دەردەهێنێت، ژنەکە زۆر بیر لەوە دەکاتەوە بۆچی کیژە خزمەتکارە ساواکان لەو دووردەکەنەوەو ناگەڕێنەوە ماڵەکەی و بێ خزمەتکار دەمێنێتەوە، دەیویست هۆکارە سەرەکییەکان بدۆزێتەوە.

یەکێك لەپیاوانی موخابەرات بیر لەوە دەکاتەوە کیژۆلەیەکی بێ سەرپەرشتاری جوولەکەی لێ نزیك دەکەنەوە، کیژەکە تەمەنی تەنها دە ساڵ دەبوو، رۆژێکیان ئەو کیژە لە فرانکفۆرت لە دەرگای شووقەکەی دەدات، پێش ئەوەی کیژەکە بچێتە شوقەکەی چەندین کامیرای چاودێری و ئامێری نهێنی وەرگرتنی بۆ دادەنێن، لە شوقەکەی تەنیشتیەوە چاودێری هەڵسوکەوتی دەکەن، دەیانەوێ بزانن تۆماس چی لەو کیژە منداڵە دەکات، لەکامیراکەوە دیمەنێکی زۆر

سەرسورهێنەر دەبینن، دەبینن کە چۆن تۆماسی گورگە برسییەکە چ لە منداڵە لاوازە بەستەزمانەکە دەکات، دەبینن چۆن کیژەکە بەگریان و ترسەوە لە گورگەکە دەپاڕێتەوە، ئەویش لە کیژەکە دەپاڕێتەوە تەسلیمی بێت و زۆر ئازاری نەدات، ئەو شەڵاڵی ئارەقەی ڕەش و شینە، کیژەکە هاواردەکات، داوای دەربازبوون و دەرچوون دەکات، بەهەموو کۆشش و هێزییەوە کۆششی رزگاربوون دەکات، لەو هێرش بردنەو پەلاماردانەدا چەند کەسێك دەرگای لەسەر دەکەنەوەو کیژەکەی لەبن دەستی دەردەهێنن، ئەویش لە پیاوەکان دەپاڕێتەوە تەسلیمی پۆلیسی نەکەن، ئەوانیش تا رادەستی دادگاو لێپرسینەوەی توندی نەکەن پێشنیاردەکەن لەگەڵ مۆساد کاربکات و هاوکارییان بکات، ئەگەرنا بەتاوانی پەلاماردانی منداڵێك دووچاری گەورەترین سزاو ئابڕووبردنی دەبەن. ئەودەمانە تۆماس لە لوتکەی شەرمەزاری سەرشۆڕی بوو، بواری بیرکردنەوەو رامانی نەبوو، لە رەوشێکی وابوو هۆش و بیرکردنەوەی نەمابوو، لەناو ئیرادەو بیرکردنەوەی بەکەسێکی تر گۆڕا، زۆر بەئاسانی تەسیلمی واقیعێکی تاڵ دەبێتەوەو، خۆی دایە دەست ئەفسەرانی مۆساد.

هەر لەودەمانەدا دەستکرا بە مەشقکردن و دەستەمۆیانکرد، بەدەستی خۆی چەند لاپەرەیەکی لەسەر رەوشی ئابووری میسرو باری گوزەرانی هاوولاتیان بۆ نووسین، شوێنەکەو گیرانەکەی ئەو ترسناك بوو، نەیدەتوانی دەربازی بێت، هەڕەشەی کوشتنی هەموو ئەندامی خێزانەکەیان لێکرد، ئەگەر لە میسر لەو کارە ئاگاداری بەرپرسانی میسری بکاتەوە، مۆساد لەناو قاهیرە خەڵکێکی زۆر کاری بۆ دەکردن، ئەوان بەئاسانی دەستیان دەگەیشتە تۆماس، بەخێرایی دەرەقەتی کەسوکارەکەی دەهاتن، لە قاهیرە لەرۆژی بوونی کیژەکەی چەپکە گوڵی پیرۆزبایی بۆی نارد، کە تەلەفۆنی بۆ ماڵەوە کردبوو، کیژەکەی بۆ

ناردنی چەپکە گوڵەکەو پیرۆزباییە گەرمەکە زۆر سوپاسی کردبوو، کە زانیبووی ئەوان گوڵەکەیان ناردووەو رۆژی بوونی کیژەکەو ئەدرێسەکەیان زانیوە، زۆر سەرسام بوو، بۆیە هاواردەکات و ناچاردەبێت تەسلیمیان بێت و کاریان بۆ بکات، تازە کار لە کار ترازاوە، بەیەکجاری کەوتووتە تۆڕەکەیان و دەربازبوونی نەبوو.

ئەو لەناو فرۆکەبوو بیری لە حالەتی خۆی دەکردەوە، لە خۆی دەپرسی، دەبێ ئەمجارە دەربازم بێت؟

کە گەیشتەوە قاهیرە هەر ئەو رۆژە تەلەفۆنی لەگەڵ هاوڕێیەکی خۆی لە خوێندگای تۆپخانەی میسری کرد، کە لە پۆستێکی باڵای ئەو شوێنەبوو، پرسیاری زۆری لە هاوڕێیەکەی کردبوو، لەوی پرسیبوو چۆن دەزگای موخابەراتی میسری هاووڵاتیەکی میسری لەترس و هەڕەشەی مۆساد دەپارێزێت، ئەوانە چییان بۆ ئەو کەسە پێدەکرێت...!؟

محمد أحمد حسن لە وەڵامدا وتبووی:

(دڵنیابە دەزگای موخابەراتی میسری دەستی باش دەڕوات، چاکسازیی زۆری لەناو کراوە، یەکێکە لە دەزگا هەر چالاکەکانی جیهان، بەردەوام کادیرەکانی مەشقیان پێدەکرێت، ئەگەر هەر کەسێك لە دەرەوە بکەوێتە داوی تۆڕی مۆسادو کەسەکە ئاگاداری میسرییەکان بکاتەوە، ئەوە کەسەکە لەلایەن موخابەراتەوە دەپارێزێت).

تۆماس بڕوای بە قسەی هاوڕێیەکەی ناکات، متمانەی لا دروست نابێت، وادەزانی پروپاگەندە بۆ بەرژەوەندی موخابەرات بڵاودەکاتەوە، بۆیە گوێی نەدایە قسەکانی ئەوو لە سەر خیانەتەکەی بەردەوام بوو، ئەگەرچی هاوڕێیەکەی زۆری

ترساندبوو، بەڵام ئەو بەدیاری زۆرو پاداشتی گرانبەها زۆرتر کابرای زۆرتر لە خۆی نزیکی کردەوە، برادەرەکەشی رۆژێك نەیپرسی ئەو کەسە کێ بوو، کێ بوو مۆساد ویستبووی بۆ کارکردن و هاوکاری رایکێشێت، بابەتەکەی بەیەکجاری لەبیر خۆی دەباتەوە. تۆماس بەراستی کەوتە کارکردن، دەراسەتی کەسە نزیکەکانی خۆی دەکرد، یەکەمین کەس کە توانی دەستەمۆی بکات ئەفسەرەکەی تۆپخانەبوو، محمدی هاورێی بوو، پیاوە سەربازەکە بەئاسانی رۆڵە پیرۆزییەکەی خۆی لە پۆستی سەربازی لەبیرکرد، ئەوددەمانە تەنها بیری لە خۆی دەکردەوە، ئەو بە دیارییەکان چاك هەڵخەڵەتابوو، لە مانگی ئوکتۆبەری ساڵی ١٩٥٨ ویژدانی بەیەکجاری مردو هەڵنەستایەوە، هەموو پیرۆزییەکانی رادەستی گیانبازییەك کردو کەوتە داوی خیانەتێکی شەرمەزارانە.

بیاتریشیا ژنە سەماکەرێکی ئەڵمانی بوو، ئەو لە قاهیرە دەژیا، ئەو یەکەم کەس بوو هەنگاوی بەرەو مردن بردو کەوتە ناو تۆرەکە، پێش ژنهێنانی تۆماس ئەو کۆنە دۆستی ئەو بوو، بەڵام کە (کیتی) ببووە هاوسەری سەماکەرەکەی لەبیرنەمابوو، خەریکی کارو کاسبی و ژنەکەی بوو، بەڵام بۆ خزمەتی ئەو کارە نوێیەی دەبووایە ئەو ژنە بدۆزێتەوە، ئەفسەرەکەی تۆپخانە بەو ژنە دەگیرا، چونکە ئەو کەسێکی مێبازبوو. سەماکەرەکە بە هاتنەوەی کۆنە دۆستەکەی دڵی خۆش بوو، بەئاسانی بڕوای بەبیانوی دوورکەوتنەوەی کردبوو، لەشەوێکی سیحراوییدا محمد حسن زوو بەو ژنە سەرسام بوو، زۆر خەیاڵ و سۆزی بۆ جولا، هەستیکرد ژنەکە ئارەزووی هەیەو ئەویش زۆری حەزی لە رابواردنەیە، بەڵام مووچەکەی کەمەو زۆر بەزەحمەتی بەشی خەرجی ماڵەوەی دەکرد، دیارە سەماکەرە نازدارەکەش بۆ هەوسەکانی پارەی باشی دەوێت، بەو پارەیە دەتوانێت شەوان لە باخەڵی بخەوێت. ئەوان زۆرجار بەیەکەوە دانیشتن، زۆرتر

تۆڕەکەو هەموو کارێکی بۆ بکات، ئەگەر پارەی بداتێ و قەرزەکانی لە کۆڵ بکاتەوە، بۆیە مووچەی مانگانەی ٥٠ پاوندی بۆ بڕیوەتەوەو لەدڵی خۆیدا وتوویەتی، با بە ئیسراحەتی خۆی پارەکە لە شەوەکانی سەرف بکات و بەرامبەر ئەوەش زانیاری زۆرمان لەسەر خوێندگای تۆپخانەکەی بۆ ئامادەبکات، زانیاری بۆمان بنووسێت، وەك چەند خوێندکار لەو شوێنە سازو ئامادەدەکرێن، مامۆستاکانیان کێن، پلانی ستراتیژییان بۆ مەشقەکان چییە...؟! تۆماس کە لەو کارە سەرکەوت بەرنامەی تری بۆ هێنانی کەسانی تر داڕشت.

یەکەم کەس کەوتە ناو تۆڕەکە وێنەگرێکی شارەزای ئەرمنی بوو، (جریس تانیلیان) ئەویش وەك محمد حسن بە ژنێکی سۆزانی گیرا، ژنەکە پارەی زۆری دەویست مەسرەفی زۆربوو، (کامیلیا بازیان فارتمی) زیرەك بوو لە دەستەمۆکردنی ئەو پیاوە، هەموو پارەکانی پێ سەرەفکرد، ئەویش بەناچاری پارەی لە تۆماس قەرزکرد، کە تۆماس کارەکانی گەشەی کرد، بۆ راپەراندنی کارەکانی شوقەیەکی لە ناوچەی روکسی بەناوی محمد حسن بەکرێ دەگرێت، لەوێ ئاهەنگێك سازدەکات و خەڵکێکی زۆریش داوەت دەکات، لەوێ جۆرەها زانیاری دەستدەکەوت، ئەو ژوورێکی شوقەکەی کردبووە تاقیگەی شووشتنەوەی فیلمی فۆتۆگرافی و سازکردنی نەخشەکان، محمد حسن لە خوێندگاکەی خۆی جۆرەها نەخشەی بۆ دەهێناو پاش کۆپیکردنیان دەیگەڕاندەوە کۆگاکەی خۆی.

تۆماس بە ژنەکەی وتبوو، کەوا ئەو بۆ بەرژەوندی ئیسرائیل کاردەکات، بۆیەش بڕیاردەدا لە زۆر سەفەرەکانییدا هاوشانی بێت، بۆ وێنەگرتنی پێگە سەربازییەکان سەفەری سویس دەکات، لەوێشەوە بۆ پۆرسعید، ئەو محمد سعید رازی دەکات لەگەڵ ژنەکەی لەگەڵیاندا بێت، کە وێنەکان دەگرن، ئەو پێگە سەربازییەکانیان بۆ پێناسە بکات، ژنەکەی تۆماس ئوتومبێلەکەی لێدەخوڕی و

ئەویش لە پەنجەرەکەوە وێنەی دەگرت و ئەفسەرەکەی تۆپخانەش شوێنەکانی بەوردی بۆ پێناسە دەکرد.

****

تۆڕەکە فراوانتر دەبێت

تۆماس برادەرێکی بازرگانی جلوبەرگی بەناوی (جۆرج شفیق دماقیان) دەبێت، ڕۆژێکیان دەچێتە لای تۆماس، داوای لێدەکات یارمەتی بدات، پێیدەڵێت:

(لە بازاردا زیانی زۆری لێکەوتووەو باری ئابووری زۆر خراپ بووە).

کە ئەو داوای پارەی لێدەکات. ئەویش بە مەرجی هاوکاری کردنی تۆڕە جاسووسییەکەو مۆساد ئامادەیی نیشاندەدات، زوو جۆرج ڕازی دەبێت، چونکە دەیزانی ئەو زانیاری ترسناکی لەلا نییە، ئەوەی ئەو دەیزانی زۆر گرینگ نییە، پارەکەی لە تۆماس بە ڕەهەن و پسولە وەردەگرێت، تۆماسیش دەیزانی ئەو پیاوە لەودەمانە زانیاری وا شیاوی لەلانییە، بەڵام تەماشای دوارۆژ دەکات، بۆ کارەکانی ئایندەی کاری بەو دەبێت، ئەو هێنانی جۆرجی بۆ ئەو ئەفسەرە گەورەیە بوو، کە لەسەر شوقەکەی ئەوان دەژیاو لەگەڵ ماڵی جۆرج زۆر دۆست و هاوڕێ بوون، بۆیەش لە ئاینده ئەو ڕۆڵی زۆری بینی.

تۆماس برادەرێکی ئەرمنی زێرینگری هەبوو، ناوی (بولیدور باب زوغلو) خەونی بە کڕینی فرۆشگایەکی گەورەی زێڕو خشل لە سەنتەری قاهیرە دەبینی، کە تۆماس زانیبووی هاوڕێیەکەی خەونی لەو جۆرەی هەیە، ئامادەیی نیشاندەدات یارمەتی بدات و دەستی بگرێت، ئەگەرچی کابرا پارەیەکی زۆری دەویست، بەڵام

بەکرێگرتنی ئەو پیاوە بۆ تۆڕەکە زۆر کاریگەردەبێت. بەو شێوەیە تۆماس کەوتە راوکردنی کەسانی نەفسنزم و قەرزدار، پارەی زۆری دەدانێ، هەموولایەك کەوتنە کۆکردنەوەی زانیاری زۆرترو دەمیان ئەوەندە چەورکرابوو ترسی گیران و سێدارەیان نەبوو، مۆسادیش بەدڵنیاییەوە بە جاسووسەکانی ناو میسری وتبوو کەوا لە موخابەراتی میسری ترستان نەبێت، ئەوان هەرگیز دەسەڵاتی ئەوەیان نابێت ئێوە بدۆزنەوە، ئێوە تۆڕەکەتان لە بەرنامەو کارنامەی ئەوان بەهێزترو کارامەترە.

****

لەناو کۆشکی کۆمارییدا

لەرێگای گەڕانەوەی لە ئەڵمانیا تۆماس وێنەی کەسێکی وەك جۆرج ئەستماتیوی بەبیردا هات، ئەو فەرمانبەربوو لە فرۆشگاکانی جروبی لە قاهیرەو سەرپەرشتی خوانی ئێوارانی سەرۆکایەتی کۆماری دەکرد، بەو پیاوە دەیتوانی بگاتە ناو کۆشکی کۆماری و لەوێ هەواڵ و زانیاری و نهێنی دەستدەکەوێت، ئەوەو لەدوارۆژ کاری زۆرترو باشتری لا پەیدادەبێت. لە ژوورێکی شوقەکەیان بە هاوکاری وێنەگرەکەو بیاتریشیا فیلمێکیان لەسەر ئەستماتیو گرت و لەسەریان کردە ماڵ، بۆیە بەناچاری و زوو تەسلیمیان بوو، بەهۆی ئەو چەندین نهێنی کۆشکی کۆمارییان دەکەوتە دەست، تۆماس بۆ وەرگرتنی باشترین زانیاری ئامادەبوو هەموو بەهاکان و پیرۆزییەکانی بە بەرامبەرەکانی ببەخشێت، زۆرجاریش کیتی دورسی ژنەکەشی دەنارده باوەشی کەسە نزیکەکانی، کە محمد حسن چەند بەڵگەنامەی گرینگی بۆ تۆماس پەیداکردبوو، داوای نووستنی کردبوو لەگەڵ ژنەکەی، دیارە ئەویش بۆ وەرگرتنی زانیارییەکان ئامادەبوو داواکەی جێبەجێ بکات.

****

کۆتایی

لەسەر داواو پێشنیاری تۆماس بازرگانە زێرینگەرەکەی زۆر هاتوچوی ماڵی ئەفسەرە گەورەکەی هاوسێیەکەیانی دەکرد، ئەدیب حنا کیرلسی هەستی کردبوو، کۆنە هاوسێیەکەیان بە بۆنەو بێ بۆنە لەدەرگای دەدان و میوانی دەکردن، زۆریش پرسیاری هەستیاری سەربازیشی دەکردو زۆریش سۆراخی وەڵامەکانی دەکرد، بۆیە ئەفسەرەکە لە بازرگانەکەی هاوسێی کەوتە گومان و پرسیاریکرد سۆراخکردنی ئەو زانیاریانە بەخۆرایی نییەو ئەو بەردەوام بابەتی زۆر ناسك دەوروژێنێت، بۆیە ئاگاداری دەزگای موخابەراتی میسری کردەوە، بەوردی هەموو داوا و سۆراخەکانی هاوسێیەکەی پێراگەیاندن، موخابەراتیش چاودێری وردی خستە سەر دهاقیان و هاورێیەکانی، لە ئەنجامدا توانیان دەستەکە بدۆزێتەوەو توانیان چەند کەسێك بخزێنێتە ناو تۆڕەکە، لەئەنجامدا بۆیان روون بۆوە کەوا تۆڕەکە لە چەندین وڵاتدا ئەندام و بەکرێگیراویان هەیە، لە وڵاتانی سویسراو فەرەنساو سویسراو هۆلنداو ئیتالیاش کەسی باوەڕپێکراوو کارمەندیان هەیە، ئەو تۆڕانە بەیەکەوە لەگەڵ تۆڕەکانی ناو قاهیرەو ئەسکەندریەو دمشق کاردەکەن.

لەرۆژی ٦ ی ینایری ساڵی ١٩٦١ لەناو میسر تەواوی ئەندامانی تۆڕەکەیان دەستگیرکرد، بە بڕیاری کۆماری ژمارە ٧١ ی ساڵی ١٩٦١ دادگایەکی ئەمنی دەوڵەتیان پێکهێنا، لەماوەی شەش مانگدا دادگاکە ٨٣ دانیشتنی سازکرد، لەوماوەیەدا دادگا گوێی لە ٩٥ شاهید راگرت، لەوانە کەسانی شارەزاو هونەرکارو پسپۆربوون، کەسە تاوانبارەکانیش ژمارەیان گەیشتە ١١ کەس، لەوانە ٦ کەسیان

بێگانەبوون و ٣٣ پارێزەریان هەبوو، دەستەیەکی زۆریش لە کەسانی شارەزا لە بەرژەوەندی ساختەکاری و شیکردنەوە لە تەندروستی شەرعی و شارەزایانی بواری بێتەل و کاری ئەلکترۆنیات و چەند کەسانی تری شارەزا کە دادگا ئامادەبوونی ئەوانەی بە پێویست دەزانی، چەندین وەرگێری زمانانی بێگانەیان تێدابوو، ژمارەی لاپەرەی دۆسیەکە گەیشتە ٦ هەزار لاپەرە، لە ٢٥ ی ئوکتۆبەری ساڵی ١٩٦١ دادگا بڕیاریدا جان تۆماس لەسێدارە بدرێت و محمد حسن-یش بە گوللە تیرباران بکرێت، ئەوانە تریش بە کاری قورسی هەتا هەتایی سزایان بۆ بڕایەوە.

لە ڕۆژنامەی (الجریدە)ی کوێتی ڕۆژی ١٠ سپتەمبەری ساڵی ٢٠٠٨ بڵاوکراوەتەوە.

عیزراو ژنەکەی لەناو بەغدا

عیزراو ژنەکەی لەناو بەغدا

عیزرا ناجی زلخا بەدڕۆارترین و زیرەکترین جاسوسی مۆسادی ناو بەغدا دەناسرا، ئەو یەکێك بوو لەوانەی مۆساد رایسپاردبوو کە فڕۆکەوانێکی عێراقی رازی بکات فڕۆکەیەکی مێك ۲۱ ی سۆڤیەتی لە عێراق بفڕێنێتە ناو ئیسرائیل، کە تازە وڵاتانی عێراق و میسرو سوریا لە سۆڤیەت وەریانگرتبوو، بەڵام کارەکە بەو نەکراو کەسانی تر ئەنجامیاندا.

عیزرا لە باکووری عێراق لەشاری موسڵ لەساڵی ۱۹۲۷ لەدایکبووە، لەبەرئەوەی تەنها ناوەندی تەواوکردبوو، بۆیە لە وەزارەتی بازرگانی وەك فەرمانبەرێکی ناو ئەرشیف کاریدەکرد، لەیەکێك لە پەرستگاکانی جوولەکە لەوێ خاتوونێکی مامۆستای جوولەکە بەناوی (مەلاز) دەناسێت، لەو رۆژەوە بەراستی خۆشیدەوێت بۆیە لە ساڵی ۱۹۵۲ پرۆسەی هاوسەرگیری بەیەکەوە دەکەن، ئەگەرچی ژیانیان خۆش و کامەران بوو، بەڵام نەخۆشی تیفۆ بواری نادات و پاش ساڵێك بەیەکەوەبوون ژنەکەی دەمرێت، بۆیە بەیادی ئەوو لەگەڵ یادگارەکانیدا بە سەڵتی دەژیت.

لەیەکێك لە جەژنەکانی جوولەکەدا بۆ بەسەرکردنەوەی گۆڕی ژنەکەی چەپکێ گوڵ لەگەڵ خۆیدا دەبات، لەسەرگۆڕەکەی دەستدەکات بەگریان، لەگەڵ

بیرەوەرییەکانیدا زۆر دەگریێت، لەو گریانەدا هەستدەکات کابرایەك دەستی لەسەرشانی دادەنێت، کە سەر بەرزدەکاتەوە دەبینی پیاویکی تەمەن ٦٠ ساڵانەیە، ئەویش سەربردەی خۆی بۆ پیاوە سەرسپییەکە دەگێڕیتەوەو دڵی دەداتەوەو داوادەکات هێوربیێتەوەو دوارۆژی باش بێت، ئەویش پێیدەڵێت من ژنێکی زۆر نازدارو شۆخم هەبوو لەگەنجی و لەکاتی لەدایکبوونی کیژە تاقانەکەمان مرد، منیش لەگەڵ کیژە تاقانەکەم بەتەنها ماینەوەو ژیانی خۆم بۆ ئەو تەرخانکردووە.

پیاوە جوولەکە پیرەکە ناوی (بوشا)بوو، وەك بازرگانێکی دێوەرە گەڕاوەو لەناو گەڕەکە میللییەکانی بەغدا کالای بەقەرز بە ژنانی هەژار فرۆشتووە، بۆیەش بازاری گەرم بووە، سەردانەکەی عیزرا بۆ بۆشا سەرەتای چیرۆکێکی پۆلیسی و جاسووسی بوو، ئەو بازرگانە پیرە لەمێژبوو دووچاری تۆرێکی جاسووسی هاتبوو، ئەندامی یەکێك لە تۆڕەکانی مۆسادبوو کە بۆ بەرژەوەندی ئیسرائیل کاریکردووە، ئەو کاری ئەوەبوو زانیاری لەسەر جوولەکە هەژارەکانی ناو گەڕەکە میللییەکانی ناو بەغدا کۆبکاتەوە، لە ئاستی خوێندەوارییان بزانێت، سازیان بکات، پرسی کۆچی بەرەو ئیسرائیلیان لێ بکات، زۆر داماوەکانی سەر گۆڕەکانی ناو گۆڕستانەکانی بەسەردەکردەوەو بەو ئاراستەیە کاریکردووە، کیژە تاقانەکەشی هیچ زانیاری لەسەر ئەو کارەی باوکی نەبوو، باوکەکە مەبەستیشی نەبوو کیژەکەی بۆ کارەکە خۆی راپێچ بکات، عیزرا بەدڵنیاییەوە سەردانی هاوڕێیە نوێیەکی بۆشای کردبوو، ئەویش زۆر بەگەرمی پێشوازی لێکردبوو، لەو میوانداریەدا پێیوتبوو من زۆر سەرسامم بەو وەفاییەی تۆ بۆ ژنە مردووەکەت هەیە، لەو سەردانیدا کیژەکەشی ناسیوە، کە کیژێکی زێدەجوان بوو، کیژەکەی ناوی (روان)بوو، لەیەکەم دیمانەدا حەیرانی جوانییەکەی بوو، هەستیکردبوو بەو نیگایە دووبارە ژیانی نوێ بویتەوە، هەناسەی هاتووتەوەبەر، چونکە ئەو ماوەیەکی زۆربوو لەگەڵ مردووان دەژیا، دووربوو لە ژیان و هیوا.

لەیەکێك لەسەردانەکانیدا عیزرا داوای لە بوشاکردبوو کیژەکەی بداتێ، دیارە زۆری خۆشدەوێت، بەڵام پیرەمێردەکە پێکەنینی بەداواکەی ئەو هاتبوو، پێیوتبوو تۆ بۆ مارەییەکەی چەند دینارت پیهەڵدەستێت، عیزرای عاشقیش

پێیوتبوو من دەتوانم ئەو هەزار دینارەی پاشکەوتم کردووە، هەمووی بکەمە مارەیی کیژەکەت، بۆ ئیشیش ئەوە لە دەزگایەکی حکومەت کارمەندم و خانووی خۆشم هەیە، بە مووچەکەمان دەتوانین کامەران و باش بژین، پیرەمێردەکە دووبارە بەو قسانە پێکەنینی هاتبوو، بەکابرای وتبوو، مارەیی کیژەکەم لە دە هەزار یەك دیناری کەم بێت من نایدەم. ئەویش تەنها ئەو پارەیەی هەبوو کە بەنیازبوو وەك سولفە لەسەر مووچەکەی لە دائیرەکەی وەریگرێت، بۆیە عیزرا بەنائومێدی و دڵشکاویی گەڕاوەتەوەماڵەکەی، چەند شەوو ڕۆژ بیری لەو کارە کردیتەوە. بەڵام ئەو نائومێدنابێت دووبارە دەستی کیژەکە داوا دەکاتەوەو بە باوکی دەڵێتەوە، من ئامادەم چەکی هەزار دیناری تریشت بۆ ئیمزابکەم، بەڵام باوکەکە دەڵێ من ڕازی دەبم چەکێکم بۆ ئیمزا بکەیت، بەڵام لەسەر هەزار دینار نەبێت، لەسەر هەشت هەزار دیناربێت، بەڵام من یەك مەرجیشم هەیە، کابرای عاشق زوو بە پیاوەکە دەڵێ، بڵێ مەرجەکەت چییە؟ جوولەکە پیرەکە پێیدەڵێت، مەرجەکەم ئەوەیە کۆشش بکە جوولەکەکانی ناو بەغدا بەرەو ئیسرائیل کۆچ بکەن، ئەوانەی ئەو دەیانناسیت بەو کۆچە ڕازیان بکە، کەی هەستمکرد کارت بۆ ئەو مەسەلەیە کردووەو بەرهەمت جێگای دیارە، ئەوا من ڕۆژی ژنهێنانەکەت دیاریدەکەم، عیزرای عاشق یەکسەرو بێ بیرکردنەوە بەمەرجی باوکی دەستگیرانەکەی سەبارەت بە پارەکە ڕازی دەبێت، بۆ مەسەلەی هاندانی کۆچی جوولەکەش ئەوەی بە ئەرکی سەرشانی خۆی دەزانی و ئامادەش بوو قوربانیشی بۆ بدات. ئەو بەسۆزەوە ڕۆژانە لە بەشە عەرەبیەکەی رادیۆیەکەی ئیسرائیل ئەوەی دەبیست کەوا هەموو جوولەکە حەقی ئەوەیان هەیە بگەڕێنەوە سەر خاکی میعادیان، شەوو ڕۆژ بانگهێشتی ئەوەیان دەکرد، بۆ ئەوەیان هیچ زیانی لێناکەوێت و شۆخەکەی دەبێتە نەسیب و ڕوان دەبێتە هاوسەری، ئەگەر تەنها

مەرج ئیقناعکردنی جوولەکە بیت بەرەو ئیسرائیل کۆچ بکەن، ئەوە هەر ئاسانەو زەحمەت نییە، چونکە ئەو هەژارانەی ئەو رۆژانە دەیانبینێت زۆر بێزارن، ژیان و گوزەرانیان خراپەو لە خوایان دەوێت لەو تەنگژەو کۆڵەمەرگییە رزگاریان بێت.

لەو رۆژەی عیزرا ئەو ئەرکەی کەوتە سەرشان، پێشهاتێکی ناخۆش لە ناوچەکە روودا، لەسێ قۆڵەوە لەساڵی ١٩٥٦ هێرشی کرایە سەر وڵاتی میسر، لەو شەڕەدا ئیسرائیل نیمچە دوورگەی سینای میسری داگیرکرد، بە فشاری وڵایەتە یەکگرتووەکانی ئەمریکا سوپاکانی هێرشیان کردبووە سەر میسر کشانەوە، بەڵام ئیسرائیل لە سینا هەر مایەوە، ئەوەش مانای ئەوەبوو، وڵاتانی عەرەبی شەڕی دەکەن و لەو بەشە داگیرکراوەی خۆیان خۆش نابن، بەوەش شەڕی دژوار دەقەومێت، رەنگە ئیسرائیل دەرەقەتی ئەو هەموو وڵاتانە نەیێت، بۆیە ساردییەك و خاوبوونەوەیەك کەوتە ناو کۆچی جوولەکە عەرەبەکان، هزری سەفەریان لە مێشك و بەرنامەی خۆیان دەرهێنا، لەو ماوەیەداو لەنێوان هێرشەکەو کشانەوەی سوپاکان، عیزرا بە کۆششی خۆی توانیبووی ١٢ خێزانی جوولەکە رازی بکات بەرەو ئیسرائیل کۆچ بکەن، هەموویان بەناو خاکی ئێران گەیشتنە ناو ئیسرائیل، لەو کاروانەدا زۆر لە بەکرێگیراوانی کورد بۆ ئاودیوکردنیان بۆ ئێران رۆڵی سەرەکی و کاریگەریان هەبوو، خێزانەکان بە دۆڵ و شاخە سەختەکان لە سنوور پەڕینەوە، لەوێ لەسەر سنوورەکان ئەفسەرانی سوپای ئێرانی و مۆساد چاوەروانیان بوون. پاش کۆشش و کاری زۆر عیزرا دەستگیرانەکەی گواستەوە، بەخۆشی و بەکامەرانی ژیانیان بەڕێدەکرد، زۆری نەخایاند باوکی کیژەکە مرد، لەکاتی مەراسیمی ناشتنی مردووەکە، پیاوێك کە هەرگیز عیزرا نەیدیبوو بەچرپەیەك چەند وشەیەکی چرپاندبوو گوێی، بەڵام زوو لەبەرچاوان گووم ببوو، لەماڵەوە زۆر بیری لە قسەکانی کابرایەکە دەکردەوەو بە قسەکان دڵتەنگ و نیگەران ببوو، کە روانی

ژنی پرسیاری لە مێردەکەی کردبوو، بۆچی وا پەشێوکاوو خەمگینی، لە وەڵامدا پیاوەکە راشکاوانە بە ژنەکەی وتبوو، باوکت بەردەوام خەریکی ئاودیوکردنی جوولەکەبووە لە عێراقەوە بەرەو ئیسرائیل، منیش هاوکاری باوکت و بەرنامەکەی ئەوم کردووە. ژنەکەش دەستی لە ملی کردبوو، پێیوتبوو:

(کەواتە تۆ پاڵەوان بوویت، من بە چاوی سەرکەوتوو و نەبەرد ناوت دەبەم).

بە قسەی ژنەکەی پیاوەکە تووشی شۆك ببوو.

****

لە چایخانەیەکدا هەمان پیاوەکەی سەر گۆڕستانەکە ٥٠٠ دینار دەداتە عیزراو پێیدەڵێت، پاش هەفتەیەکی تر لەهەمان شوێن و لەهەمان کاتدا دیمانەمان دەبێتەوە، ئەو کەسە جاسووسێکی مۆسادبوو، کاری ئەوەبوو ئەندامە نوێیەکانی تۆڕەکەیان مەشق پێبکات، ئەو هەمووی کۆدەکردنەوە، تۆڕەکانی لەیەکتری گرێدەدا، لەچەند شوێنی تری بەغدا دیمانەیان بوو، چەندین کۆرسی هونەرەکانی جاسووسیان بۆ کردنەوە، بەو شێوەیە ئەویش بووە جاسووسێکی بڕواپێکراوی مۆساد. سەرەتا ئەو لە یارمەتیدانی کۆچی جوولەکە بەرەو ئیسرائیل کاریکردووە، لەماوەی دوو ساڵدا توانی ٤٠٠ کەس لەناو بەغدا ئاودیو بکات، بەشێوەیەکی زۆر شەیتانانە کارەکانی ئەنجامدەدا، بۆیەش وەك جاسووسێکی لێزان و زیرەکترین جاسووس لەناو بەغدا دەناسرا، لەودەمانەشدا ژنەکەی خەریکی لەبارچوونی سکەکەی بوو، لەبەرئەوەی زۆر پەرۆشی منداڵ بوو، بۆیە بەردەوام مێشکی سەرقاڵی ئەوەبوو، بەڵام مێردەکەی لەبەر کارە ئاڵۆزەکانی ئاگای لە خەمی

ژنەکەی نەبوو، ژنەکەش بێجگە لەسەردانە بەردەوامی بۆ پزیشکەکان، هیوای بە قسەو داو و دەرمانی میللییەکانیش هەبوو، بەڵام هەموو کۆششەکانی سوودی نەبوو، بۆیە ژنەکە هەستیکردووە ژیانی لەناو عێراق تاریك و ناڵەبارە، بیری لەوە دەکردە لەگەڵ پیاوەکەی باس لە کۆچکردن بۆ ئیسرائیل بکاتەوە، هیوای وابوو لەوێ گرفتی سکەکەی بۆ چارەسەربکەن، سەرەتا پیاوەکە بیرۆکەکەی پەسند نەکردبوو، کە رازییش بوو، گەورەکانی لە مۆساد پێیانوتبوو جارێ چاوەروان بکە، خۆمان ئاگادارت دەکەینەوە. بەڵام ئاسان نەبوو مۆساد رازی بێت عیزرا لە بەغدا دەربچێت، تازە لە کارەکەی باش شارەزابووە، کەسی وەك ئەویان بەدەست ناکەوێتەوە، دوورکەوتنەوەی هەر بەکرێگیراوێك چەندین لێکدانەوەی وردی دەوێت.

کە پلەیەکی سەربازیان لە سوپای ئیسرائیلی بەخشیبووە مێردەکەی، روان خەمی مانەوەو دەرنەچوونیان لە بەغدا کەم و سووك دەبێتەوە، بەو هەواڵە دڵخۆش و سەرفرازدەبێت، چونکە ئەو پلەیە مووچەیەکی باشی پێوەبوو، کە لەدوارۆژا گەیشتە ناو ئیسرائیل بەو مووچەیە باشترین ژیان دەژین. عیزرا فێرکرا چۆن ئامێری بێتەل بەکاربهێنێت، چۆن نامە بنێرێت و وەرگرێت، کە لەو کارەی سەرکەوت ئامێری زۆر پێشکەوتوویان بۆ هیناوە، کە لە هەموو عێراق لەو کاتانە ئامێری گەیاندنی لەوجۆرە نەبوو.

عیزرا توانی لەنێوان بەغدا پەیوەندی بە گەورە لێپرسراوان پەیدابکات، ئەو راپۆرتانەی لەسەر ئابووری عێراق رەوانەی کردبوو، گەورە بەرپرسەکانی مۆسادیشی سەرسام کردبوو، راپۆرتەکانی زۆر گرینگ و بەبایەخ بوون، هەموو راپۆرتەکانی لە جۆری (أ) بوون، هەموویان شایستەی بەخشیش و پاداشتی دارایی باش بوون، بەوەش گیرفانەکانی تەژی پارەببوون، پارەی ئەوەندە زۆربوو، بۆیە ژیانی زۆر خۆش بوو، بۆ رۆژانەی ژیانی چاك بەرنامەرێژی کردبوو، لەودەمانەدا پێشنیاریکرد ژنەکەشی بێتە ئەو مەیدانەو لە کارەکانی بەشداری بکات، مۆساد

پێویستی به کارو هاوکاری ئەویش دەبێت، بەوەش مەبەستی بوو، پارەی باشترو زۆرتر له سەرووی خۆیەوە وەرگرێت، یەکەم ئیشی ژنەکە لەو بوارەدا عیزرا داوای لەو کردبوو، پیاوێکی گەورە له وەزارەتی دەرەوە هەڵخەڵەتێنێت، ئەویش داواکەی قبوولکردبوو، ژنەکە زۆر بەئاسانی فەرمانبەرێکی کریستیانی دەستنیشانکردبوو، پیاوەکە کەوتووە داوی خۆشەویستی ژنەکەو بڕوای پێکردبوو، له رۆژانەی کارەکانیدا زۆر دڵشادو کامەران بوو، کە ناوی ئیسرائیل و کۆچکردنیان لەلا دەهێنا تووڕەدەبوو، تا پیاوەکە چاك تەسلیمی بێت، خۆی تەسلیمی پیاوەکە کردبوو، ئەویش بەجوانیەکەی و هەوەسە سێکسییەکانی شێت و هاری کردبوو، بۆیە پێیوتبوو، ئەگەر بچیتەوە ئیسرائیلیش من لەگەڵتا دێم، بۆیەش هەموو داوای ژنەکەی قبوول دەکرد، له ئەرشیفی وەزارەتەکە بەڵگە نهێنییەکانی بۆ دەردەهیناو رادەستی دەکرد، کە تەسلیمیشی دەکرد، بەگاڵتەوە دەیووت:

(فەرموو هەموو پارچە کاغەزە بێسوودانەت پێشکەش بێت).

ئەو نەیدەزانی بەو کارانە کەوتووتە ناو چلکاوی خیانەت و لەدوارۆژا دەربازبوونی نابێت. لەو رۆژانە عیزرا بە چاوی شەریك سەیری ژنەکەی دەکرد، لەبیری نەمابوو کەوا روان هاوسەریەتی، بۆیە رۆژێکیان داوای لێکردبوو ئەفسەرێکی فڕۆکەوانی بەپلەی ئەفسەری دوو نەجمە لە فڕۆکەخانەی بەغدای بۆ راو بکات. لەبەرامبەر ماڵەکەیان ئەفسەرێك بەجلی سەربازی و بە ئۆتومبێلی حکومەت هاتوچۆی دەکرد، هەستیکرد راوکردنی ئاسانەو لەبن دەستانە، بۆیە بەئاسانی ئەفسەرەکە کەوتە داوی و شەیدای ژنەکەبوو، زۆری نەخایاند ئەفسەرەکە چەندین نهێنی سەربازی و باری سەربازی سۆڤیەتی و شیکی دەگەیاندە ژنەکە، چەندین نهێنی ناو فڕۆکەخانەکەی بۆ دەهێنا، رۆژانەی فڕینی فڕۆکەکانی سەرۆکایەتی لەبەردەستی دادەنا، بە هەوسە جنسییەکانی ئەفسەرەکە زۆر نهێنی سەربازی دەدایە ژنەکە، بەو کارانە روان پلەی ئەفسەری دوو نەجمەی لە سوپای بەرگری ئیسرائیلی وەرگرت. بۆ پاراستنی نهێنییەکان و دوورکەوتنەوە

له ئاشکرابوون عیزرا له گەڕەکی الکاظمیە خانوویێکی یەك نهۆمی کرِیبوو، خانووەکە حەوشەیەکی گەورەی هەبوو، حەوشەکە هەموو داری گەورەو گیاو دڕك و دالْ بوو، دەرگایەکی پشتەوەی هەبوو دەیڕوانییە چۆڵەوانییەکی چڕی بەپووش و پەڵاش، لەو چۆڵەوانییەوە پێش ئەوەی لە ماڵەوە دەربچێت بە تەلەسکۆبێك چواردەورەی ناوچەکە دەپشکنی، بەهاتنی ئەندامێکی تۆڕەکەیان بەئاسانی ناوچەکەی دەپشکنی، ماڵەکەی کرابووە مۆڵگەی مەشق و ناسین دیمانەی زۆریان و ببووە ژوورێك بۆ عەملیات و چالاکییەکان، روان لەماوەی سێ ساڵی کارکردن لە مۆساد توانیبووی ١٣ فەرمانبەری پلە بەرزی شوێنی بایەخدار پەیدابکات، لەوانە چواریان ئەفسەری هەمەجۆری ناو سوپابوون، یەکێکیان ئەفسەریوو لە ئەمنی فڕۆکەخانە، بەوانە بەردەوام نهێنی عێراق دەگەیشتە ناو ئیسرائیل.

****

کوشتنی ئەفسەرێکی دکتۆر:

روان داوێکی بۆ دکتۆرێکی سەربازی بە پلەی نەقیب داناوەتەوە، ئەویش وەك ئەوانی پێش خۆی، لەبەر نازو سیحری جنسییەکەی خۆی نەگرتووە، زوو تەسلیم بووە، کە ژنەکە راستیەکی پێوتووە دکتۆرەکە بڕوای نەکردووە، کەوا ئەو کەوتووتە باوەشی مۆسادەوە، بۆیە نەقیبی پزیشك (حسین عەلی عبداللە) بڕوا ناکات و جلەکانی دەپێچێتەوەو هاوار دەکاتە سەری و هەڕەشەی ئەوەی لێ دەکات کە چارەنووسێکی تاریکی بۆ بکێشێت، ژنەکەش بە فیلمەکانی هەڕەشەی لێدەکات، بەڵام دکتۆرەکە بێ شەرمانە دەڵێت:

(ئەوانە بۆ منی پیاو شوورەیی نییە).

ژنەکە ئازایانە پێیدەڵێت:

(من باسی لایەنە سیاسیی و سەربازییەکانت دەکەم.!).

بەڵام ئەو تف لە دەموچاوی دەکات و دەڵێت:

(من تۆ بەگرتن دەدەم، پاشان خەڵاتیش دەکرێم، پلەشم بەرزدەکرێتەوە).

بۆیە ئەفسەرەکە هێرش دەکاتە سەری و دەیەوێت ژنەکە قۆلبەست بکات و لەگەڵ خۆییدا راپێچیشی بکات. بەڵام عیزرای مێردی دەست بەدەمانچە لەسەر سەری دەوەستێت. دکتۆرە ئەفسەرەکە لێرە بەهەلە جوولایەوە، دەبووایە لەلای ژنەکە هیچی نەدرکاندبووایە بە قسەی خۆش لەبن دەستی دەرچووبوایە، بەڵام ئەو هەستیکردبوو خۆیان بەتەنهان و کەسیان لەلا نییە، بۆیە مێردەکەی بە گوللەیەك کەللە سەری ئەفسەرە دکتۆرەکە بە دیواری ژوورەکەیان وەدەنووسێت. لەوشەوەدا ژن و مێردەکە گۆڕێك لە باخچەی پشتەوەیان هەڵدەکۆڵن، تەرمەکە شۆردەکەنەوەو خۆڵیشی بەسەردا دەکەنەوە، ئەو شەوە روان ناوێرێت لەباوەشی مێردە بکوژەکەی بخەوێت، ئەو شەوە لە دووری چەند هەنگاوێك دوور لە مردووێك دەخەوێت. روان بە کوشتنی ئەفسەرەکە زۆر ناڕەحەت دەبێت، بەڵام مێردەکەی بەو کارەی شانازی دەکات و هەست بە لەخۆباییوونی زۆریش دەکات. نۆ ساڵ ئەو پیاوە جاسووسێکی کارامەو ئەندامانی تۆڕەکەی لەناو هەموو بەشەکانی عێراقدا چالاکیان هەبوو، لەناو هەموو دەزگا گەورەو هەستیارەکان کەسی زیندووی چاندبوو، بەردەوام زانیاری زیندوو و کاریگەری دەگەیاندە ئیسرائیلییەکان.

****

فڕۆکەی میگ ۲۱

ئەو لە رادیۆوە نامەیەکی بۆ هات کەوا بەهەر شێوەیەك بێت کار بۆ ئەوە بکەن، ئەفسەرێکی فڕۆکەوانی عێراقی پەیدابکەن، کەوا فڕۆکەیەکی میگ ۲۱ی سۆڤیەتییان لە عێراقەوە بۆ بفڕێنێتە ئیسرائیل، بۆیە عیزرا لە ئەفسەرێکی فڕۆکەوانی خائین دەگەڕا، لەناو تۆڕەکەیدا ئەفسەری زۆری هەبوو، لەناو ئەوانەدا دەستی بە پشکنینکرد، بەرێکەوت نقیبی فڕۆکەوان (شاکر محمود یوسف)ی ناسی، ئەو ئەفسەرە لە سەربازگاکانی مۆسکۆو لە لەندەن مەشق و راهێنانی کردبوو، ئەو مەشقانەی بۆ زۆرترین زانیاری بوو لە فڕین بەو میگانە، ئەوەی بەراستی ئیسرائیلییەکانی ترساندبوو. لە ئاهەنگێکی خێزانیدا عیزراو روان رووبەرووی ئەو فڕۆکەوانە بوونەوە، هەرچەندی ژنەکەی خۆی سازولووسدا بەڵام سوودی نەبوو، ئەو شەوە فڕۆکەوانەکە لەو نەهاتە پێش، روان بەنائومیدی و بێ دەستکەوت لە ئاهەنگەکە هاتەدەر، عیزرا هەستیکرد چیتر کەسیان پێ دەستەمۆناکرێت، هەستی بە لاوازی و سستیکرد، بەڵام ئەوەیان زۆری نەخایاند ئەفسەرەکە ئەو شەوە ژنەکەی خۆی لەگەڵ بووە، بۆیە نەیویستبوو لە روان نزیك بێتەوەو بایەخی بەنازو چاوچاوانێیەکە نەدابوو، بەڵام ئێوارەیەکیان ژنەکە لەگەڵ شاکری ئەفسەر دەست لەناودەست گەڕاتەوە ماڵەوەیان، پێناوەکەیان کاری بۆ ئەوە کردبوو کەوا شاکر لە ترسی ژنەکەی نەوێراوە لەو ژنە نازدارە نزیك بێتەوە، ئەگەرنا ئامادەیە، بۆیە پەیوەندی کردبوو، بەپێی خۆی هاتبووە ناو بازنەکە. روان خەریکی سازکردنی پەیوەندییەکەبوو شاکر بۆ مەشق و راهێنان سەفەری

ئەمریکای کردبوو، لەوێ لە خولێکی سەرکردایەتی تەشکیلی لە تکساس بەشداربیبوو، موخابەراتی مەرکزی چاودێرییان کردووە، بۆیە لە ولأتی نەمساوە ژنێکیان بۆی راسپاردبوو، ئەو ژنە لە نەخۆشخانەیەکی ئەمریکی لە ڤیینا کاریکردووە، (کرۆسەر هلکر) زۆر بەپەلە سەفەری کردووەو خۆی گەیاندووتە ئەو ئەفسەرە فڕۆکەوانە عێراقییە، بەناوی چاودێر لە یانەی فڕۆکەوانە خۆرهەلأتییەکان لە بنکەی مەشقی ئاسمانی لە تکساس کاری بۆ دەدۆزنەوە، لەوێ کابرا لەبەر جوانی و شۆخی ژنەکە خۆی پێراناگیرێت، بە یەکەم نیگا دەوکەوێتە داوی، ئەو ژنەکەی بۆ کات بەسەربردن و رابواردنی شەوانەی دەویست، ژنەکە بەرنامەکەی وابوو شووی پێبکات، خۆی بکاتە ژنی چونکە بەوەیان بەرنامەکە باش سازدەبێت، بەلأم شاکر وتبووی من ژنم هەیەو ژنەکەی خۆم زۆر خۆشدەویت، ئەو زۆری کۆشش لەگەڵ کردبوو، بەلأم کابرا بەوەیان رازی نەببوو، دیارە مۆسادو دەزگای موخابەراتی ئەمریکی ئەوەیان نەدەزانی کەوا ئەفسەرانی عەرەب بۆیان نییە ژنی بێگانە بهێنن، ئەوەیان لێ قەدەغەکراوە.

پاش تەواوبوونی خولەکە، ئەفسەرەکە دەگەڕێتەوە عێراق، ژنەکە لەدوای ئەو دێتە بەغدا لەوێ لە هوتێلی بەغدای نێونەتەوەیی دادەبەزێت، لە هوتێلەوە پەیوەندی پێوەدەکات، ئەویش لەسەر رووباری دجلە شوقەیەکی بۆ بەکرێ دەگرێت، بەدزیش سەردانی کیژەکەی کردووەو بەیەکەوە خۆشیان رابواردووە، زۆریش کۆششدەکات ژنەکە رەوانەی ولأتەکەی بکاتەوەو پێیدەڵێت ئەگەر لەبەر من هاتووی، ئەوە من ژن و منداڵێکم هەیە، هەرگیز ئامادەش نیم ژیانی خۆی تاڵ بکەم، بەلأم ئەو دەڵێ، من لە رێکخراوی ئاشتی کاردەکەم، بۆیە هاتوومەتە عێراق. ئەفسەرەکە زۆر هەولی لەگەڵ دەدات، دیارە کەوا قسەکانی ئەو سوودی نابێت، ژنەکە هەر باسی رێکخراوی ئاشتی جیهانی بۆ دەکات، ئەو

ڕێکخراوەی کار بۆ ئاشتی لە جیهان دەکات، بەڵام ئەفسەرەکە بەو قسانە تووڕەدەبێت و هاوار دەکاتە سەری، کەوا دەبێ بەزووترین کات بگەڕێتەوە ئەمریکا، ئەگەرنا لە دەزگاکانی موخابەراتی شکایەتی لێدەکات و بە جاسووس ناوی دەبات، بەوەش دوارۆژی ترسناك دەبێت، بۆیە ژنەکە بیر لە کوشتنی دەکاتەوە، ئەگەر ئەوە نەکات ئەوە کارەکەی ئاشکرادەبێت و بەرنامەکەی ئیسرائیلییەکان و ئەمریکا بۆ دۆزینەوەی بەکرێگیراوێکی فڕۆکەوانی عێراقی ئاشکرادەبێت، کە بەرنامەیان هەیە فڕۆکەوانیکی عێراقی رۆژێ لە رۆژان فڕۆکەیەکی مێکی ٢١ یان بۆ بفڕێنێت، ئەگەر ئەوەشیان لێ ئاشکرابوو، ئەوە حکومەتی عێراقی چیتر فڕۆکەوانەکانی بۆ مەشق و راهێنان رەوانەی دەرەوە ناکەن.

لە بەرپرسەکانەوە فەرمان بە عیزرا دەکرێ ئەو ئەفسەرە بکوژن، ئەویش لەگەڵ کرۆپر بەرنامەرێژی بۆ دەکەن. لەدوا سەردانەکەی بۆ شوقەی ژنەکە، ئەفسەرەکە وەك هەموو جارەکانی تری ئوتومبێلەکەی لەترسی هەر ئەگەرێك لە دووری دوو سێ کۆڵان رادەگرێت و بۆ چەند سانێکی خۆشی دەچێتە لای دۆستەکەی، لەو ژووانەدا دەکەونە دەمەتەقێ گەرم، ژنەکە هەڕەشەی فیلمە رووتەکانی رۆژانی ئەمریکای لێدەکات، بەڵام ئەو لەوانە ترسی نابێت، زۆر بێمنەت دەبێت، لەکۆتایی ژنەکە پێیدەڵێت:

(من لەبەرامبەر فڕۆکەیەکی مێك ٢١ یەك ملیۆن دۆلارت دەدەمێ).

ئەفسەرە هەوسبازەکەش بە شەقە زللەیەك هەموو دەمی پڕ خوێن دەکات، لە ژوورەکەش دەچێتە دەرەوە تا لەدەزگا پەیوەندارەکان شکایەتی

لێبکات، بەڵام عیزرا بە دەمانچەیەکی بێدەنگ چارەسەری دەکات، بۆیە ئەو بە دەمانچەکەشی راناگات، لە رۆژی ٦ی یولیۆی ساڵی ١٩٦٥ کۆتایی بە ژیانی دەهێنن و پاش هەفتەیەك تەرمی ئەفسەرەکە دۆزرایەوە، لەودەمانە عیزرا هەستی بەترس و نیگەرانی دەکرد، چونکە پاش چەند رۆژێکی کەم لە رۆژنامە عێراقیەکان هەواڵی کوشتنی کروپر هلکری ئەمریکی لەیەکێك لە هوتێلەکانی لەندەن بڵاوکرایەوە، لەوەیان ئەو زۆر ترسابوو، چونکە کوشتنەکەی لە رووداویکی نادیاربووەو دوو رۆژیش بوو ژنەکە لە بەغدا دەرچووبوو، کارمەندێکی ئاسایش وتبووی:

(جەستەی ژنەکەیان بە ٣٠ لێدانی چەقۆ، کە دەکاتە ژمارەی ساڵەکانی تەمەنی شەق کردبوو).

بەو شێوەیە تەرمەکەیان دۆزیوەتەوە، بەو جۆرە دەزگای موخابەراتی ئەمریکی ئەو ژنەیان لەکۆڵ خۆیان کردیتەوە، بەوەش تەونی تاوان و پلانەکەیان بۆ هەتاهەتایێ بزرکرد.

عیزرا کە ئەو هەواڵەی بیست ترسی گەیشتێ دەیزانی رۆژی ئەویش دێت، مۆساد ئەویش لەناودەبات، بە لەناوچوونەکەی زۆر نهێنی و رووداوەکان دەشاردرێتەوە، بە کوشتنی ئەو شانەکانی مۆسادی ناو شاری بەغدایان نادۆزرێتەوە، بۆیە جیهازە لاسلکییەکەی ماڵەوەی لەکاردەخات و دەنگی نەمینێت، لەگەڵ ژنەکەی لە شوقەیەکی لاچەپ خۆیان دەشارنەوەو زۆر دەگمەن و ئەگەر بۆ کارێکی زۆر پێویست نەبووایە لە شوقەکەیان نەدەهاتنە دەرەوە.

لە رۆژانی ئاهەنگەکانی سەرە ساڵی ١٩٦٦ تۆڕێکی جاسووسی نۆ کەسی لەلایەن کاربەدەستانی عێراقی ئاشکرابوو، ناوی عیزراو ژنەکەشی لەناو ناوەکاندا بوو، بە شوێن هەردووکیان دەگەڕان، سەرەتا روان بەپێی خۆی چووە

بەردەستیان، ئەویان گرت، لە مێردەکەیان پرسیبوو، ئەو لە وەڵامدا بە موخابەراتی وتبوو:

(پەلە مەکەن، ئەویش دەگاتە ناو دەستتان.!).

روان پێش ئەوەی هیچ ئازارو ئەشکەنجەی بدەن، لەخۆڕا دانی بەوەدا نابوو کەوا ئەو جاسووسی بۆ ئیسرائیل کردووە، باسی سوپایە جاسووسەکانی ناو عێراقی بۆ کردبوون، پێیوتبوون، ئێمە ئەوانەمان هەموو بەکارهێناوە، ئێمە ئەفسەرێکمان لە ماڵەکەی خۆمان کوشتووەو و گۆڕەکەشی لە باخچەکەی ماڵەکەیان نیشان دابوون، لە ماڵەکەیان ژوورە نهێنیەکەی پێ نیشان دابوون، لاسلکییەکەی نیشاندابوون، کامیرا نهێنییەکانی بۆ دەرهێنابوون، فیلمەکان، بەڵگەنامەکان. لەو رۆژەوە لە دوورەوە ئەفسەرانی موخابەراتی عێراقی سۆراخی ماڵەکەو ناوچەکەیان دەکرد تا پیاوەکەش بگرن، چاوەروانی مارە گەورەکەبوون، رۆژێکیان کە عیزرا گەڕاوەتەوە ماڵەکەی، لەیەکەم شەقاوی ناو ماڵەکەی گیرابوو، مارە گەورەکەش گیرا. لەدرێژەی لێکۆڵینەوەکاندا دانی بەوە دانابوو، کەوا ئەو ماوەی ١٠ ساڵ کاری بۆ مۆسادکردووە، بە قسەکانی ئەو زۆر کەسی تریش گیران، زۆر شانەی نوێی مۆساد لەناو عێراق دۆزرانەوە، دادگاش بڕیاری ئیعدامی بۆ دەرکردو لەگەڵ ژنەکەی و لەگەڵ نۆ کەسی تر لە سێدارەدران، ٥ کەسی پلەداری سەربازیش لەو تۆڕە گوللەبارانکران.

لەرۆژی ٢٠٠٨/٩/١٩ لەرۆژنامەی (الجریدە)ی کوێتی بڵاوکراوەتەوە.

ئەو جاسووسەی لەناو کۆشکی کۆماری میسری

مەساجی بە سەرۆک کردووە

ئەو جاسووسەی لەناو کۆشکی کۆماری میسری مەساجی بە سەرۆك کردووە

جاسووسەکەی ئەو بەشەمان لە قاوەخانەو یانەکاندا گوێی لە هەواڵەکان نەگرتووە، تا بیکاتە راپۆرتێك و رەوانەی لای گەورەکانی خۆی بکات، ئەو جاسووسە لەسەر سەنگەرەکانی نەگەڕاوە بۆ زانینی پێگەو شوێنە سەربازییەکان، لە پەناکانەوە چاوی نەبڕیووەتە دامەزراوە سەربازییەکان و دامەزراوە ئابوورییەکان، ئەو گەیشتووتە پێگە دیارەکانی دەسەڵاتی دەوڵەت، ئەو زیرەکانە گەیشتووتە کۆشکی کۆماری، سەرچاوەی هەواڵ و زانیارییەکانی ئەو لە خودی سەرۆك کۆمارەوەبوو، ئەویش جاسووسە بەناوبانگەکە (عەلی ئەلعەتفی)بوو، کە پشتی سەرۆك (إنور السادات)ی دەشێلاو ماوەی ٧ ساڵ لەناو کۆشکی کۆماری بۆ بەرژەوەندی مۆساد کاریکردووە، ئەو ماوە درێژە کاریکردووەو ئاشکرا نەبووەو چەندین بەسەرهاتی سەیرو سەرسوڕهێنەریشی هەبووە.

لەسەرەتای هەشتاکانی سەدەی رابردوو کتێبێك بەناوی (عەلی ئەلعەتفی) لە میسر بڵاوکراوەتەوە، بەو کتێبە یەکەمجار ناوی ئەو پیاوە لە میسر زانراوەو ناسراوە، بۆیەش ناوی ئەو لەناو میسر دەنگۆیەکی گەورەی بڵاوکردەوە، لەکتێبەکەدا ئاماژە بەوە دراوە کەوا ئەو پیاوە جەمال عەبدولناسری کووشتووە، گوایە ئەو کە پشتی سەرۆکی شێلاوە کرێمێکی ژەهراوی کوشندەی بەکارهێناوەو سەرۆکی کووشتووە، کرێمەکەی هێدی هێدی لەناو پیستی ئەو دابەزیووەتە خوارەوەو کاریگەری کردووە، ئەوەش مانای ئەوەیە ئەو پیاوە لەلایەن موخابەراتی ئیسرائیلییەوە ئەو کارەی پێسپێردراوەو ئەو گەیشتووەتە سەر سیسەمەکەی ئەوو سەرۆکی پێشووتری میسری جەمالی کووشتووە، ئەوەش ئاژاوەیەکی زۆری لەناو میسر پەیداکرد، کە پێشەوای چینی (شواین لای) سەردانی میسری کردووە، لەو کاتەدا ئەو وتوویەتی:

(ئێوە سەرۆکێکی نەبەردو قارەمانتان هەبوو، بەڵام قەدرتان نەزانی و تا کوژرا).

ئەو لەپێش سەرۆکی وەفدە مسیرییەکە (حسین الشافعی) جێگری سەرۆك کۆماری میسری ئەو قسەیەی کردبوو، بۆیە ئەو لەبیرەوەرییەکانیدا کە پێش ٢٠ ساڵ بڵاویکردووتەوە نووسیویەتی:

سەرۆکی چینی (لای) بە وەفدەکەی ئێمەی وتبوو:

(ئێوە پیاوێکتان هەبوو، بۆ ئێوە سامانێکی مەزن بوو، بەڵام قەدرتان نەزانی).

وەفدەکە بەو قسەیە لە سەرۆکە چینیەکە تێگەیشتبوون، کەوا ئەو مەبەستی ئەوەبوو، کەوا ئەوان لەکاتی خۆی چارەسەرکردنی نەخۆشیەکەی سەرۆك جەمالتان دابووە دەست سۆڤیەتییەکان، کە ماوەیەك لە کلینکێکی سۆڤیەتی لەساڵی ١٩٦٦ چارەسەردەکرا، دەبێ ئەو دەمانە سۆڤیەتییەکان ژەهرخواردیان

کردبێت، له مەرهەمەکانی ژەهریان بۆی بەکارهێنابێت. که ئەو کتێبه دەرچوو میسرییەکان ئەو کاته ئەوەیان بەبیرداهات، رەنگه کاتی خۆی سەرۆکەکەیان کوژرابێت، بەڵام بەدەستی مۆسادو له رێی (عەلی ئەلعەتفی) بەکرێگیراوەکەیان نەك به دەستی سۆڤیەتییەکان، ئەوەشیان بەبیرهاتەوه که پاش مردنەکەی سەرۆك، نەزار قەبانی شاعیر قەسیدەیەکی بەو بۆنەیەوه دانابوو، که تێدا وتبووی:

(دوا پێغەمبەریشمان کوشت
ئێمه تۆشمان کوشت، ئەوه له ئێمه دەوەشێتەوه،
ئەو کاره بۆ ئێمه نامۆ نییه.
ئەسەحابەکانمان کوشت،
چەند پێغمبەرمان کوشتووه.
ئێمه چەند ئیماممان لەکاتی نوێژی عیشا سەربڕیووه).

لەودەمانه هەندێك قسەکەیان بڕوا دەکردو زۆریش بڕوایان نەدەکرد، تا ئەو کاتەی (سامی شرف) بەرپرسی نووسینگەی جەمال عەبدولناسرو وەزیری کاروباری سەرۆکایەتی کۆمار له رۆژنامەی الوفدی ژماره ١٠٨٥ی رۆژی ٩ی دیسمبەری ساڵی ٢٠٠٤ به وەڵامێك مەسەلەکەی بڕاندووتەوه که وتبووی:

(عەلی ئەلعەتفی بەکرێگیراوی مۆساد بەهیچ جۆرێ نه لەدوورو نه لەنزیکەوه دەستی نەگەیشتووته سەرۆك جەمال عەبدولناسر، تەحدای هەموولایەکی دەکەم کەوا ئەو بەشێوەی راستەوخۆو ناراستەوخۆ لەو نزیك نەبووەو ناوی له تۆماری سەردانەکانی کۆماری نەبووه).

که کتێبەکەی ئەلعەتفی که لەزیندانەوه دەریکردبوو، چەند نووسەر وەڵامیان دایەوەو قسەکانیان به درۆو بابەتی هەڵبەستراوو نووسەرێکی نەناسراو ناوبرد، له وەڵامەکانیشدا وترابوو، گوایه ئەو کابرایه پاش مردنی سەرۆك جەمال

لەلایەن ئیسرائیلەوە بەکرێگیراوە، نەك لەکاتی حکومڕانی ئەودا، لە دۆسیەکەی ئەودا لە ژمارە ٤ ی ساڵی ١٩٧٩ی پێوەیە بەهیچ شێوەیەك ناوی جەمال عەبدولناسری تێدا نەهاتووە. کە عەلی جاسووس لەکاتی خۆیدا گیراوە بە فەرمانی سەرۆك السادات دادگاییکردنەکەی زۆر بەنهێنی کراوە، بوار نەدراوە دەزگاکانی ڕاگەیاندنی میسری یەك دیمەنی دادگاییەکەش ببینن، بۆیە ئەو جۆرە پڕوپاگەندانە بڵاوبوونەوەو زەمینەی بۆ ڕەخسا تا لەناو خەڵکەکە جۆرەها قسەو پڕوپاگەندە دەربچێت، نەدەکرا بواربدرێت میسرییەکان بزانن کەوا مۆساد توانیوویەتی بچێتە ناو کۆشك و ماڵی سەرۆك کۆمار...! السادات تاڵی و شەرمەزارییەکەی بەتەنها چێشتبوو، بەڵام پاش مردنەکەی هەواڵەکەو شەرمەزارییەکە بڵاوکرایەوە.

لە پێناسەی ئەو جاسووسەدا تۆمارکراوە، کەوا جاسووسەکە ناوی (عەلی خلیل ئەلعەتفی)بووەو لە ساڵی ١٩٢٢ لە گەڕەکی (السیده زینب)ی قاهیرە لەدایکبووە، خوێندنی ئامادەیی تەواو نەکردووە، لەمنداڵییەوە لەلای دوکاندارێك شاگردیی و بەردەستی کردووە، کە گەورەتربووە لە فڕنییەکی نان وەك کرێکار کاریکردووە، لەوێشەوە لە دەرمانخانەیەك کاریکردووە، تا لە پیشەی شێلان و مەساج شارەزایی پەیدادەکات، ئەودەمانە ئەو پیشەیە لەناو میسر ئەوەندە باوو ناسراو نەبوو، تەنها ژمارەیەکی دەگمەن لە چینە ئورستقراتەکان کاریان بەو شێلانە هەبووە، پاش شۆڕشی یولیۆ کە بێگانەکان لەوڵات دەرچوون ئەو پیشەیە کەمبووە، چونکە تەنها کەسانی بێگانە ئەو کارەیان کردووە، بۆیە ئەوانەی ئەو کارەیان زانیووە ژمارەیان دەگمەن بووە، بۆیە کاریان زۆربووە هەموولایەك داوایانکردوون، ئەوانیش بۆ ڕاپەڕاندنی کارەکانیان و ڕازیکردنی مەعمیلەکانیان کاتیان داناوەو لەو ڤیلاوە بۆ ڤیلایەکی تر گەڕاون، ناوی پسپۆڕی چارەسەری سروشتیان لەخۆیان ناوە، ئەو زاراوەش لەناو میسرییەکان نوێ بوو.

که پیشەکە گەشەی کردووە، حکومەت خولی فێربوونی بۆ مەساج و شێلان کردیتەوەو لەئامۆژگاکانی سپۆرت ئەو دەرسانە خوێندراوەو بایەخیان پێداوەو کەسانی لێهاتوو و شارەزاکانی ئەو بوارەیان رەوانەی دەرەوەش دەکرد، لە ئەوروپاو ئەمریکاو یەکێتی سۆڤیەت کۆرسیان وەرگرتووە، لەوانە بە بڕوانامەی دکتۆراش گەڕاونەتەوە میسر. لەساڵی ١٩٦٢عەلی ئەلعەتفی خەون بەوە دەبینێت رەوانە ئەمریکا بکرێت و بڕوانامەی دکتۆرا لەو پیشەیە وەرگرێت، بەوەش ئەو دەگاتە پۆستی زۆر باڵا لە حکومەت، بەڵام ئەو تەنها بڕوانامەی ئامادەیی هەبووە، بەڵام وەك خۆی لە کتێبەکەیدا نووسیویەتی، ئەو بەیارمەتی پیاوانی مۆساد لە سەفارەتی ئیسرائیل لە هۆڵەندا توانی ئەو بڕوانامەیە وەرگرێت، پاش ئەوەی لە هۆڵەندا ژن دەهێنێت و رەگەزنامەی هۆڵەندیش وەردەگرێت، بەوەش بواری بۆ خۆش دەبێت لەژێر ئەو ناوەو ئەو پەردەیە کاری جاسووسی بکات و چالاکییەکانی گەشە پێبدات و سەفەری زۆر وڵاتان بکات. که لەهۆڵەندا دکتۆرا ساختەکەی بۆ دەکەن، لەئامۆژگای پەروەردەی وەرزشی وەك مامۆستا کاردەکات و بە سەرۆکی یەکێتی پسپۆرانی چارەسەری سروشتیی میسری هەڵدەبژێردرێت، پاشان ئەو کراوە بەیەکەم راگری ئامۆژگەی باڵای چارەسەری سروشتی لەیەکەم ساڵی دامەزراندییەوە لەساڵی ١٩٧٢ تا ئەودەمانەی لە ١٨ مارسی ساڵی ١٩٧٨ بەتومەتی جاسووسی دەگیرێت.

ئەلعەتفی توانی دۆستایەتی و پەیوەندییەکانی لەناو میسر لەگەڵ گەورە دەسەڵاتدارانی وڵات پتەوبکات، لەوانە (کمال حسن عەلی) ئەوەی ماوەیەك سەرۆکی دەزگای موخابەراتی گشتی میسری بووەو سەرۆکایەتی وەزیران و بەڕێز عوسمان ئەحمەد عوسمانی زاوای سەرۆك السادات و خاوەن گەورەترین کۆمپانایی بەڵێندەرایەتی لەکاتی خۆیدا.

ئەو بەهۆی برادەری سەردەمی منداڵییەکەی کاپتن (عبده سالح الوحش) ئەو پەیوەندییە دروستدەکات، کە ئەودەمانە ئەو ئەستێرەی دیارو گەشاوەی یانەی الاهلی و بەڕێوبەری هونەری هەڵبژاردەی تۆپی پێی میسری بوو، ئەو توانیبووی ئەلعەتفی بکاتە میوانی شەرەف تیمە پزیشکەکەی یانەی الاهلی، بەوەش پەیوەندییەکانی زۆرببوون، تا گەیشتە ئەوەی لە ساڵی ١٩٧٢ەوە ببێتە مەساجکەری تایبەتی سەرۆك کۆمار.

لەکاتی لێکۆڵینەوەکان لەگەڵ ئەودا، ئەو دانی بەوە دانابوو کەوا ئەو بەهۆی سەفارەتی ئیسرائیل لە هۆڵەندا گەیشتووتە سەفارەتی میسری لەو وڵاتەدا، مۆساد هەستی بەوەکردووە، ئەو پیاوە بێجگە لە پارەو سامان هیچ برادەرو هاوڕێی دڵسۆزی نییە، هەستی بۆ نیشتیمانەکەی نییە، بڕواشی بە هیچ هەڵوێستێك نییە، لەسەر بیروباوەڕێکی نەگۆڕیش نییە، بۆیەو لەبەر ڕۆشنایی ئەو پێناسەیەو ئەو زانیارییانە ئەویان وەك بەکرێگیراوو جاسووسێك دەستەمۆکردووە.

کە ئەو لە قاهیرەوە دەکەوێتە ناو تۆڕی جاسووسیەتییەوە، مۆساد داوای لێدەکات بەخێرایی سەردانی هۆڵەندا بکات، ئەو چوار ڕۆژ بوو لە هۆڵەندابوو نەیدەزانی ئەویان بۆ چ مەبەستێك بانگکردووە، بەنیازن چ کارێکی پێڕاسپێرن، تا ڕۆژێکیان لەوێ لەناو باخچە جوانەکان پیاسەی دەکرد، ڕووی بە کیژێکی ناسك و جوان دەتەقێتەوەو ڕووبەڕوو بەیەك دەکەون، کیژەکە دەیەوێت بەربێتەوە سەر زەوی، کە پیاوەکە دەستی دەگرێت و بەرزی دەکاتەوە، کیژەکە بەناوی خۆی بانگی دەکات و پێیدەڵێت، نامەیەکم خستە ناو گیرفانی پاڵتۆکەت، ئەو نامەیە بخوێنەوە، بەڵام ئەو هەستی بە هیچ نەکردبوو، بڕواشی نەکردبوو کەوا ئەو دەستی بۆ گیرفانی بردووە، لەناکاو کیژەکە وەك چۆن بەخێرایی پەیدابوو، بەو شێوەیە لەبەرچاوانی زۆر بەخێرایی دیار نامینێت، لە پارچە پسولەکەی گیرفانی

ئەدرێسێك دەخوێنێتەوە، ئەو دەبووایە پاش چەند سەعاتێکی تر لەو شوێنە بێت، کە دەچێتە نزیك شوێنەکە لە دوورەوە ئوتومبێلێکی رەش راوەستابوو، شوفێرەکە بە عەلی دەڵێت، زوو و بەخێرایی سواربە، کە سواردەبێت و ئوتومبێلەکە خێرا بۆی دەردەچێت، دەبینی کیژەکەی نامەکەی لە گیرفانی پاڵتۆکەی ئاخنی بوو، لە تەنیشتی دانیشتووە. ئوتومبێلەکە لەپێش باڵەخانەیەك دەوستێت، لەگەڵ کیژەکە دادەبەزێت و ئەویش دەوکەتە شوێن پێی کیژەکەو دەڕوات، دەرگای ژوورێکی لیَ دەکرێتەوە کە چەندین ئامێری تایبەتی تێدا ریزکراوە، لەویَ پیاوێکی ئاکار میسری پێشوازی لێدەکات و پێیدەڵێت:

(من ناوم (ئیلی برگمان)ە، لە میسر لەدایکبووم لەوێش گەورەبووم، هەرزەکارییم لە قاهیرە بەسەر بردووە، پاشان بەرەو ئیسرائیل کۆچم کردووە).

بەیەکەوە قسەدەکەن، لەسەر بەرنامەی کارەکانیان دانوستان دەکەن، ئەفسەرەکەی مۆساد پێرادەگەینێت، کەوا ئەو چەند خول و مەشقی چڕ دەبینێت، ئەویش بەمەرجەکان و بەکرێیەکەی رازی دەبێت، پێش ئەوەی مەشق و کارە جاسووسییەکانی پێراسپێرن، لەسەر ئامێرو بە مەشقی دۆزینەوەو زانینی درۆکانی چەندین پروڤی تایبەتی بۆ دەکەن.

****

نەبەردییە موستەحیلەکە

ئەو بەرنامەی لە کاری دوارۆژی جاسووسی بۆ ئەلعەتفی دانرابوو، ئەوەبوو کەوا ئەو بچێتە ناو توێژی تەندروستی و ئەکادیمیەکانی میسر، فێریان کرد چۆن شوفرە بەکاربهێنێت، چۆن بێتەل بەکاربهێنێت، وێنەگرتن بەکامیرای زۆر هەستیاریان فێرکرد، حبری سپی بۆ نووسینی نهێنییان فێرکرد، دەبووایە ئەو وەك

کەسێکی ترو بە بەرنامەیەکی تر بۆ ژیان و تێکەڵبوون بە کۆمەڵگە بۆ میسر بەڕێ بکرێتەوە، بۆیە مەشقەکانیان بەو ئاراستە پێکردو رێگای بەرنامەی نوێی ئەتکێتی رۆژانەیان فێرکردو سازیانکرد، بەو شێوەیە بۆ بەرژەوەندی ئیسرائیل لەناو میسر کاربکات. برگمان هەستی کردبوو ئەو پیاوە زۆری لەبارەو دەکرێ نەبەردی زۆر گەورەو گرانی پێراسپێرن. برگمان لە کۆبوونەوەیەکی گشتگیری هەموو سەرۆک بەشەکان و سەرکردەکانی مۆسادا جانتاکەی دەکاتەوەو چەند دۆسیەیەك دەردەهێنێت، هەر یەکەو دۆسیەکیان لە پێش دادەنێت، لەو دیمانەیەدا بیرۆکەکەی بەو جۆرە دەردەبڕێت و بە ئامادەبووان دەڵێت:

(دکتۆر عەلی ئەلعەتفی پسپۆرە لە چارەسەری سروشتی، ئەم پیشەیەش لە وڵاتی میسر تازەیە، بۆیەش ئەگەری ئەوە زۆرە ئەو پیاوە ناوبانگی باش دەربکات و زۆر بناسرێت، ئێمەش کەمێ زانیاری نوێی فێربکەین زۆر باشتردەبێت، دەکرێ جۆرەها دەرمان و کرێمی باشی بۆ دابین بکەین، وا بکرێت ئەو پیاوە لەکۆنگرە زانستیە گەورەکان بەشداربێت، لەناو میسریش هەڵمەتێکی زۆری پروپاگەندەی بۆ دەکەین، بەوەش گەورە دەسەڵاتدارانی ناو میسر دەیناسن، کاریان بە پسپۆری ئەو پیاوە دەبێت، بەوەش ئەو هەموویان دەناسێت و بەئاسانی دەگاتە دەرگاو نووسینگەی زۆریان، بەتایبەتی پیاوە بڕیار بەدەستەکانی ناو حکومەت، من بیرم لەوە کردیتەوە کەوا سەرۆك السادات پێویستی بەکەسێکی تایبەتی دەبێت تا جەستەی بشێلێت و ماسولکەکانی بگرێت، بۆ کار نەکەین ئەو پیاوە ببێتە ئەندامێکی دەستەی تەندروستی و چاودێری سەرۆك کۆمار، بەڵام ئەوەیان کاتی دەوێت، ئەوەش کارێکی قوورسی گەورەیە، کە بەوە ژیانی سەرۆك ئەنوەر سادات دەکەوێتە بن دەستی ئێمە).

سەرۆکی مۆسادو گەورە بەرپرسەکان بە جوانی گوێیان لە قسەکانی برگمان راگرتبوو، داوای لە ئامادەبووان کردبوو، دەنگ بۆ بیرۆکەکەی براگمان بدەن، سەرۆکی مۆساد لەهەمووانی پرسیبوو، رازین ئەو کارە بکەین، یان نا... ئامادەبووانی بەوردی و بەچاکی بیرۆکەکەیان شرۆڤەکردبوو، لەکۆتاییدا زۆرینەکە دەنگیان بۆ بەرنامەکەی برگمان دابوو، بۆیەش یەکسەر بڕیاری سەفەری هۆلەندای دابوو تا بەزووترین کات بگاتەوە لای عەلی ئەلعەتفی، ئەرکی نەبەردییە موستەحیلەکەی پێرابگەیێنێت، کە خۆی ناوی نابوو، نەبەردییە موستەحیلەکە.

****

جاسووسە نەناسراوەکە

ئەلعەتفی بەکەرەستەی جاسووسیەوە گەیشتووە میسر، حبری نهێنی و شوفرەو ئامێرەکانی گەیاندن و وەرگرتن و کامیرایەکی زۆر هەستیاری پێبوو، بەڵام نەیدەزانی برگمان چ بەرنامەو پلانی بۆ دارشتووە، هەر جارێك بەسەردان دەگەڕایەوە هۆڵەندا لەگەورەترین نەخۆشخانەکانی هۆڵەندا کۆرسی چارەسەری سروشتی دەبینی، بەو شێوەیە بووە باشترین پسپۆری شێلان، لەچەندین زانکۆوە داوەتی بۆ دەهات، هەموولایەك داوایان دەکرد لە زانکۆکەیان کۆرسیان بۆ بکاتەوەو دەرس بە فێرخوازەکانیان بڵێتەوەو رێنمایی مامۆستاکانیان بکات، رۆژنامە میسرییەکان و بێگانەکانیش هەڵپەی ئەوەیان بوو دیمانەی لەگەڵدا بکەن، ئەوەش هەموو بەشێکی سیناریۆیەکەبوو کە برگمان بۆی دانابوو، تا رۆژێکیان ببێتە کارمەندی تایبەتی شێلانی سەرۆك السادات.

لەودەمانەدا لە میسر یەکەمین ئامۆژگەی چارەسەری سروشتی کرایەوە، ئەلعەتفی کراوە بە یەکەم راگری ئەو ئامۆژگایە، رۆژێکیان لەئامۆژگە خەریکی کاری رۆژانەی خۆی بوو، پێیانووتبوو، لەدیوانی سەرۆکایەتی کۆمار تۆیان دەوێت. ئەویش بەپەلە گەیشتووتە کۆشکی کۆماری و لەوێ دیمانەیەکی تایبەتیان بۆ کردبوو، کە دیمانەکە تەواو دەکات، سەرۆکایەتی بڕیاریدا ئەو ببێتە دکتۆری چارەسەری سروشتی سەرۆك کۆمار، بەو ئەنجامە زۆر سەرسام بوو، ئەو بچێتە ناو کۆشکی کۆماری، لەوێ ئوتومبێلێکی تایبەتییان بۆ تەرخانکردو بەیانیان لە ماڵەکەی خۆی لە گەڕەکی الزمالك دەیانگەیاندە ئەو کۆشکەی سەرۆکی تێدابوو، لەبەرئەوەی کۆشکەکانی سەرۆك زۆربوون، بۆیە ئەو دەچووە هەموو کۆشکەکان، پاش ئەوەی توانی ڕەزامەندی سەرۆك وەرگرێت، بووە پسپۆری تایبەتی هەموو ئەندامانی خێزانەکەی، تا بووە کەسێکی زۆر نزیك لەسەرۆك، ئەو بەرووتی سەرۆکی دەبینی، بەرووتی سەرۆکی دەشێلاو سەرۆکیش خۆی رادەستی ئەو دەکرد، کە ئەو زۆر ناسرا لە هەموو سالۆنە دیارییەکان پێشوازی گەرمی لێدەکرا لە فڕۆکەخانەکان جانتاکانی ئەویان نەدەپشکنی، یەکسەر دەرگاکانی بەرووردا دەرکرانەوە.

لەودەمانە ئەوەی مۆساد دەیویست ئەو بەئاسانی دەستی دەکەوت، هەموو ڕووداوەکانی ناو کۆشکی بەئاسانی دەگەیاندە سەرۆکایەتی، دەیزانی کەی سەرۆك دیالۆگی هەیە، لەگەڵ کێ دیمانەی هەیە، کەی تەواو دەبێت، ئەو زۆریش دڵنیابوو هەرگیز ئەو وەك جاسووس نادۆزرێتەوەو کارەکانی ئاشکرا نابێت، بۆیە وەك رۆژانی یەکەمی کارکردنەکانی زۆر وریا نەمابوو، ئازادانە لەکۆڵانەکانی قاهیرە دەسووڕایەوە، بەئوتومبێلە تایبەتیەکەی خۆی لەشارەکانی ناو میسر دەسووڕایەوە، نامەکانی خۆی لە جۆرەها بۆکسی پۆست بەرەو دەزگاکانی مۆساد

بەرێدەکرد، وای لێهات نامەکانی لە بۆکسەکەی تەنیشت ئامۆژگەکەیان دەنارد، بۆ ناردنی پۆستەکانی دوور نەدەکەوتەوە. بەچەندین بیانوی سەفەری دەرەوەی میسری دەکرد، کە دەگەڕایەوە مۆری چوونە ناو ولآتانی ساختەی لێدەدا، زۆریش بەجانتا جاسووسیەکانییەوە دەگەڕایەوە، لە خۆشاردنەوەکانی خەمساردبوو، بۆیە کێسەکەی ئاشکرابوو، وەك جاسووس ناسرا. لە دوا سەفەرەکانیدا زۆر بێمەنتانەو بەپێی خۆی لە ئەمستردام سەردانی سەفارەتی ئیسرائیلی کردبوو، لەبەرئەوەی ئەو کەسێکی ناسراو و دیاربوو، بۆیە جارێکیان کەوتووە بەرچاوی موخابەراتی میسری، لەوێ پیاوانی موخابەراتی هاوشانی کەسانی مۆساد وێنەیان گرتبوو، وێنەکانیان خێرا گەیاندبووە قاهیرە، ماوەیەکی زۆریش بوو موخابەراتی گومانی لە جاسووسێکی نزیك و وریاو ئاگادار هەبوو، بەلآم بۆی نەدەکرا کەسەکە بدۆزێتەوە، دڵنیابوو جاسووسێك هەیەو زۆریش لە بڕیارەکان نزیکە، بەلآم بۆیان ئاشکرا نەدەبوو، نەدەزانرا ئەو کەسە کێیە زانیاری وردی سەرۆکایەتی کۆمارو رۆژانەی سەرۆك کۆمار دەگەیێنێتە ناو ئیسرائیل، سەریان لەو کەسە سووڕمابوو، بۆیە موخابەراتی میسری دۆسیەیەکی بەناوی جاسووسێکی نهێنی سازکردبوو، کاریان لەو دۆسیەیە دەکرد، دۆسیەیەکە درابوو بە عەمید (محمد نسیم)، بە نسیمی دڵشێر دەناسرا، ئەو یەکێك بوو لەئەفسەرە بەتواناکانی ناو دەزگاکە، بۆیە نسیم بەوردی و زۆر وریایانە کەوتە کارکردن بۆ دۆزینەوەی ئەو جاسووسە ترسناکەی هەموو نهێنییەکانی سەرۆکایەتی رادەستی مۆساد دەکات.

****

موخابەرات لەجاسووسێك دەگەڕا دۆسیەکەی بەتاڵ بوو، هیچ بەڵگەیان لەسەری نەبوو، زانیارییان دەست نەکەوتبوو، موخابەرات هەموو کەسە نزیکەکانی

کۆشکی کۆماریان خستبووە ژێر چاودێرییەوە، تا ڕۆژێکیان زانیارییەك لەسەر ئەلعەتفی گەیشتە موخابەرات کەوا ئەو لەگەڵ پیاوانی مۆساد لە ئەمستردام بینراوە، بۆیە یەکسەر موخابەرات ئەفسەرێکیان نارده ئەو وڵاتە تا سۆراخی کەسە نزیکەکەی ناو کۆشکی کۆماری ماڵباتی سەرۆك بکات، ئەفسەرەکە چەند زمانی دەزانی و شیاوی ئەو کارەبوو، بەوردی ژیاننامەی عەلی ئەلعەتفی بەسەرکردەوەو لە دۆسیەی تایبەتی ئەوو خێزانەکەی کۆڵیەوە.

کە محمد نسیم دۆسیەکەی ئەوی گەیشتە دەست، چەند ڕۆژێك خەو نەچووە چاوانی بەردەوام کاری لەسەر دۆسیەیەکەکرد، زۆر خەریکی بوو، دەیویست باش و خێرا بگاتە ئەنجام، لەکۆتایی گەیشتە قەناعەت کەوا ئەو پیاوەی نزیك سەرۆکایەتیەو لەکۆشکدا سەربەستانە هەڵسوکەوت دەکات پیاوی مۆسادە، بۆیە دۆسیەکەیان ڕەوانە پێش سەرۆك کۆمار کرد، سەرەتا ئەو گومانی هەبوو بڕوای نەدەکرد، بەدۆسیەکەی سەرۆکی دەزگای موخابەراتی میسر تووشی شۆك هاتبوو، بۆیە یەکسەر لەناوی ئەفسەرە پەیوەندارەکەی دۆسیەکەی پرسیبوو، ئەوانیش وەڵامیان داوەتەوە کەوا دۆسیەیەکە لەلای عەمید (محمد نسیم) بووە، لەبەرئەوی بڕوای زۆری بەو پیاوە هەبووە، بۆیە یەکسەر دڵنیابووە لەراستی دۆسیەکەو جاسووسیەتی کەسە نزیکەکەی خۆی و کۆشك و بنەماڵەکەی، کە دۆسیەکەی چاك خوێندووتەوە فەرمانیداوە ئەو کێسە دەبێ زۆر بەنهێنی ڕاگیرێت، واتە زۆر بەنهێنی کاری لەسەربکرێت، ئەو پلەیەش لە پلەکانی موخابەرات دوا پلەی نهێنییە، لەدواییدا بڕیاردرابوو کێشەکە دابخەن و عەلی ئەلعەتفی جاسووسیش بگیرێت. لەودەمانەوە فەرماندرابوو بە ئەفسەرەکە هۆڵەندا چاودێری ورد بخاتە سەر عەلی، بەڵام جووڵەو چالاکییەکەت ئەو هەستی پێ نەکات، نەوەك خۆی باوێتە ناو سەفارەتی ئیسرائیل، لە هۆڵەندا لە دەستمان

دەربازی دەبێت، پاشان ناکرێ بگیرێت و حکومەتی هۆڵەندیش لەو حاڵەتەدا ناتوانی رادەستی میسری بکاتەوە.

ئەو چەند رۆژەی ئەو لە هۆڵەندا ماوەتەوە، ئەفسەرەکە بەوردی چاودێری کردووە، تا رۆژێکیان بە موخابەراتی راگەیاندووە، کەوا ئەو پلیتی گەڕانەوەوی بۆ میسری بڕیوەو دەگەڕێتەوە، بۆیە ئەوانیش فەرمان بە ئەفسەرەکە دەدەن بەهەمان فڕۆکە بگەڕێتەوە، یەکسەر کە ئەو لەفڕۆکە دابەزی بگیرێت. لە رۆژی ٢٢ی مارسی ساڵی ١٩٧٩ فڕۆکەکە لە فڕۆکەخانەی ئەمستردام بەرەو قاهیرە دەفڕێت، پاش ئەوەی ئەفسەرەکە دڵنیادەبێت عەلی لەناو نەفەرەکانەو ناوەکەی تۆمارە، ئەویش سواردەبێت. ئەو لە فڕۆکەکە دادەبەزێت، چەند کەسێك لەپێش پەیژەکە چاوەروانی دەکەن، بەڵام کە هەموو سەرنشینەکان دادەبەزن، کابرای جاسووسی تێدانەبوو، ئەفسەرەکەو هاوڕێیەکانی ناو فڕۆکەخانەکە چاو دەگێڕن جاسووسەکە دانەبەزیووە، بۆیان روون دەبێتەوە ئەو لەگەڵ فڕۆکەکەدا نەبووە، بەڵام لەبەرئەوەی موخابەرات باش چاودێریان کردبوو، بۆیە عەمید محمد نسیم ئاگاداریان دەکاتەوە، کەوا عەلی ئەلعەتفی دوو رۆژە لە ماڵەکەی خۆیەتی، دوو رۆژە گەیشتووتەوە وڵات و بەفڕۆکەیەکی زووتر هاتووتەوە، دیارە ئەو لە گەڕانەوەکانیدا ئەو جۆرە فێڵانەی بەکارهێناوە، بۆیە بەرنامەی تریان دارشت بۆ گرتنەکەی.

بەیانی زوو جاسووسەکە لەگۆڤاری (اخر الساعه) تەلەفۆنێکی بۆ کرا، بۆ سازکردنی دیمانەیەکی دووروودرێژ لەسەر دوابەرنامەو دەرمان و کرێمەکانی چارەسەری سروشتی لەگەڵدا دەکەن، ئەو وتبووی دەکرێ سەعات نۆی ئێوارە پێشوازییان بکەم، لەکۆتاییدا ژوورنالیستەکە لێ دەپاڕێتەوە کە ئەوان هاتن، تکا دەکەین سەگەکە لە شوێنێکی لاچەپ ببەستێتەوەو با لە ئێمە دووربێت، ئەویش

بەپێکەنین وەڵامی دەداتەوەو دڵنیای دەکاتەوە کەوا ناهێڵێ سەگەکەی کەستان هەراسان بکات، بەدڵنیاییەوە پێیان دەڵێت ترستان نەبێت، بەڵام ئەو نازانێت بەرنامەکە هەمووی لەلایەن موخابەراتەوە دارێژراوە. لە سەعات هەشت و نیوی رۆژی ٢٣ی مارسی ساڵی ١٩٧٩ گەڕەکی الزمالك، ئەو گەڕەکەی زۆربەی سەفارەتەکانی دەرەوەی تێدایە، گەورە پیاوانی دەوڵەت و دبلۆماسییەکان لەو دەڤەرە نیشتەجێن، گەڕەکێکی هێمنەو ئاژاوەو قەرەباڵغی تێدا نەبینراوە، لەبەر ترسناکی پێشهاتەکەو گەورەی رووداوەکە هەموو شتەکان بەهێمنی بەزیرەکی بەڕێوەدەچوو، بەتایبەتی لەپێش باڵەخانەی ژمارە ٤ لە شەقامی بەجت عەلی، رەوشەکە زۆر ئارام بوو، بەڵام کۆڵانەکانی ئەو گەڕەکە، باڵەخانەکان بەپیاوانی موخابەرات گەمارۆدرابوو. لەوکاتەدا ئوتومبێلێکی رەشی ژمارە تایبەت لەپێش باڵەخانەکە راوەستا، چەند پیاوێکی مەدەنی پۆشی لێ دادەبەزێت، بەڵام هێشتا رەوشەکە ئاساییە، کەس گومان لەهیچ ناکات، لەودەمانەش لە ژوورەوەش عەلی ئەلعەتفی چاوەروانی ژوورنالیستەکانە.

پیاوانی موخابەرات گەیشتنە پێش دەرگای باڵەخانەکە کە نهۆمێکی تایبەت بە ئەلعەتفی بوو، ژنە کارەکەرەکە دەرگا لەمیوانەکان دەکاتەوە، دەیەوێت میوانەکان بباتە سالۆنەکە، بەڵام عەمید محمد نسیم لەوێ ناوەستێت، یەکسەر پەلاماری نووسینگەی خاوەن ماڵەکە دەدات، کە تێدا ئەو بەشۆخییەوە چاوەروانی ژوورنالیستەکەی دەکرد، ئەگەرچی پەلامارەکە زۆر لەناکاوبوو، بەڵام ئەو خۆی شپرزە نەکردبوو، لەودەمانەش عەمید نسیم فەرمانی بەپیاوەکانی دابوو لەناو شوقەکە بڵاوببنەوە. نسیم فەرمانی نیابەی بۆ گرتن و پشکنینی شوقەکەی نیشانی ئەو دابوو، ئەو کە فەرمانەکە دەبینێت، گوایە بە بەکرێگیراوی بۆ بێگانە تاوانبارکراوە، عەلی بەفەرمانەکە سەرسام دەبێت، ئەو بەشێوەیەکی هەڕەشەئامێز وەڵامی عەمیدەکە دەداتەوە، بەڵام پیاوەکان لە کارەکانی خۆی سڵ ناکەنەوە، شریفی کوڕی کە خوێندکاری کۆلیژی ئەندازیاری بوو، لەگەڵ باوکی

بەدیتنی ئەو دیمەنە بەزمانی ئەڵمانی قسەدەکات و سەرسام دەبێت، بە باوکی دەڵێت، من ئێستا پەیوەندی بە (جەمال)ی کوڕی السادات دەکەم، با زوو ئەو بە مامە ئەنوەر بڵێت، با ئاگاداری بکاتەوە لەوەی لە ماڵەکەیان روو دەدات، لەناو ئەفسەرەکان یەکێکیان ئەڵمانی زان بوو، بۆیە قسەکانی کوڕەکە بۆ گەورەکەی دەکاتەوە عەرەبی، تا هیچ روو نەدات و کارەکەیان نەشێوێنن.

****

تۆبەکردن

عەمید نسیم وتبووی:

(دکتۆر ئەلعەتفی، تۆ بەوە تاوانبارکراویت کەلایەن ولاتێکی بێگانە بەکرێگیراویت، ئێمەش فەرمانی سەرشانمان جێبەجێ دەکەین).

لەوەڵامدا دکتۆر وتبووی:

(تۆ دەزانی لەگەڵ کێ قسە دەکەیت. !).

ئەو دەستی دابووە سەماعەی تەلەفۆنەکە، بەڵام عەمیدەکە توند دەستی گرتبوو، پێیوتبوو:

(باش بزانە کەس ناتوانێ فەرمان و ئەرکی موخابەرات راگرێت، ئەوە دەسەڵاتی سەرۆك کۆماریش نییە، ئەوەیان یەکەم، دووەمیان: سەرۆك کۆمار ئاگادارەو دەزانی ئێمە خەریکی چیین، ئەو دانیشتووەو چاوەروانی گرتنی تۆ دەکات).

عەمیدەکە وێنەیەکی ئەو لەگەڵ ئەفسەرێکی مۆساد دەردەهێنیت و نیشانی دەدات، کە لەپێش سەفارەتی ئیسرائیلی لە ئەمستردام گیرابوو، کە ئەلعەتفی وێنەکەی دیبوو، یەکسەر خۆی پێرانەگیرابوو لەسەر نزیکترین کورسی تەنیشتی لاردەبێتەوە.

لەوکاتەدا ئەلعەتفی وتبووی:

(من هەموو راستییەکان دەڵێم، بەڵام پێش ئەوەی قسەکانم بکەم، من بەنیازبووم ئەو هەفتەیە بەیەکجاری تۆبە بکەم، من بۆیەش ئەو سەفەرەی هۆلەندام کردبوو تا دوابڕیاری خۆمیان پێبلێم، من بەنیازبووم ئیمساڵ تۆبەبکەم و بچمە ماڵی خوداو حەجیش بکەم. ئەفسەرە ئیسرائیلییەکە پێیووتم، دەتوانی خۆت و منداڵەکانت سەفەری ئیسرائیل بکەیت، دەکرێ لە تەلئەبیب بژیت، بەڵام من پێم وتن، هیچ نییە شتەکان ئاساییەو دەگەڕێمەوە ماڵەوە، من دەمەوێ خزمەتی میسر بکەمەوە، تۆبە دەکەم).

عەمیدەکە لەسەرخۆ وەڵامی داوەتەوەو وتوویەتی:

(پێشنیارێکی جوانە، چاکت کردووە، ئەوەشت کرد تا ئێمە بتوانین کارەکەمان جێبەجێ بکەین، قسەکەت جوانە.!).

ئەلعەتفی دەستیپێکرد لەسەرەتاوە چیرۆکەکەی خۆی بۆ عەمیدەکە گێڕاوەتەوە، بەڵام لەگەڵ قسانەکانیدا چەند درۆیەکیشی ریزدەکرد، پیاوەکانی موخابەراتی دەیانزانی درۆدەکات، بەڵام بواریاندا بەئارەزووی خۆی قسەبکات.

لەوەڵامی پرسیاری ئەوەی چۆن نامەکانت دەگەیاندە موخابەراتی ئیسرائیل، ئەو لە وەڵامدا وتبووی:

(نامەکان شفرەداربوون، لەسەر کاغەزی کاربۆن دەمنووسین، بەپۆست رەوانەم دەکردن).

بەوەیان یەکەمین بەڵگەی لەسەرخۆی کردەماڵ کەوا کاری جاسووسی کردووە. لەناو (بۆك نۆتە)ەکەی کە باجی ئامۆژگەکەی لەسەربوو، چەند کاغەزی کاربۆنی دەرهێناو نیشانی مەفزەزەکەی دابوو، کە لەسەرەوەی نووسرابوو (بسم الله الرحمن الرحیم)، پێیووتن، من ئەو کاغەزم وەك حبری سپی بەکاردەهێنا، دەستی بۆ کتێبخانەکە درێژکردو کتێبێکی دەرهێنابوو و وتبووی:

(ئەوە کتێبی شوفرەکەمە).

عەمید نسیم بانگی یەکێك لەپیاوەکانی کردبوو، کە کتێبی شوفرەکەو کاربۆنەکەی لێوەرگرن، ئەفسەرەکە بەبێدەنگی شتەکانی وەرگرت، بەڵام عەمیدەکە دەیزانی ئەلعەتفی کاتیان پێدەکوژێت، ئەو دەیزانی کتێبەکە کتێبی شوفرەکانی نەبوو، بۆیە بە تووڕەییەوە هاواری کردبوو سەری و وتبووی:

(کتێبی شوفرەکانمان نیشان بدە. ! کتێبە راستییەکە. ! ؟).

ئەلعەتفی لەشوێنێکی تری کتێبخانەکەی کتێبەکەی دەرهێناوەو لەناو دەستی نسیمی دانابوو، ئەمجارە پێیانوتبوو، ئەوەیان تەواوە. لەودەمانە ژنەکەی و عمری کوڕی دووەمیشی ئامادەببوون، پیاوەکانی موخابەرات بەژنەکەو بەکوڕەکەشیان وتبوو، باش بزانن، ئەو پیاوە بەکرێگیراوی مۆسادی ئیسرائیل بووەو ئێمەش هاتووین بیگرین، کە قسەکەی بیستبوو، ژنەکە لەجێگەی خۆی رووخابوو، ئەوەشیان بەڵگەبوون کەوا ژنەکە ئاگاداری پلان و کارەکانی مێردەکەی نەبووە، بۆیە ژنەکە زۆر بەتووڕەییەوە هاوار دەکاتە سەر مێردەکەو قسەی ناشیرینی پێدەڵێت، هەروەها کوڕەکەشی بەشێوەی دایکی هاوار دەکاتە سەر باوکی، لەودەمانەدا پیاوە گیراوەکە دەست بەگریان دەکات. دانیشتنەکەیان بەو شێوەیە درێژی کێشابوو تا حەوتی بەیانی بەردەوام بووە. نسیم بەپیاوەکانی وتبوو، ژنەکەو منداڵەکان بگوازنەوە شوێنێکی تر چونکە ماڵەکە هەموو حیجزدەبێت و بۆ کاری پشکنین و لێکۆڵینەوە کارمان بەهەموو کەرەستەکانی ناو ماڵەکە دەبێت، بەو شێوەیە پیاوەکان بەکرێگیراوە زەلیلەکە دەبەنە دەرەوەو کەسە نزیکەکەی کۆشکی کۆماری میسری بە ناشیرینترین تاوان دەگیرێت و نێچیرە گرانبەهاکەش لەگەڵ خۆیاندا دەبەن.

****

السادات خۆی چاودێری لێکۆڵینەوەکان دەکرد

سەعات نۆی بەیانی پیاوەکان لەماڵەکە دەرچوون و دەستەیەکیش بۆ کاری پشکنین و چاودێری لەوێ مانەوە، لەولاشەوە دەستەیەکی تر لەپیاوانی

موخابەرات گەیشتبوونە نووسینگە تایبەتییەکەی خۆی لەئامۆژگەی چارەسەری سروشتی، پاش ماوەیەکیش ئەلعەتفی لەگەڵ مەفرەزەکە گەیشتبوونە ناو حەوشەی ئامۆژگاکە، خوێندکاران دەستەدەستە وەستابوون و سەیری راگرەکە زەلیلەکەی خۆیان دەکرد، لەوێ موخابەرات بێتەلەکەیان دۆزیەوە، کە لەشوێنێکی زۆر هەستیارو سەیری دەشاردەوە، پاش ئەوەی دەرگاکەیان بە مۆم کلیلدابوو، شوێنەکەیان چۆڵکردبوو. سەرۆکی دەزگای موخابەراتیش لەو کاتەی مەفرەزەکە لە دەزگاکە بۆ گرتنی ئەو دەرچووبوون، ئەو لە نووسینگەکەی خۆی بەگەرمی چاوەروانی دەکردن، هەموو ساتەکانی پشکنینەکان و لێکۆڵینەوەکانی سۆراخ دەکرد، بەگەڕانەوەی نسیمی شێردڵ سلاوێکی سەربازی بۆ لێدابوو، کۆتایی هاتنی ئەرکەکەی بەباشی پێراگەیاندبوو، یەکسەر ئەویش دەست دەداتە تەلەفۆنەکەی و قسە لەگەڵ سەرۆك ئەنوەر السادات دەکات، دیارە ئەویش زۆر بەگەرمی چاوەروانی دوا هەواڵی گرتن و پشکنینەکەی دەکرد، بەلام السادات حەزی کردبوو هەموو وردەکارییەکان لە خودی عەمید نسیم ببیستێت، ئەویش وردەکارییەکانی دکتۆرە تایبەتیەکەی خۆی بەجوانی بۆ گێڕاوەتەوە، لەودەمانە سەرۆك فەرمان دەدات، کەوا رۆژانەی لێکۆڵینەوەکە زۆر بەنهێنی ئەنجام بدرێت، رۆژانەی لێکۆڵینەوەکان بەهەزار لاپەرەی فلوسکاپ نووسراوەتەوەو ٢٠ رۆژی خایاندووە، ئەگەرچی ئەو سووربوو لەسەرئەوەی ئەو لەساڵی ١٩٧٦ەوە کاری بۆ مۆسادکردووە، بەلام لێکۆڵینەوەکان دەرئەنجامەکەی وابوو کەوا ئەو لەساڵی ١٩٧٢ەوە کاری بۆ بەرژەوەندی ئیسرائیل کردووە، چونکە موخابەرات لەرینەوەی بێتەلی ساڵی ١٩٧٢ یان هەڵگرتبوو، کە هەمان لەرینەوەی بێتەلەکەی ئەو بووە، بۆیە دڵنیابوون، ئەو بێتەلە لەو ساڵەوە کارکردووەو نامەی شفرەداری رەوانەکردووە.

لە گیرفانێکی زۆر نەینی ئەودا کارتی ئامێری نیشاندانی میکرۆفیلمەکەیان دۆزیەوەو ئەوەش بەڵگەیەکی ترسناکی تری جاسووسیەتی ئەوەی دەسەلماند. لەماوەی تەحقیقەکاندا داواکاری گشتی ئیشتراکی میسری بە

بڕیارێك لە ڕۆژی ٣ی ئەریلی ساڵی ١٩٧٩ فەرمانی دابوو، ئەو خێزانە بۆیان نییە دەست لە موڵکەکانیان بدەن، بۆیە هەموویان پاسەوانی تایبەتیان بۆ دانرابوو. دادگاش لە ١ی مارسی ساڵی ١٩٨١ هەموو موڵکەکانی ئەوانیان بۆ بەرژەوەندی میللەت حیجزکردبوو، کە بە دوو ملیۆن و ٢٠٠ هەزار پاوندی میسری دەخەملێندرا.

ئەلعەتفی بە دۆزی ژمارە ٤ی ساڵی ١٩٧٩ ڕەوانەی دادگای باڵای دەوڵەتکراوو لەوێش دادگا بڕیاری لەسێدارەدانی بۆ بڕیووەتەوە، بەڵام سەرۆك السادات سزاکەی بۆ ١٥ ساڵ بەکاری قوورسەوە بۆ سووککردبوو، هەرچەندی زۆرلایەن داواکاربوون ئازادبکرێت یان سزاکەی سووك بکرێت، بەڵام ئەو فشارانە کار لە بڕیارەکە ناکەن، هەتا چەندجار سەرۆك وەزیرانی ئیسرائیلی (مناحیم بیگن) لەڕۆژانەی دانوستانەکانی ئاشتی نێوان میسرو ئیسرائیلیش داوای سووککردنی سزاکەی ئەلعەتفی کردبوو. کە بڕیارەکە لەسەر دکتۆرە جاسووسەکە دەرچوو، کوڕە گەورەکەی لەسەر ئەرکی خۆی و بەپارەو لەسەر ڕوویەکی گەورەی لاپەرەی چەندین ڕۆژنامە میسرییەکان بە میللەتی میسری ڕاگەیاند کەوا باوکی ئەو خیانەت و ناپاکی لە میللەتەکەو وڵاتەکەی کردووە، بۆیە بێبەری خۆی لە باوکی رادەگەیێنێت. کە السادات مردو حسنی مبارك هاتووتە سەرحکوم چەندجار ئەو داوایکردووە، بڕیارەکەی دادگای لەسەر سووك بکات، یان لەبەر نەخۆشی ئازادی بکات، بەڵام مبارك داواکەی ڕەفزدەکاتەوە، کە دوا داواشی لە ساڵی ١٩٨٧ بووە، بۆیە بەزەلیلی لە١ی ئەپریلی ساڵی ١٩٩٠ دەمرێت و منداڵەکەشی رازی نابن، تەرمەکەی بۆ شاردنەوەش وەرگرنەوە، بۆیە جاسووسە مردووەکە بەبێکەسی لە گۆڕستانی سەدەقەکان دەنێژرێت.

لەڕۆژانی ٢٤و ٢٥ی سپتەمبەری ساڵی ٢٠٠٨ لە ڕۆژنامەی (الجریدە)ی کوێتی بڵاوکراوەتەوە.

خمیس بیومی ئەوەی لە بەیروت سەفارەتی
عێراقی تەقاندەوە

خمیس بیومی ئەوەی لە بەیروت سەفارەتی عێراقی تەقاندەوە

لەساڵی ١٩٦٥ ولآتانی عەرەبی لە کۆبوونەوەی کۆمکاری عەرەبی بڕیاریاندابوو جۆگەکانی ئاوی رووباری ئوردن بگۆڕن، بۆ ئەگەری بەرپەرچدانەوەی هێرشی ئیسرائیل بۆ راگرتنی ئەو پرۆژەیە، دەبووایە هەموو ولآتە عەرەبیەکان چەك و سوپایان تەیارو ئامادەبێت، بەتایبەتی ئەگەر ئیسرائیل لەتۆڵەی ئەو کارە هێرشی کردە سەر ولآتە عەرەبیە هاوسێیەکانی، ولآتی لوبنان بە سربە فرۆکەو رادارێك بەشداردەبێت، لەبەرئەوەی پێگەی ئەو ولآتە لەبەر شاخە بەرزەکان زۆر ستراتیژییە، بۆیە بۆ خۆپاراستن بڕیاردرا چەند مووشەکێکی ئەرز ئاسمانیان بدەنێ، کە نەخشەو پلانەکە دانرا، باس لە پارەو مەسروفەکانی شەڕە چاوەروانکراوەکەش کرا، لەوێ باس لەوەش کرا کام لایەن پارەکە دابینبکات، دەبێ ئەو ولآتەش نەوەك ئیسرائیل لەتۆڵەی پارەبەخشینەکە

هێرشی بکاتە سەر، دەبێ مووشەکی پاراستنی ئاسمانی هەبێت. ئەمریکا ئەو پلان و سیاسەتەی ولاتەکە عەرەبیەکانی پەسندنەبوو، بەلام ولاتە عەرەبییەکان بڕیاری جێبەجێکردنیان لەسەردابوو. سالآنی ١٩٧١و ١٩٧٢ لوبنان لەناو گێژاوی ناکۆکییەکانی نێوان فەلەستینیەکان دەخولایەوەو ڕووداوەکەی مانگی ئەیاری سالی ١٩٧٣ قەوماو پەیوەندییەکانی بە ولاتانی عەرەبی ئالۆزبوو، بەلام سیاسەتەکە گۆڕاو پاش شەڕەکەی ئوکتۆبەر لوبنان بەرووی ولاتە عەرەبیەکان کرایەوەو هەموو بەرەی بەرگری فەلەستینیش بە باشە کرایەوە، ئەو سیاسەتە نوێیەش لەوەوە زۆرتر هەستی پێکرا کە سەرۆکی لوبنانی ئەوکات (سلێمان فرنجیە) گوتاری عەرەبی لە نەتەوە یەکگرتووەکان لەسەر دۆزی فەلەستین خوێندەوە، زووتر لوبنانییەکان دەیانووت دەبێ چەکە قورسەکانی ناو ئوردوگاکانی فەلەستینییەکان لە دەست فەلەستینییەکان نەمێنێت و لە ئوردوگاکان دووربخرێنەوە، بەوانە رەوشەکەی نێوان لوبنانیەکان و فەلەستینییەکان ئارامتربوو، هەستدەکرا هاوسۆزییەکەی گەرم و دلسۆزانەترە، ولاتی لوبنان لە ولاتێکی هاوبەش و بەشدار بووە ولاتێکی بەشدار لە بەرەکەو لە جەنگە بەردەوامەی دژ بە ئیسرائیلییەکان.

****

گۆڕانی لوبنان

ئیسرائیل ئەو گۆڕانەی لوبنانییەکانی زۆر بەجدی وەرگرتبوو، گەیشتە ئەو قەناعەتی لوبنان دووبارە بەشداری ریزی عەرەبەکان دەکاتەوەو لەگەڵ خۆرهەلات تێکەڵدەبێتەوە، بەرەکەی ئەوانیش دەبێتە بەرەی شەڕی ژمارە ٥، بۆیە ئیسرائیل بەناچاری بڕیاریدا سیاسەت و ستراتیژییەکانی ناوچەکە بگۆڕێت، بەوەش تووڕەیی ئیسرائیل و ئەمریکا دەروازەکەی کرایەوە. ئەمریکا چرای کەسکی بو ئیسرائیلییەکان داگیرساند کە راست و چەپ لە لوبنان بدات، بەوەش ولاتەکە شپرزەبکات، بۆیە ئیسرائیل بەردەوام بە تۆپە قورسەکانی لە (ئەلنەبەتیە)ی دەدا، ئوردوگا فەڵەستینییەکانی ناو لوبنانی هەراسانکردبوو، تۆپبارانەکە دەگەیشتە ناو بەیروتی پایتەختیش.

موخابەراتی ئیسرائیلی لەناو لوبنان کەوتەخۆو دەستیان بە چالاکی کردبوو، توانیان بە چالاکییەکانیان رەوشی ناو لوبنان بشێوێنن، بە تۆڕە جاسووسیەکانیان توانیان هاوسۆزی و هاوکاری لوبنانی و عەرەبی شێلوو بکەن، موخابەراتی ئیسرائیلی زووتر لە چالاکییە شەرمەزارییەکەی لافۆن لە میسرو لە هەرەشەی کوشتنی زانا ئەڵمانیەکانی مووشەکەکانی ناو میسر کاریکردبوو، بۆیەش لە لوبنان کەوتە بەرنامە دانان و پلانگێران، کەسێکیان بە ناوی (خمیس ئەحمەد بیومی)ی تەمەن ٢٤ ساڵە پەیداکرد، مەشقیان پیکرد، ئەو جاسووسە بێدڵە، ئەو پیاوە بێویژدانە بەشێوەیەکی

زۆر هۆڤیانە لەناو لوبنان دەستی بەکاری تێکدەرانەکرد، بێرەحمانە لە لوبنانی دەدا، لە ناخەوە ئەو وڵاتەی دەهەژاند.

****

پێناسەیەك

لەیەکێك لەو باڵەخانانەی سەردەریا لەسەر ڕێگای بولیفار، خیمس لە خێزانێکی دەوڵەمەندو ژمارە زۆر لەدایکبووە، باوکی پیاوێکی بەڵێندەری گەورەبوو، لە نووسینگەکەی ژمارەیەکی زۆر کارمەند کاریاندەکرد، ئەو لە خۆشی و بەناز ژیاوە، شەوانە لە گازینۆو دیسکۆکانی بەیروت و صیدا کاتەکانی بەسەربردووە، تەمەنێکی درێژی لە مێبازی و کەیفوسەفا بەڕێکردبوو، لەگەڵ هاوڕێیە دەوڵەمەندەکانی تری خەریکی کات بەفیڕۆدان و بەزمی رابواردن بووە، هەرچەندی باوکی ئامۆژگاریکردووە، ئەو کاری نەکردووەو لەسەر کارە زۆرەکانی باوکی نەگیرساوەتەوە، بۆیە باوکی دەستی لێدەشووات و بەرەڵای دەکات، بەتووڕەبوون دەریدەکات تا ئەودەمانەی بەهۆش خۆی دێتەوەو بە سالحی دەگەڕێتەوە ماڵەوە.

بەڵام ئەو هیوایەی باوکی نەهاتەدی، ڕۆژێکیان باوکەکە بە رووداوی ئوتومبێل دەمرێت، کە خێزانەکەی سەیری پارەو سامانەکەی دەکەن، دەردەکەوێت ئەو پارەیەکی زۆری لە بانکەکان قەرزکردووە، بەو رووداوە خمیسی کوڕ هەستدەکات گورزێکی کوشندەی بەرکەوتووە، کە هاوڕێیەکانی تێگەیشتن باوکی پارەو سامانێکی زۆری بۆ جێنەهێشتووە لەو

دووردەکەونەوەو تەنها دەمینێتەوە، ئەو دەبێتە براگەورەی شەش خوشك و دایکێکی داماو.

بەناچاری ملی لە کاسبی ناوەو کۆششی کردووە تاڵی ژیان و ناخۆشییەکان چارەسەربکات، لە بنکەیەکی کەمئەندامان لە شاری صیدا وەك شارەزایەك لەکاری چارەسەری سروشتی کاردەکات، هەرچەند کۆششدەکات و خۆی ماندوودەکات هەستدەکات ناگاتە هیچ، رەنجەکەی بەرهەمی نییە، وەك گایەك وایە بەردێکی گەورە سەردەخاتە هەورازێك و پاش ماندووبوون و کۆششی زۆر بەردەکەی بۆ خوارەوە گلدەبێتەوە، بۆیە هەست بە هەرەس و شکان و نائومێدی دەکات، دەست لەو کارە زەحمەتە بێ بەرهەمە بەردەدات، بیردەکاتەوە سەفەری کەندا بکات، لەوێ ژیانێکی نوێ دەست پێ بکاتەوە، بەڵام پاش چەندین هەول و کۆشش سەفەرەکەی سەرناگرێت، بۆیە بەتووڕەیی رقی لە خۆی و لە دەوروبەرەکەشی دەبێتەوە، بەتووڕەییەوە سەیری کۆمەڵگاو ژیانی تایبەتی خۆی دەکات، لەگەڵ رووخان و شکانەکەی دەتلێتەوە.

****

لەناو تۆڕی جاسووسیەتدا

رۆژێکیان خمیس رووبەرووی پیرەژنێکی ئەرمەنی دەبیتەوەو پرسی ئەوەی لێدەکات شوێنێك یان کەسێکی بۆ چارەسەری سروشتی بۆ کورە

کەمئەندامەکەی بۆ بدۆزێتەوە، ئەویش کە سەیری راپۆرتی نەخۆشەکە دەکات، بڕیاردەدات لە ماڵەکەیان سەردانی بکات، کە دەچێتە ماڵەکە دەبینی وەزعیان باشەو دەوڵەمەندییان پێوەدیارە، لەوێ (غریس)ی کەمئەندامی تەمەن ٩ ساڵان دەبینێت بێچوولە کەوتووە، لەچاوانی ئەو کیژە بەرائەت و بێتاوانی دەبینێت.

خمیس رۆژێکیان (کۆبلیان)ی زێرینگر لە بەیروت، خاڵی کیژەکە دەبینێت، بەیەکەوەو بەگەرمی دەمەتەقێ دەکەن. خمیس رۆژانەی هەبوونی ماڵەکەی خۆیانی بۆ دەگێڕێتەوە، شەوانی دیسکۆکانی بەیروتی بۆ باسدەکات، کە چۆن ئەو ماوەیەکی زۆر کەیفی کردووە، ئێستاش لەگەڵ کارێکی نارەحەت و برسیەتی رۆژانە بەرێدەکات، کۆشش زۆر دەکات تا خێزانە زۆرەکەی نان بدات، بە پیاوەکەش دەڵێ، من بۆ پارەی زۆر ئامادەم هەموو کارێك بکەم، ئیشی گرانم پێدەکرێت، پێویستم بە هەڵسانەوەیە، دەبێ سەرچاوەیەکی باش بۆ پارەپەیداکردن بدۆزمەوە.

کە کۆبلیان سەفەری بەیروت دەکاتەوە، هەستدەکات نێچیرێکی ئاسانی دۆزیوەتەوە، کەسێکی لاوازی کەوتووتە بەردەستان. تا رۆژێکیان خمیس لە بەیروت سەردانی پیاوە زێرینگرەکە دەکات، دڵسۆزی و کارامەیی خۆی نیشاندەدات، ئەویش هەستدەکات ئەو پیاوە زۆر بریندارەو زۆریشی خۆشی دیوەو دەکرێ باش کار لەسەر ئەو بکات و باش دەستەمۆی بکات، بەبیری دەهێنێتەوە کە ژیان چەند خۆشەو سامان چۆن ئینسان دڵشادو سەرفرازدەکات، پیاوە بەکرێگیراوەکەی مۆساد زیرەکانە مامەلەی لەگەڵ دەکات، تا دەگاتە ئەو ساتانەی پێیبڵێت، تۆ پارەت دەوێ و دژایەتی لوبنان بکەیت، تۆ ئامادەی لەگەڵ ئیسرائیل و ئەمریکا بیت و دژی عەرەب بیت، ئەویش لەناو تاڵی ژیان و کۆششی زۆری بۆ پارەپەیداکردن، ئامادەیی سازش دەبێت و دەڵێ من بە پارە لوبنان و عەرەب دەفرۆشم.

****

تەقینەوەو وێرانکردن

خمیس لە بەیروت بە پارەی مۆساد شوقەیەك بەکرێدەگرێت، پارەیەکی زۆر شەوانە لە خۆشییەکانی خۆی سەرفدەکات، بەپێی ڕێنماییەکانی مۆسادو بەسەرپەرشتی کەسێکی بەناو پورتگالی بەناوی (روبرتو)، بەڵام زمانی عەرەبی باش دەزانی کەوتە تۆڕەکە، لەوێ فێری دەکەن چۆن مین و تەقینەوەکان بچێنێت، چۆن کاتیان بۆ دابنێتەوە، زۆر لایەنی خۆشاردنەوەو گومان دوورخستنەوەی فێردەکەن. سازکردنی تەقینەوەی (تی. ئێن. تی)بیەکانی زۆر کوشندە مەشق و زانینی باشی دەویست، دەبووایە ئەو لەسەر ئەو مادانە ڕاهێنانی زۆر چڕبکات، لەبەرئەوەی ئەو خزمەتی سەربازیشی نەکردبوو، بۆیە ڕاهێنانەکەی ئەو کات و بەرنامەی زۆری دەویست.

یەکەم فەرمان کە بۆیان دەرکردبوو، سەفارەتی عێراقی لە بەیروت بتەقێنێتەوە، خمیس کە فەرمانەکە دەبیسێت ماوەیەك بێدەنگ دەبێت، هەست رادەگرێت، لەودەمانە گیرفانە تەژی پارەکەی بەبیردێتەوە، بۆیە دەست دەداتە جانتا مشت تەقینەوەکان و بەرەو سەفارەتەکە دەڕوات، بەهێمنی دەڕوات و بڕواشی پتەوە بە جێبەجێکردنی فەرمانەکەی، دەست بەجانتاوە دەچێتە ناو سەفارەتەکەو دەستبەتاڵ دەگەڕێتەوە، واتە جانتا تەژییە تی ئێن تییەکەی لە سالۆنە سەرەکییەکەو لە پشت جەستەیەکی گەورە دادەنێت و دەهێتە دەرەوە، بەڵام ئەو دوور ناکەوێتەوە، لەدوورەوە چاوەڕوانی دیمەنی تەقینەوەکەی دەکرد، وەك چۆن ماوەی نیو سەعاتی بۆ تەقینەوەکە داناوەتەوە، پاش نیو سەعات گەڕەکەکە دەبێتە یەك پارچە ئاگرو دووکەڵ.

لەو تەقینەوەیەدا نۆ کەس دەکوژرێن، لەوانە ٥ کەسیان لوبنانی بوون، ئەو بە هەناسەی سوارو بەترسەوە گەڕاوەتەوە شوقەکەی خۆی، پاش گاڤێکی کورت پیاوە بەرپرسەکەی کە بە (روبرتو) دەناسرا، لە شوقەکەی دەگاتە سەرسەری، کە بینی خمیس شێواوەو ترساوە، خۆی لێ تووڕەدەکات، ئاگاداری

دەکاتەوە ئەگەر بەو جۆرە خۆی شپرزەو ترساو نیشانبدات، تاوانەکەی لێ ئاشکرادەبێت، بۆیە هانیدەدات ورەی بەرزبێت و زۆر ئاسایی بێت، ئەگەرنا دەگیرێت و ژیانت دەکەوێتە مەترسی و فەوتان. خمیسی گەمارۆدراو بە جنێو هەڕەشە لە گۆشەیەکدا خۆی ماتکردبوو، دیارە بەرپرسانی موخابەراتی بەو شێوەیە مامەلە لەگەڵ ئەندامەکانیان دەکەن، بەشلی و بەنەرمی، بەترس و بەدڵدانەوە، بەترسدان و سۆزبەخشین، ئەوان لەهەموو کەس باشتر دەزانن چۆن خائینەکان و جاسووسەکان بدوێنن، دیارە راهێنانی ئەو کەسانە شارەزایی و لێهاتوویی دەوێت، بەرنامەی پوختی دەوێت. هەواڵی تەقینەوەکەی سەفارەتی عێراقی لە بەیروت لە میدیاکان بلاوکرایەوەو، لەودەمانەش روبرتو بەوردی و بەچاوێکی وردبینیەوە نیگای لە ئاکاری خمیس دەکرد، دەویست لە نیەتی تێبگات، دەیویست بزانێت پاش بلاوبوونەوەی هەواڵەکە ئەو چ ئاکارێکی دەبێت، چۆن هەواڵەکە وەردەگرێت، هەمووش بۆ ئەوە بوو ئەو پیاوە لە رەوشەکانی کوشتن و نارەزایی و یاخیبوون و شەرمەزاری ببینێت.

مەبەستی ئیسرائیل لە تەقاندنەوەی سەفارەتەکە، نانەوەی تۆی ناکۆکی و دووبەرەکی لەنێوان ئەو دوو وڵاتەو وڵاتانی عەرەبی هاوسنوور و هاوسۆزەکان بوو، عێراق کۆششی دەکرد پەیوەندی لوبنان بە یەکێتی سۆڤیەت باش و خۆش بکات، داواکاربوو لوبنان بەرەو فراکسیۆنی خۆرهەڵاتی راکێشێت. ئیسرائیل مەبەستی بوو بەرەکانی بەرگری فەڵەستینی بەو رووداوە لە لوبنان تاوانباربکات، تا فەڵەستینییەکان بەرەی لوبنانیش بدۆڕێنن. پاش ئەو رووداوە خمیس بووە کەسێکی خوێنمژو جەلاد، ئەو توانی لوبنانییەکی تری وەك خۆی بەناوی (جمیل القرح) بدۆزێتەوە، ئەو مامۆستابوو لەسەر رەوشتی منداڵبازی لە وەزیفەکەی دەرکرابوو، بە هاتنی ئەویش بۆ ناو تۆڕەکە روبرتو دەستخۆشی لە خمیس دەکات و شادومانی بەو ئەندامە نوێیە دەربڕیبوو، لەبەرئەوەی ئەو خزمەتی سەربازی کردبوو، بۆیە ماوەی راهێنانەکەی ئەو کورتتردەبێت، بۆیە لەکاری تەقینەوەو دانانەوەکانیش لێهاتوو و بەئەزموون بوو، کە پارەی زۆریان بۆ

هەڵرشت، ئەو تا بن گوێچکەکانی مەستی کاری کوشتن و تەقینەوەبوو، بەیەکەوە بە تەقینەوەکانیان هەموو شاری بەیروتیان هەژاندبوو.

****

مووشەکی ناو ئوتومبێلەکان

لە سەعات نۆی بەیانی رۆژی ١٠ی سپتەمبەری ساڵی ١٩٧٤ لە کاتێکدا فەرمانبەرانی ناو نووسینگەی رێکخراوی رزگاریخوازی فەلەستینی لەدەڤەری کورنیش (المزرعە) خەریکی کاری رۆژانەی خۆیان بوون، بارەگەکەیان بەچەند مووشەکێك دەلەرزێت، دیاربوو لە هەردوو پێشانگاکەی نهۆمی خوارەوە کە ناویان (زوبیان)و (ئەیوب)ی فەرشکاری بوو، مووشەکەکان تەقێندرابوون. پیاوانی ئاسایش ئوتومبێلێکی جۆری فیاتی سپی ١٣٢ یان لەبەرامبەرەکەیان دۆزیەوە، کە لەسەرەکەی بنکەی چوار مووشکی ئار پی چی بەلژێکی عیار ٣،٥ بۆرسەی لەسەر بەسترابوو، هەر چوار پێگەکە لەسەر تەختەدارێك بەسترابوون بە وایەرێکی درێژی کارەبایی گرێداربوون، لەوێیەوە مووشەکەکان هاتبوون.

پاش پشکنینی ناوچەکە بەدووری ٦٥ مەتر دوور لە ئوتومبێلی یەکەمەوە، ئوتومبێلێکی تری مارکە فیاتیان دۆزیەوە، کە لەسەرەوەی تەختەدارێك دانرابوو، وایەرێکی کارەباییش بە پاترییەکەوە بەسترابوو، پاش مووشەکبارانەکەی نووسینگەی رێکخراوەکەو خێزانەکانی ناو باڵەخانەکە بەخێرایی چۆڵیانکرد، پێش هاتنی شارەزایانی تەقینەوەکان، لە دوورەوە بینرا تەختە دارەکانی سەر ئوتومبێلەکەی دووەمیش سەرەکەی بەرزدەبێتەوەو بەشێوەیەکی ئوتوماتیکی سەرەکەی دەکرێتەوەو چەند مووشەکێکی ئار.پی.چی دەرچوون و بە رووی باڵەخانەکە تەقینەوەو رووی پێشەوەو جامخانەکانی راستەوخۆ دەپێکێت، هاودەم مەڵبەندی توێژینەوەی سەر بە رێکخراوی رزگاریخوازی فەلەستینییەکان هەڵکەوتوو لە باڵەخانەی دکتۆر محمد راجی نصر

درابوو بەر مووشەکی دوورهاوێژ کە لەسەر ئوتومبێلێکی ئاودی ١٨٠ەوە دانرابوونەوە، لەتەنیشتیەوە گالۆنێکی داریش دەدۆزنەوە، کە راستەوخۆ بینایەکەی پێکابوو، کە نزیکەی ١٥ هەزار کتێبی تێدابوو، لەویٚ چەند هاوولاٚتیەك بەرکەوتن، پاش دە دەقە لەو تەقینەوانەدا نووسینگەی کاروباری خاکی داگیرکراویش لە نهۆمی یەکەمی باڵەخانی (الایمان) کە خاوەنەکەی (جعفیل البنا)ی شەقامی کرم الزیتون، بەر چوار مووشەك کەوتبوو. ئەو کارانە هەموویان بەدەستی خمیس و القرحی هاوڕێی کرابوو، ئەویش توانیبووی سیٚ کەسی تریش بهێنێتە ناو تۆڕەکە، ئەو شێوە تەقاندنەوانە بە ئوتومبێل و بە وایەری کارەبایی بەستراو بە سەندووقە دارو بە پاتری ئوتومبێلەکان لەناو بەیروت چالاکی نویٚ بوون، نەك لە بەیروت لە هیچ شارو ولاٚتێکی عەرەبیش رووی نەدابوو. پاش ئەو رووداوانە تەقینەوەکان بێجگە لە سەفارەتی عێراقی و بارەگەکانی فەڵەستینییەکان گەیشتە کەنیسەکان و مزگەوتەکانیش، بەوەش ڕێگای ئاژاوەو دەمارگیری و تۆڵەکردنەوەی لەناو لوبنانییەکان والأکرد، لەبەر چەند هۆکار دەزگاکانی ئەمن و ئیستخبارات بۆیان نەکرا دەستدرێژکەرەکان و تاوانبارەکان بدۆزنەوە.

یەکەم هۆکار ئەوەبوو، کەوا دەزگا ئەمنیە لوبنانییەکان لایان شەرم و کەماسی بوو، ئەگەر هاوکاری دەزگا فەڵەستینییەکان قبوول بکەن. دووەمیان تا ئەودەمانەش لوبنان زۆرتر بایەخی بەکەرتی گەشتوگوزاردەدا، نەك کاربکات بۆ پتەوکردنی دەزگا ئەمنیەکانی خۆی. سێیەم هۆکاریش کەوا لوبنانییەکان بۆیان نەدەکرا دەستە تێکدەرەکان بدۆزنەوە، ئەوان واتە لوبنانییەکان هێشتا خۆیان لەنێوان لایەنە هاوسۆزەکان و ولاٚتانی بەرگری ساخ نەدەکردەوە، بۆیە دەستەکەی بەکرێگیراو خمیس بیومی و چەند دەستەی تری جاسووسی سەربەستانە لەناو لوبنان کاریان دەکردو ترسی کەسیان نەبوو، پیاوەکانی ئەو دەستانەش وەك قوومی نەرم دەخزینە ناو پیاوانی ئاسایشی لوبنانی، ئەو تۆڕە جاسووسیانە ولاٚتەکەیان خستبووە ناو زەلکاوێکی قووڵی کوشندەو ترسناك.

که لوبنانییەکان جاسووسەکانیان راو نەدەکردو ئەوانیش ئازادانە لەناو وڵات کاریان دەکردو نەدەگیرا، فەڵەستینییەکان بەوە هەراسان ببوون، بۆیە نێوانیان ئاڵۆزیی و خراپی دەکەوتێ، لەودەمانە دەزگا ئەمنییە فەڵەستینییەکان جاسووسێکی رەگەز بەڵژیکیان گرت، پاش لێکۆڵینەوەکان دەرکەوت ئەو بۆ بەرژەوەندی ئیسرائیل کاریکردووە، لەجیاتی ئەوەی لوبنانییەکان لە لێکۆڵینەوەکان هاوکارو کۆمەکیان بکەن، دونیایان لەسەر وەرگێڕان، داوایان دەکرد بەزووترین کات ئەو پیاوە بێگانەیە ئازادبکەن، بەناچاری بە دۆسیە تەژی تاوان و دانپێدانەکانی جاسووسەکەیان رادەستی لوبنانیەکانیان کردەوە، ئەوانیش پاش ٢٤ سەعات کابرای جاسووسیان ئازادکرد.

****

ئاگربەس و ئارامی

ئەوانەی فەڵەستینییەکان لێکۆڵینەوەیان لەگەڵ دەکردن، دانیان بەوە دەنا کەوا بۆ بەرژەوندی ئیسرائیل کاریان کردووە، بەڵام لوبنانییەکان سووربوون لەسەرئەوەی ناکرێ فەڵەستینییەکان کەس بگرن و لێپرسینەوەیان لەگەڵدا بکەن، ئەوە کاری دەوڵەتە، بۆیە وەزیری ناوخۆی لوبنانی (شیخ تقی الدین) بەرەسمی نارەزایی بەرووی فەڵەستینییەکان راگەیاندو نێوانیان ئاڵۆزی دەکەوتێ، لەودەمانەش تەقینەوەکانی ناو لوبنان رەوشەکەی زۆرتر ئاڵۆزکردبوو، حکومەت بەناچاری لە رۆژنامەکانی رۆژی ٢٧ی دیسمبەری ساڵی ١٩٧٤ بەیانێکی راگەیاند، بەروونی بە دەستەو کەسەکانی پشتەوەی تەقینەوەکانی راگەیاند، بۆ ماوەی دوو رۆژ، لەبەر پیرۆزی جەژنەکانی سەری ساڵ تەقینەوەکان راگرن، لەو ماوەیەدا تەقینەوە مەچێنن. حکومەت وەك حکومەتی بریتانیای کرد کە جارێکیان داوای لە شۆرشگێرانی ئیرلەندا کردبوو، ئاگربەس بکەن. لە رۆژنامەکاندا بڵاوکرایەوە کەوا حکومەت بەرووی ئەودەستە تێکدەرانە دەستەوەستانەو دەرەقەتیان نایێت، هیچی پێناکرێت، بۆیە بەرووێکی ئینسانی و گەورەیی ئادەمیزاد ئەو کارە راگرن، دوو

ڕۆژیش باشە بۆ ئاشتی و ئارامی، حکومەت وتبووی ئەو دوو ڕۆژە شارەکە دەکەینەوەو ئارامی شارەکە بۆ مێژوو دەخەینە ئەستۆو ویژدانی ئەو بکوژانە.

لەکاتێکدا کە خمیس خەریکی وێنەو نەخشەکێشانی بینایەکانی ڕێکخراوە فەڵەستینییەکان بوو، لە ٩٧ ینایری ساڵی ١٩٧٥ پیاوانی ئاسایشی فەڵەستینی عەلی خمیس بیومییان لە شەقامی کورنیش المزرعە دەگرت، هەموو زیرەکی و فێڵەکانی خۆی کە فێریان کردبوو، لە ڕۆژانی لێکۆڵینەوەکان بەکاردەهێنا، بۆیە نەیانتوانی بەربەستەکان بشکێنن و لە نهێنینەکانی ئەو بچنە ژوورەوە، ئەوانیش بەناچاری ئازارو ئەشکەنجەیان بەرامبەر ئەو بەکارهێنا، بۆیە ئەو زوو دانی بە هەموو کارەکانی هێناو زوو جمیل القرح گیرا، بەڵام پێش ئەوەی ناوی هاوڕێیەکانی بدرکێنێت بە وەستانی دڵ مرد، روبرتوش نەگیراو لەبەرچاوان ون دەبێت، کە لێکۆڵینەوەکانی فەڵەستینییەکان تەواو بوو، درایەوە دەست حکومەتی لوبنانی، ئەوانیش پاش دادگاییکردنی بە دە ساڵ زیندانی سزای دەدەن.!

لەڕۆژنامەی (الجریدە)ی کوێتی ڕۆژی ١٨/ ٠٩/ ٢٠٠٨ بڵاوکراوەتەوە.

ئەو جاسووسەی بەرنامە مووشەکانی میسری شکاند.

ئەو جاسووسەی بەرنامە مووشەکانی میسری شکاند.

لە ٦ی یولیۆی ساڵی ١٩٦١ ئیسرائیلییەکان بەبۆنەی هەڵدانی یەکەم مووشەکی دوورهاوێژیان ئاهەنگیان دەگێرا، ناویان لە مووشەکە نابوو، (شافیت ٢)، واتە (شافیت ١)یش دروست دەبێت. ساڵێکی نەبرد میسرییەکان لە ساڵرۆژی دەیەمینی شۆرشی یولیۆو لە ٢١ی یولیۆی ساڵی ١٩٦٢ دوو مووشەکی دوورهاوێژیان لە جۆری (ئەلزافر) کە مەوداکەی ١٧٥ میل دەبوو بەرەو ئاسمان هەڵدا، هەر هەمان رۆژیش دوو مووشەکیان لە جۆری (ئەلقاهیرە) کە مەوداکەی ١٧٥ میل دەبوو هەڵدا، سەرۆك جەمال عەبدولناسر لەئاهەنگەکەدا ئەوەی نەشاردووتەوە کەوا مووشەکەکانیان دوور دەڕوات و دەگاتە سەر بەیروت، نیازی ئەوە بوو ئیسرائیلییەکان بزانن مووشەکەکانیان دەگاتە سەر هەموو بستێکی خاکی ئێوەش. ئەو هەواڵە هاووڵاتیانی ئیسرائیلی خستە رەوشێکی پڕ مەترسی و دڵەڕاوکێ، گلەیی لە حکومەتەکەیان دەکرد، بۆچی بەو بەرنامەی میسریان نەزانیووە، ئەگەر ئاگاداربووینە بۆ خەڵکەکەیان ئاگادار نەکردووتەوە، لەهەموویان زۆرتر موخابەراتی ئیسرائیلی زۆر نیگەران بوو، چۆن بەکرێگیراوەکانیان هەستیان بەوە نەکردووە، دەبووایە ئەوان کاریان بەو ئاراستەیەش کردبووایە.

سەرۆك وەزیرانی ئیسرائیل بانگی سەرۆکی مۆساد دەکات، بەگازاندەو گلەییەوە بە (ئایسر هاریل) دەڵێت:

(هەموومان چاك دەزانن حکومەت ساڵانە پارەیەکی زۆر لەو دەزگایە سەرف دەکات، ئینجا لەناکاو لە وتارێکی سەرۆکی میسرییەوە دەزانین کەوا مووشەکیان دروستکردووە، کەواتە لەمەودوا ئەو دەزگایە گەورەیەمان بۆ چییە، دیارە تەنها پێویستمان بەرادیۆیەکی ترانزستۆر دەبێت و بەس).

بن گوریون لەرووی سەرۆکی مۆسادەوە دەتەقێتەوەو دەڵێت:

(من بەزووترین کات راپۆرتێکم لەسەر ئەو مووشەکانی میسر دەوێت، دەمەوێ زۆر بەخێرایی زانیاری تەواوم بۆ ئامادەبکەن، چۆن دروستکراوە، کێ کۆمەکی کردووە، لەئیمرۆەو تا سێ مانگی تر ئەو راپۆرتەم دەوێت، راپۆرتەکە نەگاتە سێ مانگی تر.! من لەو رۆژەی هەواڵی مووشەکەکەی جەمالم بیستووە، خەو نەچوویتە چاوانم، تا راپۆرتەکەم نەگاتە دەست ناخەوم، دەبێ بە هەر شێوەو رێگایەك بێت، ئەو مووشەکە میسرییانە راگیرێت).

لەو رۆژەوە دەزگای مۆساد بەشێوەیەکی زۆر ئەکتیڤ کەوتووتە کارکردن، زانیارییان کۆکردەوە، سەربردەی ئەو مەسەلەیەش دەگەڕێتەوە سەردەمی شەڕی دووەمی جیهان، کە ئەفسەرە ئەڵمانیەکانی سوپای نازی پاش شکانی سوپاکەیان بەدوای نەوایەك دەگەڕان، کە خۆیانی تێدا بشارنەوە، دوور لەچاوان بن، بەشێك لەو ئەفسەرە نازیانە کەوتنە ناوچەکانی خۆرهەڵات و بەشێکیان گەیشتنەوە خۆرئاواش.

ئەفسەرانی فەیلەقی ئەفریقی بەسەرۆکایەتی (رۆمیل) وەك راوێژکارو پسپۆر لەناو سوپای میسری جێگایان کراوەتەوە، لەساڵی ١٩٥١ ژەنرالی پێشووی ئەڵمانی، (ویلهلم فارم) لەگەڵ دەستەیەکی گچکە لەئەفسەرەکانی گەیشتنە ناو میسر، شارەزایی و پسپۆرییەکانی خۆیان نیشانی حکومەتی میسری دابوو، بەدڵسۆزی لەو رۆژەوە لەوێ کەوتوونەتە کارکردن، پاش شۆرشەکەی یولیۆش سەرکردایەتی شۆرشەکە مانەوەی ئەو دڵسۆزانەیان لەناو دەزگاکانی سوپای میسریان بەپێویست زانیبوو، بۆیە بواردرا هەموویان لەشوێنەکانیان کاربکەن، وەك خۆیان بمینێنەوە.

یەکێك لەئەفسەرەکانی دەستەکە دکتۆر (ویلهام فۆس)بوو، کە یەکێك لە دامەزرێنەرانی مووشەکی ئەڵمانی، لەگەڵ خۆیاندا هێنابوو، ئەویش (رۆلف ئەنجل)بوو، کە پاشان بووە سەرپەرشتکاری کۆمپانیای میسری (کیرفا)، کە لەلایەن حکومەتەوە بۆ سازکردنی تاکتیکی و دروستکردنی مووشەك دامەزرابوو، ئەویش توانی ئەندازیاری ئەلکترۆنی ئەڵمان ئەوەی لە کارگەی توێژینەوەکانی نهێنی ئەڵمانی مووشەکی ئاراستەکراو (بۆل جورك) کە لەوێ کارکەربوو رازی بکات بێتە قاهیرەو لەوێ هاوشانی ئەوان کاربکات. کە ئەڵمانەکان بینییان مووچەکانیان وەك پێویست نییەو هەستیانکرد میسرییەکان بایەخ بەبەرنامەو کارنامەیان وەك پێویست نادەن، سەرەتا لە ساڵی ١٩٥٨ (فارم باشر) لە قاهیرە دەرچێت و کارەکە جێدەهێڵێت و پاش ئەو، ئەوانەی تریش دەستیان لە کارەکەکانیان هەڵگرتووەو لە میسر دەرچوون، بۆیەش حکومەت کۆمپانیای کیرفایان هەڵوەشاندیتەوە.

****

بەهرە ئەڵمانییەکان

لەساڵی ١٩٥٩ سەرۆك جەمال عەبدولناسر داوایکرد بەرنامەی سازکردن و دروستکردنی مووشەکەکان دووبارە نۆژەن بکەنەوە، بۆ ئەو مەبەستەش لیوا (محمود خليل) کە یەکێك بووە لە بەرێوەبەرانی موخابەراتی سەربازی بۆ سەرپەرشتی ئەو بەرنامەیان راسپارد، بەڵام بڕیاریشدرابوو کارەکەو بەرنامەکە زۆر بەنهێنی بێت، نووسینگەی بەرنامە سەربازییە تایبەتییەکان بەو ئەرکە هەڵبستێت، ئەوانەش سەرپشك دەبن لەپەیداکردنی فرۆکەی نەفاسەو مووشەك بۆ سوپای میسری، بەپێی راسپاردەکان دەبووایە ئەو چەکانە لەناو وڵاتیش دروست بکریت، بەوەش چیتر میسر پێویستی بەداوای چەك و چەکسازی دەرەوەی وڵات نابێت، بەپێی راپۆرتە ئیستخباراتیەکانی میسر دەیزانی فەرەنساو ئیسرائیل بۆ سازکردن و دامەزراندنی مووشەك کاردەکەن و بەنهێنی کارەکانیان بەرەو تەواو دەچێت، بۆیە هەردوو وڵات کەوتنە پێشبڕکێ بۆ تەواوکردنی پرۆژەکە. ئەگەرچی ماوەیەکی زۆر شەڕی دووەمی جیهان کۆتایی هاتبوو، رۆلی سەربازی ئەڵمانیا وەك جاران نەمابوو، بەڵام هێستا بەهرەو زانیارییە زانستییە چەکسازییەکانیان مابوو، کە لیوا خەلیل بەو ئاراستە کاری دەکرد. بەپێی رێکەوتنامەی هەر چوار وڵاتی براوەی شەڕەکە (ئەمریکاو یەکێتی سۆڤیەت و ئینگلتراو فەرەنسا) مەرجی قەدەغەکردنی چەکسازییان لەسەر ئەڵمانیا چەسپاندبوو، نەدەکرا فرۆکەو مووشەك سازبکەن، بۆیە چەکسازو پسپۆرانی ئەڵمانیا ناچاربوون بۆ کارو خۆژیاندن لەدەرەوە کارو بوار بدۆزنەوەو بەهرەو کارامەییەکانی خۆیان بخەنەکار. لەرۆژنامە ئەڵمانییەکان ریکلامی پێویستی کەسانی شارەزا لەبواری چەکسازی لە باکوور ئەفریقیا لەلایەن ئەڵمانەکان خوێندرایەوە، بۆیەش زوو زاناو پسۆرانی ئەو بوارە بەپیر بانگەوازەکە رۆیشتن.

لەودەمانە لیوا خەلیل لەگەڵ (ویلی میسر سمیس) بۆندێکی بۆ دروستکردنی فرۆکە ئیمزاکردبوو، لەدوای ئەو بۆندە کەسێکی میساڵی شیاوی ئەو

بوارەیان لە نەمسا دۆزیەوە بۆ بەڕێوەبردنی کارگەکە، ئەویش (فریناند براندو)ی ئەندازیاربوو، کە رووسەکان لەرۆژانی شەڕەکە گرتبوویان، ئەوو تیمێکی تایبەت بەمەرجی دروستکردنی موتۆرێکی رووسی هەمەکار ئازادیان کردبوو، براندوو هاوڕێیەکانی توانیان موتۆرێکی ١٢ هەزار ئەسپی دروست بکەن، رووسەکان ئەو موتۆریان بۆ فڕۆکە زەبلاحە گەورە بارهەڵگرە (توبولیف ١١٤)کەیان بەکارهێنابوو، بەوەش رووسەکان ئازادیان کردبوو، ئەو کە ئازاکراوەو دووبارە گەڕاوەتەوە ئەڵمانیا. لەساڵی ١٩٦٠ فڕۆکە میسرییەکان لە کارگەکانیان لە قۆناخی تەواوبوون دابوون، کە لەکارگەی ژمارە ١٣٦ لەنزیك قاهیرە سازدەکران، لەتەنیشت ئەو کارگەیەش کارگەیەکی داڕشتن و دیزاینی فڕۆکەکەش بەناوی کارگەی ژمارە ١٣٥ دامەزرابوو، هاوشانی ئەوانەش دروستکردنی مووشەکیش بەرەو تەواوبوون دەچوو، کە زانراوە پیشەسازی نهێنی ئیسرائیلی فەرەنسی هەنگاوی باشی بڕیوە، میسرییەکانیش بەبەرنامەیەکی زۆر نهێنی قۆناخی باشیان دەبڕی، کارگەی ژمارە ٣٣٣ تایبەت بوو بەدروستکردنی مووشەك، کارگەکە لەناوچەیەکی نیشتەجێی نوێی شارۆچکەی نصربوو، میسرییەکان بەهەموو شێوەیەك کاریان دەکرد، بەهیچ شێوەیەك زانیاری لەسەر ئەو کارگەو ئەو بەرنامەیە نەچێتە دەرەوە، بەوەش پرۆژەکە سەرکەوتنی باشی بەدەست هێنا.

لەشاری شتوتگاردی ئەڵمانی ئامۆژگایەکی حکومی پسپۆر لەتوێژینەوەی ئەستێرە دەستکردەکانی ئاسمان کارکەربوو، زاناکانی ئەو ئامۆژگایە شەرمیان دەکرد کە هەستیان دەکرد، لەسەردەمی پاش شەڕەکە حکومەتەکەیان لەبواری زانستی و چەکسازی ئاسمانی بوویتە پاشکۆی ئەمریکاو یەکێتی سۆڤیەت، نائومێدبوون و هیوایان بەبەرنامەکانی خۆیان سست و لاوازببوو، بۆیە زۆر چاویان لەکارکردن و ئەفراندن بوون، بەڵام حکومەت بەهیچ جۆرێ بواری نەدەدان زاناکانیان لە دەرەوەو بەرامبەر بەپارە توێژینەوەو کاربکەن، بەڵام کە لیوا خەلیل لەسەر راسپاردەی حکومەتی میسری دانوستانی لەگەڵ سەرۆکی ئامۆژگاکە کردبوو، پێشنیاری پارەیەکی باشی بۆ کردبوون، سەرۆکی ئامۆژگاکە

(ئایوجین سانجر) بواری دابوو، ژمارەیەکی زۆری زاناکانی بۆ وەرگرتنی پارە زۆرەکە کار لە میسر بکەن، لێرە مۆساد توانی زوو زانیاری باش لەسەر ئەو زانایانە وەرگرێت، پێش گەیشتنیان بەو وڵاتە، مۆساد زۆری لەسەر ئەو زانایانە کۆدەکردەوە، بەڵام مۆساد وایدەزانی ئەوانە لە بواری فڕۆکەسازی میسری کاریان بۆ دەکەن.

میسر وای بڵاودەکردەوە کەوا هەردوو کارگەی ١٣٥و ١٣٦ فڕۆکەسازی مەشق و راهێنان دروستدەکەن، بەڵام موخابەراتی ئیسرائیلی گەیشتبووە ئەو راستیەیەی کەوا میسرییەکان بەشێوازێکی نوێی و بەداهاتێکی هاوچەرخانە فڕۆکەی نەفاسەی سەرکەوتووی شەڕکەری زۆر کاریگەر بەرهەم دەهێنن.

لەساڵی ١٩٦١ مۆساد زانیاری زۆری لەسەر پرۆژەکانی میسر کۆدەکاتەوە، دەیزانی ئامۆژگای شتوتگارد لەمیسر چەندو چۆن زاناکانی رەوانەکردووەو ئەوانە خەریکی چین، بۆیە حکومەتی ئیسرائیل بەشێوەیەکی رەسمی و لەسەرئاستی دبلۆماسی نامەی ناڕەزایی ئاراستەی حکومەتی ئەڵمانی کردبوو، پاش ئەو نامەیە رەسمییە حکومەتی ئەڵمانی فشاری کردبووە سەر سەرۆکی ئامۆژگاکە بۆ کۆتایی هێنانی بۆندی کارەکەیان لە میسر، کە حکومەتی ئەڵمانی فشارەکەی لەسەر زاناکانی خۆی توندکردووە، زۆر لە زانا ئەڵمانە کارکەرەکانی ناو میسر دەستیان لە دەستەی ئامۆژگەکە کێشاوەتەوەو وەك زانای تاکەکەسی لەو کارگە میسریانە ماوەنەتەوەو لەسەر داهێنان و بەرهەمەکانیان بۆ حکومەتی میسر ماونەتەوە.

مۆساد زانیارییەکی ترسناکی دەسکەوتبوو، کەوا زانا ئەڵمانەکانی ئامۆژگەکەی شتوتگارد بەدوو ملیۆن مارکی ئەڵمانی، لە دروستکردنی مووشەکی دوورهاوێژ سەرکەوتنیان بەدەسهێناوە، ئەو پارەیەش چارەکێکی دەدرێتە خودی سەرۆکی ئامۆژگاکە، پارەکەشیان بۆ ئەو لەسەر حیسابەکە دانابوو، مۆسادیش دەیزانی کەوا بۆ پارە رەوانەکردن و ئاڵوگۆڕە داراییەکان لەسویسرا چەند کۆمپانیای وەهمی بانکیان دانابوو، مەبەستیش لەو بانکەش ئاسانکردنی پارەدان

و گەیاندنی پارەبوو، هەر ئەو کۆمپانیایە وەهمیانەش جۆرەها کەرەستەی پێویستیان دەگەیاندە میسر. بەڵام لەناو بەڕێوەبەرانی مۆساد زۆریش بڕوایان نەدەکرد، کەوا بەراستی میسر نیازیەتی مووشەکی بەو جۆرە دوورهاوێژانە بەرهەمبهێنێت، بەڵام کەزانرا دکتۆر سانجری سەرۆکی ئامۆژگەکە بەراستی بەرنامەی وایە ئامێری سوتەمەنی شلی تایبەت بە مووشەکی نوێیان بۆ تاقیدەکاتەوە، کە کێشییان لە چوار تۆنەوە تا بیست تۆن دەبێت، ئەوەش شێوەی ناوەندەی مووشەکە کۆنە ئەڵمانیەکانی ناسراو بە ڤی ٢، یان مووشەکە نوێیە فەرەنسییەکانی جۆری (ڤێروتیك)ە. مۆساد بۆ وەرگرتنی هەموو زانیارییە گرنگەکان شکستی هێنابوو، موخابەراتی میسری توانیبووی کارەکان بەنهێنی بهێڵێتەوەو هیچ جۆرە زانیاری و بەرنامەیەکیان ئاشکرا نەبێت، کەراستەوخۆ لەلایەن سەرۆك جەمال عەبدولناسر سەرپەرشتی دەکرا. بۆیە بەو شکستە ئیسرائیلییەکان چۆکیان شکابوو، کە بەرنامەکەش کۆتایی هاتبوو زۆرتر تووشی شۆك هاتبوون، کە بینیان سەرۆك جەمال ئاهەنگی سازکردنی ٢٠ مووشەکی داپۆشراو بە ئاڵا میسری لە نمانشێکی سەربازی لە ساڵی ١٩٦٢ نیشاندا سەرسام دەبن، ترسیان لێ دەنیشێت، بۆیە بن گۆربون هاوار دەکاتە سەر سەرپەرشتکارەکانی موخابەرات.!

****

زانیاری ترسناك

لەماوەیەکی کورتدا دەزگای موخابەراتی ئیسرائیلی هەموو لقەکانی خۆی بەگەرمی خستووتەکار، لەبەر رۆشنایی بەڵگەکانی دەستیان، ئەوان کەوتنە کارو پشکنین، بەڵگەنامەکەش نامەیەکی پرۆفیسۆر (بیلز)بوو، ئەوەی پاش دکتۆر (سانجر) ئەرکی پرۆژە میسرییەکان وەرگرتبوو، نامەکە بۆ (کامل عزب)ی بەرێوەبەری کارگەی ژمارە ٣٣٣ نوسرابوو، کە مێژووی رۆژی ٢٤ی مارسی ساڵی

١٩٦٢ی لەسەربوو، تێدا پرۆفیسۆرەکە داوا لە بەڕێوەبەرە میسرییەکە دەکات سێ ملیۆن و ٧٠٠ هەزار فرنگی سویسرییان بۆ دابین بکات بۆ کڕینی کەرەستەی ٥٠٠ مووشەکی جۆری ٢و کەرەستەی ٤٠٠ مووشەکی جۆری ٥.

سەرۆکی مۆساد زوو زانیاری ناو نامەکە دەگەیێنێتە سەرۆکی حکومەت بن گۆریون، لێرەدا ناکۆکی دەکەوێتە نێوان (ئایسر هاریل)ی سەرۆکی مۆسادو (مائیر ئامیت)ی سەرۆکی موخابەراتی سەربازی، کە ئەو راپۆرتێك بۆ جێگری وەزیری بەرگری شیمون بیریز بەرزدەکاتەوە، ئەویش هەڵمەتێك بەرووی سەرۆك حکومەت بن گۆریون رادەگەیێنێت، بەڵام ناکۆکییەکە وەك هەواڵ و زانیارەکە گەرم نەبوو، یان ئەوان پاش ئەو زانیارییە ترسناکە چ بکەن، چۆن بەگەرمی کاربکەن تا میسرییەکان کارەکانیان تەواو نەکەن، بەتەواوکردنی ئەو پرۆژەیە مووشەکەکانی ئیسرائیلی کە ساڵی پار نمایشیان کردبوو، شکست دەهێنێت، کە بە هاوکاری فەرەنسییەکان سازیان کردبوو، مۆسادو موخابەرات ناکۆکبوون لەسەرئەوەی میسرییەکان هێشتا زۆریان ماوە بەرنامەکە باش سازبێت، مۆساد وایدەزانی مەترسییەکە نزیك بوویتەوە، لەولاشەوە موخابەراتی سەربازیی وایدەزانی میسرییەکان ماوەی چەند ساڵیان ماوە تا ئەو بەرنامەیە سازدەبێت، بۆیە ئیسرائیل کات و بەرنامەی زۆری چارەسەری ئەو دۆسیەیەی لەپێشە، بۆ بنبڕکردنی پرۆژە میسرییەکەو بواری میسری بۆ دەستکەوتنی ئەو چەکەیان لەباردەچێت. لەبەر رۆشنایی مۆساد سەرۆکی حکومەت بن گۆردیون داوای لێکرابوو خۆی و راستەوخۆو زۆریش بەپەلە داوا لە راوێژکاری ئەڵمانی خۆرئاوا (کۆنراد ئادیناور) بکات، بەزووترین کات فەرمان بە کارمەندە ئەڵمانەکانی ناو میسر بدات، لەوڵاتەکە دەربچن، واز لە پرۆژەی مووشەکەکان بهێنن، ئەگەرنا پەیوەندییە دبلۆماسییەکانیان لەگەڵ ئەڵمانیا هەڵدەوەشێتەوە.

پرسیارەکەش لەوەدابوو، ئەگەر ئەڵمانەکان بەو نامەیە لە میسر دەرنەچوون، ئەگەر وازیان لە بەرنامە مووشەکییەکەی میسرییەکانیان نەهێنا، چارە چییە...؟

ئیسرائیلییەکان بیریان لەوە دەکردەوە پەیوەندییەکانیان لەگەڵ ئەڵمانیا تێکنەچێت و بەرنامەکەشیان پێراگرن، بۆیە بیریان لەوەکردەوە جۆرێکی تری فشار لەگەڵ ئەڵمانەکان بەکاربهێنن، شیمون پیریز نامەیەکی بۆ (فرانك جوزیف شتراوس) وەزیری بەرگری ئەڵمانی نووسیبوو، تێدا باس لە مەترسییەکانی بوونی زانا ئەڵمانییەکان لە میسری بۆ کردبوو، دەبێ ئەڵمانەکان بزانن کەوا ئیسرائیلییەکان ئاگادارن حکومەتی ئەڵمانی بە کارکردنی زاناکانیان لە میسرو سازکردنی کارگە مووشەکەکان دەزانن، دەزانن کەوا زاناکان یارمەتی یەکێتی سۆڤیەت و میسر دەدەن بۆ رووخانی ئیسرائیل.

****

مۆساد تەنگاودەبێت

مۆساد ترسی گەورەی لە مەسەلەکە هەبوو، کێشەی نێوان سەرۆکی حکومەت و ئەفسەرە گچکەکانی پەروەردەی بندەستی ئەو، وەك (شیمون پیرین)و (موشی دیان)و سەرۆکی موخابەراتی سەربازی هەر گەرم بوو، ئەوان دەیانویست ئیسرائیل بەزووترین کات یارمەتی ئەوروپاییەکان بۆ بەدەستهێنان و پەیداکردنی چەکی ناوەکی دەستەبەربکەن، دەبێ ئیسرائیل لەسەر قەیرانەکەی یارمەتی ئەڵمانەکان بۆ میسر، پەیوەندییەکانیان لەگەڵ ئەڵمانیا تێکنەدەن و کۆشش بکەن دۆستایەتییەکەیان بەردەوام و گەرم بێت، چونکە دەوڵەتی ئەڵمانیا زۆری لەبارە یارمەتی باش و زۆری ئیسرائیل بدات، لەودەمانەش مۆساد سازو ئامادەبوو بۆ پەیداکردنی زانیاری زۆرتر لەسەر بەرنامە مووشەکەکانی میسری. سەرۆکی مۆساد دەیویست بەهەموو شێوەیەك موخابەراتی سەربازی خۆیان تێبگەیێنێت کەوا بەرنامەکەی میسری راستەو دوارۆژی ترسناکە، بۆیە دەبێ ئەو بەرنامەیە راگیرێت،

تا مانگی سپتەمبەری ساڵی ١٩٦٢ سەرۆکی مۆساد گەیشتە ئەو قەناعەتەی کە یەکێك لە بەکرێگیراوانی مۆساد سازبکات کە بتوانێت زانیارییەکەیان لەسەر بەرنامە میسرییەکەیان بۆ پەیدا بکات، بەوەش دەزگاکانی پەیوەندار بەو هەواڵە تووشی هیستیریابوون، بۆیە موخابەراتی ئەمریکی هاتنە ناو بازنەکەو دەستی یارمەتیان بۆ مۆساد درێژکرد بۆ پەیداکردنی زانیاری زۆرتر لەسەر بەرنامە میسرییەکە، ئەوەو لەلایەکی تر بەکرێگیراوانی مۆساد لەناو میسر کەوتبوونە خۆسازکردن بۆ کۆکردنەوەی زۆرترین زانیاری لەسەر بەرنامەکە، ئەمریکاش لەلایەن خۆیەوە فشاری خستبووە سەر دەوڵەتی میسر بۆ ئەوەی پیشەسازییە سەربازییە پێشکەوتووەکانی چاودێری لەسەربێت و پشکنینیان بۆ بکرێت.

کە ئیسرائیلییەکان تێگەیشتن نامەکەیان بۆ راوێژکاری ئەڵمانی بۆ رۆیشتنی زاناکانیان لە میسر سوودی نەبوو، سەرۆکی مۆساد ئایسر هاربل بیری لە چارەسەرییەکی تر کردەوە، بەرنامەیان دانا، هەڕەشە لە زانا ئەڵمانەکان بکرێت و بیانترسێنن، یان هەر رێگایەکی تر هەبێت بیگرنەبەر، بۆیە ئەو وتبووی:

(هاتنی ئەو زانا ئەڵمانیایانە مانای هاتنیانە بۆ بەرەی پێشەوەی بەرەکانی جەنگ بەرووی ئێمە، هاتنیانە بۆ سەرهێلی ئاگر).

قسەکانی مۆساد ئەوەی دەگەیاند،کەوا سەرۆکی مۆساد ئامادەیە پلانی کوشتنیان دابنێت، بۆیەش موخابەراتی سەربازییان ئامادەبوو پلانی وردو بەرنامەی چاك بۆ ئەو پلانە دابنێت، ناویان لە چالاکییەکە نا (نەبەردییەکەی دامۆکلیس)، مەبەستیش شەڕکردنی بەرنامەی مووشەکی میسری بوو بۆ شکان و سەرنەکەوتنی پرۆگرامەکەیان. هەموو زانیارییەکانی ناو میسر لەلایەن کەسێکی ئەڵمان بوو، ئەویش (وولف گانگ لۆتز)بوو، ئەو لەساڵی ١٩٦٠ەوە موخابەرات ئەو پیاوەی

بەبیانوی بازرگانی ئەسپی عەرەبی رەوانەی ناو میسری کردبوو، ئەو جۆرە کارەش دەبووایە کەسەکە کێلگەی تایبەتی بۆ ئەسپە عەرەبییەکانی هەبێت، ئەویان لەناو ئەڵمانیاوە بەو کارە راهێنابوو، ماوەیەکی زۆریش لە تەلئەبیب مەشق و راهێنانیان پێکردبوو، ئەو وەك پیاوێکی دەوڵەمەند هەڵسوکەوتی دەکردو پارەی زۆری سەرف دەکرد.

لۆتز پیاوێکی ئەڵمانی جوولەکەبوو لە ساڵی ١٩٢١ لەدایك بووەو لەگەڵ دایکی لە ساڵی ١٩٣٣ سەفەری ئیسرائیلی کردبوو، لەگەڵ هەڵگیرسانی شەڕی دووەمی جیهان چوویتە ناو ریزەکانی سوپای بریتانی، ماوەیەکی زۆری خزمەتیە سەربازییەکەی لەمیسرو لەباکووری میسرکردبوو، بێجگە لە زمانی عبرییەکەی عەرەبی و ئینگلیزیشی باش زانیبوو، پاشان چوویتە ریزی سوپای ئیسرائیلی، لە شەڕەکانی ساڵی ١٩٥٦ شەڕی میسری کردووەو پلەی میجوری لە سوپای ئیسرائیل وەرگرتووە، لە ساڵی ١٩٦٠ بە پاسپۆرتێکی ئۆرجناڵی ئەڵمانی سەردانی قاهیرەی کردووەو بوویتە یەکێك لە ئەندامانی تۆڕی مۆساد لەمیسر.

لەناودڵی قاهیرەو لە الجزیرە خەڵکی زۆر لە ئەسپسواری راهێناوە، ئەودەمانە لیوا (یوسف عەلی غراب) سەرۆکی شانازی یانەی ئەسپسوارییەکەبووە، ئەو ئەفسەرە بەرپرسی یەکەمی هێزی پۆلیسی میسری بووە، بۆیەش دەسەڵاتێکی بەهێزی بێسنووری هەبوو. پاش شەش مانگ مانەوەی لە میسر موخابەراتی ئیسرائیلی بانگی دەکاتەوەو ناوی (ئەسپ)یش دەبێتە ناوی نهێنی ئەو لەو دەزگایەدا، لەو سەفەرەدا دەگاتە ئەوروپا لەوێ راپۆرتێکی تەواو دەداتە سەرۆکی مۆساد، کە ئەو بەتایبەتی بۆ دیمانەی ئەو هاتبووە ئەوروپا. مۆساد پارەیەکی زۆری لە لۆتز سەرەفدەکرد، ئەویش هیوای گەورەی ئیسرائیلییەکان بوو بۆ وەرگرتنی زۆرترین زانیاری لەسەر بەرنامەی مووشەکەکانی میسری.

چالاکییەکەی ئەویان ناونابوو نەبەردییەکەی (داموکلیس)، کەمۆساد بۆ راونانی زانا ئەڵمانییەکان دایڕشتبوو، تا ئەوان بەزووترین کات وڵاتەکە جێبهێڵن، ئەوەشیان تاکە بەرنامەو چارەسەری بوو بۆ پووچەڵکردنی بەرنامە سەربازییەکەیان، بڕیاریش بوو ئەگەر بەکوشتنیش بێت، بەرنامەکە جێبەجێ دەکەن، دەبووایە لۆتز یان ئەسپەکە راپۆرتی دروست بداتە مۆساد، وەك زاناکان کێن؟ لەکێ نیشتەجێن؟ لەگەڵ کێ تێکەڵ دەبن؟ بەدروستی کارو بەرنامەی رۆژانەیان چییە؟ بەو بەرنامەیە میسرییەکان دەگەنە کێندەرێ؟

****

سەرۆك وەزیرانی ئیسرائیلی (دەیڤید بن گۆریون) راستەوخۆ سۆراخی هەواڵ و چالاکییەکانی (وولف گانگ لۆتز)ی دەکرد، لەبەر ئەو ئەرکەی پێراسپێردرابوو، دەکرێ بووترێت ئەو ترسناکترین جاسووسی مۆسادبوو، نەك لەبەرئەوەی سۆراخی بەرنامە مووشەکییەکانی میسری دەکردو بەس، چونکە پارەیەکی زۆریشی لێ سەرفدەکرا، لەبەرئەوەی لەجەرگەی قاهیرەش بوو، بۆیە مەسروفاتی زۆربوو، چونکە کارو بەرنامەکەی وا بوو، دەبووایە پارەیەکی زۆریشی تێدا سەرف بکات.

ئەو لەگەڵ ژنەکەی بە ناوی بازرگانی ئەسپ هاتبووە قاهیرە، زوو چەندین کەسی لەیانەی ئەسپسواری میسری لە قاهیرە ناسیبوو، لەمۆسادەوە داواکرابوو ئەو دۆستایەتی لەیانەی (الجزیرە)ی وەرزشی پەیدابکات، لەبەرئەوەی شەوان و لە داوەتەکانیدا پارەی زۆری سەرف دەکرد، بۆیە دەکرا زۆر کەسایەتی ناودار بناسێت، بەوەش هەواڵ و زانیاری زۆریش دەبیسێت، بەوەش سەرەداوی گەڕان بەدوای زانا ئەڵمانەکانی ناو میسری دەستدەکەوێت، کە گەیشتە ئەڵمانەکان

دەتوانی نامە هەڕەشەکانیان بگەیێنێت، دەبووایە بە نامەی تایبەتی لەناو میسرەوەو بە پوولی پۆستەی میسرییش نامەکانیان بۆ رەوانە بکات، لەنامەکاندا حاڵییان بکات مانەوەیان لە میسر هەڕەشە لەسەر ژیانتان دروستدەکەن. لەبەرئەوەی لۆتزی ئەڵمانی رۆژانە لەیانە وەرزشییەکە هەر خەریکی کاری بازرگانی و مامەلەی ئەسپ بوو، بۆیە کەس گومانی ئەوەی لێ نەدەکرد، ئەو پیاوە ئارەزوو و کاری سیاسی لە خەیاڵدا بێت، یان بایەخ بەهیچ مەسەلەیەکی سیاسی بدات.

پاش ئەوەی دەستی بەکارەکانی کرد، توانی ٥٠ نامەی هەڕەشەئامێز ئاراستەی زانا ئەڵمانەکان بکات، وەك چۆن مۆساد بۆی دادەنا، ئەو بەو شێوەیە کاریکردووە. مۆساد نامەکانی هەموو بەیەك شێوازو بەیەك شێوە دارشتن دەنارد، نامەکان دەگەیشتە هەموو ئەڵمانەکان، بۆیە ژیانیان مەترسی گەیشتێ و بەناچاری پاسەوانیان بۆ دانرا، حکومەتی میسری ئەرکی وردی پاسەوانی هەموویانی بەباشی دەکرد، خۆشیان لەترسان و بۆ خۆپاراستنیان دەمانچەی تاکە کەسیان دەبەستا.

پیاوێکی پارەداری میسری بەناوی (حسان کامل) لە ئەڵمانیاوە کەرەستەکانی دروستکردنی مووشەکەکانی لە سویسراوە دەگەیاندە میسر، رۆژێکیان بەنیازبوو سەفەری ئەڵمانیا بکات، بەنیازبوو بەفڕۆکەی تشارتر سەفەر بکات، کە لەدوورگەی (سیلیت) لە دانیمارك بفڕێت بەرەو دۆسلدۆڤی ئەڵمانی، بەلام لەدوا ساتی سەفەرەکەی بیرە سەفەرەکەی گۆڕیبوو، لەجیاتی خۆی ژنە ئەڵمانەکەی ناردبووو، ئەو سواری فڕۆکەکەبوو، لەئاسماناو لەناکاوا فڕۆکەکە دەتەقێتەوە، فڕۆکەوانەکەو ژنەکە دەکوژرێن، بەوەش یەکەمین کوشتنی ئەڵمانەکان دەستپێکردو سەرەتا کۆششی مۆساد بۆ پووچکردنەوەی بەرنامە میسرییە ئەڵمانیاییەکە دەستی پێکرد.

****

بەرنامەی کوشتنی کەسە ناودارەکان

لەمانگی سپتەمبەری ساڵی ١٩٦٢ حکومەتی ئیسرائیلی فەرمانی بەسەرۆکی موخابەرات (ئایسر هاریل)دا بە دەستپێکردن بەکوشتنی ئەڵمانەکان و جێبەجێکردنی دواقۆناخی بەرنامە نهێنیەکەیان، کە بەناوی (داموکلیس) دەناسرا. لەسەعات دەو نیوی بەیانی رۆژی ١١ی سپتەمبەری ساڵی ١٩٦٢ پیاوێکی رەش لەنووسینگەی (ئەنترا)،کە نووسینگەی سەرەکی بەرنامەی مووشەکە میسرییەکان بوو لە شاری میونشن لە بەرێوەبەرەکە دکتۆر (هینز کرۆگ) دەچێتە ژوورەوە، پاش ئەوەی پیاوەکە ماوەیەك لەگەڵ بەرێوەبەرەکە دەمینێتەوە، پاش ٢٤ سەعات ژنی بەرێوەبەرەکە پەیوەندی بە پۆلیس دەکات کەوا پیاوەکە نەگەڕاوەتەوەو هیچ شوێنەواریشی دیارنییە، پاش دوو رۆژ ئوتومبێلەکەیان دۆزیوتەوەو پۆلیس لەکەسێکی نەناسەوە تەلەفۆنێکی بۆ دەکرێت، کەوا پیاوەکەیان کووشتوە.

لەبەیانی رۆژی ٢٧ی نۆڤمبەری ساڵی ١٩٦٢ ژنە سکرتێرەکەی دکتۆر (بیلز) گەورە زانای ئەڵمانەکان لە کارگەی ٣٣٣ی جەنگی میسری، نامەیەکی رەوانەکراو لەلایەن پارێزەرێکی گەورەو ناسراوی شاری هامبۆرگی ئەڵمانی دەکاتەوە، بەکردنەوەی نامە گەورەکە یەکسەر بە رووی ژنە سکرتێرەکە دەتەقێتەوە، لەبەر برینە سەختەکانی رەوانەی نەخۆشخانە دەکرێت. بۆ بەیانی نامەیەکی گەورەی تر لە هامبۆرگەوە ئاراستەی ئیدارەی گشتی کارگەی جەنگی ٣٣٣ دەکرێت، کە لەسەر بەرگەکەی نووسرابوو (کەرەستەی تایبەت)، کە فەرمانبەرە میسرییەکە ئیدارەکە نامەکە دەکاتەوە یەکسەر بەرووی دەتەقێتەوە، لە تەقینەوەکەدا ٥ کەس دەکوژرێن، کە پۆلیس لە ئەدرێسەکە دەکۆڵنەوە بۆیان دەردەکەوێت ناوی شوێنەکەو کەسەکە ساختەن. لە رۆژی سێیەم دوونامەی گەورە لە شاری شتوتگارتی ئەڵمانیاوە دەگاتە کارگەی ٣٣٣، بەڵام دەسەڵاتدارانی ئاسایش لە مەسەلەکە گەیشتبوون، بۆیە نامەکان دەکەنەوەو مادە تەقینەوەکە دەردەهێنن و لەکاری دەخەن. لە ٢٣ی مانگی فبرایری ساڵی ١٩٦٣ ئوتومبێلێك لەبەردەم ماڵی دکتۆر (هانز کلینواتشر)ی پسپۆری ئەلکترۆنیاتی ئەڵمانی دەوەستێت، کە ئەو زانایە لە ئامێرەکانی ئاراستەکردنی تایبەتی مووشەکە میسرییەکان

کاری دەکرد، کە ماڵەکەی لە دەڤەری لۆراشی ئەڵمانیای خۆرئاوابوو، سێ کەس لەناو ئوتومبێلەکە دابوون، وەك چۆن هانز لەپێش پۆلیس وتبووی:

(یەکێك لە نەفەرەکانی ناو ئوتومبێلەکە لەلای من دابەزی و لەکەسێکی ناو (شینکر)ی پرسی، هێشتا من وەڵامی ئەوەم نەدایەوە، کەوا لەو دەڤەرەی ئێمە کەسێك بەو ناوە نییە، پیاوە نەناسراوەکە دەمانچەیەکی بێدەنگی دەرهێناو بەرووی سینگی منی تەقاندەوە، خۆشبەختانە گوللەکان تەنیشتی پەنجەرەکەی گرت و کەمێ برینداری کردم).

شەڕە موخابەراتیەکانی نێوان ئیسرائیل و میسر گەیشتە قۆناخێکی خوێناوی، رۆژانە سەرۆك وەزیران بەبۆنەی کوشتنی یەکێکی تر پیرۆزبایی و دەستخۆشی گەرمی دەناردو لەگەڵ پیرۆزباییەکان زۆرتر پیاوەکانی هاندەدان، تا بکارن جەمال عەبدولناسر پیشەسازییە مووشەکانی راگرێت، ئەگەرنا میسرییەکان قوربانی زۆردەدەن. بەرنامەی کوشتنی ئەڵمانەکان پیشەسازییەکەی نەوەستاند، ئەڵمانەکان میسریان جێنەهێشت، زۆریش کوژران، زیانی گیانی زۆر کوشندەیان پێکەوت، بەڵام بەرنامەکە نەوەستا، بۆیە سەرۆکی ئیسرائیلی هانی دەزگاکانی خۆی دەدا لەو بەرنامەیە بەردەوام بن، رانەوەستن، چونکە ئەگەر مووشەکەکان تەواو سازبوون کەس ناتوانی لە بەکارهێنان و هاویشتنیان رایانگرن، سەرۆك بە سەرۆکی مۆسادی وتبووی:

هێشتا کارەکانیان سازنەبوو، دەستیان لێ بەوەشێنن. بۆیە وا باشە ئیسرائیل بڕیاری ترو پەیرەوی بەرنامەیەکی تر بکات.

ئایسر هاریل سەرۆکی مۆساد پەیوەندی بە هاوڕێیەکی خۆی لە نەمساکردبوو، هەروەها پەیوەندی بە بەکرێگیراوێکی موساد بەناوی (ئۆتوگو کلیك)کردبوو بۆ سازکردنی چالاکییەکی تر، کار بکات فشار لەسەر زانا ئەڵمانەکان زۆرتر بکەن، لەوانە پروفیسۆر (بۆل گۆرگ)ی گەورە زاناکانی ئەڵمان لەکارگەی ٣٣٣ی جەنگی لە قاهیرە. بەپێ زانیارییەکانی مۆساد ئەو زانا ئەڵمانە کیژێکی بەناوی (هایدی) هەیە، کیژەکە پارێزەرەو لەشاری فریبیرگی سەرسنووری سویسری کاردەکات، رۆژێکیان هایدی لەرێگای گەڕانەوەی ماڵەوەی بوو، کە کلیکی بەکریگیراوی مۆساد لەو نزیك

دەبێتەوە، چەند وشەیەکی هەڕەشەئامێزی بە گوێیەکانی دەچرپێنێت و دەڕوات، قسەکانی خۆی بەخێرایی دەکات، ئەو بەنەرمی بە کیژەکەی وتبوو:

(باوکی تۆ لە بەرنامەی مووشەکسازی میسری کاردەکات، موخابەراتی ئیسرائیلی ئەوانە زۆر چاك دەزانێت و سووریشە لەسەر لەباربردنی ئەو بەرنامەیە، ئامادەشە بەهەموو نرخێك ئەوە بکات، ناوەستێت تا هەڕەشەکانی جێبەجێ نەکات، ئامادەشە کارمەندان بە کوشتنیش بێت لە کارەکان راگرێت).

کە کیژەکە ئەو قسە توندە دەبیستێت، زۆر دەترسێت و شۆك دەیگرێت، بۆ سەلامەتی باوکی گریانی دێت، بەلام پیاوەکەی مۆساد بە کیژەکەی وتبوو، باوکت دەتوانی ژیانی خۆی بکڕێتەوەو بژیت، ئەگەر ئەو فشاری دەست لەکارهەلگرتن لەگەلّ باوکی بەکاربهێنێت، ئەگەرنا باوکت لە بەرنامەکەی رەشکردنەوەی ئیسرائیل کە سەرۆکی میسری پەیرەوی دەکات بەشداری دەکات، ئەوە خۆی دەبێتە هۆکاری لەناوچوونی و کۆتاییەکەی ماتەمیندار دەبێت. بۆ جاری دووەم پیاوەکە پەیوەندی بە کیژەکە دەکاتەوەو پاش چەند رۆژێکی تر بە کیژەکە دەلێتەوە:

(ئەگەر تۆ بەراستی باوکی خۆت خۆشدەوێت، وەرە هوتێلی (سێ پاشاکە) لە بازل لە سویسرا، من لەرۆژی شەممەی داهاتوو لە دووی مانگی مارس و لە سەعات چوار چاوەروانت دەبم، لەوێ ئەو کەسانەت نیشاندەدەم، کە کار بۆ راگرتنی باوکت لەو کارەدەکەن).

باوکی هایدی ژمارەی تەلەفۆنی برادەرێکی خۆی دابووە کیژەکەی، برادەرەکەی کۆنە ئەفسەری سوپای ئەلمانی بوو، ماوەیەکیش لە بەرژەوەندی سوپای میسری کاریکردووە، ئەویش کە هەوالّی کیژی برادەرەکەی زانیبوو پەیوەندی بە پۆلیس کردبوو، هەردوو تۆڕی پۆلیسی ئەلمانی و سویسری کەوتنەخۆ بۆ گرتنی ئەو تۆڕە کارکەرەی مۆساد کە بۆ بەرژەوەندی ئیسرائیل کارکەرن. پۆلیس کۆششی زۆری کردبوو، کە بکوژانی کووشتارەکانی ناو ئەلمانیا بدۆزێتەوە، بەلام هیچی دەستنەدەکەوت، بەلام پاش ئەوەی لە مەسەلەی کیژەکە پۆلیس ئاگاداردەکرێتەوە،

پۆلیسی سەرسنوور توانی ئێتوگو کلیك بناسێت، هاوکاتیش پۆلیس بەوردی لە سنوورەکان چاودێری هەر کەسێکی دەرکرد کە بێنە ناو وڵات، لەیەکی مارسی ساڵی ١٩٦٣ لەناو ئیتالیاوە کەسێکی ئیسرائیل بەناوی نمایندە وەزارەتی خوێندنی باڵای ئیسرائیل گەیشتە ناو ئەڵمانیا، ئەوانیش بەوردی چاودێریان خستبووە سەر، تا میوانەکە کە ناوی (جوزیف بن گال)بوو، گەیشتە هوتێلی ناوبراو.

بۆ بەیانی هایدی لەکاتی دیارکراودا لەگەڵ برایەکی گچکەی و پیاوێکی ترکە بەناوی برادەر گەیشتە هوتێلەکە، لەولاشەوە پۆلیسی سویسریش هەموو کارێکی بۆ وەرگرتنی زانیاری لەو دانیشتنە چاوەروانکراوە کردبوو، لەژێرمێزی دانیشتنەکەیان ئامێری تۆمارکردنیان چەسپاندبوو، چەندین کەسی نەناسراوی پۆلیسیش لەسەر مێزەکانی نزیك ئەوان دانیشتبوون و چاودێری قسەکانیان دەکرد، لەدەرەوە پیاوانی پۆلیس خۆیان سازکردبوو، پیاوەکەی مۆساد کە بەناوی کارمەندی وەزارەتی خوێندنی باڵا گەیشتبووە شوێنەکە، ئەو دەست بە جانتاکەی سەفەری دەگاتە شوێنەکەو هەست و گومان بە هیچ ناکات، یەك سەعاتی تەواو لەگەڵ هایدی قسە دەکات، بەروونی بە کیژەکەی وتبوو:

(ئێمە وەك مۆساد بەدڕەندەترین شێوە مامەلە لەگەڵ زانا ئەڵمانەکانی ناو کارگەی ٣٣٣ی ناو قاهیرە دەکەین، ڕەحم بەکەسیان ناکەین).

سەبارەت بە ڕەوشەکەی ئەو، ئەوان ئامادەن پلیتی بەخۆرایی بۆ ئامادەدەکەن، ئەگەر سەفەری میسر بکات و باوکی ڕازی بکات بگەڕێتەوەو واز لەو کارە بهێنێت، بەوەش ئەوە خۆی لە زەبرەکەی ئیسرائیل دەپارێزێت.

پیاوەکە ڕەزامەندی لە کیژەکە وەردەگرێت و وەعد دەدات بەباشی بیر لە مەسەلەکە بکاتەوە، پیاوەکە لەگەڵ یاوەرەکەی شوێنەکە جێدەهێلن، بەڵام پۆلیسی سویسری بەوردی سۆراخیان دەکات، ئەوان سواری ترێن دەبن و بەرەو زیورخ بەرێدەکەون.

پۆلیسی سویسری بڕیاری گرتنی لەسەر ئەو دەرکردبوو، لەنزیك ویستگەی ترێنەکە ئۆتۆگو کلیك گیرا، لە نزیك قونسلیەی ئیسرائیلیش جوزیفیان گرت، دوو هەفتە

هەواڵی گرتنی ئەو دوو کەسەیان بەنهێنی دەهێڵنەوە، بەڵام زوو هەواڵەکەیان بە پۆلیسی ئەڵمانی راگەیاندبوو، ئەوانیش یەکسەر داوای کەسی دووەمیان کردبوو، چونکە ئەو هەڕەشەکەی لەسەر خاکی ئەڵمانیا لە هایدی کردبوو، ئەو دوو کەسەش بەتومەتی کۆشش بۆ کوشتنی کلاینواتشر داواکراوبوون. گرتنی ئەو دوو کەسە ئیسرائیلییە لە دەرەوەی وڵات بۆ مۆساد زەبرێکی زۆر کوشندەبوو، حکومەتی ئیسرائیلی بڕیاری کۆبوونەوەیەکی نائاسایی بەستبوو، لەوێ وەزیری دەرەوەیان گۆلدا مائیر داوای کردبوو، ئیسرائیل هەڵمەتێکی نارەزایی لەسەر حکومەتی ئەڵمانی سازبکات، داواکاربوو ئەڵمانیا تەنگاویکەن، چونکە رێگرە لەوەی ئیسرائیل دەیەوێت زانا ئەڵمانەکان ناچاربکەن واز لە بەرنامەسازییەکەی میسر بهێنن، کە مووشەکی نوێی بۆ میسرییەکان و دژ بە ئیسرائیل سازدەکەن.

داواکاربوون ئەڵمانیا پشتیوانی نازییەکان نەکات، کە بەردەوام بۆ بنبڕکردنی جوولەکە کاردەکەن، ئەوەش بۆ ئەوە بوو ئەڵمانیا لەجیاتی داوای دوو گیراوە بەکرێگیراوەکەی مۆساد لە سویسرا بکاتەوەو دادگایان بکات، خەریکی بەرگری دەبێت لەو تومەتەی دووچاری دەکرێتەوە. ئیسرائیل پێشنیاری کردبوو نوێنەرێکیان رەوانەی لای راوێژکاری ئەڵمانی (کۆنراد ئادیناور) بکەن، تا ئەو رازی بکەن، چیتر ئەڵمانەکان داوای دوو گیراوەکە نەکەنەوە، لەودەمانە سەرۆك بن گوریون لەکاتی پشوودانی ئاسایی خۆی بوو، بۆیە سەرۆکی مۆساد بۆ گەیاندنی ئەو پەیامە سەردانی سەرۆکی کردبوو، تا نوێنەرێکیان رەوانەی ئەڵمانیا بکات و لەگەڵ راوێژکارەکە دانوستان بکەن، بەڵام سەرۆك رازی نەبوو، ئەو دەیویست مەسەلەکە لەگەڵ ئەڵمانیا نەگاتە قەیران و ناخۆشیی، ئەگەر وابکەین دەست لەکاری یاسا وەردەدین، ئاشکراشە لەودەمانە ئەڵمانیا یارمەتیمان دەدات و جۆرەها چەکی نوێمان دەداتێ و پارەیەکی زۆر کەمیشمان لێ وەردەگرن،، رەنگە ئەڵمانیاش نایەوێ سەرۆکی میسر لە خۆیان بتۆرێنن، بەوەش بەشێکی زۆر وڵاتانی عەرەبی لەگەڵ ئەڵمانیا تەنگژەیان بۆ پەیدادەکەن.

بەو وەڵام و بۆچوونانە سەرۆکی ئیسرائیلی وەڵامی مۆساد داوەتەوەو نەیویست لەو کێشەو لەبارەی گرتنی ئەو دوو پیاوە پەیوەندییەکانیان لەگەڵ ئەڵمانیا بشێوێنن. بن گوریون لە مۆڵەتەکەی گەڕاوەتەوەو گلەیی لە مۆسادکردبوو، کە ویستبووی لەسەر گرتنی دوو پیاوەکەو بڵاوبوونەوەی هەواڵی مووشەکەکان تەنگژەیە

لەگەڵ ئەڵمانیا دروست بکات، بۆیە سەرۆکی مۆساد کە لەلای سەرۆك دەرچووە، یەکسەر دەست لەکارکێشانەوەی خۆی پێشکەشی سەرۆك کردبوو، بەڵام سەرۆك قبوولی نەکردبوو، چونکە ئەگەری ئەوە هەبوو، ئەوەیان کێشەکە ئاڵۆزتردەکات و ئەگەری رووخانی حکومەتەکەی لێ دەکەوتەوە، بەڵام سەرۆکی مۆساد راستی مەسەلەکەی بە میدیای ئیسرائیل راگەیاندبوو.

بن گۆریون بڕیاریدابوو مائیر ئامیت پۆستی هەردوو موخابەراتەکە وەرگرێت، موخابەراتی سەربازی و مۆساد، لەودەمانەش کاری سەرەکی مۆساد تەنها چاودێریکردنی پرۆژەو بەرنامە مووشەکە میسرییەکان بوو، دەبووایە لەناو میسر جاسووسێك بدۆزنەوە، زانیاریان لەسەر هەموو گۆشەیەکی میسریان بۆ کۆبکاتەوە، وەك بوونی پروپاگەندەو رەوشی ئابووری خەڵکەکەو کێشەکانی حوکمرانی سەرۆك جەمال. لۆتز یان ئەسپەکە بەردەوام بە بێتەلەکەی راپۆرتی رەوانەدەکرد، ئامێرەکەی لە شوێنێکی لاچەپی شاراوەی گەرماوەکەی دانابوو، کە هەڵەی تەمەنی کرد هەموو بەرنامەو کارەکانی تێچوو، پاش ٤ ساڵ لە کارە شاراوەکانی، رۆژێکیان لە ٢٢ی مانگی فبرایری ساڵی ١٩٦٥ لەگەڵ ژنەکەی لە مرسی مگرح دەگەڕایەوە، بینی پیاوانی موخابەرات لەپێش دەروازەی ماڵەکەی چاوەڕوانی دەکەن، لەناو شوقەکەی خۆی قۆڵبەستیان کرد، پاش ئەوەی بەوردی پرۆژەکەی جەمال عەبدولناسری گەیاندبووە ئیسرائیل، کە لەبەر رۆشناییەکانی راپۆرتەکانی ئەو، ئیسرائیل لە ٥ی یونیۆی ساڵی ١٩٦٧ هەموو پرۆژەکەی خاپوورکرد.

لۆتز لە ٢٧ی یولیۆی ساڵی ١٩٦٥ درایە دادگاو بەزیندانی هەتاهەتایی حکومدراو ژنەکەشی بە زیندانی سێ ساڵ حکومدرابوو، کە دیلەکانیش لەنێوان ئەو دوو وڵاتە دەگۆڕدرانەوە، یەکەم کەس ئیسرائیل داوای ئەسپەکەی دەکرد. پاش لێدانە کوشندەکە، ئیسرائیلیەکان گەیشتنە ئەو رایەی کە سەرۆکی حکومەت راستی دەکرد، بەگورزێکی سەربازی پرۆژەکەی میسر لەباردەچیت، پاش لێدانەکە میسر لەزۆر لایەن نیو سەدە گەڕایەوە پاشەوە.

لەرۆژنامەی (الجريدە)ی کوێتی رۆژی ٢٠٠٨/٩/٤ بڵاوکراوەتەوە.

نبيل النحاس.. نێچيرە ئاسانەكە

ئەو جاسووسە بەوە دەناسرا كەوا ئەو ماوەيەكی زۆر كاريكردووەو چاوانی ئاسايش هەستيان پێنەكردووە، گيرانەكەی ئەو مۆسادی بەتوندی هەژاند، بەگيرانی ئەو چەند تۆڕی تری بەكرێگيراوانی مۆساد لەناو ميسر دۆزرانەوەو گيران، ئەو لەوماوەيەی كاريكردووە زانيارييەكانی بە لێشاو دەناردو زۆر نهێنی ئاسايشی نەتەوەيی عەرەبی دەگەياندە ئيسرائيل، نبيل النحاس توانيبووی بەهرەو داهێنانێكی زۆر پەيدابكات، لە كارو بەرنامەكانی جاسووسيەت و كۆكردنەوەی زانياری و پەيداكردنی كەسانی نوێی لێهاتوو و پسپۆر، كارو پيشەكە لەلای ئەو ببووە وەستايەتی و مامۆستايەتی، لەئەزموونەكەی ئەو كەسانێكی زۆر فێری هونەری خۆشاردنەوەو سەرلێشێواندن بوون، لەو پياوە هونەری دۆزينەوەو پەيداكردنی زانياری گەشەيكرد، بۆيە لەدەزگاكانی برواپێكردنەوە بڕوای زۆری بەدەستهێنابوو.

ئەوەی زانراوە هەموو كەسێك خاڵێكی لاواز لەناو كەسايەتی و وجوديدا هەيە، دەتوانرێت لەو خاڵە لاوازەو لەو بۆشاييەوە بەئاسانی بۆی بچيتە ژوورەوەو كەسەكە كۆنترۆل بكەيت، پياوانی مۆساد زۆر كاريان لەسەر ئەو بنچينەيە كردووە، بەشێوازێكی بەرفراوانيش پراكتيزەيان كردووە بۆ پەيداكردنی كەسانی بەكرێگيراو، ئەوەی شەيدای پارەوسامان بووە، پارەی زۆريان بۆ لەبەردەست داناوە، ئەوەی خەريكی مێبازی و سێكس بووە، ژنی نازداريان ناردووتە لای، ئەوەی لە ولاتەكەی هەراسان و بێزاربووە، دەربازيانكردووە، تا بردوويانەتەوە بەر پەتی سێدارەو بە

کوشتنیانداوە. هەندێ جاریش کەسە بەکرێگیراوەکە شارەزانەبووەو نەیزانیوە کەوا کاروانەکە سەختەو سەری تێدا دەچێت، کە کەوتووتە ناو تۆڕەکە دەرچوونی زەحمەت بووە، بۆیە ملی شۆڕکردووەو بەناچاری تاکۆتایی لەگەڵیدا ماوەتەوە، لەچیرۆکی پەیداکردنی جاسووسەکان زۆریان بەیەك دەچن، بەرنامەی پەیداکردنیان هاوشێوەیە، ئەگەر ناوو شوێن و جێگەشیان جیاوازبێت، ئەگەرنا شتەکان لەیەك زۆر نزیکن.

لەو بەشەدا باس لە جاسووسێك دەکەین کە ناوی (نبیل النحاس)بوو، ئەو شەیداو عەبدی ئارەزووەکانی خۆی بوو، تا لەناویاندا خنکا، ئەو بەئاسانی کرا بە جاسووس،ماڵبەتەکەی لە شارۆچکەی حاصبیای خوارووی لوبنانی سەر رووباری حاصبیانی هاتبوونە کفر شیمای ناوچەی الشویفاتی خوارووی بەیروت، لەوێشەوە بەرەو وڵاتی میسر کۆچیان کردووە، باوکی لە السویس گیرساوەتەوەو لە میسر ژنی هێناوەو لە ساڵی ١٩٣٦ ئەو کوڕیان بووە.

****

گەشتێك بەرەو وڵاتی مەغریب

نبیل شێوەو ئاکاری دایکە میسرییەکەو باوکە شامییەکەی پێوەبوو، لەمنداڵییەوە دیاربوو کەوا کەسێکی زیرەکەو لەناو هاوتەمەنەکانییدا بەوە دەناسرا، هەموولایەك دوارۆژی پرشنگدارو سەرکەوتنی زۆریان بۆ ئەو دانابوو، لەزانکۆی قاهیرە کۆلیژی بازرگانی تەواودەکات، بۆ سەرکەوتن و پێگەیشتنەکانی ئەو زۆر چاوەروان ناکات، زوو دەگاتە مەبەستەکانی، دەگاتە پۆستی سکرتێری رێکخراوی میللەتانی ئەفرۆئەسیویی، کە نووسەر (یوسف السباعی) سەرۆکایەتی دەکرد، ئەو لەسەر تایپەکەی ناواخنی دانیشتن و کۆبوونەوەکانی دەنووسیەوە، لەوشوێنەو بەپێی پێگەکەی خەڵکی زۆری ناسیووەو پەیوەندییەکانی فراوان بووە، بەو شێوەیە کەسایەتیەکی مەعقولی بۆ بەرجەستە دەبێت، پاش ماوەیەك مووچەی مانگانەی دەگاتە نزیکەی سەد جنیە، کە ئەو مووچەیە لەودەمانە، واتە لەساڵی ١٩٥٩ پارەیەکی زۆربوو، بۆیەش لەبەر شوێنەکەو پێگەکەشی زۆر پۆشتەبووە، جلی چاك و دەگمەنی لەبەرکردووە.

ئەو لە پەیوەندییەکانی بە رەگەزی مێینەش دۆستایەتی زۆری هەبووە، تا دەگاتە دۆستایەتیەکی دڵسۆزانە لەگەڵ کیژێکی ئەفریقی بەناوی (جونایدا رۆنی) لە کوناکری وڵاتی غینیا، ئەو کیژە پەیامنێری زۆر لە رۆژنامە ئەفریقیەکان و جیهانیەکان بوو. ئەوەندەی دیاری زۆری بۆ کیژەکە دەکڕی کەوتە بن قەرزو تووشی قەیرانی ئابووری هات، بۆیە لەبەر قەرزەکانی دەبووایە مۆڵەت لەو رێکخراوە وەرگرێت و لەشوێنێکیترو بەپارەیەکی باشتر کارێك بدۆزێتەوە، بەمووچەیەکی زۆر وەك پەیامنێر لە ئاژانسێکی جیهانی گەورە دادەمەزرێت. یەکەم فەرمان کە پێیرادەسپێرن سەردانی بیابانی مەغریب بکات، داوای لێدەکەن، بەربەرەکانیە نهێنییەکانی نێوان مەملەکەتی مەغریبی و مۆریتانیایان بۆ بگوازێتەوە، کە ناکۆکیان لەسەر ناوچەکانی نێوانیاندا هەیە. ئەو بەو ئەرکە زۆر دڵشادبوو، ئەو کارە نوێیەی زۆر پێ خۆش بوو، لەوێ دەکرێ کیژە دۆستەکەشی جونایدا بدۆزێتەوە، کە ئەو زووترو پێش ئەوەی گەڕاوەتەوە کوناکری، نبیل بەپەلە بەرەو کازابلانکا دەفڕێت، هیوای زۆر بوو لەو گیانبازییەدا خەونی جوان بۆ دوارۆژ ببینێت.

****

نبیل لەیەکێك لە هوتێلەکانی ئەو شارە، پیاوێکی جوولەکەی مەغریبی دەناسێت، داوای لێدەکات ئاسانکاری بۆ بکات تا بگاتە ناو جەرگەی بەربەرەکانیەکانی ناو بیابانەکەی خوارووی مەغریب، لێیدەپرسێت چۆن دۆڵی (درعە) ببڕێت و بگاتە سەرسنوور، ئەویش یارمەتی دەدات و پێناسەیەکی باشی دەکات، بەو رێکەوتە جوانە نبیل زۆر سەرفرازدەبێت، زۆرتریش دڵشاددەبێت کە پیاوەکە لەماڵەوەش خوانێکی باشی بۆ دەرازێنێتەوەو دەعوەتێکی مەردانەی باشی دەکات. لەناو گوڵ و گوڵزاری ماڵە جوولەکەکە، گوڵێکی جوان دەبینێت، کیژە جوولەکەیەك دەبینێت شێت و شەیدای دەکات، هەستدەکات ئەو هەرگیز نازداری وای لە ژیانیدا نەدیوە، لەبەر شۆخی ئەو کیژە کارو فەرمانەکەی خۆشی لەبیردەچێت، بەراستی دەکەوێتە ناو تۆڕی ئەو نازدارە، دەبێتە خزمەتکارێکی گوێڕایەل، ئەو لەبن دەست و پێی ئەو کیژەی کە دۆستە ئەفریقییەکەی جونایدا لە قاهیرەوە بۆی چاندبوو دەبێتە

خاکوخۆڵ، ئەو کە پارەی گیرفانی تەواودەبێت، بەدڵی خەمگینەوە لەو وڵاتە بێگانەیەدا دەسووڕێتەوە، هیوای دەخواست پارەیەکی زۆری هەبووایەو هەمووی لە دۆستەکەی سەرفکردبووایە، نەدەویست (ملیکە)ی دۆستە جوولەکەی جێبهێڵێت، بۆیەش دۆستەکەی دڵی دەداتەوەو داوای لێدەکات پشووی درێژبێت، هێشتا بواریان لە پێشدا ماوە، ڕۆژو ساتە خۆشەکان زۆرترن لە دەمە ناخۆش و تەنگەکان.

دۆستە جوولەکەکە داوا لە النحاس دەکات بەیەکەوە سەفەری پاریس بکەن، لەوێ دەتوانن کاربکەن و دەوڵەمەندیش بن، بواری کارو پارەپەیداکردن زۆرە، ئەویش بێبیرکردنەوەو بێ دوودڵی ڕازی دەبێت بچێتە پایتەختی ڕووناکی و جوانی، بچێتە نەواو هەواری جاسووس و خیانەتەکان، لەوێ توندو بەهێزەوە دەکەوێتە ناو تۆڕەکەو بواری دەربازبوونی نامینێت، ناکرێ دەستی لەو کیژە بەربیت، کە باش تەسلیمی کیژەکە دەبێت، کە کیژەکەش دەزانی پیاوەکە بێ ئەو ناژیت و بەتوندی ئەو بەو گرێدراوە، بەئاشکراو بەڕوونی بە نبیل دەڵێت، من جوولەکەم، من پابەندو دڵسۆزی ئیسرائیلم، نبیل لەوەوە تێگەیشت ئەو کیژە جوولەکەیەکی مەغریبییەو زمانەکەی عەرەبی فەرەنسییە، بەڵام وێنەو دیمەنەکە بەشێواویی دەبینی، سەرەرای ئەوانەش ئەو لەگەڵ ئەودا مایەوە، بڕیاریدا بەیەکەوە لە پاریس بژین. ئەو لەوێ خەڵکێکی زۆر دەناسێت، ڕەنگە کاریش بدۆزێتەوە. کە پێکەوە مانەوە زۆریان قسەکرد، کیژەکە پرسیاری زۆری لەسەر ڕێکخراوی ئەفرۆئەسیوییەکە هەبوو، لە کەسەکایەتیو ناوە دیارییەکانی ناو ڕێکخراوەکەی دەپرسی، بەتایبەتی ئەوانەی لەناو کۆمەڵگەی نێونەتەوەییدا سەنگیان هەبوو، پرسیاری دەکرد، تۆ پەیوەندییەکانت لەگەڵ گەورە بەرپرسە میسرییەکان چۆنە، چەندیان دەناسی، چۆنیان دەناسی، ئەو قسانەو هەموو دیمانەکان تۆماردەکران، وێنەیان دەگیرا، وەك چۆن پاشان لەگەڵ مۆسادیش هەموو هەڵسوکەوتەکانی وێنەی دەگیرا.

ئەفسەرێك بەناوی (باسكینر) لەلایەن مۆسادەوە بۆ دەراسەتی رەوش و كەسایەتی و هەڵسوكەوتی نبیل تەرخانكرابوو، هەموولایەنەكانی ئەوی سۆراخكرد تا ئەودەمانەی كە كیژەكەی ناسیووە. كیژەكە نبیلی بە پیاوێكی خاوەنكاری دەوڵەمەندی ئوسترالی دەناسێنێت، كە كۆمپانیایەكی گەورەی باری ئاسمانی بۆ هەموو كیشوەرەكان هەبوو، موژدەی كاركردن لەگەڵ ئەو پیاوە زۆر بە خۆشحالییەوە وەردەگرێت، چونكە ئەو دەبێ كارێك بكات و پارەی زۆریشی دەوێت، ئەو دەیەوێ كاربكات لەگەڵ كێ بێت گرینگ نییە لەگەڵ جوولەكەیەك بێت، یان لەگەڵ هندۆسێكیش بێت، لای ئەو گرینگ نەبوو. ئەفسەرەكە لەوە تێگەیشت كەوا ئەو گەنجە میسرییە پارەو ملیكەی دۆستی مەبەستە، بۆیە بڕیاریدا دۆسیەی ئەو بخاتە ئەستۆی خۆی، تا دەیكاتە بەكرێگیراوێكی شیاوی مۆسادو هەموو مەرجەكانی جاسووسیەتی تێدا بەرجەستە دەكات. ئەفسەرەكە لە ناسنامەكەی دەكۆڵێتەوە، لە هەڵوێستی ئەو بەرامبەر ئیسرائیل تێدەگات، باسی لەگەڵ دەكات ستراتیژی عەرەب بەرامبەر ئیسرائیل چییە، مۆساد چۆن كاردەكات و ئەو چۆن پێناسەی كارەكانیان دەكات، ئەوان چەند پارە دەدەنە كەسە بەكرێگیراوەكانیان، چۆن دەیانپارێزن، ئەگەر لەوڵاتانی عەرەبی كارەكانیان ئاشكرابوو، مۆساد چییان بۆ دەكات، بەشێوەیەكی ناراستەوخۆ تێیدەگەیێنێت كەوا ئەوان فیلم و دەنگی تۆماری ئەویان لەلایە، رەنگە ئەوانەش بۆ كەسانی عەرەب لە وڵاتەكانیان ببێتە جێگەی هەڕەشەی كوشتن و گیران، دیارە كەوا مەترسی موخابەراتی وڵاتە عەرەبییەكان لەسەر هاووڵاتیەكانیان چەندە. !

نبیل زوو لە مەرام و قسەكانی باسكینری ئەفسەری مۆساد تێگەیشتبوو، ئەوەندە دەبەنگ نەبوو، تا نەزانێت، ئەو چی دەوێت و مەبەستی چییە. بەكورتی ئەو وتبووی:

(من كەسێكم هاوسۆزییم لەگەڵ ئیسرائیل هەیە، من مێژووی جوولەكە دەزانم، بۆیە هاوسۆزیان دەكەم).

به دانیشتن و بەقسەکانی نبیل ڕێگا دوورەکەی بۆ ئەفسەرەکە کورتکردەوە، یەکەمین هەنگاوی بەرەو خیانەت دەستپیکرد. ئەفسەرەکە کوڕەکە لەگەڵ کیژە جوولەکە دەهێڵێتەوە، دەبووایە لە قۆناخی یەکەمی مەشق و ڕاهێنانەکە ئەو وا بژیت، کیژەکەو پارە زۆرەکەی گیرفانی مەستیکردو عروبەو نەتەوەکەی لەبیر بردەوە، شەوانە کیژەکە خۆشی و مەستی دەدایێ و ڕۆژانەش باسکینرو هاوڕێیەکانی مەشق و وانەکانی جاسووسیان پێشکەشدەکرد.

یەکەم دەرسیان فێرکرد چۆن بتوانێت بچێتە ناو بابەتە هەستیارەکان، باسکردنی لایەنە قەدەغەکان، نهێنییەکانی دەوڵەت و سوود وەرگرتن لەکۆبوونەوە گشتیەکان، لەئاهەنگەکان چۆن سوودوەرگرێت، کەی و چۆن ئیستغلالی شوێنە ڕەسمیەکان بکات، دەکرێ کۆپی کۆنووسەکانی ڕێکخراوی ئەفرونەسیوییەکان پەیدابکات. فێری ئەوەیانکرد کەوا چۆن نووسراوێکی بەرەواژ بخوێنێتەوە، نووسراوێکی بەردەستی بەرپرسێك بخوێنێتەوە، چەند وێنەو ئەدرێس و زانیارییەکان زوو وەرگرێت و زووش بەبیری بێتەوەو پاشان بیانووسێتەوەو تۆماریان بکات، لەسەرە ڕێگاکان هەست بە دامەزراوە سەربازییەکان و پێگەکانی پشکنین بکات، بۆ نمونە لە نێوان ڕێگاکانی نێوان قاهیرەو السویس و سازکردنی ڕاپۆرتێك لەسەر ئەو دیمەنانە، فێریانکرد ئەو ڕاپۆرتانە چۆن بە حبری نهێنی بنووسێتەوەو ڕەوانەی ئەدرێسێکی تایبەتی ناو پاریسیان بکات، ڕاپۆرتەکانی پێشهات لەڕۆماو قوبرس و بروکسل و ئەسیناو ڕۆما بگەیێنێتە تەلئەبیب.

****

تەخریب

ئەو لەناوەندی ساڵی ١٩٦٠ دەستی بەکاری جاسووسی کردبوو، ئەو گەڕاوەتەوە سەر کارەکەی خۆی لە ڕێکخراوەکە، لە پەنای ڕێکخراوەکەی خۆی چاك دەشارێتەوە، لەوێ کەس گومانی لێ نەدەکرد، لەو شوێنە دەیتوانی ڕاپۆرتی زۆر بگەیێنێتە تەلئەبیب، پارەکەشی بەچەندین شێوەو پێناو لە قاهیرە وەردەگرت. پاش دوو ساڵ بۆ کارێکی زۆر بە پەلەو پێویست بانگی پاریسی دەکەن، لەوێ باسکینر چاوەڕوانی دەکرد، ئەفسەرێکی تایبەت کۆرسی ڕاهێنان و مەشقێکی چڕی لەسەر دروستکردنی پروپاگەندەو هەڵبەستنی درۆو گەیاندنی هەواڵی نادروست و ئاژاوەنانەوە لەناو میسر بۆ سازکرد، دەرسی ئەوەیان فێرکرد چۆن شەڕی نەفسی و

سایکلۆژی دروست بکات، فێریان کرد، چۆن خەڵك فێر بکات هەموو لە ئیسرائیل بترسێن، بزانن کەوا سوپاکەی بەهێزەو شکاندنی زەحمەتە. !

بە تێپەڕبوونی چەند ساڵێك نبیل بووە یەکێك لە جاسووسە زیندوو و چالاکەکانی ناو میسر، دۆستە مەغریبیەکەی هەر لەبیرنەما، بەپارە زۆرەکەی کە ئەو ڕێگای بۆ دانا دۆستی زۆری گرت، ژنی زۆری ناسی. لەدرێژەی بەرنامەکانی مەشق و ڕاهێنانەکانییدا فێربوو چۆن کاری تەقینەوەکان بکات، چۆن دەستی بچێتە کوشتنی کەسانی بێتاوان و چۆن نامەی تەقینەوەکان دابنێتەوە، دەستی پەیداکرد لەترساندنی زانا ئەڵمانەکانی ناو میسر تا وڵاتەکە جێبهێڵن و لە میسر دوورکەونەوە، هاوشانی ئەسپەکە وولف گانگ لوتز هاوکاری ترساندنی ئەڵمانەکان کاریکردووە، بەگێرانی ئەویش نبیل لەکارەکانی نەوەستا، بووە کەسی یەکەمی پیاوانی مۆساد لەهەموو ناوچەکە، ئەو پێش نسکۆکەی ساڵی ١٩٦٧ نهێنی زۆری سەربازی گەیاندە ئیسرائیل، ڕۆڵی هەبوو لە شکانی عەرەب لە شەڕەکانی ناوچەکە.

لە ساڵی ١٩٦٨ میسر لەبەرامبەر ئازادکردنی چەند دیلی شەرەکان لوتزی ئازاد دەکەن، بەوەش نبیل هەست بەشکۆو گەورەیی دەکات، کەوا پشتیوانی هەیەو لەکاتی پێویست بەهانای دەگەن.

نبیل بڕوای بەوەکرد ئەگەر بشگیرێت دوارۆژی دابینکراوە، بێگومان ئیسرائیل زوو بە یەکێکی ناو زیندانەکان دەگۆڕنەوەو هەتا لە ژیاندا ماوە لەناو ڤیلایەکی خۆش دەژیت، پارەی زۆری دەبێت، شاهانە ژین بەڕێدەکات، بۆیەش لە هیچ نەدەگەڕاوەو دەستی دەبردە ناو شوێنە ترسناکەکانیش، ئەو زۆر خەونی بەسەردانی ئیسرائیل دەبینی، ئازادانە لە شارەکانی بسووڕێتەوە هەناسەی پاك هەڵمژێت، بۆیەش بەرنامەیەکی باشی سەردانی ئیسرائیلیان بۆ چەند هەفتەیەك بۆ دانا، ئەو ماوەیەی کە ئەو لە ئەسینا مایەوە، هەموو کارەکانی سەفەرەکەیان بۆ سازکرد، لەناکاو لەناو هوتێلی بوزایدون دەرچوو، لە فرۆکەخانە پیاوێکی چاویلکەرەش لەچاو بە پێشی کەوت و بەپاسپۆرتێکی ئیسرائیلییەوە بەناوی (شاوول باریف) سواری کردو بێدەنگ سەرکەوت، بەفرۆکەیەکی کۆمپانیای العال گەیشتە فرۆکەخانەی بن گۆریون، لەوێش ئۆتومبێلێکی جۆری لیموزینی رەشی بەپەردە چاوەڕوانی دەکرد، لەهەوارێکی نازدار چەند ئەفسەری ئیسرائیل بەگەرمی پێشوازییانکرد. لەنووسینگەی سەرۆکی مۆساد (زیفی زامیر) کە تازە کارەکەی وەرگرتبوو، لەبەرامبەر خۆی دابینا، لەوێ ئەو پێیووت داوا بکە چیت دەوێت، ئەو داوای دیمانەی گۆڵدا مئیری کردبوو، ئەویش بەپێشوازی

٢٥ ئەفسەرەوە پێشوازی لە نبیل کردبوو، گۆلدا ئامیر بەگەرمی لە باوەشی دەگرێت و بەخۆشی و بەشانازییەوە پێیووتبوو:

زۆر بەخێر بێت بۆ ولاتەکەت ئیسرائیل. !

پاش پێشوازییە گەرمەکە، مائیر فەرمان دەدات، هەرچی نبیل دەخوازێت بۆی دابین بکەن، ئەگەر موستحلیشی ویست بۆی ئاسان بکەن، لەویَ پێیدەلێن زۆر سوپاس بۆ ئەو دیارییەی پێشکەشی ئیسرائیلت کردووە، ئەویش وەلامی دەداتەوە:

(من هەرگیز خەونم بەوە نەدەبینی، لەوەی کە ئێستا من تێدام، من هەستدەکەم لەناو کەسوکاری خۆمم، ئەو هەست و شعورمە خاتوونەکەم. !).

بۆیەش سەرۆك وەزیران فەرماندەدات لە نووسینگەکەی خۆیدا ٢٥ هەزار دۆلاری پێببەخشن، بێجگە لەو پارەی مۆساد بۆی داناوە.

کە دەچێتە ڤیلا تایبەتییەکەی کە بۆیان دانابوو، لەویَ ملیکەی کۆنەدۆستی دەدۆزێتەوە، ئەوەی جاری یەکەم دەستەمۆی کردبوو، لەویَ بەنازەوە پێیدەلێت زۆر سوپاس بۆ ئەو خزمەتەی بە ئیسرائیلت گەیاند، دەستت خۆش، تەنها بۆ ئەوەش هاتبووم تا سوپاسگوزارت بکەم. کە لە فرۆکەخانەی ئەسیناش بەرێکرابوو، کۆنە ئەفسەرەکەی پاریسیش بۆ هەمان مەبەست ئامادەببوو. نبیل لەو سەفەرەدا ١٦ رۆژ لە ناو ئیسرائیل و لە جوانیەکانی ئەو ولاتە ژیا، وەك میوانێکی قەدرگران راگیرا، بە هەزارەها دۆلارەوە گەیشتەوە ئەسینا، بەوەش زۆرتر لەسەر کارە جاسووسیەکەی گەرمتربوو، بۆ کۆکردنەوەی زانیارییش بەجۆشترو لێهاتووتربوو.

****

کۆتایی

نبیل لەهەموو کەناڵەکان کەوتە کۆکردنەوەی زانیاری لەسەر پرۆژە چەکسازییەکانی میسر، لیستی ئەو چەکانەی دۆزیەوە، کە میسر لە یەکێتی سۆڤیەتی وەرگرتووە، ولاتانی ئەورووپای خۆرهەلات چەندیان چەکیان داوەتەوە میسر، هەموو ئەوانەی دەکردە راپۆرت و رەوانەی ئیسرائیلی دەکرد، زۆربەی ئەو زانیارییانەی بە کیژە سۆزانیەکان پەیدا دەکرد، کە رەوانەی لای گەورە ئەفسەرانی سوپای میسری دەکردن، ئەوانیش لە حاڵەتە وەنەوەشییەکان و مەستبوونیان بەهەرزانی ئەو زانیاریانە ترسناکانەیان بۆیان هەڵدەڕشت.

پەیوەندی ئەو بەمۆسادەوە بەهۆی بۆکسی پۆستێك بوو لە جنێف، لەوێش دەگەیشتە نووسینگەی مۆساد لەو شارە. ئەو رۆژێکیان نامەیەکی شوفرەداری لە مۆساد پێگەیشت تێدا داواکاربوون نبیل النحاس زانیاری زۆرو وردیان لەسەر جوولەو چالاکییەکانی بەنداوی ئەسکەندریە بۆ پەیدا بکەن، یەکسەر دەگاتە ئەو بەنداوەو پەیوەندی بە هاوڕێیەکی دەکات کە لە بواری دەریاوانی کارو چالاکی هەبوو، بۆ کۆکردنەوەی ئەو زانیاریانەی کە مۆساد بەپەلە داوایکردوون، بە وەرگرتنی زانیارییەکان پارەیەکی زۆری داوەتە بە هاوڕێیە ئەسکەندەرانییەکەی، ئەو زۆر پەرۆشی زۆرترین زانیاری بوو، بیانوی داواکەی ئەوەبوو، گوایە ئەو زانیارییانە تایبەتە بە دەزگایەکی راگەیاندن و وەکالەتێکی ئاژانسی هەوالەکان، بەلام هاورێیەکەی ناو بەنداوەکە کە پەرۆشییەکانی ئەو بۆ ئەو زانیاریانە دەبینێت گومانی خیانەت لە هاورێیەکەی دەکات، بۆیە زوو موخابەراتی میسری بەوە ئاگاداردەکاتەوە، ئەوانیش لەلایەن خۆیانەوە سۆراخی نبیل دەکەن، بەوردی لە مەسەلە ترسناکەکە دەکۆلنەوە.

پاش سەرکەوتنی سوپای میسری لە مانگی ئوکتۆبەر، ئیسرائیل نیگەران دەبێت، ئەفسەرێکی پلەداری مۆساد لە رۆما نبیل دەبینێت، بەتووڕەییەوە گلەیی ئەوەی لێدەکات کەوا ئەو بۆ پەیداکردنی زانیارییەکانی پێش شەڕەکە کەمتەرخەم بووە، ئەویش فاکتەرێکی شکانەکان بووە، بۆیە ئەگەر هەست بکەین تۆ لە چالاکییەکانت لاوازو ساردیت ناچارین دەستبەردارت بین، بەوەیان نبیل زۆر شپرزەدەبێت، بۆیە بەتەنگاوی لە ١٤ی نۆڤەمبەری سالی ١٩٧٣ بەپەلە دەگەڕێتەوە میسرو بەرنامەشی ئەوەیە بەزۆرترین چالاکی و زانیاری زۆر ترسناك قەرەبووی رۆژانەی رابردووی بکاتەوە، بڕیاردەدات کۆششەکانی چڕترو زۆرتربکات، بۆیە شێتانە دەکەویتەخۆ و پرسیاری زۆرتر دەکرد، زۆرتر دەچێتە گۆشە ترسناکان، لەودەمانەش

موخابەراتی میسری وەك سێبەرەکەی بەدواوەی بوون، دەیانویست بەبەڵگەوە بیگرن.

لە ٢٤ی نۆڤمبەری ساڵی ١٩٧٣ دە رۆژ بوو لە سەفەرەکەی گەڕابووە میسر، موخابەرات میسری هەڵیانکووتاوەتە سەر شوقەکەی لە قاهیرەو بەهەموو کەرەستەکانی جاسووسیەتەوە دەستگیریان کردبوو، بۆیە نەکرا ئەو هیچ ئینکارێك بکات زوو و یەکسەر تەسلیم دەبێت و دان بە خیانەتەکەی دادەنێت، لەبەردەم لێکۆڵینەوەکاندا دەست دەکات بە گریان، ژمارەی لاپەرەی دانپێدانەکانی زۆر گەورەدەبێت و سەدان لاپەرەی بۆ رەش دەکەنەوە، ئەو پاش ١٢ ساڵ لەکاری جاسووسی وا بەخێرایی و بەئاسانی دەگیرێت، تاوانبارەکە رادەستی دادگای سەربازی دەکرێت، ئەو لەو دەمانەوە چاوەروانی دەکرد لەناکاو مۆساد بە دیلێکی لای خۆیان بیگۆڕنەوە، بەڵام کاروانەکەی بەرەو پەتی سێدارەی بردو ئیسرائیل ئەو خائینەی بەکەس نەگۆڕییەوە.

لە رۆژنامەی (الجریدە)ی کوێتی رۆژی ٢٠٠٨/٩/١١ بلاْوکراوەتەوە.

وەرگێڕ لەچەند دێڕێکدا:

لە ١٩٥٥ لە شاری دێرینی (هەولێر) لەدایکبووم.
ئامۆژگای تەکنەلۆژیای بەغدام تەواوکردووە.
تا لە ولآت دەرچووم فەرمانبەری شارەوانی هەولێر بووم.
لە سالّی ١٩٩٨ ەوە لە ولآتی سوید دەژیم.

چاپکراوەکانم ...

لە یادی سەد ساڵەی شارەوانیدا، ١٩٨٥ کتێبی (هەولێر)م بەقەبارەی ٣٦٥ لاپەڕە ئامادەو چاپکرد.
هەر لە شارەوانیدا لەسالّی ١٩٩٤دا، ١٢ ژمارەی رۆژنامەی (هەولێر)م دەرکرد.
کەلاوە... ١٩٩١ ریپۆرتاژ، بۆ ئۆردوگاکانی دەڤەری هەولێر.
دیوەخانی فلێن... رۆژانەو ریپۆرتاژە، لە ١٩٩٩ لە رۆژنامەی (ئاڵای ئازادی)ی زەحمەتکێشان لە ١٠ ئەڵقەی درێژ بلآوکرایەوە.
هەولێر... تا دبلن...... ٢٠٠٠، ریپۆرتاژ، زانکۆی ئازادی بەرلین.
بەغدا.... بۆ هەولێر! ..... ٢٠٠٠، ریپۆرتاژ، سوید و سلێمانی.
مەملەکەتی فارگۆنەکان.....٢٠٠١، ریپۆرتاژ و بیرەوەری، سلێمانی.
کاکە، ئەبو ئیسماعیل... ٢٠٠١ ، بیرەوەری، سلێمانی.
بەسەرهاتی دەریاوانێکی خنکاو، ٢٠٠١، رۆمانی گابریل گارسیا مارکیز، لە ژمارە ٢٥ی گۆڤاری (ئایندە)ی دەزگای سەردەم بلآوکرایەوە، دوایی وەك نامیلکەش بلآوکرایەوە.
دە رۆژەکەی هەولێرم، (١١) وتارو ریپۆرتاژبوو لە گۆڤاری (گولآن)ی هەولێرو رۆژنامەی (کورد) لە ئوسترالیا بلآوکرایەوە.
رێگای دوورم بۆ ئازادی، نیلسۆن ماندیلا، وەرگێڕان. هەولێر، لە دەزگای موکریانی بلآوکرایەوە.
سارد یان گەرم، (١٢) ریپۆرتاژبوو، لە ینایری ٢٠٠٢ وەك نامیلکە لە کەرکوك بلآوکرایەوە.
فارگۆنەکان، ریپۆرتاژ و بیرەوەرییە لە دەزگای بەدرخان لە هەولێر ٢٠٠٥ بلآوکرایەوە.

مەملەکەتی کەلاوە، وتارو پێناسەی بیناسازی کوردییەو ساڵی ٢٠٠٥ وەك نامیلکە لە وەزارەتی رۆشنبیری لە هەولێر بلاوکرایەوە.

کۆریا پێناسە و مێژووی کۆریای باشوور، لە خانەی وەرگێڕان لە هەولێر ٢٠٠٧ بلاوکرایەوە.

هولۆکۆست... کتێبێکە لەسەر قڕکردنی جوولەکە لە ئەوروپا، وەرگێڕان، سەنتەری نما هەولێر ٢٠٠٧.

دوو پرێنسیسی نازداری بێناز، دیاناو ماساکۆ... ئامادەکردن، هەولێر دەزگای ئاراس ٢٠٠٨.

مارتن لۆسەر وەرگێڕان و ئامادەکردن، بەشێکە لەکتێبی ناتوندوتیژی ١ سەنتەری مەسەلە هەولێر ٢٠٠٨.

بەرەو کۆشکی ئالیزی ، شیراك، روایال، سارکۆزی ..وەرگێڕان، خانەی وەرگێڕان، سلێمانی ٢٠٠٨.

سێکس و پۆلیتیك، دیوێکە لە ژیانی دبلۆماتی فەرەنسای نوێ...وەرگێڕان، دەزگای سەردەم ٢٠٠٨

تەها حوسێن، نابینایەکی بینا، وەرگێڕان و ئامادەکردن.. دۆسیەیەك لە گۆڤاری نما ٢٠٠٨

٩٥٥ دەقە لەگەڵ شێرکۆ بێکەس، دیمانە، دەزگای نما ٢٠٠٨

دۆلار لە ئەمریکا، دوو بابەتی ئابوورییە....وەرگێڕان، دەزگای ئاراس ٢٠٠٨

مەجبوور، بیرەوەری... بەڕێوەبەرایەتی چاپ و بلاوکراوەی سلێمانی ٢٠٠٨

من رۆژنامەنووسم، جاسووس نیم! وەرگێڕان... خانەی وەرگێڕان، سلێمانی ٢٠٠٩

ئامادەی چاپە :

هەتان... چەند وتارێکە لەسەر بیناسازی کوردەواری، لە ساڵی ١٩٨٨ ەوە ئامادەیە.

دیدار، چەند دیمانەیەکە لەگەڵ نووسەرانی گەورەی جیهان، ئامادەکردنی سوید ٢٠٠١_٢٠٠٧

ترێنە خێراکەی خۆرهەلات، لە ڤییەناوە بۆ ئەستەنبۆل ....وەرگێڕان، سوید ٢٠٠٧.

کاکە ئەبو خەلیل ... بیرەوەری .. سوید ٢٠٠٨

دوو شاری شاعیرێك، دوو باسە لەسەر مەحمود دەروێش وەرگێڕان ٢٠٠٨

بەهەشتی زیندان... وتارو ریپۆرتاژە لە ١٩٩٦ەوەو بەبەردەوامی دەینووسم، ئێستاش گۆشەی (برێڤ) لە چەندین گۆڤارو رۆژنامەو ماڵپەڕەکاندا لە ولات و دەرەوەی ولات بلاودەکەمەوە.

منتدى اقرأ الثقافي

www.iqra.ahlamontada.com

ئەو کتێبە کۆششێکە
بۆ ناسینی جیهانی جاسووسیەت،
ئەو جیهانەی لەهەموو کەس دوورو شاراوەو نادیارەو
لەهەموو کەسێکیش نزیکە،
سێکس و پارەو دڵسۆزی و لاوازی ئینتماو
دەسەڵاتدارەکان فاکتەری دانانەوەو
بەرنامەرێژی ئەو تۆڕانەبوون.
بوونی ئەو بابەتەم بەگرینگ و بەپێویست زانی،
تا وڵاتپارێزین و گومانیشمان هەبێت،
دڵسۆزبین و
ترسیشمان گەورەبێت،
تا وڵاتەکەمان
گەشەدارو ئارام و خاوێن بێت.

شێرزاد هەینی
ستۆکهۆلم
ینایری 2009

لە بڵاوکراوەکانی کتێبخانەی ئاوێر ژمارە ٣٦

چاپخانەی رۆژهەڵات/هەولێر